

**Bryssel den 5 september 2025
(OR. en)**

**12440/25
ADD 1**

**Interinstitutionellt ärende:
2025/0191 (NLE)**

**COLAC 127
POLCOM 211
SERVICES 47
FDI 42**

FÖRSLAG

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	3 september 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2025) 356 annex
Ärende:	BILAGA till Förslag till rådets beslut om undertecknande, på Europeiska unionens vägnar, och provisorisk tillämpning av avtalet om partnerskap mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Sydamerikanska gemensamma marknaden, Republiken Argentina, Förbundsrepubliken Brasilien, Republiken Paraguay och Republiken Uruguay, å andra sidan

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 356 annex.

Bilaga: COM(2025) 356 annex

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 3.9.2025
COM(2025) 356 final

ANNEX 1

BILAGA

till

Förslag till rådets beslut

om undertecknande, på Europeiska unionens vägnar, och provisorisk tillämpning av avtalet om partnerskap mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Sydamerikanska gemensamma marknaden, Republiken Argentina, Förbundsrepubliken Brasilien, Republiken Paraguay och Republiken Uruguay, å andra sidan

AVTAL OM PARTNERSKAP MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH DESS
MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN, OCH SYDAMERIKANSKA GEMENSAMMA
MARKNADEN, REPUBLIKEN ARGENTINA, FÖRBUNDSREPUBLIKEN BRASILIEN,
REPUBLIKEN PARAGUAY OCH REPUBLIKEN URUGUAY, Å ANDRA SIDAN

KONUNGARIKET BELGIEN,

REPUBLIKEN BULGARIEN,

REPUBLIKEN TJECKIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,

REPUBLIKEN ESTLAND,

IRLAND,

REPUBLIKEN GREKLAND,

KONUNGARIKET SPANIEN,

REPUBLIKEN FRANKRIKE,

REPUBLIKEN KROATIEN,

REPUBLIKEN ITALIEN,

REPUBLIKEN CYPERN,

REPUBLIKEN LETTLAND,

REPUBLIKEN LITAUEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

UNGERN,

REPUBLIKEN MALTA,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,

REPUBLIKEN POLEN,

REPUBLIKEN PORTUGAL,

RUMÄNIEN,

REPUBLIKEN SLOVENIEN,

REPUBLIKEN SLOVAKIEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

fördragsslutande parter i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*medlemsstaterna*),

och

EUROPEISKA UNIONEN (*unionen* eller *EU*),

å ena sidan,

OCH

REPUBLIKEN ARGENTINA,

FÖRBUNDSREPUBLIKEN BRASILIEN,

REPUBLIKEN PARAGUAY,

REPUBLIKEN URUGUAY,

de fördragsparter i Sydamerikanska gemensamma marknaden som har undertecknat detta avtal (*signatärstaterna i Mercosur*),

och

SYDAMERIKANSKA GEMENSAMMA MARKNADEN (*Mercosur*),

å andra sidan,

nedan gemensamt kallade *parterna*,

i detta avtal avses med Mercosur Republiken Argentina, Förbundsrepubliken Brasilien, Republiken Paraguay och Republiken Uruguay,

SOM BEAKTAR de djupa historiska, kulturella, politiska och ekonomiska band som förenar deras folk och som inspirerats av deras gemensamma värderingar,

SOM BEAKTAR att Mercosur och Europeiska unionen önskar stärka dessa band och intensifiera sina förbindelser på grundval av dialog och samarbete, med tanke på att upprätta ett strategiskt partnerskap,

SOM ERINRAR OM parternas fasta åtagande att respektera de folkrättsliga principerna, Förenta nationernas stadga (*FN*), demokratin, rättsstaten och de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,

SOM BEAKTAR att respekten för de demokratiska principerna och de mänskliga rättigheterna, vilka stadfästs i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och andra relevanta internationella människorättsinstrument, för internationell humanitär rätt och för rättsstatsprinciperna ligger till grund för parternas inhemska och internationella politik och utgör en väsentlig del av detta avtal,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR sitt stöd för demokratiska institutioner och värden, som är oumbärliga för utvecklingen av deras respektive integrationsprocesser och ömsesidiga relationer,

SOM ÄR MOTIVERADE att bidra till en förstärkt multilateralism, internationell fred och säkerhet och till främjandet av en rättvis och demokratisk världsordning,

SOM ERKÄNNER det viktiga bidrag till nedrustning och icke-spridning som getts av förklaringen om utropande av Latinamerika och Karibien som en fredlig zon utan kärnvapen, i enlighet med Tlatelolcofördraget och dess tilläggsprotokoll, och som på nytt bekräftar sina åtaganden att främja kärnvapennedrustning,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR de värden, ändamål och principer som uttrycks i Förenta nationernas stadga, undertecknad i San Francisco den 26 juni 1945 vid slutförandet av Förenta nationernas konferens om internationella organisationer (*FN-stadgan*),

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR det gemensamma mål att främja ekonomisk och social utveckling som ligger till grund för detta avtal, och som beaktar att marknadsliberalisering bör kompletteras med främjande av social utveckling, minskade ojämlikheter genom adekvat tillgång till sysselsättning, utbildning och hälso- och sjukvård och utrotande av extrem fattigdom,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR sina åtaganden att stärka och utveckla det multilaterala handelssystemet genom tillämpning av transparenta, rättvisa och icke-diskriminerande regler, i syfte att främja en alltmer dynamisk och öppen internationell handel som säkerställer ett ökat deltagande av utvecklingsländerna i internationella handels-, investerings- och teknikflöden,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR sina åtaganden att främja internationell handel på ett sätt som bidrar till hållbar utveckling vad gäller dess ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner, med alla relevanta intressenter, däribland det civila samhället och den privata sektorn, och att genomföra detta avtal på ett sätt som är förenligt med deras respektive lagar och andra författningar samt internationella åtaganden i fråga om arbetsrätt och miljö,

SOM UTGÅR FRÅN de rättigheter och skyldigheter som följer av parternas medlemskap i Världshandelsorganisationen (*WTO*),

SOM ÖNSKAR förbättra sina företags konkurrenskraft genom att ge dem en förutsägbar rättslig ram för deras handels- och investeringsförbindelser, med särskild uppmärksamhet på mikroföretag samt små och medelstora företag,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR behovet av att främja respekten för internationellt erkända riktlinjer och principer för företagens sociala ansvar och ansvarsfullt företagande, inbegripet de riktlinjer för multinationella företag som utarbetats av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (*OECD*), hos företag som är verksamma inom deras territorier,

SOM BEAKTAR att en förstärkning av det multilaterala handelssystemet kan uppnås genom multilaterala handelsförhandlingar som strävar efter ambitiösa, heltäckande och balanserade resultat, främjandet av ekonomisk utveckling och ökad välfärd,

SOM BEAKTAR att parterna anser att regional integration och öppen regionalism är viktiga instrument för ekonomisk och social utveckling som stärker den internationella integreringen av deras ekonomier, främjar närmare band mellan deras folk och bidrar till internationell stabilitet,

SOM VÄLKOMNAR antagandet av dokumentet ”Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling”, som antogs av Förenta nationernas generalförsamling den 25 september 2015 (*Agenda 2030*), och det Parisavtal som antogs inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar, upprättat i Paris den 12 december 2015 (*Parisavtalet*), och uppmanar till ett snabbt genomförande av Agenda 2030 och Parisavtalet,

SOM ÄR MEDVETNA om behovet av att främja parternas tillväxt och utveckling och att minska befintliga skillnader, med särskild uppmärksamhet på Paraguays behov och svårigheter som inlandsstat,

SOM ERKÄNNER den långvariga historien av migration mellan Europeiska unionen och Mercosur-länderna och dess positiva bidrag till deras förbindelser och till deras sociala, kulturella och ekonomiska utveckling,

SOM TAR HÄNSYN TILL de internationellt överenskomna bestämmelserna om särskild och differentierad behandling av utvecklingsländer,

SOM ERKÄNNER att detta avtal bevarar parternas rätt att reglera inom sina egna territorier i enlighet med sina inhemska lagar och andra författningar liksom parternas handlingsutrymme för att uppnå legitima politiska mål, till exempel i fråga om folkhälsa, säkerhet, miljö, utbildning, allmän moral samt främjande och skydd av kulturell mångfald,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR parternas rätt att utnyttja sina naturresurser i enlighet med sin egen miljöpolitik och sina mål för hållbar utveckling,

SOM TAR HÄNSYN TILL det interregionala ramavtalet om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och gemensamma marknaden i Sydamerika och dess fördragsparter, å andra sidan, undertecknat i Madrid den 15 december 1995, samt dess bifogade gemensamma förklaring om politisk dialog och syftet att upprätta ett partnerskap grundat på förstärkt politisk dialog, liberalisering av handeln, främjande av investeringar och fördjupat samarbete,

SOM BEAKTAR att samarbetet mellan Europeiska unionen och Mercosur genomförs genom en rad olika instrument,

SOM ERINRAR OM beslutet vid mötet mellan stats- och regeringscheferna från Mercosur och Europeiska unionen i juni 1999 i Rio de Janeiro om att på nytt prioritera sina förbindelser på områdena politik, ekonomi, handel, kultur och samarbete, i syfte att bygga upp ett djupare och mer omfattande partnerskap mellan de båda regionerna, som bör baseras på demokrati, hållbar utveckling och ekonomisk tillväxt med social rättvisa,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR sina åtaganden att ytterligare stärka, liberalisera och diversifiera sina handels- och investeringsförbindelser,

SOM SER FRAM EMOT att i detta sammanhang öka sina handels- och investeringsförbindelser genom att upprätta ett frihandelsområde i enlighet med Allmänna tull- och handelsavtalet från 1994 och WTO:s regler,

SOM VILL stärka samarbetet mellan parterna på grundval av en öppen och permanent dialog på alla områden av ömsesidigt intresse, särskilt på det politiska, ekonomiska, kommersiella, finansiella, rättsliga och juridiska området, när det gäller frihet och säkerhet samt på vetenskapliga, tekniska, sociala och kulturella områden,

SOM ÄR MEDVETNA om vikten av att involvera det civila samhället i partnerskapet mellan parterna,

SOM ÄR MEDVETNA om att det, för att intensifiera sina förbindelser på alla områden av gemensamt intresse, är väsentligt att föra den befintliga politiska dialogen mellan parterna till en ny fas,

SOM BEAKTAR parternas särskilda erfarenheter av regional integration, som de kan dra ömsesidig nytta av utifrån sina egna behov,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR vikten av deras gemensamma principer och värden på området social utveckling,

SOM BEAKTAR vikten av kulturell dialog som ett sätt att uppnå bättre ömsesidig förståelse mellan parterna, främja kulturell mångfald och främja kulturella band mellan sina medborgare,

SOM KONSTATERAR att om parterna, inom ramen för detta avtal, skulle besluta att ingå sådana särskilda avtal på området med frihet, säkerhet och rättvisa som får ingås av Europeiska unionen enligt avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, skulle bestämmelserna i sådana framtida avtal inte vara bindande för Irland, såvida inte Europeiska unionen samtidigt som Irland med avseende på deras respektive tidigare bilaterala förbindelser underrättar Mercosur om att Irland är bundet av sådana avtal som en del av Europeiska unionen i enlighet med protokoll nr 21 om Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, vilket fogats till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt; som konstaterar att om Europeiska unionen i ett efterföljande skede antar interna åtgärder enligt avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt för att genomföra detta avtal, skulle dessa inte vara bindande för Irland, såvida inte landet har meddelat att det önskar delta i sådana åtgärder eller godta dem i enlighet med protokoll nr 21; och som även konstaterar att sådana framtida avtal eller efterföljande EU-interna åtgärder skulle omfattas av protokoll nr 22 om Danmarks ställning, som fogats till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

SOM ERKÄNNER skillnaderna i ekonomisk och social utveckling mellan och inom parterna,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

DEL I

ALLMÄNNA PRINCIPER OCH INSTITUTIONELLA RAMAR

KAPITEL 1

INLEDANDE BESTÄMMELSER

ARTIKEL 1.1

Allmänna definitioner

I detta avtal gäller följande definitioner:

- a) *det interregionala ramavtalet om samarbete från 1995*: det interregionala ramavtal om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och gemensamma marknaden i Sydamerika och dess fördragsparter, å andra sidan, som undertecknades i Madrid den 15 december 1995.
- b) *interimsavtalet om handel*: det interimsavtal om handel mellan Europeiska unionen, å ena sidan, och Sydamerikanska gemensamma marknaden, Republiken Argentina, Förbundsrepubliken Brasilien, Republiken Paraguay och Republiken Uruguay, å andra sidan, som ska ingås.
- c) *små och medelstora företag*: små och medelstora företag, inbegripet mikroföretag och entreprenörer.

- d) *tredjeland*: ett land eller territorium utanför det geografiska tillämpningsområdet för detta avtal.
- e) *Unclos*: Förenta nationernas havsrättskonvention, utfärdad i Montego Bay den 10 december 1982.
- f) *WTO*: Världshandelsorganisationen.

ARTIKEL 1.2

Allmänna principer

1. Respekten för de demokratiska principerna, de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna, vilka stadfästs i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och andra internationella människorättsinstrument till vilka parterna anslutit sig, och för rättsstatsprinciperna ligger till grund för parternas inhemska och internationella politik och utgör en väsentlig del av detta avtal.
2. Parterna bekräftar sitt starka engagemang för de gemensamma principer och mål som kommer till uttryck i FN-stadgan. Främjandet av en hållbar ekonomisk och social utveckling samt en rättvis fördelning av de fördelar som följer av detta avtal är en av de vägledande principerna för genomförandet av detta avtal.
3. Parterna bekräftar på nytt sitt engagemang för principerna om god samhällsstyrning, inbegripet principer som statlig transparens och korruptionsbekämpning, etiska och ansvarstagande förvaltningar, rättsväsendets oberoende och skyddet av minoriteters rättigheter.

ARTIKEL 1.3

Tillämpningsområde

Genom detta avtal upprättas ett partnerskap mellan parterna på grundval av gemensamma värderingar, inbegripet ömsesidighet, och gemensamma intressen. Det ska stärka partnerskapet mellan EU-parten och Mercosur-parten och leda till strategiska förbindelser inom politik, samarbete och handel samt på andra områden som ska överenskommas.

ARTIKEL 1.4

Allmänna mål

I detta avtal föreskrivs följande:

- a) En institutionell ram som utgör grunden för partnerskapet.
- b) En förstärkt politisk dialog genom nya institutionella mekanismer.
- c) Ett samarbete mellan parterna med målet att bidra till uppnåendet av de allmänna målen för detta avtal genom att utnyttja befintliga eller framtida innovativa samarbetsinstrument som kan tillföra förbindelserna ett mervärde.
- d) En utvidgning och diversifiering av parternas biregionala handelsförbindelser och de särskilda målen och bestämmelserna i del III i detta avtal, vilket bör bidra till ökad ekonomisk tillväxt, en gradvis förbättring av livskvaliteten i båda regionerna och en bättre integrering av båda regionerna i världsekonomin.

KAPITEL 2

INSTITUTIONELL RAM

ARTIKEL 2.1

Toppmöten

1. Den högsta nivån för en politisk och strategisk dialog mellan EU-parten och Mercosur-parten ska vara toppmöten. Toppmöten ska anordnas vid behov och enligt ömsesidig överenskommelse.
2. Toppmötena ska ge tillfälle att utvärdera framstegen i genomförandet av detta avtal, fastställa målen för dess framtida utveckling och diskutera andra frågor av gemensamt intresse.

ARTIKEL 2.2

Gemensamma rådet

1. Härmed inrättas ett gemensamt råd som ska bevaka uppnåendet av målen för detta avtal och övervaka dess genomförande. Gemensamma rådet ska behandla de frågor som omfattas av detta avtal och undersöka alla större frågor som uppstår inom ramen för detta avtal samt interregionala, multilaterala eller internationella frågor av gemensamt intresse.

2. Gemensamma rådet ska sammanträda på ministernivå med jämna mellan, åtminstone vartannat år eller på ad hoc-basis enligt ömsesidig överenskommelse. Det får också sammanträda via telekonferens, videokonferens eller på annat sätt enligt ömsesidig överenskommelse mellan parterna.
3. Gemensamma rådet ska bestå av företrädare för respektive part på ministernivå, i enlighet med parternas respektive interna arrangemang och med hänsyn till de särskilda frågor som ska behandlas. Gemensamma rådet ska sammanträda i alla nödvändiga konstellationer, enligt ömsesidig överenskommelse.
4. När Gemensamma rådet behandlar frågor som rör del III i detta avtal, ska det bestå av företrädare för varje part med ansvar för handelsrelaterade frågor (*Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor*).
5. Gemensamma rådet ska anta sin egen arbetsordning och Gemensamma kommitténs arbetsordning.
6. Ordförandeskapet i Gemensamma rådet ska innehas gemensamt av en företrädare för EU-parten och en för Mercosur-parten i enlighet med bestämmelserna i dess arbetsordning och med hänsyn till de särskilda frågor som ska behandlas vid en viss session.
7. Gemensamma rådet ska undersöka förslag och rekommendationer och ha befogenhet att fatta beslut, inbegripet om tolkningen av bestämmelser, och utfärda lämpliga rekommendationer i enlighet med detta avtal. Beslut och rekommendationer ska antas genom överenskommelse mellan parterna och i enlighet med Gemensamma rådets arbetsordning. Besluten ska vara bindande för parterna, som i enlighet med sina interna förfaranden ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att genomföra dem. Inom tillämpningsområdet för del II i detta avtal ska Gemensamma rådet också ha befogenhet att fatta beslut och utfärda rekommendationer enligt ömsesidig överenskommelse mellan parterna.

8. Gemensamma rådet får delegera vilken som helst av sina funktioner till Gemensamma kommittén, inbegripet befogenheten att fatta bindande beslut, i enlighet med Gemensamma rådets arbetsordning.

ARTIKEL 2.3

Gemensamma kommittén

1. Härmed inrättas en gemensam kommitté.
2. Gemensamma kommittén ska bistå Gemensamma rådet vid fullgörandet av dess uppgifter.
3. Gemensamma kommittén ska förbereda Gemensamma rådets sammanträden och ansvara för ett korrekt genomförande av detta avtal.
4. Gemensamma kommittén ska bestå av företrädare för respektive part på högre tjänstemannanivå eller andra personer som parterna utsett i enlighet med sina interna arrangemang och med hänsyn till de särskilda frågor som ska behandlas vid en viss session.
5. När Gemensamma kommittén behandlar frågor som rör del III i detta avtal, ska den bestå av företrädare för varje part med ansvar för handelsrelaterade frågor (*Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor*).
6. När Gemensamma kommittén behandlar frågor som rör del II i detta avtal, ska den bestå av företrädare för varje part med ansvar för sådana frågor i enlighet med parternas respektive interna arrangemang.

7. Gemensamma kommittén ska ha befogenhet att fatta beslut enligt vad som föreskrivs i detta avtal eller i frågor där den har delegerats sådan befogenhet av Gemensamma rådet. Gemensamma kommittén ska anta beslut genom överenskommelse mellan parterna. Besluten ska vara bindande för parterna, som ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra dem. När Gemensamma kommittén utövar delegerade befogenheter ska den fatta sina beslut i enlighet med Gemensamma rådets arbetsordning.
8. Utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda bestämmelserna i kapitel 29 får varje part hänskjuta alla frågor som rör tillämpningen eller tolkningen av avtalet till Gemensamma kommittén.
9. Ordförandeskapet i Gemensamma kommittén ska innehas gemensamt av en företrädare för Mercosur-parten och en företrädare för EU-parten, med hänsyn till de särskilda frågor som ska behandlas vid en viss session.
10. Gemensamma kommittén ska i allmänhet sammanträda en gång om året för att se över genomförandet av detta avtal, på en dag och med en dagordning som parterna i förväg kommit överens om, växelvis i Bryssel och i en signatärstat i Mercosur. Ytterligare sammanträden får också sammankallas enligt ömsesidig överenskommelse, på begäran av EU-parten eller Mercosur-parten. Den får också sammanträda via telekonferens, videokonferens eller på annat sätt enligt ömsesidig överenskommelse mellan parterna.

ARTIKEL 2.4

Underkommittéer och andra organ

1. Gemensamma kommittén får besluta att inrätta underkommittéer eller andra organ som ska bistå vid fullgörandet av dess uppgifter och behandla vissa uppgifter eller frågor. Kommittén får besluta att ändra de uppgifter som anförtrots en underkommitté eller ett annat organ som inrättats för sådana ändamål, och får upplösa dem.

2. Gemensamma kommittén ska anta arbetsordningar i vilka fastställs underkommittéers och andra organs sammansättning, uppgifter och arbetssätt.
3. Inrättandet eller förekomsten av en underkommitté ska inte hindra parterna från att ta upp en fråga direkt i Gemensamma kommittén.
4. Om inte annat föreskrivs i detta avtal ska de underkommittéer och andra organ som inrättas genom detta avtal eller av Gemensamma kommittén regelbundet eller på begäran rapportera om sin verksamhet till Gemensamma kommittén.
5. De underkommittéer för handel och handelsrelaterade frågor som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska regleras av artikel 9.9 och ska rapportera till Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor.
6. Härmed inrättas en underkommitté för internationellt samarbete och utveckling för att främja, samordna och övervaka genomförandet av samarbetsverksamheter på de områden som avses i del II i detta avtal och för att följa upp, övervaka och utvärdera sådana samarbetsinitiativ. Den ska bistå Gemensamma kommittén vid fullgörandet av dess uppgifter vad gäller dessa frågor.

ARTIKEL 2.5

Gemensamma parlamentarikerkommittén

1. Härmed inrättas en gemensam parlamentarikerkommitté för att främja närmare förbindelser och säkerställa en regelbunden dialog mellan Europaparlamentet och Mercosurs parlament.

2. Den gemensamma parlamentariskommittén ska bestå av ledamöter i Europaparlamentet, å ena sidan, och ledamöter i Mercosurs parlament, å andra sidan. Den ska sammanträda så ofta som den själv bestämmer.
3. Den gemensamma parlamentariskommittén ska anta sin arbetsordning.
4. Ordförandeskapet i den gemensamma parlamentariskommittén ska växelvis innehas av Europaparlamentet och Mercosurs parlament.
5. Den gemensamma parlamentariskommittén kommer att hållas underrättad om de framsteg som görs i genomförandet av detta avtal.
6. Den gemensamma parlamentariskommittén får lämna rekommendationer till Gemensamma rådet.

ARTIKEL 2.6

Förbindelser med civilsamhället

1. För att underlätta genomförandet av detta avtal ska parterna främja samråd med civilsamhället genom att inrätta en lämplig samrådsmekanism och främja samverkan mellan företrädarna för sina civilsamhällen.
2. Parterna ska främja dialog mellan Europeiska ekonomiska och sociala kommittén från Europeiska unionen, och Mercosurs sociala och ekonomiska rådgivande forum, och uppmuntra att de bidrar till de mekanismer som anges i artiklarna 2.7 och 2.8.

ARTIKEL 2.7

Inhemska rådgivande grupper

1. EU-parten och Mercosur-parten ska var för sig utse en inhemsk rådgivande grupp, inrättad i enlighet med varje parts interna arrangemang, som ska ge råd till den berörda parten i frågor som omfattas av detta avtal. Den ska bestå av, och på ett balanserat sätt företräda, oberoende organisationer i det civila samhället, inbegripet icke-statliga organisationer, näringslivs- och arbetsgivarorganisationer samt fackföreningar, som är verksamma inom ekonomi, utveckling, sociala frågor, mänskliga rättigheter, miljöfrågor och andra frågor.
2. Parterna ska främja en regelbunden dialog med sin inhemska rådgivande grupp och ska beakta synpunkter eller rekommendationer från sin inhemska rådgivande grupp om genomförandet av detta avtal.
3. För att öka allmänhetens medvetenhet om de inhemska rådgivande grupperna ska EU-parten och Mercosur-parten var för sig göra förteckningen över de organisationer som deltar i samråden samt kontaktpunkten för den gruppen tillgänglig för allmänheten.

ARTIKEL 2.8

Forum för det civila samhället

1. Parterna ska främja anordnandet av ett forum för det civila samhället för att föra en offentlig dialog om genomförandet av detta avtal, och ska vid Gemensamma kommitténs första sammanträde enas om operativa riktlinjer för forumets verksamhet.

2. Parterna får underlätta deltagandet i forumet för det civila samhället på virtuell väg.
3. Forumet för det civila samhället ska vara öppet för deltagande av oberoende organisationer i det civila samhället som är etablerade på antingen EU-partens eller Mercosur-partens territorier, inbegripet medlemmarna i de inhemska rådgivande grupper som avses i artikel 2.7. Parterna ska främja en balanserad representation i forumet, bland annat av icke-statliga organisationer, näringslivs- och arbetsgivarorganisationer samt fackföreningar som är verksamma inom ekonomi, utveckling, sociala frågor, mänskliga rättigheter, miljöfrågor och andra frågor.
4. De företrädare för parterna som deltar i Gemensamma rådet eller Gemensamma kommittén ska, när så är lämpligt, delta i ett sammanträde i forumet för det civila samhället för att lägga fram information om genomförandet av avtalet och föra en dialog med forumet.

KAPITEL 3

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 3.1

Säkerhetsklausul

Ingenting i detta avtal ska tolkas så att det

- a) ålägger en part att lämna eller ge tillgång till upplysningar vars utlämnande parten anser strida mot dess väsentliga säkerhetsintressen, eller

- b) hindrar en part från att vidta en åtgärd som den anser nödvändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen och
 - i) som har anknytning till tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel och till sådan handel med och sådana transaktioner i andra varor och material, tjänster och tekniker, och till näringsverksamhet som bedrivs direkt eller indirekt i syfte att försörja en militär inrättning,
 - ii) som vidtas i krigstid eller i andra kritiska lägen i de internationella förbindelserna, eller
 - iii) som avser klyvbart material och fusionsmaterial eller material ur vilket sådant material kan framställas, eller
- c) hindrar en part från att vidta åtgärder i enlighet med sina internationella åtaganden enligt FN-stadgan, i syfte att upprätthålla internationell fred och säkerhet.

ARTIKEL 3.2

Andra avtal

1. Det interregionala ramavtalet om samarbete från 1995 ska upphöra att gälla och ska ersättas av detta avtal när det träder i kraft.
2. Detta avtal ersätter det interregionala ramavtalet om samarbete från 1995. Hänvisningar till det interregionala ramavtalet om samarbete från 1995 i alla andra avtal mellan parterna ska tolkas som hänvisningar till det här avtalet.

3. Interimsavtalet om handel ska upphöra att gälla och ska ersättas av detta avtal när det träder i kraft. Hänvisningar till interimsavtalet om handel i alla andra avtal mellan parterna ska tolkas som hänvisningar till det här avtalet.
4. När detta avtal träder i kraft ska de beslut som antagits av det handelsråd som inrättas genom interimsavtalet om handel anses ha antagits av det gemensamma råd som inrättas genom artikel 2.2 i detta avtal. Alla beslut som antagits av den handelskommitté som inrättas genom interimsavtalet om handel ska anses ha antagits av den gemensamma kommitté som inrättas genom artikel 2.3 i detta avtal.
5. Trots vad som anges i punkt 3 i denna artikel ska
- a) tillfälliga åtgärder som antagits i enlighet med artiklarna 11.4 och 11.5 i interimsavtalet om handel och som gäller den dag då det här avtalet träder i kraft fortsätta att vara tillämpliga fram till dess att deras giltighetstid löper ut på naturligt sätt,
 - b) bilaterala skyddsåtgärder som antagits i enlighet med avsnitt C i kapitel 9 i interimsavtalet om handel och som gäller den dag då det här avtalet träder i kraft fortsätta att vara tillämpliga fram till dess att deras giltighetstid löper ut på naturligt sätt,
 - c) tvistlösningsförfaranden som redan inletts i enlighet med artiklarna 21.7 och 18.17 i interimsavtalet om handel från den dag då det här avtalet träder i kraft anses avse en tvist inom ramen för det här avtalet och ska fortgå tills de slutförts, och
 - d) bindande resultat av tvistlösningsförfaranden som inletts i enlighet med artiklarna 21.7 och 18.17 i interimsavtalet om handel fortsätta att binda parterna efter den dag då det här avtalet träder i kraft.

6. Parterna får inte inleda tvistlösningsförfaranden enligt det här avtalet i frågor som varit föremål för en slutlig rapport från en panel enligt kapitel 18 och en skiljedom enligt kapitel 21 i interimsavtalet om handel.

7. Övergångsperioder som redan helt eller delvis löpt ut enligt interimsavtalet om handel ska beaktas när övergångsperioder beräknas enligt motsvarande bestämmelser i det här avtalet. Sådana övergångsperioder enligt det här avtalet ska börja löpa den dag då interimsavtalet om handel träder i kraft.

Förfarandeperioder som redan helt eller delvis löpt ut enligt interimsavtalet om handel ska beaktas när förfarandeperioder beräknas enligt motsvarande bestämmelser i det här avtalet.

8. Parterna får komplettera detta avtal genom att ingå särskilda avtal på de samarbetsområden som ingår i dess tillämpningsområde. I sådana särskilda avtal får det anges att de ska utgöra en integrerad del av de samlade interregionala förbindelser som regleras i det här avtalet och att en gemensam institutionell ram ska gälla för dem.

ARTIKEL 3.3

Territoriell tillämpning

1. Detta avtal ska tillämpas på

a) de territorier där fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är tillämpliga, i enlighet med de villkor som fastställs i dessa fördrag, och

b) Republiken Argentinas, Förbundsrepubliken Brasiliens, Republiken Paraguays respektive Republiken Uruguays territorier.

2. Hänvisningar till ”territorium” i detta avtal ska inbegripa luftrum och territorialhav enligt vad som föreskrivs i Unclos.

3. Hänvisningar till ”territorium” i detta avtal ska tolkas på detta sätt om inte något annat uttryckligen anges.

4. När det gäller bestämmelserna om tullbehandling av varor, inbegripet bestämmelser om förenkling av tullförfaranden och handelsprocedurer, ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor och ursprungsregler samt tillfälligt upphävande av denna behandling, ska detta avtal också tillämpas på de områden av Europeiska unionens tullområde som definieras i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen¹ och som inte omfattas av punkt 1 a i den här artikeln.

¹ EUT L 343, 29.12.2015, s. 1.

DEL II

POLITISK DIALOG OCH SAMARBETE

KAPITEL 4

MÅLEN FÖR DEN POLITISKA DIALOGEN OCH DET INTERNATIONELLA SAMARBETET

ARTIKEL 4.1

Den politiska dialogens mål

1. Parterna är överens om att den politiska dimensionen är en väsentlig del av det partnerskap som upprättas genom detta avtal och de ska stärka och fördjupa sin regelbundna politiska dialog. Parterna är överens om att upprätta en politisk agenda, samarbeta på områden av gemensamt intresse och anstränga sig för att samordna sina ståndpunkter i syfte att genomföra gemensamma initiativ i lämpliga internationella forum.
2. Den politiska dialogen mellan parterna ska syfta till följande:
 - a) Förstärka deras band i syfte att bidra till fred, stabilitet, säkerhet och välbefinnande och befästa deras strategiska partnerskap.

- b) Främja internationell fred och säkerhet, förebyggande diplomati, förtroendeskapande åtgärder och fredlig tvistlösning, inbegripet genom att utveckla gemensamma åtgärder för att stärka Förenta nationernas (FN) system och multilateralismen.
- c) Förstärka demokratin, rättsstatsprincipen och främjandet och skyddet av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
- d) Främja mänsklig och social utveckling och på nytt bekräfta deras engagemang för hållbar utveckling, uttryckt genom antagandet av Agenda 2030. Parterna ska samarbeta för att genomföra och uppnå målen för hållbar utveckling och erkänner att målens breda och ambitiösa karaktär kräver brådskande åtgärder, uppföljning och översyn.
- e) Främja jämställdhet mellan könen och respekt för alla kvinnors och flickors rättigheter, med betoning på genusperspektivet, och ta itu med diskriminering och våld på grund av sexuell läggning, i enlighet med varje parts interna lagstiftning.
- f) Bidra till nedrustning och icke-spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen, i full överensstämmelse med och i enlighet med ett nationellt genomförande av parternas respektive internationella skyldigheter.
- g) Stärka samarbetet i kampen mot rasism, rasdiskriminering, främlingsfientlighet och relaterad intolerans.
- h) Utveckla gemensamma åtgärder för att stärka samarbetet i kampen mot människohandel, smuggling av migranter, olaglig vapenhandel, narkotikahandel och relaterad brottslighet, it-brottslighet och andra former av gränsöverskridande organiserad brottslighet.

- i) Främja och utveckla gemensamma åtgärder för att utrota sexuella övergrepp mot barn, inbegripet framställning och spridning av barnpornografiskt material och kamp mot resande sexualbrottslingar.
- j) Stärka samarbetet i kampen mot korruption och för att förhindra att parternas finansiella system används för att tvätta vinning av brottslig verksamhet och finansiera terrorism, samt för identifiering, återvinning och återlämnande av olagliga tillgångar.
- k) Agera mot straffrihet för de allvarligaste brott enligt internationell rätt som angår det internationella samfundet i dess helhet.
- l) Stärka samarbetet när det gäller att förebygga och bekämpa terroristhandlingar, i enlighet med internationella konventioner som Europeiska unionens medlemsstater och signatärstater i Mercosur är parter i, relevanta FN-resolutioner och parternas respektive lagar och andra författningar.
- m) Utbyta åsikter och förbättra dialogen om internationella skattefrågor, inbegripet globala standarder och transparens.
- n) Agera till förmån för parternas respektive regionala integration, som anses vara ett av sätten att uppnå hållbar utveckling samt ett instrument för konkurrenskraftig integration i världsekonomin.
- o) Utveckla ömsesidig förståelse och främja samförstånd i interregionala och internationella frågor, särskilt genom samarbete i multilaterala forum och utveckling av gemensamma initiativ.
- p) Utveckla gemensamma åtgärder för att stärka FN-systemet och multilateralismen för att på ett ändamålsenligt, effektivt och snabbt sätt möta de viktigaste nuvarande och framtida utmaningarna.

- q) Bygga upp en bred politisk samordning på internationell nivå för att stödja och stärka multilaterala, transparenta och demokratiska flerpartsprocesser för förvaltningen av internet, med deltagande av regeringar, den privata sektorn, det civila samhället, internationella organisationer, tekniska och akademiska samfund och alla andra relevanta intressenter, i enlighet med deras respektive roller, ansvarsområden och kapacitet.
- r) Diskutera rättsliga och juridiska frågor av ömsesidigt intresse.
- s) Behandla andra frågor som parterna överenskommer.

ARTIKEL 4.2

Målen för internationellt samarbete och utveckling

1. Parterna, som på nytt bekräftar behovet av att stärka sitt partnerskap, framhåller vikten av internationellt samarbete och utveckling och är överens om att interregionalt samarbete och dess former ska ha som ett av sina huvudsyften att underlätta genomförandet av detta avtal.
2. Parterna ska genomföra samarbetsprojekt och gemensamma verksamheter genom alla befintliga och framtida instrument och metoder och tillgängliga medel, inbegripet trepartssamarbete. Ett sådant samarbete kan bland annat omfatta följande:
 - a) Främjande av investeringar och skapande av arbetstillfällen genom att mobilisera finansiella resurser, bland annat genom att dra nytta av bidrag och lån för att uppnå hållbara utvecklingsresultat.
 - b) Stöd till kapacitetssuppleering genom kurser, workshoppar och seminarier samt utbyte av experter, studier, gemensam forskning och god praxis.

- c) Främjande av institutionellt kunnande i båda regionerna genom samarbetsverksamheter.
- d) Främjande av utvecklingsfinansiering genom alla instrument som är tillgängliga för varje part och andra former av innovativa finansiella mekanismer.
- e) Främjande av tillgång till innovativ teknik och förstärkning av nationell kapacitet.
- f) Utveckling av särskilda åtgärder för att minska fattigdom, bekämpa svält och främja social inkludering och sammanhållning.
- g) Konsolidering av befintliga regionala samarbetsnätverk och samarbetsplattformar.
- h) Främjande av samarbete mellan parternas offentliga förvaltningar och institutioner.

3. Parterna är överens om att främja mobilisering av finansiella resurser för genomförandet av detta avtal, i nära partnerskap med Europeiska investeringsbanken, europeiska finansinstitut och institutioner från signatärstater i Mercosur samt internationella och regionala finansinstitut.

ARTIKEL 4.3

Resurser

1. I syfte att bidra till att uppnå målen för det samarbete som fastställs i detta avtal förbinder sig parterna att, inom ramen för sin kapacitet och genom sina egna kanaler, tillhandahålla lämpliga resurser, inbegripet finansiella resurser, och uppmuntra utvecklingsinriktade offentliga och privata finansinstitut i båda regionerna att samarbeta aktivt i detta syfte.
2. Parterna ska uppmuntra Europeiska investeringsbanken och andra finansinstitut att fortsätta sin verksamhet i signatärstaterna i Mercosur, i enlighet med sina förfaranden, finansieringskriterier och respektive lagar och andra författningar och utan att det påverkar deras behöriga myndigheters befogenheter.

KAPITEL 5

SAMARBETE OM DEMOKRATISKA PRINCIPER, MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, RÄTTSSTATSPRINCIPEN OCH INTERNATIONELL FRED OCH SÄKERHET

ARTIKEL 5.1

Samarbete om demokratiska principer, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen

1. Parterna ska samarbeta för att främja och skydda de mänskliga rättigheterna, inbegripet genom ratificering och genomförande av internationella människorättsinstrument, och för att stärka de demokratiska principerna och rättsstatsprincipen.
2. Ett sådant samarbete kan omfatta följande:
 - a) Ett ändamålsenligt genomförande av de internationella instrument för mänskliga rättigheter som de är parter i samt rekommendationerna från FN:s konventionsorgan för mänskliga rättigheter, FN:s människorättsråds särskilda förfaranden och den allmänna återkommande utvärderingen.
 - b) En integrering av mänskliga rättigheter i nationell politik och nationella utvecklingsplaner.
 - c) En förstärkning av parternas förmåga att tillämpa demokratiska principer och metoder.
 - d) Ett utbyte av god praxis för nationella handlingsplaner för demokrati och mänskliga rättigheter.

- e) En ökad medvetenhet om och utbildning i mänskliga rättigheter, demokrati och fredskultur.
- f) En förstärkning av institutioner med anknytning till demokrati och mänskliga rättigheter och av rättsliga och institutionella ramar för att främja och skydda de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen.
- g) En utveckling av gemensamma initiativ av ömsesidigt intresse inom ramen för relevanta institutioner med anknytning till mänskliga rättigheter i FN och multilaterala forum.
- h) Ett främjande av demokrati, internationell rätt, inbegripet mänskliga rättigheter, grundläggande friheter och rättsstatsprincipen, bland annat i multilaterala forum.
- i) Ett samarbete och en samordning, även i tredjeländer, när så är lämpligt, med avseende på det praktiska främjandet av demokratiska principer, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen, särskilt när det gäller politiska rättigheter och grundläggande friheter, inbegripet förstärkning av transparenta, trovärdiga och inkluderande valprocesser i linje med internationella standarder.
- j) En förstärkning av god samhällsstyrning på nationell, regional och lokal nivå, inbegripet institutioners ansvarsskyldighet och transparens, stöd till medborgarnas och det civila samhällets deltagande samt bekämpning av korruption.
- k) Ett främjande av förebyggande av folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelser och alla andra brott som ingår i Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion.

ARTIKEL 5.2

Jämställdhet mellan könen och frågor som rör kvinnor, fred och säkerhet

1. Parterna ska främja jämställdhet mellan könen och samtliga kvinnors och flickors egenmakt. De medger att jämställdhet mellan könen är en nödvändighet och att kvinnors och flickors egenmakt är en förutsättning för att till fullo uppnå en inkluderande utveckling, demokrati och säkerhet. Parterna ska utforska ytterligare typer av samarbete och potentiella synergier mellan olika strategier och initiativ i linje med internationella standarder och åtaganden, såsom konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (*konventionen om diskriminering av kvinnor*), Agenda 2030 och FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet (*FN:s säkerhetsråds resolution 1325*).
2. Ett sådant samarbete kan omfatta följande:
 - a) Främjande av ett faktiskt införlivande av jämställdhetsaspekten i alla sammanhang.
 - b) Främjande av kvinnors politiska deltagande och ledarskap samt kvinnors tillgång till kvalitativ utbildning, ekonomiska egenmakt och ökade arbetskraftsdeltagande.
 - c) Förstärkning av nationella och regionala institutioner för att komma åt och hantera frågor som rör våld mot kvinnor, däribland förebyggande av och skydd mot sexuellt och könsrelaterat våld, mekanismer för utredningar och ansvarsutkrävande, stöd till offer och främjande av förutsättningar för kvinnors och flickors skydd och säkerhet.

- d) Aktiv förstärkning av kvinnors mänskliga rättigheter, inbegripet skydd mot kränkningar av de mänskliga rättigheterna och alla former av våld mot kvinnor, samt kvinnors tillgång till rättslig prövning.
- e) Stöd till utarbetande och genomförande av nationella handlingsplaner för FN:s säkerhetsråds resolution 1325.
- f) Förbättring av samarbetet med relevanta FN-organ och andra internationella organisationer.

ARTIKEL 5.3

Massförstörelsevapen

1. Parterna erkänner den centrala roll som fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen, upprättat i London den 1 juli 1968, spelar och dess tre lika viktiga och förstärkande pelare: nedrustning, icke-spridning och fredlig användning av kärnenergi.
2. Parterna anser att spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen, till statliga likaväl som till icke-statliga aktörer, är ett av de allvarligaste hoten mot internationell stabilitet och säkerhet. Parterna är därför överens om att samarbeta om och bidra till kampen mot spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att till fullo iaktta och på nationell nivå fullgöra sina befintliga skyldigheter enligt internationella fördrag och avtal om nedrustning och icke-spridning samt enligt andra relevanta internationella skyldigheter. Parterna är överens om att denna punkt utgör en väsentlig del av detta avtal.

3. Parterna är överens om att samarbeta om och bidra till kampen mot spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen, genom att
- a) vidta åtgärder för att, beroende på vad som är tillämpligt, underteckna, ratificera eller ansluta sig till alla andra relevanta internationella instrument och till fullo genomföra dem, och
 - b) upprätta ett ändamålsenligt system för nationell exportkontroll, såväl för export som transitering av varor med koppling till massförstörelsevapen, vilket också omfattar kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden i samband med massförstörelsevapen och inbegriper effektiva sanktioner i fall då reglerna för exportkontroll överträds.
4. Parterna ska inleda en regelbunden politisk dialog som ledsagar och befäster dessa delar av avtalet.

ARTIKEL 5.4

Allvarliga brott som angår det internationella samfundet och Internationella brottmålsdomstolen

1. Parterna bekräftar på nytt att det inte får förekomma någon straffrihet för de allvarligaste brott som angår det internationella samfundet, såsom brott som ingår i Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion, och att sådana brott måste lagföras på nationell och internationell nivå, beroende på vad som är tillämpligt, i enlighet med principen om komplementaritet.

2. Parterna, som anser att en effektiv internationell brottmålsdomstol utgör ett betydande steg mot internationell fred och rättvisa, är överens om att samarbeta för att främja en universell anslutning till Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen, upprättad i Rom den 17 juli 1998 (*Romstadgan*), och ska i detta syfte

- a) fortsätta att vidta åtgärder för att genomföra Romstadgan och dess ändringar samt ratificera och genomföra de relaterade instrumenten, såsom avtalet om immunitet och privilegier för Internationella brottmålsdomstolen, antaget i New York den 9 september 2002,
- b) vid behov dela erfarenheter av antagandet av nationell lagstiftning som syftar till ett ändamålsenligt genomförande av Romstadgan, och
- c) vidta åtgärder för att säkra Romstadgans integritet.

ARTIKEL 5.5

Handeldvapen och lätta vapen samt andra konventionella vapen

1. Parterna åtar sig att samarbeta, säkerställa samordning och komplementaritet och undersöka potentiella synergier i sina ansträngningar för att reglera eller förbättra regleringen av internationell handel med konventionella vapen och att förebygga, bekämpa och utrota olaglig handel med vapen på global, regional och subregional nivå.

2. På global nivå framhåller parterna den unika ram som ges genom vapenhandelsfördraget, antaget i New York den 2 april 2013, för att förverkliga detta samarbete och denna komplementaritet mellan nationella kontrollsystem för överföring av konventionella vapen, inbegripet dess bestämmelser om samarbete och bistånd. De är också överens om vikten av att främja universalisering och fullständigt genomförande av vapenhandelsfördraget i alla FN-medlemsstater.
3. Parterna erkänner att olaglig tillverkning, överföring och spridning av handeldvapen och lätta vapen samt överdriven anhopning och okontrollerad spridning av dessa i många regioner i världen har en lång rad humanitära och socioekonomiska konsekvenser och utgör ett allvarligt hot mot fred, försoning, säkerhet, trygghet, stabilitet och hållbar utveckling på individuell, lokal, nationell, regional och internationell nivå.
4. Parterna är överens om att helt fullgöra sina respektive skyldigheter att bekämpa olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen, inbegripet ammunition till dessa, enligt befintliga internationella avtal i vilka de är part och FN:s säkerhetsråds resolutioner, samt sina åtaganden inom ramen för andra internationella instrument som är tillämpliga på området, såsom FN:s handlingsprogram för att förebygga, bekämpa och utrota alla former av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen.
5. Parterna erkänner vikten av inhemska kontrollsystem för överföring av konventionella vapen i linje med befintliga internationella standarder. Parterna är överens om att tillämpa sådana kontroller på ett ansvarsfullt sätt, som ett bidrag till internationell och regional fred, säkerhet och stabilitet, och till en minskning av mänskligt lidande samt förebyggande av avledning av konventionella vapen.

ARTIKEL 5.6

Samarbete på området terrorismbekämpning

1. Parterna bekräftar på nytt sitt åtagande att bekämpa terrorism i alla dess former och yttringar, i enlighet med internationell rätt, människorättslagstiftning och internationell humanitär rätt, relevanta FN-resolutioner och parternas respektive lagstiftning.
2. Parterna är överens om att samarbeta och där det finns ett gemensamt intresse förebygga, bekämpa och kriminalisera alla terroristhandlingar i enlighet med de FN-instrument som de är parter i.
3. Parterna är överens om att inte ge stöd eller skydd till upphovsmän eller anstiftare av någon typ av terroristverksamhet eller till någon annan deltagare i sådan verksamhet, i enlighet med FN:s säkerhetsråds resolutioner 1373 (2001) och 1624 (2005). De ska i synnerhet samarbeta
 - a) inom ramen för ett fullständigt genomförande av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1267 (1999), 1373 (2001), 1624 (2005), 1904 (2009), 2178 (2014), 2253 (2015), 2322 (2016) och 2331 (2016) och andra relevanta FN-resolutioner och internationella och regionala konventioner och instrument,
 - b) genom att främja samarbete mellan FN:s medlemsstater för ett effektivt genomförande av FN:s globala strategi för terrorismbekämpning,
 - c) genom utbyte av erfarenheter och god praxis på området skydd av mänskliga rättigheter, humanitär rätt och internationell rätt i kampen mot terrorism,

- d) genom att utbyta åsikter om medel och metoder som används för att bekämpa terrorism, inbegripet samarbete på tekniska områden och utbildning, och genom att utbyta erfarenheter och god praxis när det gäller att förebygga våldsbejakande extremism som leder till terrorism, särskilt inom ramen för genomförandet av avsnitten I och IV i FN:s globala strategi för terrorismbekämpning när det gäller förebyggande av terrorism, och
- e) genom att ta itu med de strukturella orsaker som ligger till grund för fenomenet terrorism och våldsbejakande extremism.

ARTIKEL 5.7

Samarbete om fredsbyggande och fredsbevarande

1. Parterna bekräftar på nytt sitt åtagande att samarbeta för att främja internationell fred och säkerhet under FN:s överinseende.
2. När det gäller FN:s fredsbyggande och fredsbevarande verksamhet ska parterna upprätta en dialog om freds- och säkerhetsfrågor i syfte att inleda samarbete på bland annat området kapacitetsuppbyggnad och utbyte av bästa praxis.

ARTIKEL 5.8

Humanitärt bistånd och katastrofriskhantering

1. Parterna bekräftar på nytt sitt engagemang för FN:s ram för katastrofriskreducering och katastrofinsatser och är överens om att erkänna minskning av sårbarhet och risker och främjande av motståndskraft som sina prioriteringar.
2. För de ändamål som anges i punkt 1 ska parterna undersöka möjligheterna att samordna humanitärt bistånd och katastrofinsatser.

ARTIKEL 5.9

Samarbete i multilaterala, regionala och internationella forum och organisationer

1. Parterna bekräftar på nytt sitt engagemang för principerna i FN-stadgan. Parterna delar ett engagemang för multilateralism och insatser för att förbättra effektiviteten i regionala och internationella forum och organisationer, såsom FN och dess specialiserade organisationer och organ, och andra multilaterala forum.
2. Parterna ska upprätthålla ändamålsenliga samrådsmekanismer i anslutning till multilaterala forum. I FN ska parterna, vid behov och efter överenskommelse mellan parterna, inrätta lämpliga samrådsmekanismer vid FN:s generalförsamling och FN:s kontor.

ARTIKEL 5.10

It-säkerhet och informations- och kommunikationsteknik

Parterna erkänner vikten av samarbete och åsiktsutbyte inom it-säkerhet när det gäller användningen av informations- och kommunikationsteknik (*IKT*) i samband med internationell fred och säkerhet, inbegripet när det gäller normer, regler och principer för staters ansvarsfulla agerande, tillämpning av internationell rätt på användningen av IKT och utveckling av förtroendeskapande åtgärder och kapacitetsuppbyggnad.

ARTIKEL 5.11

It-brottslighet

1. Parterna erkänner att it-brottslighet håller på att bli ett vittomfattande globalt problem som kräver multilaterala, regionala och nationella lösningar. Parterna ska stärka samarbetet för att förebygga och bekämpa it-brottslighet genom utbyte av information och praktiskt samarbete, i enlighet med sina respektive regelverk och lagar samt tillämpliga internationella instrument avseende it-brottslighet. Parterna ska sträva efter att samarbeta när så är lämpligt för att utveckla verkningsfulla lagar, strategier och metoder för att förebygga och bekämpa it-brottslighet var den än förekommer.
2. Parterna ska, på lämpligt sätt och inom ramen för sina respektive regelverk, utbyta information, inbegripet i fråga om utbildning och vidareutbildning av it-brottsutredare, utredning av it-brott och digital kriminalteknik.

KAPITEL 6

SAMARBETE OM RÄTTVISA, FRIHET OCH SÄKERHET

ARTIKEL 6.1

Migration och internationellt skydd av flyktingar

1. Parterna bekräftar på nytt den vikt de fäster vid en effektiv hantering av migrationsströmmar och är överens om att stärka sitt samarbete i migrationsfrågor på grundval av principen om nationell suveränitet, delat ansvar och relaterade frågor såsom migranternas potentiella ekonomiska, sociala och kulturella bidrag till ursprungs-, transit- och destinationsländerna.
2. Parterna ska särskilt inrikta sig på
 - a) de bakomliggande orsakerna till migration,
 - b) underlättande av deras medborgares rörlighet mellan deras territorier i enlighet med tillämplig lagstiftning och respektive behörighet,
 - c) fullständig respekt för alla migranternas och deras familjers mänskliga rättigheter samt åtgärder mot rasism och främlingsfientlighet,
 - d) integrering av ett genusperspektiv på migration,
 - e) familjeåterförening, i enlighet med tillämplig lagstiftning, inbegripet internationell människorättslagstiftning,

- f) biregionalt samarbete för att förebygga och bekämpa smuggling av migranter och människohandel, särskilt barn och personer i utsatta situationer, inbegripet kvinnor utsatta för risker, och för att skydda offer, i enlighet med konventionen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, antagen i New York den 15 november 2000, och dess tilläggsprotokoll om människohandel och smuggling av migranter,
- g) regelbundet utbyte av information om rättsliga och administrativa åtgärder som är tillämpliga på migranter och erfarenheter av migrationsfrågor,
- h) frågor som uppkommer i samband med genomförandet av relevanta internationella instrument om skydd av flyktingar och asylsökande,
- i) undersökning av möjligheterna till samarbete på regional nivå om frivillig vidarebosättning och andra former av humanitärt mottagande av flyktingar, som ett led i uppnåendet av gemensamma lösningar på det växande globala fenomenet med stora flyktingströmmar, och
- j) biregionalt samarbete för att förebygga irreguljär migration.

3. Parterna ska samarbeta för att säkerställa säker, ordnad och reguljär migration, återta sina egna medborgare som vistas irreguljärt på den andra partens territorium och bekämpa människohandel och smuggling av migranter. De ska också samarbeta om informationsutbyte, samt utbyte av data och statistik om migration.

4. Varje EU-medlemsstat och varje signatärstat i Mercosur ska på begäran av den andra parten återta sina egna medborgare som vistas irreguljärt på den andra partens territorium. Lämpliga resehandlingar som säkerställer ett ändamålsenligt återvändande ska tillhandahållas för detta ändamål. Parterna ska säkerställa säker och värdig behandling av irreguljära migranter som vistas i landet. Återvändandet av personer som nekats inresa ska också säkerställas på mänskliga, värdiga och rättvisa villkor, i enlighet med tillämplig lagstiftning, inbegripet de rättsmedel som föreskrivs däri.

5. På begäran av en av parterna ska signatärstaterna i Mercosur enskilt och EU eller en av medlemsstaterna enskilt sträva efter att förhandla fram och ingå särskilda avtal för att ytterligare underlätta samarbetet mellan behöriga myndigheter för identifiering och dokumentation av medborgare som vistas irreguljärt på den andra partens territorium och som ska återtas. Sådana avtal skulle också omfatta återtagande av personer som inte är deras medborgare men som innehar ett giltigt uppehållstillstånd utfärdat av en av parterna eller som har rest in på den ena partens territorium direkt från den andra partens territorium.

6. Parterna ska främja utvecklingen och genomförandet av nationell lagstiftning och praxis när det gäller internationellt skydd av flyktingar, i syfte att uppfylla bestämmelserna i Förenta nationernas konvention angående flyktingars rättsliga ställning, utfärdad i Genève den 28 juli 1951, och i dess protokoll från 1967, samt andra relevanta regionala och internationella instrument för att säkerställa respekten för principen om non-refoulement. Parterna ska särskilt inrikta sig på att undersöka möjligheterna till samarbete på regional nivå om frivillig vidarebosättning och andra former av humanitärt mottagande av flyktingar, som ett led i uppnåendet av gemensamma lösningar på det växande globala fenomenet med stora flyktingströmmar.

ARTIKEL 6.2

Rättsligt och juridiskt samarbete

1. Parterna är överens om att utveckla det juridiska samarbetet i civilrättsliga frågor, särskilt i fråga om förhandlingar om och ratificering och genomförande av multilaterala konventioner om civilrättsligt samarbete och särskilt konventionerna från Haagkonferensen för internationell privaträtt avseende internationellt rättsligt samarbete och internationella tvister samt skydd av barn.
2. Parterna är överens om att stärka det straffrättsliga samarbetet på grundval av relevanta normer från FN och internationella och regionala organisationer såsom Europarådet och Amerikanska samarbetsorganisationen, särskilt när det gäller ömsesidig rättslig hjälp, utlämning och överföring av fångar.

ARTIKEL 6.3

Samarbete för att motverka narkotikaproblemet i världen

1. Parterna ska, på grundval av principen om gemensamt och delat ansvar, samarbeta för att säkerställa en balanserad och integrerad strategi för att ta itu med alla aspekter av narkotikaproblemet i världen, inbegripet utmaningar såsom nya psykoaktiva substanser. I detta avseende ska politiken och åtgärderna mot narkotika syfta till att stärka strukturer, minska tillgången till, handeln med och efterfrågan på olaglig narkotika, hantera de hälsomässiga och sociala följderna av narkotikamissbruk i syfte att minska skadorna, samt till att effektivare förebygga avledning av kemiska prekursorer som används för olaglig framställning av narkotika och psykotropa ämnen.

2. Parterna ska enas om nödvändiga samarbetsmetoder för att uppnå de mål som avses i punkt 1. Åtgärderna ska bygga på gemensamt överenskomna principer, i linje med i synnerhet FN:s tre konventioner om narkotikakontroll från 1961, 1971 och 1988 och slutdokumentet från FN:s generalförsamlings extra session om narkotikaproblemet i världen, antaget i New York den 19 april 2016.
3. Parterna är överens om att stödja och uppmuntra utvecklingen av strategier och åtgärder för att ta itu med narkotikaproblemet i världen.

ARTIKEL 6.4

Samarbete för att bekämpa korruption och gränsöverskridande organiserad brottslighet,
penningtvätt och finansiering av terrorism

1. I enlighet med sina interna lagar och andra författningar och tillämpliga bilaterala och internationella instrument, såsom FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, antagen i New York den 15 december 2000, och dess protokoll, samt FN:s konvention mot korruption, antagen i New York den 31 oktober 2003, ska parterna stärka sitt samarbete i kampen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och korruption, inbegripet förebyggande och utredningar, lagföring av gärningsmän samt ömsesidig rättslig hjälp.

2. Parterna är överens om behovet av att vidta åtgärder för att på ett ändamålsenligt sätt förebygga och bekämpa användningen av deras finansinstitut och utsedda icke-finansiella företag och yrken för att finansiera terrorism och tvätta vinning av brottslig verksamhet, inbegripet narkotikahandel, människohandel, särskilt handel med barn, kvinnor utsatta för risker och andra personer i utsatta situationer, vapenhandel och korruption, i enlighet med rekommendationerna från arbetsgruppen för finansiella åtgärder (*FATF*) och med beaktande av det arbete som utförs av den latinamerikanska gruppen för finansiella åtgärder (*Gafilat*).
3. Parterna är överens om att samarbeta för att bekämpa och förebygga penningtvätt och finansiering av terrorism och säkerställa ett verkningsfullt och fullständigt genomförande av FATF:s rekommendationer och beaktande av det arbete som utförs av Gafilat. Detta samarbete omfattar spårning, identifiering, beslag, förverkande, återvinning och återlämnande av tillgångar eller medel som härrör från vinning av brott.
4. Det samarbete som avses i punkt 3 ska möjliggöra utbyte av relevant information inom ramen för varje parts lagar och andra författningar och i linje med internationella standarder för att förebygga och bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism, i enlighet med FATF:s rekommendationer och med beaktande av det arbete som utförs av Gafilat.
5. Parterna är överens om att, med förbehåll för och i enlighet med sina respektive lagar och andra författningar och tillämpliga bilaterala och internationella instrument, vidta åtgärder för att stödja identifiering, spårning, frysning, beslag och förverkande av vinning av brottslig verksamhet.

ARTIKEL 6.5

Personuppgifter

1. Parterna erkänner vikten av att främja och skydda de grundläggande rättigheterna till integritet och dataskydd, inbegripet säkerheten för personuppgifter, som en central faktor för konsumenternas förtroende för den digitala ekonomin och en väsentlig del av vidareutvecklingen av handelsutbytet och samarbetet inom brottsbekämpning.
2. Parterna ska samarbeta för att säkerställa ett verkningsfullt skydd av de rättigheter som avses i punkt 1, inbegripet i samband med förebyggande och bekämpning av terrorism och andra gränsöverskridande brott. Samarbetet på bilateral och multilateral nivå ska i tillämpliga fall beakta befintliga internationella åtaganden och parternas respektive lagar och andra författningar. Det kan innefatta kapacitetsuppbyggnad, tekniskt bistånd och utbyte av information och sakkunskap.

ARTIKEL 6.6

Konsulärt skydd

1. Varje signatärstat i Mercosur medger att diplomatiska och konsulära beskickningar från en EU-medlemsstat, på samma villkor som för medborgare i den medlemsstaten, ska erbjuda skydd åt en medborgare i någon annan EU-medlemsstat som inte har någon fast beskickning på dess territorium som kan erbjuda konsulärt skydd i en given situation.

2. Varje EU-medlemsstat medger att diplomatiska och konsulära beskickningar från en signatärstat i Mercosur ska erbjuda skydd åt en medborgare i någon annan signatärstat i Mercosur som inte har någon fast beskickning på dess territorium som kan erbjuda konsulärt skydd i en given situation.

KAPITEL 7

SAMARBETE OM HÅLLBAR UTVECKLING

ARTIKEL 7.1

Mål och arbetsmetoder

1. Parterna bekräftar på nytt sitt åtagande att främja en hållbar och inkluderande ekonomisk utveckling genom att bidra till de principer som anges i Riodeklarationen om miljö och utveckling, antagen vid Förenta nationernas konferens 1992 om miljö och utveckling (*Riodeklarationen från 1992 om miljö och utveckling*), och med stöd av det slutdokument från Förenta nationernas konferens 2012 om hållbar utveckling som införlivades i resolution 66/288 och antogs av FN:s generalförsamling den 27 juli 2012 med titeln ”The Future We Want” (*slutdokumentet från FN:s konferens 2012 om hållbar utveckling med titeln ”The Future We Want”*) och Agenda 2030. Inom denna ram ska parterna samarbeta för att genomföra och uppnå målen för hållbar utveckling, med beaktande av att deras breda och ambitiösa karaktär kräver brådskande åtgärder.

2. Parterna erkänner vikten av dialog och samarbete som avgörande för att ta itu med de utmaningar som är kopplade till uppnåendet av målen för hållbar utveckling och erkänner vidare vikten av att flera intressenter involveras, inbegripet den privata sektorn och det civila samhället, i det internationella samarbetet.
3. Parterna kommer att arbeta för att konsolidera den ekonomiska tillväxten på ett sätt som minskar ojämlikheter och respekterar principerna om hållbar utveckling.
4. Parterna ska främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster och öka medvetenheten om de ekonomiska och sociala kostnader som följer av miljöskador och deras konsekvenser för människors välbefinnande.
5. Parterna ska främja hållbar utveckling genom dialog, utbyte av god praxis, god samhällsstyrning och sund finansiell förvaltning.
6. Parterna har ett gemensamt mål att utrota fattigdom och stödja en inkluderande ekonomisk utveckling, och ska samarbeta när så är möjligt för att uppnå detta mål.
7. Parterna ska samarbeta för att stärka genomförandet av Agenda 2030 och metoderna för uppföljning, ansvarsskyldigheten gentemot sina medborgare när det gäller genomförandet av resultaten av övervakningen av Agenda 2030 och utvärderingen av samlagsåtgärder, inbegripet kvalitativa och kvantitativa data och med beaktande av effekterna på fältet.
8. Parterna erkänner att jämställdhet mellan könen och kvinnors och flickors egenmakt är avgörande för hållbar utveckling och kommer att undersöka ytterligare samlagssystem.

9. Parterna ska främja strukturer för syd-syd-samarbete och trepartssamarbete. Ett sådant samarbete kommer att inbegripa inrättandet av gemensamma initiativ med tredjeländer i syfte att samarbeta för att stödja utformningen och genomförandet av strategier för Agenda 2030 på flera nivåer samt andra relevanta framtida biregionala och internationella avtal om hållbar utveckling.

10. Parterna förstår att målen för hållbar utveckling har en övergripande karaktär. I detta sammanhang ska parterna uppmuntra innovativa partnerskap som omfattar en flerpartsstrategi för att främja och genomföra internationella utvecklingsinitiativ. Sådana partnerskap kan omfatta den privata sektorn, civilsamhällesorganisationer, filantropiska organisationer och lokala och regionala myndigheter.

11. Parterna erkänner vikten av en övergripande strategi för social utveckling, som måste gå hand i hand med ekonomisk utveckling och miljömässig hållbarhet. De ska prioritera främjandet av full sysselsättning, social inkludering och sammanhållning samt det civila samhällets deltagande. I linje med syftena med mål 8 för hållbar utveckling ska de främja anständiga arbetsvillkor för alla i enlighet med Internationella arbetsorganisationens (ILO) deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering, som antogs av Internationella arbetskonferensen vid dess 97:e session i Genève den 10 juni 2008 (*ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering*).

ARTIKEL 7.2

Genomförande av samarbete mellan EU och Mercosur och bilateralt samarbete

1. Bestämmelserna i detta avtal ska inte påverka genomförandet av program, projekt och verksamheter inom ramen för det interregionala ramavtalet om samarbete från 1995 och ska inte inverka på pågående eller framtida bilateralt samarbete som utvecklats på grundval av bilaterala programplaneringsinstrument, såsom vägledande program eller andra relevanta instrument.
2. Samarbetet ska genomföras i linje med relevanta internationellt överenskomna principer och strategier som båda parter har anslutit sig till, och i linje med EU:s relevanta rättsliga ram, å ena sidan, och Mercosurs och dess signatärstaters rättsliga ram, å andra sidan.

ARTIKEL 7.3

Arrangemang för underlättande

Parterna ska, när så är lämpligt, säkerställa de tull- och skattebefrielser och viseringsmöjligheter som krävs för att genomföra de samarbetsinitiativ som överenskomms inom ramen för denna del av avtalet och enligt protokollet om samarbete.

ARTIKEL 7.4

Samarbete om offentlig förvaltning

Parterna kommer att inleda samarbete och dialog för att identifiera åtgärder som syftar till att utveckla kapacitet för utformning, verkningsfullt genomförande och utvärdering av offentlig politik. I detta avseende ska parterna samarbeta i frågor som rör offentlig förvaltning och offentliga institutioner i syfte att stärka den institutionella kapaciteten, däribland genom att främja kunskapsöverföring och utbildning av offentlig personal, förbättra de offentliga förvaltningarnas processer samt underlätta moderniseringen av regelverken för ett ändamålsenligt genomförande av detta avtal.

ARTIKEL 7.5

Miljö

1. Syftet med miljösamarbetet ska vara att bidra till skydd, bevarande och hållbart nyttjande av naturresurser och till att främja hållbar utveckling genom samordning, integration och ett ömsesidigt stödjande beaktande av dess tre dimensioner – ekonomiska, sociala och miljömässiga – i enlighet med principerna i Riodeklarationen från 1992 om miljö och utveckling, och med stöd av slutdokumentet från FN:s konferens 2012 om hållbar utveckling med titeln ”The Future We Want” och Agenda 2030 och med beaktande av skiljaktiga nationella förhållanden, kapaciteter och utvecklingsnivåer samt respekt för nationell politik och nationella prioriteringar.

2. Miljösamarbetet ska särskilt inriktas på
- a) utbyte av information, teknisk expertis och miljöpraxis om och erfarenheter av program, projekt och föreskrifter för att främja skydd, bevarande, återställande och hållbart nyttjande av naturresurser och hållbar utveckling, särskilt när det gäller tillämplig lagstiftning, internationella åtaganden och mål,
 - b) genomförande av multilaterala miljöavtal och resultaten från FN:s miljöförsamling och främjande av miljömål,
 - c) integrering av miljöhänsyn i alla samskapssektorer,
 - d) bevarande och hållbar användning av biologisk mångfald och rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser i alla deras former, genom lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med nationell lagstiftning, samt samarbete om vatten, kemikalier, avfall och andra gemensamt överenskomna prioriterade områden,
 - e) samarbete om och uppmuntran till utveckling, spridning och överföring av miljövänlig teknik till utvecklingsländer på förmånliga villkor, inbegripet koncessionella och preferentiella villkor, enligt överenskommelse mellan parterna,
 - f) ökad tillgång för utvecklingsländer till genomförandemedel för att till fullo förverkliga nationella strategier för hållbar utveckling, med erkännande av det brådskande behovet av att hantera deras breda och ambitiösa karaktär och underlätta intressenters deltagande när så är lämpligt. Inom ramen för detta avtal ska miljösamarbetet också främja utvecklingen av miljövänlig infrastruktur.

ARTIKEL 7.6

Hållbar stadsutveckling

1. Parterna erkänner vikten av strategier för att främja hållbar stadsutveckling och behovet av att bidra till ett verkningsfullt genomförande av den nya agenda för städer som antogs vid FN-konferensen om bostäder och hållbar stadsutveckling (Habitat III) och de aspekter av Agenda 2030 som är relevanta för hållbar stadsutveckling.
2. Parterna ska främja samarbete och partnerskap som inkluderar alla nyckelaktörer av relevans för strategier och praktik inom hållbar stadsutveckling, i synnerhet vad gäller sätt att hantera stadsrelaterade utmaningar på ett sammanhållet och övergripande sätt.
3. Parterna ska främja kunskaps- och erfarenhetsutbyte om bland annat strategier för reducering och hantering av katastrofrisker som syftar till att stärka städernas och de mänskliga bosättningarnas motståndskraft. Parterna ska göra detta bland annat genom utveckling av högkvalitativ infrastruktur och fysisk planering och genomförande av stadsutvecklingsplaner. Sådana planer ska behandla viktiga frågor såsom effektiv användning av förnybara energikällor, urban delaktighet med hänsyn till olika urbaniseringsgrader i det globala Syd och finansieringsmekanismer för stadsutvecklingsprojekt på lokal, nationell och regional nivå.
4. För detta ändamål ska parterna åta sig att när så är möjligt utöka de konkreta möjligheterna till decentraliserat samarbete mellan städer på regional och internationell nivå, i syfte att förbättra stadsstyrningen och kapacitetssupplemenet genom utbyte av erfarenheter och praxis samt ömsesidigt lärande om hållbara lösningar på städernas problem.

ARTIKEL 7.7

Klimatförändring

1. Parterna erkänner att det globala hotet från klimatförändringar kräver bredast möjliga samarbete mellan alla länder för att minska de globala utsläppen av växthusgaser och anpassa sig till klimatförändringarnas negativa effekter på ett sätt som inte hotar livsmedelsproduktionen, och att industriländerna fortsätter att gå i bräsch. Parterna upprepar sitt åtagande att genomföra det Parisavtal som antogs inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar, utfärdad i New York den 9 maj 1992 (*UNFCCC*), som återspeglar rättvisa och principen om gemensamt men differentierat ansvar och respektive kapacitet, mot bakgrund av olika nationella omständigheter.
2. Parterna ska på lämpligt sätt samarbeta om handelsrelaterade klimatförändringsfrågor, bilateralt, regionalt och i relevanta internationella forum. I detta sammanhang och med erkännande av handelns roll när det gäller att bidra till insatser mot det akuta hotet från klimatförändringar ska varje part i god tro förbli part i UNFCCC och dess Parisavtal¹.
3. Parterna är överens om att punkt 2 andra meningen utgör en väsentlig del av detta avtal.

¹ De internationella instrument som det hänvisas till här omfattar inte ändringar av dessa eller efterföljande avtal eller beslut, tolkningar eller akter som antas av de organ som reglerar sådana instrument, såvida inte parterna kommer överens om något annat.

4. Ingenting i denna artikel inskränker en parts rätt att använda tillgängliga tvistlösningsförfaranden enligt något annat internationellt avtal i vilket parterna är parter, inbegripet WTO-avtalet.

5. Inom ramen för sina respektive befogenheter, och på grundval av UNFCCC och Parisavtalet, ska parterna stärka samarbetet och den politiska dialogen för att driva på omställningen till en situation med låga växthusgasutsläpp, i enlighet med sitt ansvar och sin kapacitet, och utbyta information om och erfarenheter av bland annat följande:

- a) Bekämpning av klimatförändringar, vägled av rättvisa och vetenskapliga belägg, särskilt genom genomförandet av deras respektive nationellt fastställda bidrag och ytterligare samarbete om begränsnings- och anpassningsåtgärder för ett verkningsfullt genomförande av Parisavtalet.
- b) Förstärkning av offentliga och privata partnerskap som på ett ändamålsenligt sätt skulle kunna stödja åtgärder för att bekämpa klimatförändringar och anpassa sig till deras negativa effekter.
- c) Främjande av samarbete om teknisk forskning, utveckling, spridning, införande och överföring i syfte att förbättra motståndskraften mot klimatförändringar och minska utsläppen av växthusgaser, bland annat genom näringslivsinriktade dialoger.
- d) Övervakning, rapportering och verifiering av växthusgasutsläpp och utveckling och genomförande av begränsnings- och anpassningsprogram.
- e) Genomförande av Parisavtalet och skapande av förutsättningar för att främja en situation med låga växthusgasutsläpp, vilket ökar förmågan att anpassa sig till klimatförändringarnas negativa effekter och främjar klimatresiliens på ett sätt som inte hotar livsmedelsproduktionen, i enlighet med artikel 2 i Parisavtalet.

- f) Säkerställande av en snabb utveckling av Parisavtalets transparensramverk för åtgärder och stödbestämmelser, inbegripet politisk dialog och samarbete på ömsesidigt överenskomna prioriterade områden.
 - g) Främjande av inhemsk klimatpolitik och inhemska klimatprogram inom ramen för Parisavtalet när det gäller begränsning och anpassning, inbegripet avskogning, skogsförstörelse och restaurering av skog, samt metoder för att främja förnybar energi, energieffektivitet, hållbara transporter och hållbar och klimattålig infrastrukturutveckling.
 - h) Förstärkning av annan bilateral dialog om politik för begränsning av och anpassning till klimatförändringar eller om andra områden av ömsesidigt intresse som kan uppstå, inbegripet i andra relaterade multilaterala forum, såsom Internationella civila luftfartsorganisationen, Internationella sjöfartsorganisationen och Montrealprotokollet, som ingicks i Montreal den 16 september 1987, och dess Kigaliändring, i tillämpliga fall.
6. För dessa ändamål är parterna överens om att förbättra samarbetet och utbyta information och erfarenheter på detta område samt att fortsätta att fullgöra sina befintliga skyldigheter enligt UNFCCC och Parisavtalet. I detta syfte kommer industriländerna att tillhandahålla finansiella resurser för begränsning och anpassning och mobilisera klimatfinansiering från en rad olika källor, instrument och kanaler, med beaktande av behoven och prioriteringarna hos parter som är utvecklingsländer, samt andra genomförandemetoder för att uppnå målen i Parisavtalet.

ARTIKEL 7.8

Oceaner och hav

1. Parterna erkänner vikten av bevarande och hållbar användning av marina resurser, inbegripet hållbar och ansvarsfull förvaltning av fiske, vattenbruk och annan maritim verksamhet och dess bidrag till att skapa miljömässiga, ekonomiska och sociala möjligheter för nuvarande och kommande generationer, inom ramen för hållbar användning och bevarande av oceaner, hav och marina resurser, med det långsiktiga målet att förbättra oceaners tillstånd, bland annat genom att stärka ramen för internationella institutioner och forum, när så är lämpligt.
2. På ett sätt som är förenligt med deras skyldigheter enligt internationell rätt, särskilt Unclos, åtar sig parterna att
 - a) samarbeta för att uppnå mål 14 för hållbar utveckling – ”Bevara och nyttja oceanerna, haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt” – i Agenda 2030,
 - b) främja bättre samarbete och samråd, när så är lämpligt, inom och mellan behöriga internationella organisationer, instrument och organ, i tillämpliga fall,
 - c) anta verkningsfulla åtgärder för uppföljning, kontroll och övervakning, för att säkerställa ett ändamålsenligt genomförande av bevarandeåtgärderna för fiske,
 - d) samarbeta i FN för att utveckla ett internationellt rättsligt bindande instrument inom ramen för Unclos om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion, och

- e) när så är lämpligt samarbeta i relevanta subregionala, regionala och multilaterala organ där parterna är medlemmar, observatörer eller samarbetande icke-avtalsslutande parter, för att uppnå mål 14 för hållbar utveckling och andra relaterade mål för hållbar utveckling.
3. Parterna är överens om att stärka dialogen och samarbetet när det gäller att
- a) stödja hållbar fiskeproduktion och hållbara fiskodlingssektorer och i synnerhet bevara fiskeresurser, inbegripet eventuellt interregionalt samarbete på flera områden, beroende på kuststatens intresse, såsom vetenskapligt, tekniskt, industriellt, ekonomiskt och kommersiellt samarbete, samt institutionell uppbyggnad och utbildning,
 - b) stödja utvecklingen av en miljömässigt ansvarsfull och ekonomiskt konkurrenskraftig vattenbruksnäring,
 - c) stödja marinvetenskaplig forskning och utveckling av kapacitet för forskning och teknik samt främja vetenskapligt baserade beslut,
 - d) utbyta bästa praxis i fråga om hållbar utveckling av maritim näringsverksamhet av intresse för parterna, såsom havsenergi, sjöfart, kust- och havsturism eller marin bioteknik,
 - e) bekämpa olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (*IUU-fiske*), inbegripet, när så är lämpligt, utbyte av information om IUU-fiske och stöd till uppbyggnad av teknisk och administrativ kapacitet för att hantera IUU-fiske,

- f) utveckla områdesbaserade bevarandeåtgärder och förvaltningsverktyg, inbegripet marina skyddsområden, i enlighet med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga information för att skydda och återställa kust- och havsområden och kust- och havsresurser,
- g) minska trycket på haven, bland annat genom att bekämpa marint skräp och havsföroreningar, även från landbaserade källor och mänsklig verksamhet till havs,
- h) främja havsplanering och integrerad förvaltning av kustområden, och
- i) ta itu med klimatrelaterade frågor såsom anpassning till och begränsning av växthusgasutsläpp, stigande havsnivåer, havs- och kustförsurning och luftföroreningar.

ARTIKEL 7.9

Samarbete om energi

1. Parterna ska sträva efter att underlätta utbyte av idéer, erfarenheter och bästa praxis om hur tillgången till säker och hållbar energi till överkomliga priser kan förbättras, bland annat genom att främja nya investeringar och tekniköverföring mellan parternas offentliga och privata ekonomiska aktörer, särskilt när det gäller el, kolväten, förnybar energi, inbegripet hållbar produktion och användning, biobränslen och effektiv energianvändning.

2. Samarbete enligt denna artikel, grundat på principen om staters suveräna rätt att förvalta sina egna naturresurser, i syfte att säkerställa tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till överkomliga priser för alla, ska bland annat ske i form av

- a) samarbete mellan institutioner som arbetar med politik samt planerings- och modelleringsfrågor inom energisektorn,
- b) utbyte av vetenskapliga, tekniska och andra forskningsresultat, erfarenheter, publikationer, upplysningar och data på energiområdet, inbegripet utveckling av gemensamma databaser som delas av parternas aktörer, i enlighet med varje parts lagar och andra författningar,
- c) främjande av gemensamma konferenser och teknisk utbildning, även på forskarnivå,
- d) tekniköverföring, särskilt sådan som rör förnybara energikällor,
- e) främjande av genomförbarhetsstudier och genomförande av gemensamma projekt inom energisektorn mellan offentliga och privata ekonomiska aktörer och parternas forskningsinstitutioner,
- f) deltagande av ekonomiska aktörer från de två regionerna i gemensamma projekt för teknik, utveckling och infrastruktur, inbegripet nätverk med andra länder, och
- g) rationalisering och utfasning av ineffektiva subventioner till fossila bränslen som uppmuntrar till slöseri, med fullständigt beaktande av utvecklingsländers särskilda behov och villkor och minimering av möjliga negativa effekter på deras utveckling på ett sätt som skyddar de fattiga och de samhällen som påverkas.

ARTIKEL 7.10

Samarbete om råvaror

Parterna ska samarbeta när det gäller råvaror, i syfte att bland annat

- a) främja effektiva, flexibla, konkurrensutsatta och transparenta internationella marknader,
- b) främja utbyte av marknadsinformation om råvaror,
- d) främja forskning, utveckling och innovation på råvaruområdet,
- e) främja utbyte av information och bästa praxis när det gäller inhemsk politisk utveckling, och
- f) främja standarder för säkerhet och miljöskydd för gruvdrift till havs genom att öka transparensen och utbyta information, bland annat om industrins säkerhet och miljöprestanda.

KAPITEL 8

SOCIALT, EKONOMISKT OCH KULTURELLT PARTNERSKAP

ARTIKEL 8.1

Mål

1. Inom ramen för sitt samarbete erkänner parterna att alla folk har rätt att sträva efter ekonomisk, social och kulturell utveckling. Parterna, som erkänner att social utveckling ska fortgå parallellt med ekonomisk utveckling, är överens om att samarbeta om främjandet av social inkludering och sammanhållning genom att minska fattigdom, orättvisor och ojämlikhet.
2. Huvudmålen för det ekonomiska samarbetet är att bidra till att utvidga, diversifiera och fördjupa de ekonomiska och kommersiella banden mellan parterna, stärka produktionssektorn, med särskild uppmärksamhet på små och medelstora företag, skapa nya möjligheter och öka internationell konkurrenskraft och innovation, samt att stärka den regionala ekonomiska integrationsprocessen.
3. Det ekonomiska samarbetet ska stärkas som ett sätt att bidra till att mildra de ekonomiska konsekvenser som kan uppstå till följd av den struktumvandling som följer av detta avtal.
4. Alla åtgärder som kan bidra till ytterligare utveckling av regional integration eller förstärkning av de interregionala förbindelserna mellan parterna på det sociala, ekonomiska och kulturella området ska uppmuntras.

ARTIKEL 8.2

Företagens sociala ansvar

1. Parterna ska främja företagens sociala ansvar i enlighet med internationella standarder, såsom OECD:s riktlinjer för multinationella företag och OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfullt företagande.
2. Parterna stöder spridning och genomförande, på frivillig basis, av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, och betonar vikten av en övergripande diskussion med alla relevanta intressenter.
3. Parterna ska främja företagens frivilliga införlivande i sina interna strategier av principerna om företagens sociala ansvar eller ansvarsfullt företagande, inbegripet genom att uppmuntra till användning av relevant praxis, i överensstämmelse med de internationella instrument som avses i denna artikel.

ARTIKEL 8.3

Industriellt samarbete, affärsmöjligheter, mikroföretag, små och medelstora företag och entreprenörer

1. Parterna erkänner vikten av att främja små och medelstora företag och stärka industrin för att främja inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt i regionerna, främja högre nivåer av social sammanhållning och överbrygga territoriella klyftor och därigenom förbättra rättvisan i eftersläpande områden. Parterna erkänner att främjandet av små och medelstora företags konkurrenskraft bidrar positivt till en stärkt social struktur genom att skapa arbetstillfällen och minska fattigdomen samt minska andra ekonomiska konsekvenser som kan uppstå till följd av den strukturomvandling som följer av detta avtal.

2. Parterna ska stödja kvinnors ekonomiska egenmakt genom entreprenörskap och nyföretagande.
3. Parterna ska främja industriellt samarbete och stärka samarbetet om små och medelstora företag, i syfte att öka produktiviteten och konkurrenskraften för att främja handel och investeringar mellan parterna, samtidigt som de möjligheter som detta avtal erbjuder båda parter vägs mot varandra.
4. Parterna ska främja ett attraktivt och stabilt klimat för större ömsesidigt fördelaktiga affärsmöjligheter, inbegripet för små och medelstora företag, och åtar sig att stärka samarbetet i syfte att bidra till att utvidga, diversifiera och fördjupa de ekonomiska och kommersiella banden mellan parterna.
5. Parterna är överens om att främja utvecklingen av små och medelstora företag, både på landsbygden och i städerna, och att uppmuntra deras inträde på internationella marknader.
6. Genomförandet av denna artikel kan omfatta följande åtgärder, som omfattar alla typer av företag, inbegripet små och medelstora företag:
 - a) Stöd till regelbundna kontakter mellan parternas affärssektorer genom evenemang eller affärsresor för företag och affärskluster, handelsmässor, seminarier och rundabordssamtal i syfte att främja identifiering och spridning av information om affärsmöjligheter för investeringar, industriellt och tekniskt samarbete på områden av ömsesidigt intresse samt informationsnätverk och samarbete mellan ekonomiska aktörer, särskilt små och medelstora företag och kluster.

- b) Utbyte av bästa praxis till stöd för industriell utveckling, innovationsprocesser och industripolitik, inbegripet förstärkning av den regionala industripolitiken för att öka konkurrenskraften inom industrisektorer av ömsesidigt intresse.
- c) Främjande av projekt för industriellt samarbete, inbegripet teknisk utveckling och innovation, inom sektorer av ömsesidigt intresse.
- d) Främjande av ömsesidiga och gemensamma investeringar och uppmuntran av samriskföretag och kluster samt inrättande av associationsprocesser inom strategiska sektorer.
- e) Utveckling av mekanismer för att stödja utvecklingen av den privata sektorn, underlättande av tillgång till innovativ finansiering i enlighet med varje parts lagar och andra författningar och industriellt samarbete som främjar produktivitet, innovation och konkurrenskraft, inbegripet tillhandahållande av aktuell information om tillgängliga finansieringsinstrument för små och medelstora företag.
- f) Stöd till företag så att de kan anpassa sig till den nuvarande trenden med automatisering och datautbyte inom tillverkningsteknik.
- g) Främjande av gemensamma projekt mellan teknik-, industri- och tillämpningsinriktade forskningscentrum från EU och Mercosur.
- h) Förstärkning av biregionala och globala värde- och leveranskedjor, inbegripet utveckling av leverantörer för industrin.

7. Utöver det samarbete som avses i punkt 4 är parterna överens om att samarbetet när det gäller små och medelstora företag bland annat kan omfatta följande:

- a) Att underlätta utbyte av bästa praxis om offentlig politik och offentliga program, regelverk, erfarenheter, relevant information och know-how för att främja och stödja entreprenörskap och små och medelstora företags skapande, utveckling och innovation.
- b) Att främja små och medelstora företags deltagande i mässor, kommersiella affärsresor och andra mekanismer på lokal och internationell nivå.
- c) Att utbyta bästa praxis till stöd för små och medelstora företags tillträde till marknaderna för offentlig upphandling.
- d) Att bygga vidare på befintliga framgångsrika partnerskap och utveckla nya strategiska partnerskap och kontakter mellan ekonomiska aktörer och företagsnätverk genom befintliga eller nya övergripande program inom EU eller Mercosur som är avsedda för små och medelstora företag.
- e) Att stödja internationaliseringen av små och medelstora företag, inbegripet samarbete för att utveckla specialiserade webbplatser.
- f) Att främja små och medelstora företags deltagande i gemensamma program och pilotprojekt, särskilt inom sektorer som den digitala ekonomin.
- g) Att tillhandahålla stöd och sakkunskap om företagsutvecklingstjänster, inbegripet kvalitetssäkringssystem, och främja e-handel för att stärka små och medelstora företag.

ARTIKEL 8.4

Skattefrågor

Parterna är överens om att samarbeta biregionalt i skattefrågor och åtar sig att genomföra de globala standarderna för transparens och informationsutbyte samt minimistandarderna mot urholkning av skattebasen och överföring av vinster (BEPS).

ARTIKEL 8.5

Makroekonomisk dialog

Parterna ska främja utbytet av information om sina respektive makroekonomiska trender och sin makroekonomiska politik samt utbytet av sina erfarenheter av att samordna makroekonomisk politik. I detta syfte kommer parterna att sträva efter att fördjupa dialogen mellan sina myndigheter om makroekonomiska frågor. Samarbetet på detta område kan omfatta anordnande av seminarier och konferenser.

ARTIKEL 8.6

Samarbete om konsumenträttigheter

Parterna erkänner vikten av att säkerställa en hög nivå på konsumentskyddet och ska i detta syfte sträva efter att samarbeta inom området konsumentpolitik. De är överens om att samarbetet på detta område i möjligaste mån kan innefatta

- a) informationsutbyte om parternas respektive ramar för konsumentskydd, inbegripet konsumenträtt, produktsäkerhet avseende konsumentvaror, konsumenternas rätt till upprättelse samt kontroll av att konsumentlagstiftningen efterlevs,
- b) främjande av utvecklingen av oberoende konsumentorganisationer och kontakter mellan företrädare för konsumenter, och
- c) utbyte av information och främjande av gemsama verksamheter mellan båda parter konsumentorgan, enligt ömsesidig överenskommelse.

ARTIKEL 8.7

Samarbete om statistik

Parterna ska samarbeta på statistikområdet i syfte att säkerställa jämförbarhet hos statistiska uppgifter mellan signatärstater i Mercosur och mellan Mercosur och Europeiska unionen.

Verksamheter skulle kunna utvecklas i form av bland annat

- a) stöd för att stärka ett statistiksystem som inrättas på grundval av administrativa strukturer och rättsliga grunder och som skulle kunna uppfylla de nödvändiga kraven på statistisk information,
- b) stöd till genomförandet av god statistisk praxis på grundval av internationellt erkända standarder,
- c) utveckling av jämförbara statistiska uppgifter, främst inriktade på handel med varor och tjänster och utländska direktinvesteringar, samt utveckling av jämförbara makroekonomiska indikatorer, och
- d) utbyte av god praxis och erfarenheter genom bland annat utbildning, workshoppar och studiebesök.

ARTIKEL 8.8

Forskning och innovation

1. Parterna ska samarbeta om vetenskaplig forskning, teknisk utveckling och innovation, med utgångspunkt i gemensamma intressen och ömsesidig nytta och i enlighet med sin respektive lagstiftning. Ett sådant samarbete ska syfta till att främja hållbar utveckling, ta itu med globala utmaningar, uppnå vetenskaplig spetskompetens, förbättra den regionala konkurrenskraften och stärka förbindelserna mellan parterna, med beaktande av deras forsknings- och innovationskapacitet och särskilda prioriteringar. Parterna ska främja politisk dialog på regional nivå och använda sina olika instrument, däribland avtal om samarbete inom vetenskap, teknik och innovation, på ett kompletterande sätt.
2. För att förbättra villkoren för samarbetet ska parterna också sträva efter att
 - a) öka rörligheten för forskare, vetenskapsmän, experter, studenter och entreprenörer samt rörligheten för vetenskaplig utrustning över gränserna,
 - b) underlätta ömsesidig tillgång till varandras program för vetenskap, teknik och innovation, forskningsinfrastruktur och forskningsanläggningar, publikationer och vetenskapliga data,
 - c) öka samarbetet om standardförberedande forskning och standardisering, och
 - d) främja immateriella rättigheter i forsknings- och innovationsprojekt.

3. Parterna ska främja bland annat följande verksamheter som genomförs av statliga organisationer, offentliga och privata forskningscentrum, högre utbildningsanstalter, organ och nätverk för innovation samt andra intressenter, däribland små och medelstora företag:

- a) Gemensamma initiativ för att öka kunskaperna om program för vetenskap, teknik, innovation och kapacitetsuppbyggnad samt om möjligheterna att delta i varandras program.
- b) Gemensamma sammanträden och workshoppar för att utbyta information och bästa praxis samt kartlägga områden för gemensam forskning.
- c) Gemensamma forskningsåtgärder på områden av gemensamt intresse.
- d) Ömsesidigt erkänd bedömning och utvärdering av det vetenskapliga samarbetet och spridning av dess resultat.

ARTIKEL 8.9

Samarbete om konkurrensfrågor

1. Parterna ska delta i kapacitetsuppbyggande verksamhet inom konkurrenspolitik, förutsatt att finansiering för denna verksamhet finns tillgänglig inom ramen för parternas instrument och program för samarbete.

2. Det tekniska biståndet ska inriktas på institutionell kapacitetsuppbyggnad och utbildning av konkurrensmyndigheternas personal, för att stödja dem i inrättandet av deras respektive konkurrensordningar och en verkningsfull efterlevnadskontroll. Målet ska vara att stärka konkurrenslagstiftningen och verkningsfullt kontrollera dess efterlevnad på områdena konkurrensbegränsande metoder och företagskoncentrationer, inbegripet konkurrensfrämjande åtgärder.

ARTIKEL 8.10

Samarbete om den digitala ekonomin

1. Samarbetsverksamheter på detta område ska särskilt syfta till att främja följande:
 - a) Utbyte av idéer, erfarenheter och praxis i fråga om politik för informations- och kommunikationsteknik (*IKT*) för att bygga upp ett informationssamhälle för alla, i syfte att överbrygga den digitala klyftan genom utbyte av politiska principer, information, erfarenheter och god praxis för att stärka vårt samarbete både när det gäller att utforma digitala strategier och regelverk och öppna upp marknader och diskutera forskningssamarbete.
 - b) Användning av IKT som verktyg för att främja social, kulturell och ekonomisk utveckling, social inkludering och kulturell mångfald, med betoning på entreprenörskap och delaktighetsbaserat samarbete.
 - c) Samarbete om regleringsaspekter av politiken för telekommunikation och audiovisuella frågor, inbegripet e-handel och utbyte av information om standarder, bedömning av överensstämmelse och typgodkännande, med deltagande av det civila samhället och den privata sektorn i processen när så är lämpligt.
 - d) Utveckling av e-handeln som ett sätt att bidra till ekonomisk tillväxt.

- e) Effektiv spektrumförvaltning för att maximera dess tillgänglighet och optimera dess fördelning och användning.
- f) Strategier och gemensamma åtgärder för spridning, användning och överföring av ny IKT, inbegripet, när så är lämpligt, med deltagande av det civila samhället och den privata sektorn i processen.
- g) Forsknings- och innovationssamarbete om IKT inom den tillämpliga forsknings- och innovationsramen.
- h) Utveckling av digitala färdigheter i alla åldrar i formella och informella lärandemiljöer, och identifiering av utbildningsbehov för den digitala ekonomin, inbegripet yrkesverksamma inom IKT.
- i) Gemensam utformning av åtgärder för att främja sysselsättning och investeringar i små och medelstora företag och för egenföretagare samt för att tillgodose utsatta samhällsgruppers särskilda behov, med utnyttjande av de möjligheter som IKT erbjuder.
- j) Samarbeta i fråga om e-förvaltning och betrodda elektroniska tjänster såsom elektronisk signatur och e-identifiering, med inriktning på ett utbyte av politiska principer, information och god praxis avseende användning av IKT för att modernisera offentlig förvaltning, främja högkvalitativa offentliga tjänster och förbättra organisationers effektivitet, samt en transparent förvaltning av offentliga medel.
- k) Bred politisk samordning på internationell nivå för att säkerställa att den globala förvaltningen av internet fortsätter att stödja en fortsättning och utveckling av ett mycket robust, dynamiskt och geografiskt diversifierat internetsystem, med utgångspunkt i slutdokumentet från WSIS+10 ”Implementing World Summit on the Information Society outcomes: a 10-year review”.

2. Parterna anser att den globala förvaltningen av internet ska bygga på en transparent och demokratisk flerpartsmodell, med fullt deltagande av bland annat regeringar, den privata sektorn, det civila samhället, den akademiska världen, det vetenskapliga och tekniska samfundet och internationella organisationer, i enlighet med deras respektive roller och ansvarsområden. Den ska säkerställa en rättvis resursförvaltning och ett fritt informationsflöde, underlätta tillgången för alla och säkerställa ett motståndskraftigt, stabilt och säkert fungerande internet, med beaktande av flerspråkigheten.
3. Parterna bekräftar på nytt sitt åtagande att arbeta tillsammans för ett människocentrerat, inkluderande och utvecklingsinriktat informationssamhälle och sitt samtycke till att fortsätta att samordna ståndpunkterna för uppföljningsmekanismerna vid världstoppmötet om informationssamhället (WSIS) samt i andra forum eller organisationer med anknytning till förvaltning av internet.
4. Parterna betonar att i forum för förvaltning av internet ska alla ansträngningar göras för att mobilisera och säkerställa ett meningsfullt och verkningsfullt deltagande av alla länder, särskilt utvecklingsländer och inbegripet, inom ramen för deras roller, samtliga intressenter såsom regeringar, den privata sektorn, det civila samhället, den akademiska världen, det vetenskapliga och tekniska samfundet och internationella organisationer.

ARTIKEL 8.11

Civil rymdverksamhet

Med tanke på den positiva inverkan som rymdverksamhet kan ha på ekonomisk och social utveckling och industrins konkurrenskraft är parterna överens om att främja samarbete i frågor av gemensamt intresse på området civil rymdverksamhet, med iakttagande och fullgörande av internationella konventioner och parternas respektive lagstiftning, särskilt på följande områden:

- a) Jordobservation och geovetenskap, inbegripet samarbete i multilaterala forum, särskilt den mellanstatliga gruppen för jordobservation och kommittén för jordobservationssatelliter, med tanke på att ta itu med samhällsutmaningar och underlätta företags- och innovationspartnerskap för jordobservation inom ramen för Copernicus genom att identifiera områden av gemensamt intresse.
- b) Satellitkommunikation.
- c) Annan fredlig användning av yttre rymden, inbegripet rymdvetenskap, rymdutforskning och rymdens hållbarhet.

ARTIKEL 8.12

Transport

1. Parterna är överens om att samarbeta på relevanta transportpolitiska områden, inbegripet integrerad transportpolitik, i syfte att utveckla och stödja ett effektivt, hållbart, säkert, tryggt och miljövänligt transportsystem för både passagerare och gods.

2. Samarbetet mellan parterna ska syfta till att främja bland annat
- a) dialog och informationsutbyte om deras respektive transportpolitik, standarder och goda praxis och andra frågor av ömsesidigt intresse,
 - b) dialog och samarbete mellan experter inom internationella transportforum,
 - c) samtrafik och driftskompatibilitet mellan nät,
 - d) en inriktning på multimodala transportsystem,
 - e) miljövänliga, säkra och trygga transportsystem,
 - f) koldioxidsnåla eller koldioxidfria transportlösningar, forskning och innovation samt smarta och digitala lösningar,
 - g) hållbara transportlösningar, även när det gäller mobilitet i städer, och
 - h) underlättande och effektivisering av godsbefordran inom alla transportsätt genom digitalisering, förenkling av rapporteringskraven och optimering av transportverksamheten.

ARTIKEL 8.13

Samarbete om turism

1. Samarbetet mellan parterna ska huvudsakligen syfta till att förbättra utbytet av information och fastställa bästa praxis för att säkerställa en balanserad och hållbar utveckling av turismen och stödja skapandet av arbetstillfällen, ekonomisk utveckling och förbättrad livskvalitet.
2. Vid tillämpning av punkt 1 ska parterna bland annat inrikta sig på att
 - a) stödja skapande och konsolidering av turistprodukter och turisttjänster samt kanaler för marknadsföring av turism,
 - b) bevara och maximera naturarvets och kulturarvets möjligheter,
 - c) respektera lokalsamhällenas integritet och intressen,
 - d) förbättra utbildningen inom turistnäringen, inbegripet inom hotellbranschen, och
 - e) främja informationsutbyte och samarbete för kreativa näringar och innovation inom turismsektorn.

ARTIKEL 8.14

Samarbete om social utveckling

1. Parterna, som erkänner att social utveckling går hand i hand med ekonomisk utveckling, är överens om att prioritera ökad social sammanhållning genom utrotning av fattigdom, minskad ojämlikhet och främjande av social inkludering, särskilt i syfte att uppfylla Agenda 2030 och dess mål för hållbar utveckling.
2. Parterna är överens om att stärka samarbetet på det sociala området i syfte att bidra till hållbar ekonomisk tillväxt och utveckling för alla och att främja samarbete och informationsutbyte när det gäller bland annat följande:
 - a) Främjande av sociala rättigheter.
 - b) Utveckling av innovativa och hållbara projekt som involverar utsatta samhällsgrupper, såsom låginkomstfamiljer, personer av afrikansk härkomst och ursprungsbefolkningar och andra minoriteter samt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom integration på arbetsmarknaden.
 - c) Främjande av jämställdhet mellan könen och kvinnors fulla egenmakt på alla områden.
 - d) Främjande av skyddet för mödrar och barn samt tillgänglig och inkluderande barnomsorg.
 - e) Främjande av särskilda program för ungdomar, särskilt för ungdomar i utsatta sociala sektorer.
 - f) Förbättrade arbets- och levnadsförhållanden i tätbefolkade områden i mindre gynnade regioner.

ARTIKEL 8.15

Samarbete om arbete och sysselsättning

1. I linje med det internationellt överenskomna målet att främja rättvis globalisering och med beaktande av mål 8 för hållbar utveckling ska parterna främja full sysselsättning, anständiga arbetsvillkor för alla och respekt för de grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet som fastställs i ILO:s konventioner (avskaffande av diskriminering, avskaffande av alla former av tvångsarbete, varaktigt avskaffande av barnarbete samt föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar) i enlighet med ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering från 2008 och andra internationella åtaganden.
2. Parterna är överens om att stärka samarbetet i fråga om sysselsättning och att främja samarbete och informationsutbyte, särskilt när det gäller följande:
 - a) Främjande av anständiga arbetsvillkor för alla, social välfärd, anställningstrygghet och respekt för principerna om grundläggande rättigheter i arbetslivet, i enlighet med ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet från 1998 och internationellt erkända arbetsnormer och andra relevanta ILO-normer, samt ihållande och kontinuerliga ansträngningar för att ratificera andra ILO-instrument som ännu inte ratificerats.
 - b) Utveckling och modernisering av relationerna mellan arbetsmarknadens parter, arbetsvillkor och hälsa och säkerhet på arbetsplatsen samt främjande av program för yrkesinspektion, yrkesutbildning och främjande av sysselsättning.
 - c) Utveckling och modernisering av relationer mellan arbetsmarknadens parter och arbetsprocesser, med tonvikt på främjande av social dialog.

- d) Främjande av matchning mellan kompetensutveckling och arbetsmarknadens behov.
- e) Prioritering av utbildningsprogram som riktar sig till utsatta samhällsgrupper när det gäller sysselsättning och omskolning.
- f) Skapande av sysselsättning i små och medelstora företag.
- g) Utveckling och modernisering av system och program för socialt skydd.
- h) Främjande av icke-diskriminering mellan kvinnor och män och integrering av ett genusperspektiv i utformningen av arbetsmarknadspolitiken.
- i) Samordning i relevanta internationella forum för att uppfylla internationella åtaganden.

ARTIKEL 8.16

Samarbete om utbildning, ungdom och idrott

1. Parterna är överens om att samarbeta om formell och icke-formell utbildning, inbegripet yrkesutbildning med ett livslångt lärande-perspektiv. Inom dessa områden ska särskild uppmärksamhet ägnas åt att främja inkluderande utbildning av god kvalitet för kvinnor och utsatta samhällsgrupper.
2. För att bygga upp kapacitet och sakkunskap ska parterna främja rörlighet för och samarbete mellan sina relevanta intressenter inom högre utbildning och forskning och främja kopplingar mellan universitet, forskning och företag.

3. Parterna ska främja direkta personkontakter och ömsesidig förståelse genom samarbete inom utbildning, ungdom och idrott, inbegripet ekonomiskt stöd för rörlighet för studenter, doktorander, akademisk och administrativ personal från högre utbildningsanstalter och forskare samt kapacitetsuppbyggande åtgärder.

ARTIKEL 8.17

Kulturellt samarbete, audiovisuellt samarbete och mediesamarbete

1. Parterna ska åta sig att främja samarbete på det kulturella området, inbegripet kulturarvet, med vederbörlig respekt för deras kulturella mångfald. I enlighet med parternas respektive lagar och andra författningar ska detta samarbete syfta till att öka den ömsesidiga förståelsen och den interkulturella dialogen och främja balanserade kulturella utbyten och kontakter med relevanta aktörer.

2. Parterna är överens om att samarbeta i relevanta internationella forum, t.ex. Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur (Unesco), i syfte att verka för gemensamma mål och främja kulturell mångfald, i synnerhet via genomförande av Unesco-konventionen om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar.

3. Parterna ska uppmuntra utbyte av information och erfarenheter samt stödja och underlätta samarbete och dialog mellan sina relevanta institutioner och aktörer på områdena kultur, audiovisuella frågor och medier.

ARTIKEL 8.18

Regional integrering

1. Parterna är överens om att främja erfarenhetsutbyte mellan de båda regionerna i syfte att stärka deras respektive integrationsprocesser.
2. Parterna är särskilt överens om att främja ett närmare samarbete i integrationsfrågor mellan parternas institutioner samt ett utbyte av sakkunskap genom möten mellan personalen vid Europeiska unionens och Mercosurs institutioner, regelbundna informationsutbyten, studier, gemensamma projekt och utbildning.
3. För att uppmuntra samarbete om regional och lokal utveckling ska följande prioriteras:
 - a) Informationsutbyte och utbyte av kunskap om och erfarenheter av bland annat metoder för utformning av regional och lokal utvecklingspolitik, flernivåstyre och delaktighetsbaserat styre.
 - b) Genomförandet av regional och lokal utvecklingspolitik, särskilt när det gäller mindre gynnade regioner och områden, särskilt gränsområden.
 - c) Uppmuntran till utveckling av regional infrastruktur och sammanlänkning.
4. Samarbetet om regional och lokal utveckling kan omfatta
 - a) anordnande av seminarier och konferenser,

- b) utbildning och tekniskt bistånd angående utformning och genomförande av regionala utvecklingsprojekt,
- c) utarbetande av studier om integrationsrelaterade frågor av gemensamt intresse, och
- d) gemensamma åtgärder som utförs av utbildningsinstitut och utbildningscentrum på integrationsområdet.

ARTIKEL 8.19

Ökat deltagande av signatärstater i Mercosur vid export av tjänster till Europeiska unionen

Om inte annat följer av bestämmelserna i kapitel 4 är parterna överens om att samarbeta, inbegripet genom stöd till tekniskt bistånd, utbildning och kapacitetsuppbyggnad, när det bland annat gäller att

- a) förbättra förmågan hos tjänsteleverantörer från signatärstater i Mercosur att inhämta information om och iaktta EU-partens föreskrifter och standarder på EU-nivå, nationell nivå och subnationell nivå,
- b) förbättra exportkapaciteten hos tjänsteleverantörer från signatärstater i Mercosur, med särskild uppmärksamhet på små och medelstora företags behov, och
- c) inrätta mekanismer för att främja investeringar och samriskföretag mellan tjänsteleverantörer från EU-parten och signatärstaterna i Mercosur.

DEL III

HANDEL OCH HANDELSRELATERADE FRÅGOR

KAPITEL 9

HANDELSSPECIFIKA INLEDANDE OCH INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

AVSNITT A

HANDELSSPECIFIKA INLEDANDE BESTÄMMELSER

ARTIKEL 9.1

Upprättande av ett frihandelsområde och förhållande till WTO-avtalet

1. Parterna i detta avtal upprättar härmed ett frihandelsområde, i överensstämmelse med artikel XXIV i Gatt 1994 och artikel V i Gats.
2. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter gentemot varandra enligt WTO-avtalet.
3. Ingenting i denna del av detta avtal ska tolkas som en skyldighet för en part att agera på ett sätt som är oförenligt med dess skyldigheter enligt WTO-avtalet.

ARTIKEL 9.2

Mål

Bestämmelserna i denna del av detta avtal har följande syften:

- a) Ett modernt och ömsesidigt fördelaktigt handelsavtal som skapar en förutsägbar ram för att främja handel och näringsverksamhet, samtidigt som det främjar och skyddar våra gemensamma värderingar och perspektiv på statens roll i samhället och bibehåller parternas rätt att reglera på alla förvaltningsnivåer för att uppnå allmänpolitiska mål.
- b) Utveckling av internationell handel och handel mellan parterna på ett sätt som bidrar till hållbar utveckling i dess ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner, i överensstämmelse med och till stöd för parternas respektive internationella åtaganden på dessa områden.
- c) Främjande av en mer hållbar, rättvis och inkluderande ekonomi för att höja levnadsstandarden, minska fattigdomen och skapa nya arbetstillfällen.
- d) Konsolidering, ökning och diversifiering av handeln med jordbruksvaror och andra varor mellan parterna, genom nedsättning eller avveckling av tariffära och icke-tariffära handelshinder samt ytterligare integrering i de globala värdekedjorna.
- e) Underlättande av varuhandeln, särskilt genom tillämpningen av de överenskomna bestämmelserna om förenkling av tullförfaranden och handelsprocedurer, standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse samt sanitära och fytosanitära åtgärder.

- f) Liberalisering och underlättande av handel med tjänster och utveckling av en miljö som främjar ökade investeringsflöden, konkurrenskraft och ekonomisk tillväxt, särskilt för att förbättra villkoren för etablering av företag mellan parterna.
- g) Fri rörlighet för kapital i samband med direktinvesteringar och löpande betalningar i enlighet med kapitel 18.
- h) Ett faktiskt, transparent och konkurrensutsatt öppnande av parternas marknader för offentlig upphandling.
- i) Främjande av innovation och kreativitet genom att säkerställa en adekvat och effektiv nivå på skyddet för och upprätthållandet av skyddet för immateriella rättigheter, i enlighet med gällande internationella bestämmelser mellan parterna, så att balansen mellan rättighetshavarnas rättigheter och allmänhetens intresse säkerställs.
- j) Utövande av näringsverksamhet, särskilt när det gäller förbindelserna mellan parterna, i enlighet med principen om fri och icke snedvriden konkurrens.
- k) Upprättande av en ram för deltagande av det civila samhället, inbegripet arbetsgivar-, fackförenings-, arbetstagar- och näringslivsorganisationer samt miljögrupper, för att stödja ett effektivt genomförande av denna del av detta avtal.
- l) Inrättande av en snabb och effektiv tvistlösningsmekanism.

- m) Ett transparent och förutsägbart regelverk och effektiva förfaranden för ekonomiska aktörer, särskilt små och medelstora företag, samtidigt som parternas förmåga att anta och tillämpa sina egna lagar och andra författningar som reglerar näringsverksamhet i allmänhetens intresse och uppnå legitima allmänpolitiska mål bevaras, såsom i fråga om skydd och främjande av folkhälsa, sociala tjänster, utbildning i offentlig regi, säkerhet, miljö, allmän moral, socialt skydd eller konsumentskydd, integritet och dataskydd samt främjande och skydd av kulturell mångfald.

ARTIKEL 9.3

Allmänna definitioner

I denna del av detta avtal gäller, om inte annat anges, följande definitioner:

- a) *jordbruksvara*: en produkt som förtecknas i bilaga 1 till avtalet om jordbruk.
- b) *tull*: varje form av tull eller annan avgift som påförs vid eller i samband med import av en vara, inbegripet varje form av tilläggsskatt eller tilläggsavgift som påförs vid eller i samband med sådan import¹, med undantag för
- i) interna skatter eller andra interna avgifter som påförs i enlighet med artikel III i Gatt 1994,

¹ Bland andra åtgärder med motsvarande verkan ingår värdetullar vid import, jordbrukskomponenter, tilläggstullar på sockerhalt, tilläggstullar på mjölkhalt, specifika tullar, blandade tullar, säsongstullar och tilläggstullar från ingångsprissystem.

- ii) antidumpnings- eller utjämningstullar som tillämpas i enlighet med artiklarna VI och XVI i Gatt 1994 och WTO-avtalet om tillämpning av artikel VI i Gatt 1994 respektive WTO-avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder, i enlighet med kapitel 16,
 - iii) åtgärder som tillämpas i enlighet med artikel XIX i Gatt 1994 och med WTO-avtalet om skyddsåtgärder, eller andra skyddsåtgärder som tillämpas i enlighet med kapitel 16,
 - iv) åtgärder som godkänts av WTO:s tvistlösningsorgan eller enligt kapitel 29,
 - v) avgifter och andra pålagor som påförs i enlighet med artikel VIII i Gatt 1994, eller
 - vi) åtgärder som antagits för att skydda en parts finansiella utlandsställning och betalningsbalans i enlighet med artikel XII i Gatt 1994 och överenskommelsen om bestämmelserna avseende betalningsbalansåtgärder i Gatt 1994.
- c) *CPC*: den provisoriska centrala produktindelningen (Statistical Papers, serie M, nr 77, avdelningen för internationella ekonomiska och sociala frågor, Förenta nationernas statistikbyrå, New York, 1991).
- d) *dagar*: kalenderdagar, inbegripet helger och allmänna helgdagar.
- e) *befintlig*: som gäller den dag då detta avtal träder i kraft.
- f) *vara från en part*: inhemsk vara i den mening som avses i Gatt 1994, inbegripet varor med ursprung i den parten.

- g) *Harmoniserade systemet* eller *HS*: systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering, inbegripet dess allmänna tolkningsbestämmelser samt anmärkningarna till avdelningarna och kapitlen, som upprättades i Bryssel den 14 juni 1983.
- h) *nummer*: de fyra första siffrorna i numret enligt Harmoniserade systemet.
- i) *juridisk person*: ett rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt tillämplig lagstiftning, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen är privatägt eller statsägt, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare eller föreningar.
- j) *åtgärd*: alla åtgärder som vidtas av en part, i form av lagar, författningar, regler, förfaranden, beslut, administrativa åtgärder, krav eller praxis¹.
- k) *fysisk person från en part*: för Europeiska unionens del, en medborgare i en av Europeiska unionens medlemsstater och, för Mercosurs del, en medborgare i en signatärstat i Mercosur, i enlighet med respektive parts tillämpliga lagstiftning.
- l) *person*: en fysisk person eller juridisk person.
- m) *sanitär eller fytosanitär åtgärd*: en åtgärd som definieras i bilaga A till SPS-avtalet.

¹ För tydlighetens skull påpekas att begreppet ”åtgärd” omfattar underlåtenhet och lagstiftning som inte har genomförts fullt ut vid slutförandet av förhandlingarna om detta avtal samt dess genomförandeakter.

ARTIKEL 9.4

WTO-avtal

- a) *antidumpningsavtalet*: avtalet om tillämpning av artikel VI i Gatt 1994.
- b) *avtalet om jordbruk*: det avtal om jordbruk som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- c) *överenskommelsen om tvistlösning*: den överenskommelse om regler och förfaranden för tvistlösning som ingår i bilaga 2 till WTO-avtalet.
- d) *Gats*: det allmänna tjänstehandelsavtal som ingår i bilaga 1B till WTO-avtalet.
- e) *Gatt 1994*: det allmänna tull- och handelsavtal från 1994 som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- f) *avtalet om skyddsåtgärder*: det avtal om skyddsåtgärder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- g) *subventionsavtalet*: det avtal om subventioner och utjämningsåtgärder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- h) *SPS-avtalet*: det avtal om tillämpningen av sanitära och fytosanitära åtgärder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.

- i) *avtalet om tekniska handelshinder*: det avtal om tekniska handelshinder som ingår i bilaga 1 till WTO-avtalet.
- j) *Trips-avtalet*: det avtal om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter som ingår i bilaga 1C till WTO-avtalet.
- k) *WTO-avtalet*: Marrakechavtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, upprättat den 15 april 1994.

ARTIKEL 9.5

Parter

1. Europeiska unionen ska ansvara för fullgörandet av åtagandena i denna del av detta avtal.
2. Om inte annat föreskrivs ska var och en av signatärstaterna i Mercosur ansvara för fullgörandet av åtagandena i denna del av detta avtal.

ARTIKEL 9.6

Regional integrering

1. Samtidigt som parterna erkänner skillnaderna i sina respektive regionala integrationsprocesser och utan att det påverkar åtagandena enligt denna del av detta avtal, ska parterna främja villkor som underlättar rörligheten för varor och tjänster mellan och inom de båda regionerna.
2. När det gäller rörlighet för varor i enlighet med punkt 1 ska
 - a) varor med ursprung i en signatärstat i Mercosur som övergår till fri omsättning i Europeiska unionen omfattas av fri rörlighet för varor inom Europeiska unionens territorium på de villkor som fastställs i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
 - b) respektive signatärstat i Mercosur tillämpa för varor med ursprung i Europeiska unionen som importeras till dess territorium från en annan signatärstat i Mercosur tullförfaranden som inte är mindre gynnsamma än de som gäller för varor med ursprung i den signatärstaten i Mercosur.

Den behandling som avses i leden a och b i denna punkt omfattar inte tullbehandling av varor, som regleras av kapitel 10,

- c) signatärstaterna i Mercosur regelbundet se över sina tullförfaranden i syfte att underlätta rörligheten för varor från Europeiska unionen mellan sina territorier och undvika överlappning mellan förfaranden och kontroller när så är praktiskt möjligt och i enlighet med utvecklingen av deras integrationsprocess, och

- d) fördelarna med Mercosurs harmonisering av tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, sanitära och fytosanitära krav och godkännandeförfaranden, inklusive importintyg och importkontroller, på icke-diskriminerande villkor utvidgas till att omfatta varor med ursprung i Europeiska unionen om dessa har importerats i enlighet med den importerande signatärstatens i Mercosur lagar och andra författningar.
3. När det gäller rörlighet för tjänster i enlighet med punkt 1 ska
- a) Europeiska unionens medlemsstater sträva efter att på lämpligt sätt främja friheten att tillhandahålla tjänster inom Europeiska unionens territorium för företag som ägs eller kontrolleras av fysiska eller juridiska personer från en signatärstat i Mercosur och som är etablerade i en av Europeiska unionens medlemsstater, och
 - b) signatärstaterna i Mercosur sträva efter att på lämpligt sätt främja friheten att tillhandahålla tjänster mellan sina territorier för företag som ägs eller kontrolleras av fysiska eller juridiska personer från en av Europeiska unionens medlemsstater och som är etablerade i en signatärstat i Mercosur.

AVSNITT B

HANDESSPECIFIKA INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 9.7

Gemensamma rådets särskilda funktioner i dess konstellation för handelsfrågor

1. När det gemensamma råd som inrättas i enlighet med artikel 2.2 behandlar frågor som rör denna del av avtalet ska det ha befogenhet att
 - a) bevaka uppnåendet av målen för denna del av avtalet och övervaka dess genomförande,
 - b) diskutera alla frågor som omfattas av denna del av avtalet och, utan att det påverkar tillämpningen av kapitel 29, behandla alla större frågor som uppstår i samband med dess genomförande,
 - c) fatta beslut och lämna lämpliga rekommendationer till parterna i enlighet med denna del av avtalet,
 - d) genom beslut anta tolkningar av bestämmelserna i denna del av avtalet som ska vara bindande för parterna och alla underkommittéer och andra organ som inrättas enligt denna del av avtalet, inbegripet paneler som upprättas enligt kapitel 29,
 - e) vidta andra åtgärder i samband med utövandet av sina funktioner som parterna kommer överens om, och

- f) i syfte att uppnå målen i denna del av avtalet, anta beslut om ändring av
- i) bilaga 10-A, i enlighet med artikel 10.4.9,
 - ii) tillägg 10-D-1, i enlighet med artikel 10.6 i bilaga 10-D,
 - iii) tillägg 10-D-2, i enlighet med artikel 4.3 i bilaga 10-D,
 - iv) tillägg 10-D-3, i enlighet med artikel 5.4 i bilaga 10-D,
 - v) kapitel 11, i enlighet med artikel 11.34,
 - vi) avsnitt A i bilaga 13-A, i enlighet med artikel 13.8.9,
 - vii) bilaga 14-A, i enlighet med artikel 14.18,
 - viii) bilagorna 20-A till 20-E, i enlighet med artikel 20.26,
 - ix) bilagorna 20-F till 20-J, i enlighet med artikel 20.12,
 - x) bilaga 21-A, i enlighet med artikel 21.39,
 - xi) bilaga 21-B, i enlighet med artikel 21.39,
 - xii) bilaga 21-C, i enlighet med artikel 21.39,
 - xiii) bilaga 21-E, i enlighet med artikel 21.39,

xiv) bilaga 25-A, i enlighet med artikel 25.7,

xv) bilagorna 29-A och 29-B, i enlighet med artikel 29.22, och

xvi) alla andra bestämmelser, bilagor, tillägg eller protokoll för vilka möjligheten till sådana beslut uttryckligen anges i denna del av avtalet.

2. De beslut som avses i punkt 1 f ska omfattas av bestämmelserna i artikel 30.5.2.

3. Om parterna inte kommer överens om något annat ska Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor, 3 (tre) år efter detta avtals ikraftträdande och vart 5:e (femte) år därefter, inleda en process för översyn av del III i detta avtal. På grundval av resultatet av varje översyn ska Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor överlägga om behovet av att ändra del III i detta avtal.

ARTIKEL 9.8

Gemensamma kommitténs särskilda funktioner i dess konstellation för handelsfrågor

1. När den gemensamma kommitté som inrättas i enlighet med artikel 2.3 behandlar frågor som rör denna del av avtalet ska den ha befogenhet att

a) övervaka arbetet i alla underkommittéer som inrättas i enlighet med denna del av avtalet,

b) undersöka det lämpligaste sättet att förebygga eller lösa eventuella problem som kan uppstå i samband med tolkningen och tillämpningen av denna del av avtalet, utan att det påverkar tillämpningen av kapitel 29,

- c) inrätta ytterligare underkommittéer, att inom ramen för sina befogenheter fördela ansvarsområden till underkommittéer, att besluta att ändra funktionerna för de underkommittéer som den inrättar, bland annat genom att tilldela nya funktioner, eller att upplösa underkommittéerna,
- d) utarbeta beslut som ska antas av Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor, i överensstämmelse med de särskilda målen för denna del av avtalet, inbegripet de ändringar som avses i artikel 9.7.1 f, eller anta sådana beslut i intervallerna mellan Gemensamma rådets sammanträden i dess konstellation för handelsfrågor eller när Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor inte kan sammanträda, och
- e) vidta andra åtgärder i samband med utövandet av sina funktioner som parterna kommer överens om eller på uppdrag av Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor,
- f) se över genomförandet av del III i detta avtal, bland annat i syfte att bedöma dess inverkan på sysselsättningen, investeringarna och handeln mellan parterna. Översynen ska beakta synpunkter eller rekommendationer från aktörer i det civila samhället, inbegripet icke-statliga organisationer, näringslivs- och arbetsgivarorganisationer, sociala rörelser och fackföreningar, med särskilt beaktande av bestämmelserna i artiklarna 2.6–2.8, i enlighet med varje parts lagar och andra författningar.

2. De beslut som avses i artikel 2.3.7 och punkt 1 d i denna artikel och som inför ändringar av detta avtal ska omfattas av bestämmelserna i artikel 30.5.2.

ARTIKEL 9.9

Underkommittéer

1. De underkommittéer som inrättas i enlighet med punkt 4 ska bestå av företrädare för Europeiska unionen, å ena sidan, och för var och en av signatärstaterna i Mercosur, å andra sidan.
2. Underkommittéerna ska sammanträda på lämplig nivå på begäran av en part och under alla omständigheter minst en gång om året. Om sammanträdena är fysiska ska de hållas växelvis i Bryssel och i en av signatärstaterna i Mercosur. Underkommittéerna får också sammanträda via telekonferens, videokonferens eller på annat sätt enligt ömsesidig överenskommelse mellan parterna. Ordförandeskapet i underkommittéerna ska innehas gemensamt av en företrädare för Europeiska unionen och en företrädare för Mercosur.
3. Varje underkommitté ska enas om sin sammanträdesplan och fastställa sin dagordning i samförstånd.
4. Följande underkommittéer inrättas härmed under överinseende av Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor:
 - a) Underkommittén för varuhandel.
 - b) Underkommittén för handel med vinprodukter och sprit.
 - c) Underkommittén för tullar, förenklade handelsprocedurer och ursprungsregler.
 - d) Underkommittén för sanitära och fytosanitära frågor.
 - e) Underkommittén för dialoger om frågor som rör den jordbruksbaserade livsmedelskedjan.

- f) Underkommittén för handel med tjänster och etablering.
- g) Underkommittén för offentlig upphandling.
- h) Underkommittén för immateriella rättigheter.
- i) Underkommittén för handel och hållbar utveckling.

5. Vad gäller frågor som rör deras behörighetsområde ska underkommittéerna ha befogenhet att

- a) övervaka genomförandet av denna del av avtalet och säkerställa att den tillämpas korrekt,
- b) genom överenskommelse mellan parterna anta beslut och rekommendationer i alla frågor där denna del av avtalet föreskriver detta,
- c) diskutera problem som uppstår i samband med genomförandet av denna del av avtalet eller eventuella kompletterande avtal i syfte att lösa dessa, utan att det påverkar tillämpningen av kapitel 29, och
- d) tillhandahålla ett forum där parterna kan utbyta information, till exempel diskutera bästa praxis och utbyta erfarenheter av genomförandet.

6. Underkommittéernas uppgifter definieras i tillämpliga fall närmare i de relevanta kapitlen i denna del av avtalet och kan vid behov ändras genom beslut av Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor.

7. Underkommittéerna ska utföra det förberedande tekniska arbete som krävs för att stödja Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor i deras funktioner, inbegripet när dessa organ måste anta beslut eller rekommendationer.

ARTIKEL 9.10

Samordnare för denna del av avtalet

1. Europeiska unionen och varje signatärstat i Mercosur ska var och en utse en samordnare för denna del av avtalet och underrätta den andra parten om detta inom 30 (trettio) dagar efter detta avtals ikraftträdande.

2. Samordnarna ska

- a) utarbeta dagordningen och samordna förberedelserna inför sammanträdena för Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor, i enlighet med artiklarna 9.7 och 9.8,
- b) vid behov följa upp de beslut som antagits av Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor eller Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor,
- c) fungera som kontaktpunkter för att underlätta kommunikationen mellan parterna i alla frågor som omfattas av denna del av avtalet, om inte annat föreskrivs i denna del av avtalet,

- d) ta emot alla underrättelser, anmälningar, meddelanden och upplysningar som lämnas enligt denna del av avtalet, inbegripet alla underrättelser, anmälningar, meddelanden eller upplysningar som lämnas till Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor eller Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor, om inte annat föreskrivs i denna del av avtalet, och
- e) utföra alla andra uppgifter som Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor eller Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor begär.

KAPITEL 10

VARUHANDEL

ARTIKEL 10.1

Mål och tillämpningsområde

1. Parterna ska upprätta ett frihandelsområde för varor under en övergångsperiod som inleds den dag då detta avtal träder i kraft.
2. Om inte annat föreskrivs i denna del av avtalet ska bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på handel med varor från en part.

AVSNITT A

TULLAR

ARTIKEL 10.2

Nationell behandling

Varje part ska bevilja varor från den andra parten nationell behandling i enlighet med artikel III i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser. I detta syfte ska artikel III i Gatt 1994 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser i tillämpliga delar införlivas i och utgöra en del av detta avtal.

ARTIKEL 10.3

Definitioner

I detta kapitel avses med *ursprungsvara* en vara som uppfyller kraven för att ha sitt ursprung i en part enligt ursprungsreglerna i kapitel 11.

ARTIKEL 10.4

Nedsättning och avveckling av tullar

1. Om inte annat föreskrivs i denna del av avtalet ska varje part nedsätta eller avveckla sina tullar på ursprungsvaror i enlighet med bilaga 10-A.
2. Klassificeringen av varor i handeln mellan parterna ska ske i enlighet med respektive parts tulltaxenomenklatur och i överensstämmelse med Harmoniserade systemet. Varje part ska i sitt respektive tillägg till bilaga 10-A ange vilken version av Harmoniserade systemet som används för detta ändamål.
3. En part får skapa en ny tullposition. I så fall och när det gäller handel mellan parterna ska den tull som är tillämplig på motsvarande varor enligt den nya tullpositionen vara lika med eller lägre än den tull som är tillämplig på motsvarande varor enligt den ursprungliga tullposition som anges i bilaga 10-A, och det överenskomna tullmedgivandet ska förbli oförändrat.
4. För varje vara med ursprung i den andra parten anges i bilaga 10-A den bastullsats för import på vilken de gradvisa nedsättningarna enligt punkt 1 ska tillämpas.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1 och 3 ska Europeiska unionen under en period av 2 (två) år från och med den dag då detta avtal träder i kraft inte höja de tullar som var tillämpliga den 31 december 2017 på varor med ursprung i Paraguay som enligt följande tullpositioner i tillägg 10-A-1 klassificeras som ”PY”-varor: 20019030, 21012098, 21069098 och 33021029. I denna punkt avses med ”varor med ursprung i Paraguay” varor som uppfyller ursprungskraven i underavsnitten 2 och 3 i avdelning II kapitel 1 avsnitt 2 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/2446 av den 28 juli 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 vad gäller närmare regler avseende vissa bestämmelser i unionens tullkodex¹, och underavsnitten 3–9 i avdelning II kapitel 2 avsnitt 2 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2447 av den 24 november 2015 om närmare regler för genomförande av vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 om fastställande av en tullkodex för unionen².

6. Om inte annat föreskrivs i denna del av avtalet får en part inte införa nya tullar eller höja tullar som redan tillämpas i enlighet med de bastullsatser som anges i bilaga 10-A om handel med ursprungsvaror mellan parterna från och med den dag då detta avtal träder i kraft. För tydlighetens skull påpekas att i fråga om en tull som är tillämplig på handel mellan parterna enligt bilaga 10-A och som ensidigt har satts ned får en part höja tullen till den nivå som anges i den bilagan för respektive år som följer efter den ensidiga nedsättningen.

¹ EUT L 343, 29.12.2015, s. 1.

² EUT L 343, 29.12.2015, s. 558.

7. Om en part nedsätter sin tullsats för mest gynnad nation till en nivå som är lägre än bastullsatsen för en viss tullposition enligt bilaga 10-A, ska den tullsatsen anses ersätta bastullsatsen i bilaga 10-A om, och så länge som, den är lägre än bastullsatsen, vid beräkning av förmånstullsatsen för den tullpositionen. I detta avseende ska parten tillämpa tullnedsättningen på tullsatsen för mest gynnad nation för att beräkna den tillämpliga tullsatsen, varvid den relativa preferensmarginalen för varje tullposition alltid ska bibehållas. Den relativa preferensmarginalen för en viss tullposition ska motsvara skillnaden mellan den bastullsats som anges i bilaga 10-A och den tillämpade tullsatsen för den tullpositionen i enlighet med bilaga 10-A, dividerad med den bastullsatsen, och ska uttryckas i procent.

8. Varje part får påskynda avvecklingen av tullar på ursprungsvaror från den andra parten eller på annat sätt förbättra villkoren för marknadstillträde för ursprungsvaror från den andra parten, om dess allmänna ekonomiska situation och situationen inom den berörda ekonomiska sektorn tillåter detta.

9. Från och med 3 (tre) år efter den dag då detta avtal träder i kraft ska den underkommitté för varuhandel som avses i artikel 10.14 på begäran av endera parten överväga åtgärder som möjliggör ett förbättrat marknadstillträde. Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor ska ha befogenhet att anta beslut om ändring av bilaga 10-A. Sådana beslut ska ersätta den tullsats eller avvecklingskategori som fastställs i bilaga 10-A för sådana ursprungsvaror.

ARTIKEL 10.5

Varor som återinförs efter reparation

1. I denna artikel avses med *reparation* varje förädlingsprocess som utförs med avseende på en vara för att avhjälpa funktionsfel eller materiella skador och som innebär att varan återställs till sin ursprungliga funktion, eller som utförs för att säkerställa att varan uppfyller de tekniska kraven för användning, och utan vilken varan inte längre skulle kunna användas på normalt sätt för de ändamål den var avsedd för. Reparation av en vara omfattar återställande och underhåll men inte bearbetning eller behandling som

- a) förstör varans grundläggande egenskaper eller skapar en ny eller kommersiellt annorlunda vara,
- b) omvandlar en icke-färdigarbetad vara till en färdig vara, eller
- c) används för att förbättra en varas tekniska prestanda.

2. En part får inte tillämpa tullar på en vara, oavsett dess ursprung, som återinförs till den partens tullområde efter att den varan temporärt exporterats från partens tullområde till den andra partens tullområde för reparation, oavsett om denna reparation skulle ha kunnat utföras på den parts tullområde från vilket varan exporterades för reparation i den mening som avses i punkt 1.

3. Punkt 2 ska inte tillämpas på varor som importerats till tullager, frihandelszoner eller liknande zoner och som exporteras för reparation och inte återimporteras till tullager, frihandelszoner eller liknande zoner.

4. En part får inte tillämpa tullar på en vara som importeras temporärt från den andra partens tullområde i syfte att repareras, oavsett varans ursprung.

AVSNITT B

ICKE-TARIFFÄRA ÅTGÄRDER

ARTIKEL 10.6

Pålagor och andra avgifter vid import och export

1. Varje part ska i enlighet med artikel VIII i Gatt 1994 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser säkerställa att alla pålagor och andra avgifter oavsett karaktär¹, annat än import- och exporttullar som påförs vid eller i samband med import eller export, till sitt belopp begränsas till den ungefärliga kostnaden för tillhandahållna tjänster och inte ska beräknas på grundval av värdet och inte ska utgöra ett indirekt skydd för inhemska varor eller en beskattning av import- eller exportvaror i statsfinansiellt syfte.
2. Varje part får ta ut avgifter eller återkräva kostnader endast om särskilda tjänster tillhandahålls, särskilt följande:
 - a) Tullpersonals närvaro, på begäran, under annan tid än officiell kontorstid eller på annan plats än i tullens lokaler.

¹ För tydlighetens skull påpekas att ”tasa consular” i Republiken Uruguay och ”tasa estadística” i Republiken Argentina regleras av punkt 3.

- b) Analyser eller expertrapporter avseende varor samt postavgifter för att återlämna varor till en sökande, särskilt i fråga om beslut som rör bindande besked eller tillhandahållande av information om tillämpningen av lagar och andra författningar på tullområdet.
 - c) Undersökning eller provtagning av varor för kontrolländamål eller förstöring av varor, om andra kostnader än kostnader för att ta tullpersonal i anspråk uppstår.
 - d) Exceptionella kontrollåtgärder som är nödvändiga till följd av varornas beskaffenhet eller en potentiell risk.
3. En part får inte kräva konsulära transaktioner, inklusive tillhörande pålagor och avgifter, i samband med import av varor från den andra parten. Parterna ska ha en övergångsperiod på 3 (tre) år från och med den dag då detta avtal träder i kraft för att uppfylla kraven i denna punkt¹.
4. Varje part ska offentliggöra en förteckning över de pålagor och avgifter som den tar ut i samband med import eller export av varor.

¹ Trots vad som anges i denna punkt kommer övergångsperioden för Republiken Paraguay att vara 10 (tio) år efter den dag då detta avtal träder i kraft.

ARTIKEL 10.7

Import- och exportlicensförfaranden

1. Parterna ska säkerställa att alla import- och exportlicensförfaranden som gäller för varuhandel mellan parterna tillämpas neutralt och förvaltas på ett opartiskt, rättvist, icke-diskriminerande och transparent sätt.
2. Varje part ska endast anta eller bibehålla licensförfaranden som villkor för import till det egna territoriet från den andra partens territorium eller export från det egna territoriet till den andra partens territorium om andra lämpliga förfaranden för att uppnå ett administrativt syfte inte är rimligt tillgängliga.
3. Parterna ska inte anta eller bibehålla icke-automatiska import- eller exportlicensförfaranden¹ såvida det inte är nödvändigt i syfte att genomföra en åtgärd som är förenlig med denna del av avtalet. En part som antar icke-automatiska import- eller exportlicensförfaranden ska tydligt ange den åtgärd som genomförs med hjälp av ett sådant licensförfarande.

¹ I denna artikel definieras *icke-automatiska import- eller exportlicensförfaranden* som licensförfaranden i vilka godkännande av ansökan inte beviljas för alla juridiska och fysiska personer som uppfyller den berörda partens krav för att bedriva import eller export av varor som omfattas av licensförfaranden.

4. Parterna ska införa och förvalta licensförfaranden i enlighet med artiklarna 1–3 i WTO-avtalet om importlicensförfaranden (*avtalet om importlicensförfaranden*). I detta syfte ska artiklarna 1–3 i avtalet om importlicensförfaranden i tillämpliga delar införlivas i och utgöra en del av detta avtal, och ska gälla för alla exportlicensförfaranden.

5. En part som inför eller ändrar ett import- och exportlicensförfarande ska göra all relevant information tillgänglig på en officiell webbplats. Denna information ska när så är praktiskt möjligt göras tillgänglig 21 (tjugoen) dagar före den dag då införandet eller ändringen av licensförfarandet ska börja tillämpas och under alla omständigheter senast denna dag. Den information som finns tillgänglig på internet ska innehålla de uppgifter som krävs enligt artikel 5 i avtalet om importlicensförfaranden. Varje part ska underrätta den andra parten om varje införande eller ändring av exportlicensförfaranden, och en sådan underrättelse ska innehålla samma information som avses i artikel 5 i avtalet om importlicensförfaranden.

6. På begäran av en part ska den andra parten omgående lämna all relevant information om de import- eller exportlicensförfaranden som den part till vilken begäran riktas avser att anta eller har antagit eller bibehållit, inbegripet den information som avses i artiklarna 1–3 i avtalet om importlicensförfaranden, i tillämpliga delar.

ARTIKEL 10.8

Exportkonkurrens

1. Parterna bekräftar sina åtaganden enligt WTO:s ministerbeslut om exportkonkurrens av den 19 december 2015 (WT/MIN(15)/45, WT/L/980) (*ministerbeslutet om exportkonkurrens*).
2. I denna artikel avses med *exportsubventioner* subventioner i den mening som avses i artiklarna 1 och 3 i subventionsavtalet som är knutna till exportresultat, inbegripet de subventioner som förtecknas i bilaga I till subventionsavtalet och de subventioner som förtecknas i artikel 9 i avtalet om jordbruk.
3. En part får inte upprätthålla, införa eller återinföra exportsubventioner för en jordbruksvara som exporteras eller införlivas i en produkt som exporteras.
4. En part får inte upprätthålla, införa eller återinföra exportkrediter, exportkreditgarantier, försäkringsprogram, statliga handelsföretag eller internationellt livsmedelsbistånd, eller andra åtgärder som har en effekt som motsvarar en exportsubvention, avseende en jordbruksvara som exporteras eller införlivas i en vara som exporteras till den andra partens territorium, såvida inte dessa åtgärder uppfyller den exporterande partens skyldigheter enligt WTO-avtalen och beslut av WTO:s ministerkonferens och allmänna råd, särskilt ministerbeslutet om exportkonkurrens.

5. Parterna bekräftar sitt åtagande enligt WTO:s ministerförklaring från Bali, som antogs den 7 december 2013 (WT/MIN(13)/DEC), förstärkt genom ministerbeslutet om exportkonkurrens, att öka transparensen i fråga om och förbättra övervakningen av alla former av exportsubventioner och exportkrediter, exportkreditgarantier, försäkringsprogram, statliga handelsföretag och internationellt livsmedelsbistånd samt andra åtgärder som har en effekt som motsvarar en exportsubvention.

6. Parterna bekräftar de åtaganden som gjorts inom ramen för ministerbeslutet om exportkonkurrens när det gäller internationellt livsmedelsbistånd, och ska samarbeta för att främja bästa praxis när det gäller tillhandahållandet av livsmedelsbistånd i relevanta internationella forum genom att försöka begränsa monetariseringen av livsmedelsbistånd samt tillhandahållandet av livsmedelsbistånd in natura endast till nödsituationer.

ARTIKEL 10.9

Tullar, skatter och andra pålagor och avgifter på export

En part får inte införa eller upprätthålla tullar eller avgifter av något slag på eller i samband med export av en vara till den andra parten, annat än i enlighet med bilaga 10-B, 3 (tre) år från den dag då detta avtal träder i kraft.

ARTIKEL 10.10

Statliga handelsföretag

1. Ingenting i denna del av avtalet ska hindra en part från att upprätthålla eller etablera ett statligt handelsföretag i enlighet med artikel XVII i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser, och WTO-överenskommelsen om tolkningen av artikel XVII i Gatt 1994, som i tillämpliga delar ska införlivas i och utgöra en del av denna del av avtalet.
2. Om en part begär information från den andra parten om enskilda ärenden rörande statliga handelsföretag, deras verksamhet eller deras inverkan på den bilaterala handeln, ska den anmodade parten säkerställa fullständig transparens i enlighet med artikel XVII i Gatt 1994.
3. Trots vad som anges i punkt 1 får en part inte utse eller upprätthålla ett utsett import- eller exportmonopol, utom de som redan har fastställts av en part eller föreskrivs i dess konstitution enligt förteckningen i bilaga 10-C. Med import- eller exportmonopol avses i denna punkt att en part beviljar en enhet ensamrätt eller exklusiv befogenhet att importera en vara från eller exportera en vara till den andra parten.

ARTIKEL 10.11

Förbud mot kvantitativa restriktioner

1. En part får inte anta eller bibehålla förbud eller restriktioner vid import av en vara från den andra parten eller vid export eller försäljning för export av en vara avsedd för den andra parten, oavsett om de tillämpas genom kvoter, licenser eller andra åtgärder, utom om det sker i enlighet med artikel XI i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser. I detta syfte ska artikel XI i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser, i tillämpliga delar införlivas i och utgöra en del av denna del av avtalet.
2. En part får inte anta eller bibehålla krav på export- eller importpriser, med undantag för vad som är tillåtet vid kontrollen av att beslut om antidumpnings- och utjämningstullar eller prisåtaganden efterlevs.

ARTIKEL 10.12

Utnyttjande av förmånsbehandling

1. För att kunna övervaka hur denna del av avtalet fungerar och beräkna i vilken grad förmånsbehandling utnyttjas ska parterna årligen utbyta importstatistik för en period som inleds 1 (ett) år efter detta avtals ikraftträdande och upphör 10 (tio) år efter det att avvecklingen av tullar avslutats för alla varor i enlighet med bilaga 10-A. Om inte Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor beslutar något annat ska denna period automatiskt förlängas med 5 (fem) år, och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor får besluta om ytterligare förlängning.

2. Det utbyte av importstatistik som avses i punkt 1 ska innefatta uppgifter för det senaste tillgängliga året, inbegripet värde och, i tillämpliga fall, volym på tullpositionsnivå när det gäller import av varor från den andra parten som omfattas av förmånlig tullbehandling enligt denna del av avtalet och när det gäller de varor som inte omfattas av förmånsbehandling.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 och med förbehåll för konfidentialitetskraven enligt varje parts lagar och andra författningar ska en part inte vara skyldig att utbyta importstatistik.

ARTIKEL 10.13

Särskilda bestämmelser om förvaltning av förmånsbehandling

1. Parterna ska samarbeta för att förebygga, upptäcka och bekämpa överträdelser av sina lagar och andra författningar, oriktigheter och bedrägerier i samband med den förmånsbehandling som beviljas enligt detta kapitel, i enlighet med kapitel 11 och bilaga 12-A.
2. En part får i enlighet med förfarandet i punkt 4 besluta att tillfälligt upphäva den relevanta förmånsbehandlingen av de berörda produkterna, om den parten på grundval av objektiv, övertygande och verifierbar information konstaterar att
 - a) storskaliga systematiska överträdelser av relevanta lagar och andra författningar, oriktigheter eller bedrägerier har begåtts i syfte att erhålla förmånlig tullbehandling enligt detta kapitel, och
 - b) den andra parten systematiskt vägrar eller på annat sätt underlåter att fullgöra sina skyldigheter som avses i punkt 1, i enlighet med kapitel 11 och bilaga 12-A.

3. Vid tillämpning av denna artikel avses med underlåtenhet att fullgöra de skyldigheter som avses i punkt 1 bland annat följande tydligt påvisade och systematiska företeelser:

- a) Underlåtenhet att fullgöra skyldigheten att kontrollera de berörda produkternas ursprungsstatus i enlighet med de förfaranden som fastställs i artiklarna 11.24 och 11.25.
- b) Vägran eller omotiverat dröjsmål med att meddela resultatet av en ursprungskontroll som utförts i enlighet med artiklarna 11.25 och 11.26.
- c) Bristande administrativt samarbete enligt bilaga 12-A.

4. Den part som har gjort ett konstaterande enligt punkt 2 ska utan oskäligt dröjsmål underrätta Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor om detta och tillhandahålla den information som ligger till grund för konstaterandet.

5. När kraven i punkt 4 är uppfyllda ska den part som har gjort ett konstaterande inleda samråd med den andra parten i Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor i syfte att nå en lösning som är godtagbar för båda parter. Om parterna inte kan enas om en ömsesidigt godtagbar lösning inom 3 (tre) månader efter dagen för underrättelsen, får den part som har gjort konstaterandet besluta att tillfälligt upphäva den relevanta förmånsbehandlingen av de berörda produkterna. I sådana fall ska den part som har gjort konstaterandet utan oskäligt dröjsmål underrätta Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor om det tillfälliga upphävandet.

6. Ett beslut om att tillfälligt upphäva den relevanta förmånsbehandlingen av den berörda produkten i enlighet med punkt 4 ska endast gälla under en period som står i proportion till inverkan på den berörda partens ekonomiska intressen och inte längre än 3 (tre) månader. Om det på ett objektivt och verifierbart sätt kan fastställas att de villkor som låg till grund för beslutet om tillfälligt upphävande kvarstår vid utgången av upphävandeperioden, får den berörda parten besluta att förlänga det beslutet med en lika lång period. Varje upphävande ska vara föremål för regelbundna samråd i Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor. Vid förlängning ska samråd äga rum i Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor minst 15 (femton) dagar innan upphävandeperioden löper ut.

7. Varje part ska i enlighet med sina interna förfaranden offentliggöra tillkännagivanden för importörer om alla underrättelser om konstateranden enligt punkt 4 och beslut om tillfälliga upphävanden enligt punkterna 5 och 6.

AVSNITT C

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 10.14

Underkommittén för varuhandel

1. Den underkommitté för varuhandel som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska ha följande funktioner utöver dem som anges i artiklarna 2.4, 9.9 och 13.14:
 - a) Främja handel med varor mellan parterna.
 - b) Årligen utvärdera användningen och förvaltningen av kvoter och förmåner som beviljas genom denna del av avtalet.
 - c) Diskutera, klargöra och åtgärda alla tekniska problem som kan uppstå mellan parterna i frågor som rör tillämpningen av respektive parts tulltaxenomenklatur enligt punkterna 3 och 4 i bilaga 10-A.

ARTIKEL 10.15

Underkommittén för handel med vinprodukter och sprit

1. Den underkommitté för handel med vinprodukter och sprit som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska ha följande funktioner utöver dem som anges i artiklarna 2.4 och 9.9:
 - a) Säkerställa en anmälan i god tid av ändringar av lagar och andra författningar i frågor som omfattas av bilaga 10-D och som påverkar vinprodukter och sprit som är föremål för handel mellan parterna.
 - b) Anta beslut för att fastställa detaljerna i reglerna i punkt 2 i tillägg 10-D-3, särskilt de formulär som ska användas och detaljerna i den information som ska anges i analysrapporten.

ARTIKEL 10.16

Samarbete om handel med vinprodukter och sprit samt kontaktpunkter

1. Parterna ska samarbeta om och åtgärda problem som rör handeln med vinprodukter och sprit, särskilt
 - a) produktdefinitioner, certifiering och märkning av vinprodukter,
 - b) användning av druvsorter för vinframställning samt märkning av dem, och
 - c) produktdefinitioner, certifiering och märkning av sprit.

2. Parterna ska nära samarbeta och söka sätt att förbättra biståndet till varandra vid tillämpningen av bilaga 10-D, särskilt när det gäller att bekämpa bedrägliga förfaranden.
3. För att underlätta ömsesidigt bistånd mellan parternas efterlevnadskontrollorgan och myndigheter i frågor som omfattas av denna bilaga ska varje part utse vilka organ och myndigheter som ska ansvara för tillämpningen och efterlevnadskontrollen av bilaga 10- D. Om en part utser fler än ett behörigt organ eller fler än en behörig myndighet ska den säkerställa att dessa organs och myndigheters arbete samordnas. I sådana fall ska en part också utse ett samverkande organ eller en samverkande myndighet som ska fungera som enda kontaktpunkt för den andra partens organ eller myndighet.
- 4 Parterna ska via underkommittén för handel med vinprodukter och sprit meddela varandra kontaktuppgifterna till de organ, myndigheter och kontaktpunkter som avses i punkt 3 senast 6 (sex) månader efter detta avtals ikraftträdande. Parterna ska meddela varandra eventuella ändringar av kontaktuppgifterna till sådana organ, myndigheter och kontaktpunkter.

KAPITEL 11

URSPRUNGSREGLER OCH URSPRUNGSFÖRFARANDEN

AVSNITT A

URSPRUNGSREGLER

ARTIKEL 11.1

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *klassificering*: klassificeringen av en produkt eller ett material enligt en viss avdelning eller ett visst kapitel, nummer eller undernummer i Harmoniserade systemet.
- b) *sändning*: produkter som antingen sänds samtidigt från en exportör till en mottagare eller omfattas av ett enda transportdokument för hela transporten från exportören till mottagaren eller, i avsaknad av ett sådant dokument, av en enda faktura.

- c) *tullmyndighet* eller *behörig statlig myndighet*:
- i) i Europeiska unionen, Europeiska kommissionens avdelningar med ansvar för tullfrågor samt de tullförvaltningar och andra myndigheter i Europeiska unionens medlemsstater som ansvarar för tillämpningen av tullagstiftningen och kontrollen av att den efterlevs, och
 - ii) i Mercosur, de behöriga myndigheterna i signatärstaterna i Mercosur eller deras efterträdare, enligt förteckningen nedan:
 - A) Argentina: Secretaría de Industria y Gestión Comercio vid Ministerio de Economía.
 - B) Brasilien: Secretaria de Comércio Exterior do Ministério do Desenvolvimento, Indústria, Comércio e Serviços och Secretaria Especial da Receita Federal do Brasil vid Ministério da Fazenda.
 - C) Paraguay: Subsecretaría de Estado de Comercio y Servicios vid Ministerio de Industria y Comercio.
 - D) Uruguay: Asesoría de Política Comercial vid Ministerio de Economía y Finanzas.
- d) *exportör*: en person som befinner sig i en part och som exporterar ursprungsprodukten och upprättar en ursprungsförsäkran.

- e) *fungibla material*: material som är av samma slag och har samma handelskvalitet och tekniska och fysiska egenskaper, och som inte kan skiljas från varandra när de har införlivats i produkten.
- f) *varor*: både material och produkter.
- g) *importör*: en person som importerar en ursprungsprodukt och ansöker om förmånlig tullbehandling för den.
- h) *tillverkning*: alla slag av behandling eller bearbetning, inbegripet sammansättning eller särskilda åtgärder.
- i) *material*: alla ingredienser, råmaterial, beståndsdelar eller delar som används vid tillverkningen av en produkt.
- j) *produkt*: den produkt som tillverkas, även om den är avsedd för senare användning i en annan tillverkningsprocess.

ARTIKEL 11.2

Allmänna krav

1. När en part tillämpar reglerna om förmånlig tullbehandling på ursprungsvaror från den andra parten i enlighet med denna del av avtalet ska följande produkter anses ha ursprung i Europeiska unionen, under förutsättning att de uppfyller alla andra tillämpliga krav i detta kapitel:

- a) Produkter som är helt framställda i Europeiska unionen i enlighet med artikel 11.4.
- b) Produkter som har framställts i Europeiska unionen uteslutande av ursprungsmaterial.
- c) Produkter som har framställts i Europeiska unionen med införlivande av icke-ursprungsmaterial, förutsatt att de uppfyller villkoren i bilaga 11-B.

2. När en part tillämpar reglerna om förmånlig tullbehandling på ursprungsvaror från den andra parten i enlighet med denna del av avtalet ska följande produkter anses ha ursprung i Mercosur, under förutsättning att de uppfyller alla andra tillämpliga krav i detta kapitel:

- a) Produkter som är helt framställda i Mercosur i enlighet med artikel 11.4.
- b) Produkter som har framställts i Mercosur uteslutande av ursprungsmaterial.
- c) Produkter som har framställts i Mercosur med införlivande av icke-ursprungsmaterial, förutsatt att de uppfyller villkoren i bilaga 11-B.

3. Om en produkt har förvärvat ursprungsstatus ska de icke-ursprungsmaterial som använts vid tillverkningen av den produkten inte anses vara icke-ursprungsmaterial om den produkten införlivas som material i en annan produkt.

ARTIKEL 11.3

Bilateral ursprungskumulation

1. Produkter med ursprung i Europeiska unionen ska betraktas som material med ursprung i Mercosur när de införlivats i en produkt som har framställts där, förutsatt att de har genomgått behandling eller bearbetning som är mer omfattande än de åtgärder som avses i artikel 11.6.
2. Produkter med ursprung i Mercosur ska betraktas som material med ursprung i Europeiska unionen när de införlivats i en produkt som har framställts där, förutsatt att de har genomgått behandling eller bearbetning som är mer omfattande än de åtgärder som avses i artikel 11.6.

ARTIKEL 11.4

Helt framställda produkter

1. Följande produkter ska betraktas som helt framställda produkter i Europeiska unionen eller i Mercosur:
 - a) Mineralprodukter och andra naturliga ämnen som utvunnits ur deras jord eller ur deras havsbotten.
 - b) Växter och vegetabiliska produkter som har odlats eller skördats där.

- c) Levande djur som har fötts och uppfötts där.
- d) Produkter som har erhållits från levande djur som uppfötts där.
- e) Produkter som har erhållits från slaktade djur som fötts och uppfötts där.
- f) Produkter från jakt och fiske som har bedrivits där.
- g) Produkter från vattenbruk, om fisken, kräftdjuren, blötdjuren eller de andra ryggradslösa vattendjuren fötts och uppfötts där.
- h) Produkter från fiske och andra produkter som hämtats ur havet av deras fartyg¹.
- i) Produkter som framställts ombord på deras fabriksfartyg uteslutande av sådana produkter som avses i led h.
- j) Mineralprodukter och andra icke-levande naturresurser som tagits upp från eller utvunnits ur havsbotten, de underliggande jordlagren eller oceanbotten
 - i) i signatärstaternas i Mercosur eller i Europeiska unionens medlemsstaters exklusiva ekonomiska zoner, såsom dessa fastställs i deras lagar och andra författningar och i enlighet med del V i Unclos,
 - ii) på kontinentalsockeln i signatärstaterna i Mercosur eller i Europeiska unionens medlemsstater, såsom denna fastställs i deras lagar och andra författningar och i enlighet med del VI i Unclos, eller

¹ Detta led påverkar inte parternas suveräna rättigheter och skyldigheter enligt Unclos, särskilt inom den exklusiva ekonomiska zonen och på kontinentalsockeln.

iii) i det område, enligt definitionen i artikel 1.1 i Unclos, där en part eller en person från en part har exklusiv nyttjanderätt, i enlighet med del XI i Unclos och avtalet om genomförande av del XI i Unclos.

k) Begagnade varor som insamlats där och som endast kan användas för återvinning av råmaterial.

l) Avfall och skrot som uppkommit vid tillverkningsprocesser som ägt rum där¹.

m) Varor som har tillverkats där uteslutande av sådana produkter som avses i leden a–l.

2. Med ”deras fartyg” och ”deras fabriksfartyg” i punkt 1 h och i avses endast fartyg och fabriksfartyg som

a) är registrerade i en av Europeiska unionens medlemsstater eller i en signatärstat i Mercosur och, i tillämpliga fall, har fiskelicenser som utfärdats av en signatärstat i Mercosur eller av Europeiska unionen under namnet för fiskeföretag som är vederbörligen registrerade för att bedriva verksamhet i den medlemsstaten i Europeiska unionen eller den signatärstaten i Mercosur,

¹ Leden k och l påverkar inte varje parts lagar och andra författningar rörande import av de varor som anges i dessa led.

- b) för samma registrerande EU-medlemsstats flagg eller samma registrerande signatärstats i Mercosur flagg¹, och
- c) uppfyller något av villkoren att
 - i) de ägs till minst 50 % (femtio procent) av en eller flera fysiska personer² från parterna,
 - ii) de ägs av juridiska personer³ som
 - A) har sitt huvudkontor och sin huvudsakliga verksamhet i en part, och
 - B) till minst 50 % (femtio procent) ägs av fysiska eller juridiska personer från parterna, eller
 - iii) minst två tredjedelar av besättningen är fysiska personer från parterna.

¹ Produkter från fiske eller andra produkter som har hämtats ur havet av befraktade fartyg som för en EU-medlemsstats flagg eller en signatärstats i Mercosur flagg anses ha sitt ursprung i den EU-medlemsstat eller signatärstat i Mercosur där fartyget befraktats och licensen utfärdats, förutsatt att de uppfyller samtliga kriterier i denna punkt.

² I denna artikel gäller definitionen i artikel 18.2 m.

³ I denna artikel gäller definitionen i artikel 18.2 h.

ARTIKEL 11.5

Toleranser

1. Om ett icke-ursprungsmaterial som används vid tillverkningen av en produkt inte motsvarar kraven i bilaga 11-B ska produkten trots det anses ha ursprung i en part om
 - a) det totala värdet av icke-ursprungsmaterialet inte överstiger 10 % (tio procent) av produktens pris fritt fabrik, och
 - b) inget av de procenttal för icke-ursprungsmaterialets högsta värde eller vikt som anges i bilaga 11-B överskrids genom tillämpning av denna punkt.
2. Punkt 1 är inte tillämplig på produkter som omfattas av kapitlen 50–63 i Harmoniserade systemet, för vilka de toleranser som anges i anmärkningarna 6 och 7 i bilaga 11-A är tillämpliga.

ARTIKEL 11.6

Otillräcklig behandling eller bearbetning

1. Trots vad som anges i artiklarna 11.2.1 c och 11.2.2 c ska en produkt inte anses ha ursprung i en part om tillverkningen av den produkten endast består i att följande åtgärder utförs på icke-ursprungsmaterial i den parten:
 - a) Åtgärder för att bevara produkten i gott skick under transport och lagring.

- b) Ompackning, uppdelning eller sammanföring av kollin.
- c) Tvättning, rengöring eller avlägsnande av damm, oxid, olja, färg eller andra beläggningar.
- d) Strykning eller pressning av textilmaterial.
- e) Enklare målning eller polering.
- f) Skalning, partiell eller fullständig blekning, polering eller glasering av spannmål eller ris.
- g) Tillsats av färg- eller smakämnen till socker eller formning av sockerbitar, och partiell eller fullständig malning av kristallsocker.
- h) Skalning eller urkärning av frukter, bär, nötter eller grönsaker.
- i) Vässning, enklare slipning, separering eller enklare tillskärning.
- j) Siktning, sållning, sortering, klassificering, indelning i kategorier eller hoppassning, inbegripet sammanföring av artiklar i satser.
- k) Enklare förpackning i flaskor, burkar, säckar, fodral eller askar, enklare uppsättning på kartor eller skivor samt alla övriga enklare förpackningsåtgärder.
- l) Anbringande eller tryckande av märken, etiketter, logotyper eller annan liknande märkning på produkter eller på deras förpackningar.
- m) Enklare blandning av produkter, även av olika slag, inklusive enklare blandning av socker med varje slag av material.

- n) Enklare sammansättning av icke-ursprungsdelar i avsikt att framställa en komplett produkt, eller isärtagning av produkter i delar.
- o) Enklare tillsats av vatten eller utspädning, dehydrering eller denaturering av produkter.
- p) En kombination av två eller flera av de åtgärder som anges i leden a–o.
- q) Slakt av djur.

2. Vid tillämpning av punkt 1 ska åtgärderna betraktas som enklare om de inte kräver vare sig särskilda kunskaper eller maskiner, apparater eller verktyg som särskilt tillverkats eller installerats för utförande av de åtgärderna.

ARTIKEL 11.7

Bedömningsenhet

1. Bedömningsenheten för tillämpningen av detta kapitel ska vara den särskilda produkt som klassificeras enligt Harmoniserade systemet.
2. För en produkt som består av en grupp eller sammansättning av artiklar som klassificeras enligt ett enda nummer i Harmoniserade systemet, ska helheten utgöra bedömningsenheten.
3. Om en sändning består av flera identiska produkter som klassificeras enligt samma nummer i Harmoniserade systemet, ska varje produkt beaktas för sig vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel.

ARTIKEL 11.8

Förpackningar, förpackningsmaterial och behållare

1. Om förpackningen, enligt den allmänna tolkningsregeln 5 i Harmoniserade systemet, klassificeras tillsammans med den produkt som den innehåller, ska den vid ursprungsbestämningen anses utgöra en helhet tillsammans med produkten.
2. Förpackningsmaterial och behållare för transport som används för att skydda en produkt under transporten ska inte beaktas vid fastställandet av sådana produkters ursprungsstatus.

ARTIKEL 11.9

Tillbehör, reservdelar och verktyg

Tillbehör, reservdelar och verktyg som levereras tillsammans med en utrustning, en maskin, en apparat eller ett fordon och som utgör standardutrustning och ingår i priset för utrustningen, maskinen, apparaten eller fordonet eller inte faktureras separat ska betraktas som en produkt tillsammans med utrustningen, maskinen, apparaten eller fordonet i fråga.

ARTIKEL 11.10

Bokföringsmässig uppdelning

1. Om fungibla ursprungsmaterial och fungibla icke-ursprungsmaterial används vid tillverkningen av en produkt ska dessa material fysiskt åtskiljas på grundval av ursprung under lagringen så att ursprungsmaterialen bibehåller sin ursprungsstatus.
2. Trots vad som anges i punkt 1 behöver inte fungibla ursprungsmaterial och fungibla icke-ursprungsmaterial åtskiljas fysiskt vid tillverkningen av en produkt, om ursprunget för en sådan produkt fastställs enligt metoden med bokföringsmässig uppdelning för lagerhantering.
3. Denna bokföringsmässiga uppdelning ska registreras och tillämpas i enlighet med den goda redovisningssed som tillämpas i den part där produkten tillverkas.
4. Metoden med bokföringsmässig uppdelning får endast användas om det går att säkerställa att det antal produkter som får ursprungsstatus inte vid någon tidpunkt överstiger det antal som skulle ha fått sådan status om materialen hade hållits fysiskt åtskilda.
5. En part får kräva att tillämpningen av metoden med bokföringsmässig uppdelning omfattas av förhandstillstånd från de relevanta behöriga myndigheterna. De behöriga myndigheterna får bevilja tillstånd på de villkor som de anser lämpliga och ska i sådana fall övervaka användningen av tillståndet. Dessa myndigheter får när som helst återkalla tillståndet om tillståndshavaren på något sätt missbrukar metoden med bokföringsmässig uppdelning eller inte uppfyller något av de övriga villkor som anges i detta kapitel.

ARTIKEL 11.11

Satser

Satser, enligt den allmänna tolkningsregeln 3 i Harmoniserade systemet, ska betraktas som ursprungsprodukter om alla produkter som ingår i satsen är ursprungsprodukter. Om en sats består av både ursprungsprodukter och icke-ursprungsprodukter ska dock hela satsen anses ha ursprungsstatus, under förutsättning att värdet av icke-ursprungsprodukterna inte överstiger 15 % (femton procent) av satsens pris fritt fabrik.

ARTIKEL 11.12

Neutrala element

För att avgöra om en produkt är en ursprungsprodukt behöver ursprunget inte fastställas för följande element som kan ingå i tillverkningsprocessen:

- a) Energi och bränsle.
- b) Anläggningar och utrustning.
- c) Maskiner och verktyg.
- d) Varor som inte ingår i och som inte är avsedda att ingå i den slutliga sammansättningen av produkten.

ARTIKEL 11.13

Territorialprincip

1. De villkor som anges i detta kapitel avseende erhållande av ursprungsstatus ska uppfyllas utan avbrott inom Europeiska unionen eller Mercosur.
2. Om ursprungsvaror som exporterats från Europeiska unionen eller Mercosur till ett tredjeland återinförs, ska de anses vara icke-ursprungsvaror, såvida det inte på ett tillfredsställande sätt kan visas för tullmyndigheten att de återinförda varorna
 - a) är samma varor som de som exporterades, och
 - b) inte har blivit föremål för någon annan åtgärd än vad som krävts för att bevara dem i gott skick under tiden i det tredjelandet eller under exporten.

ARTIKEL 11.14

Transportförhållanden

1. De produkter som deklarerats för import till en part ska vara samma produkter som de som exporterats från den part där de anses ha sitt ursprung. De får inte ha ändrats eller omvandlats på något sätt eller varit föremål för andra åtgärder än för att bevara dem i gott skick eller för att anbringa märken, etiketter, förseglingar eller andra särskiljande kännetecken, i syfte att säkra att särskilda inhemska krav hos den importerande parten är uppfyllda, innan de deklarerats för import.

2. Lagring av produkter eller sändningar och uppdelning av sändningar får äga rum, om det sker på exportörens eller en senare varuinnehavares ansvar och om produkterna kvarstår under tullövervakning i transitlandet eller transitländerna.

3. Om det finns tvivel rörande efterlevnaden av kraven i punkterna 1 och 2 får den importerande partens tullmyndighet begära att importören uppvisar intyg på efterlevnad, vilka kan vara av alla slag, däribland transportavtalsdokument som konossement eller faktaunderstöd eller konkret bevisning grundad på märkning eller numrering av kollin eller bevisning som rör själva produkten.

ARTIKEL 11.15

Utställningar

1. Ursprungsprodukter som har sänts till en utställning i ett tredjeland och som efter utställningen sålts för att importeras till Europeiska unionen eller Mercosur ska vid importen omfattas av bestämmelserna i denna del av avtalet, förutsatt att det för den importerande partens tullmyndigheter på ett tillfredsställande sätt visas att

- a) en exportör har sänt produkterna från Europeiska unionen eller Mercosur till det tredjeland där utställningen äger rum och ställt ut dem där,
- b) exportören har sålt eller på annat sätt avyttrat produkterna till en person i Europeiska unionen eller Mercosur,

- c) produkterna under utställningen eller omedelbart därefter har sänts i samma skick som de hade när de sändes till utställningen, och
- d) produkterna, sedan de sänts till utställningen, inte har använts för något annat ändamål än visning på utställningen.

2. En ursprungsförsäkran ska upprättas i enlighet med avsnitt B och lämnas till den importerande partens tullmyndigheter. Utställningens namn och adress ska anges på ursprungsförsäkran.

3. Punkt 1 gäller för alla handels-, industri-, jordbruks- och hantverksutställningar samt för mässor eller offentliga visningar av liknande karaktär som anordnas för annat än privata syften i butiker eller affärslokaler i syfte att sälja utländska produkter, och under vilka produkterna kvarstår under tullkontroll.

AVSNITT B

URSPRUNGSFÖRFARANDEN

ARTIKEL 11.16

Allmänna krav

Produkter med ursprung i Europeiska unionen som importeras till Mercosur och produkter med ursprung i Mercosur som importeras till Europeiska unionen ska omfattas av förmånlig tullbehandling enligt denna del av avtalet förutsatt att en ursprungs försäkran inlämnas i enlighet med artikel 11.17 och varje parts lagar och andra författningar¹.

ARTIKEL 11.17

Villkor för upprättande av en ursprungs försäkran

1. En ursprungs försäkran enligt artikel 11.16 får upprättas av
 - a) en exportör i enlighet med den exporterande partens relevanta lagar och andra författningar, eller

¹ Ett ursprungsintyg ska vara giltigt i enlighet med de övergångsåtgärder som anges i bilaga 11-D under den tidsperiod som anges i den bilagan.

- b) en exportör när det gäller en småförsändelse som består av ett eller flera kollin med ursprungsprodukter vars totala värde inte överstiger det tröskelvärde som fastställs i den exporterande partens relevanta lagar och andra författningar.
2. Parterna ska utbyta information om de relevanta lagar och andra författningar som avses i punkt 1
- a) på den dag då detta avtal träder i kraft,
 - b) innan ändringarna träder i kraft om dessa lagar och andra författningar skulle ändras, och
 - c) på begäran av endera parten, när som helst efter det att detta avtal har trätt i kraft.
3. En ursprungsförsäkran får upprättas om de berörda produkterna är produkter med ursprung i Europeiska unionen eller Mercosur och uppfyller övriga krav i detta kapitel.
4. En exportör som upprättar en ursprungsförsäkran ska vara beredd att när som helst på begäran av tullmyndigheterna eller den behöriga statliga myndigheten i den exporterande parten uppvisa alla relevanta handlingar som styrker att de berörda produkterna har ursprungsstatus samt att övriga krav i detta kapitel är uppfyllda.
5. Exportören ska upprätta en ursprungsförsäkran på fakturan, följesedeln eller varje annan kommersiell handling där ursprungsprodukten beskrivs tillräckligt noggrant för att den ska kunna identifieras, med användning av någon av de språkversioner som anges i bilaga 11-C och i enlighet med den exporterande partens lagar och andra författningar.

6. En ursprungsförsäkran ska vara försedd med exportörens egen underskrift i original, om inte annat föreskrivs i den exporterande partens relevanta lagar och andra författningar.
7. En ursprungsförsäkran får upprättas av exportören när de produkter som den avser exporteras, eller efter exporten under förutsättning att den uppvisas i den importerande parten senast 2 (två) år efter importen av de produkter som den avser.

ARTIKEL 11.18

Ursprungsförsäkrans giltighet

1. En ursprungsförsäkran ska gälla i 12 (tolv) månader från och med den dag då den upprättades av exportören, och ska lämnas in till tullmyndigheterna i den importerande parten inom denna tidsperiod.
2. En ursprungsförsäkran som lämnas in efter den tidsperiod som anges i punkt 1 får godtas i syfte att tillämpa reglerna om förmånsbehandling endast om underlåtenheten att lämna in den inom den tidsperioden berodde på exceptionella omständigheter.
3. Även i andra fall när ursprungsförsäkran lämnas in för sent får tullmyndigheterna i den importerande parten godta ursprungsförsäkran om produkterna har visats upp för dem före ovannämnda sista dag.

ARTIKEL 11.19

Import i delleranser

Om isärtagna eller icke hopsatta produkter i den mening som avses i den allmänna tolkningsregeln 2 a i Harmoniserade systemet, vilka klassificeras enligt avdelningarna XV–XXI i Harmoniserade systemet, importeras i delleranser på begäran av importören och på de villkor som fastställts av den importerande partens tullmyndigheter, ska en enda ursprungsförsäkran för dessa produkter lämnas in till tullmyndigheterna vid import av den första delleransen.

ARTIKEL 11.20

Undantag från ursprungsförsäkran

1. Produkter som sänds som småpaket mellan privatpersoner eller som ingår i resandes personliga bagage ska godtas som ursprungsprodukter utan att ett ursprungsförsäkran behöver inlämnas, om importen av sådana produkter inte är av kommersiell karaktär, om produkterna har förklarats uppfylla villkoren i detta kapitel och om det inte finns något tvivel om förklaringens riktighet. I fråga om produkter som sänds med post kan förklaringen göras på tulldeklaration CN22 eller CN23 eller på ett papper som bifogas det dokumentet.
2. Import av tillfällig karaktär som uteslutande består av produkter för mottagarnas, de resandes eller deras familjers personliga bruk ska inte anses vara import av kommersiell karaktär, om det på grund av produkternas beskaffenhet och mängd är uppenbart att syftet inte är kommersiellt.

3. Det sammanlagda värdet av de produkter som avses i punkt 1 får inte överstiga de värden som fastställs i den importerande partens lagar och andra författningar. Parterna ska utbyta information om dessa värden.

ARTIKEL 11.21

Styrkande handlingar

De handlingar som avses i artikel 11.17.4 får omfatta

- a) direkta bevis för de åtgärder som exportören eller leverantören har vidtagit för att framställa de berörda varorna, vilka framgår av exempelvis deras räkenskaper eller interna bokföring,
- b) handlingar som styrker det använda materialets ursprungsstatus och som har utfärdats eller upprättats i Europeiska unionen eller Mercosur, om dessa handlingar används, utfärdas eller upprättas i enlighet med den partens lagar och andra författningar,
- c) handlingar som styrker att materialet har behandlats eller bearbetats i Europeiska unionen eller Mercosur och som har utfärdats eller upprättats i Europeiska unionen eller Mercosur, om dessa handlingar används, utfärdas eller upprättas i enlighet med den partens lagar och andra författningar, och
- d) en ursprungsförsäkran som styrker det använda materialets ursprungsstatus och som upprättats i Europeiska unionen eller Mercosur i enlighet med detta kapitel.

ARTIKEL 11.22

Krav avseende dokumentation

En exportör som upprättar en ursprungsförsäkran ska under minst 3 (tre) år från och med dagen för upprättandet av ursprungsförsäkran spara en kopia av denna ursprungsförsäkran och av de handlingar som avses i artikel 11.17.4. Importören ska spara den ursprungsförsäkran, eller en kopia av denna om originalet innehas av tullmyndigheten eller den behöriga statliga myndigheten, i minst 3 (tre) år från och med importdagen för de produkter som avses i ursprungsförsäkran.

ARTIKEL 11.23

Avvikelser och formella fel

1. Om ursprungsförsäkran endast obetydligt avviker från de handlingar som uppvisas för tullkontoret för att fullgöra formaliteterna vid import av produkterna, ska detta inte medföra att ursprungsförsäkran blir ogiltig, förutsatt att det vederbörligen fastställs att ursprungsförsäkran motsvarar de uppvisade produkterna.
2. Uppenbara formella fel i en ursprungsförsäkran får inte leda till att ursprungsförsäkran avvisas om dessa fel inte ger upphov till tvivel om riktigheten i uppgifterna i ursprungsförsäkran.

ARTIKEL 11.24

Samarbete mellan tullmyndigheter och behöriga statliga myndigheter

1. Tullmyndigheterna eller de behöriga statliga myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater och i signatärstaterna i Mercosur ska genom kommunikation mellan Europeiska kommissionen och Mercosurs sekretariat till varandra översända adresserna till de tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter som ansvarar för kontrollen av ursprungsförsäkringar.
2. För att säkerställa en korrekt tillämpning av detta kapitel ska Europeiska unionen och Mercosur genom sina tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter bistå varandra vid kontrollen av ursprungsförsäkringarnas äkthet och av att uppgifterna i dessa försäkringar är riktiga.
3. För att förebygga, utreda och bekämpa överträdelser av tullagstiftningen föreskrivs i bilaga 12-A samarbete mellan tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter, inbegripet närvaro av vederbörligen bemyndigade tjänstemän från den ena parten på den andra partens territorium, förutsatt att den part inom vars territorium biståndet ges samtycker till detta och på de villkor som fastställs av denna part.

ARTIKEL 11.25

Kontroll av ursprungsförsäkringar

1. Ursprungsförsäkringarna ska kontrolleras stickprovsvis eller när den importerande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter har rimliga tvivel beträffande dessa försäkringars äkthet, de berörda produkternas ursprungsstatus eller uppfyllandet av övriga krav i detta kapitel.
2. Vid tillämpning av punkt 1 ska den importerande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter återsända ursprungsförsäkran eller en kopia av denna till den exporterande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter och ange skälen för begäran om kontroll. Till stöd för begäran om kontroll ska alla de erhållna handlingar eller upplysningar bifogas som tyder på att de uppgifter som angetts i ursprungsförsäkran inte är riktiga.
3. Begäran om kontroll och det därpå följande svaret ska inges på ett av tullmyndighetens eller den behöriga statliga myndighetens officiella språk i den importerande part som begär kontrollen, eller på ett språk som är godtagbart för den parten eller i enlighet med artikel 5.3 i bilaga 12-A.
4. Kontrollen ska utföras av den exporterande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter. För detta ändamål har de befogenhet att begära in all slags bevisning och att utföra alla slags inspektioner av exportörens räkenskaper eller varje annan kontroll som de bedömer lämplig.

5. Om tullmyndigheterna eller de behöriga statliga myndigheterna i den importerande parten beslutar att tillfälligt upphäva beviljandet av förmånsbehandling för de berörda produkterna i avvaktan på resultatet av kontrollen, ska de erbjuda importören att produkterna frigörs, om inte annat följer av de försiktighetsåtgärder som tullmyndigheterna eller de behöriga statliga myndigheterna anser nödvändiga. Ett tillfälligt upphävande av förmånsbehandlingen ska upphöra så snart som möjligt efter det att den importerande parten har fastställt produkternas ursprung.

6. Den exporterande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter ska snarast möjligt underrätta den importerande partens myndigheter som har begärt kontrollen om resultatet av denna. Den exporterande parten ska till den importerande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter lämna följande uppgifter:

- a) Resultaten av kontrollen.
- b) En beskrivning av den produkt som kontrollerats och den klassificering enligt tulltaxan som är relevant för tillämpningen av ursprungsreglerna.
- c) En beskrivning och förklaring av tillverkningen som är tillräcklig för att stödja slutsatsen om produktens ursprungsstatus.
- d) Uppgifter om hur kontrollen genomförts.
- e) Styrkande dokumentation i tillämpliga fall.

7. Om inget svar erhålls inom 10 (tio) månader från den dag då kontrollen begärdes, eller om svaret inte innehåller tillräckliga uppgifter för att den berörda försäkrans äkthet eller produkternas ursprung ska kunna fastställas, ska de tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter som har begärt kontrollen vägra förmånlig tullbehandling för de produkter som omfattas av ursprungsförsäkrans, utom under exceptionella omständigheter. Perioden på 10 (tio) månader får förlängas genom ömsesidig överenskommelse mellan parterna, med beaktande av antalet begäranden om kontroll och kontrollernas komplexitet.

8. Den importerande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter som har begärt kontrollen ska på begäran av den exporterande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter underrätta dessa myndigheter om sitt beslut rörande kontrollförfarandet.

ARTIKEL 11.26

Samråd

1. Om tullmyndigheterna eller de behöriga statliga myndigheterna i den importerande parten avser att, i samband med de kontrollförfaranden som anges i artikel 11.25, fastställa ett ursprung som inte är förenligt med det svar som lämnats av den exporterande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter i enlighet med artikel 11.25.6, ska den importerande parten anmäla denna avsikt till den exporterande parten inom 60 (sextio) dagar efter mottagandet av svaret i enlighet med artikel 11.25.6.

2. På begäran av endera parten ska parterna hålla samråd inom 90 (nittio) dagar efter dagen för den anmälan som avses i punkt 1 eller inom en överenskommen tidsperiod, i syfte att lösa meningsskiljaktigheter avseende kontrollförfarandena. Tidsperioden för samråd kan förlängas från fall till fall genom skriftlig överenskommelse mellan parterna.
3. Om det finns meningsskiljaktigheter angående kontrollförfarandena som inte kan lösas mellan den importerande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter som har begärt en kontroll och den exporterande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter som ansvarar för att utföra denna kontroll, eller om sådana meningsskiljaktigheter ger upphov till frågor om tolkningen av detta kapitel, ska sådana meningsskiljaktigheter eller frågor överlämnas till den underkommitté för tullar, förenklade handelsprocedurer och ursprungsregler som avses i artikel 11.32.
4. Den importerande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter som begär en kontroll får, efter samråd i underkommittén för tullar, förenklade handelsprocedurer och ursprungsregler och endast på grundval av en tillräcklig motivering, fastställa ursprunget efter att ha gett importören rätt att bli hörd. Den exporterande parten ska underrättas om detta fastställande.
5. Ingenting i denna artikel ska påverka parternas förfaranden eller rättigheter enligt kapitel 29.
6. I samtliga fall ska tvister mellan importören och den importerande partens tullmyndigheter eller behöriga statliga myndigheter lösas enligt den partens lagstiftning.

ARTIKEL 11.27

Konfidentialitet

1. Varje part ska i enlighet med sin lagstiftning bevara konfidentialiteten för den information som inhämtas enligt detta kapitel och ska skydda denna information mot att lämnas ut.
2. Information som den importerande partens myndigheter har erhållit får bara användas av de myndigheterna vid tillämpning av detta kapitel. Varje part ska säkerställa att konfidentiell information som inhämtas enligt detta kapitel inte används för andra ändamål än handläggning av fastställanden av ursprung och avgöranden i tullfrågor samt kontroll av att dessa efterlevs, såvida inte detta sker med tillstånd av den person eller den part som har lämnat den konfidentiella informationen.
3. Trots vad som anges i punkt 2 får den importerande parten tillåta att information som inhämtas enligt detta kapitel används eller utlämnas vid administrativa förfaranden, domstolsförfaranden eller domstolsliknande förfaranden som inletts till följd av bristande efterlevnad av den tullrelaterade lagstiftning genom vilken detta kapitel genomförs. I sådana fall ska den importerande parten underrätta den exporterande parten om användningen eller utlämnandet av informationen.

ARTIKEL 11.28

Administrativa åtgärder och sanktioner

En part ska i enlighet med sina lagar och andra författningar vidta administrativa åtgärder och ålägga sanktioner mot en person som i syfte att erhålla förmånsbehandling av produkter upprättar eller låter upprätta en handling som innehåller oriktiga uppgifter.

AVSNITT C

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 11.29

Ceuta och Melilla

1. Vid tillämpning av detta kapitel ska för Europeiska unionens vidkommande begreppet *part* inte omfatta Ceuta och Melilla.
2. Produkter med ursprung i Mercosur ska, när de importeras till Ceuta och Melilla, i alla avseenden omfattas av samma tullbehandling enligt detta avtal som den som tillämpas på produkter med ursprung i Europeiska unionens tullområde enligt protokoll 2 till akten för anslutning av Konungariket Spanien och Portugisiska republiken till Europeiska unionen. Mercosur ska vid import av produkter som omfattas av detta avtal och har ursprung i Ceuta och Melilla tillämpa samma tullbehandling som den som tillämpas på produkter som importeras från och har ursprung i Europeiska unionen.
3. De ursprungsregler och ursprungsförfaranden som avses i detta kapitel ska i tillämpliga delar gälla för produkter som exporteras från Mercosur till Ceuta och Melilla och för produkter som exporteras från Ceuta och Melilla till Mercosur.
4. Ceuta och Melilla ska betraktas som ett enda territorium.

5. Exportören ska ange ”Mercosur” eller ”Ceuta och Melilla” i fält 2 i texten till ursprungsförsäkran, beroende på produktens ursprung.
6. Konungariket Spaniens tullmyndigheter ska ansvara för tillämpningen och genomförandet av detta kapitel i Ceuta och Melilla.

ARTIKEL 11.30

Tullkvoter

Produkter som exporteras inom ramen för tullkvoter som beviljats av Europeiska unionen ska åtföljas av ett officiellt dokument som utfärdats av signatärstaterna i Mercosur vars förlaga ska meddelas Europeiska unionen av Mercosur senast den dag då detta avtal träder i kraft¹.

ARTIKEL 11.31

Varor under transitering eller i lager

Detta avtal får tillämpas på varor som uppfyller bestämmelserna i detta kapitel och som på dagen för detta avtals ikraftträdande antingen befinner sig under transitering eller i tillfällig lagring i tullager eller i frizoner i Europeiska unionen eller i Mercosur, förutsatt att en ursprungsförsäkran och, i tillämpliga fall, de handlingar som visar att varorna uppfyller kraven i artikel 11.14 lämnas in till den importerande partens tullmyndigheter inom 6 (sex) månader efter nämnda dag.

¹ Denna bestämmelse ska tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i detta kapitel.

ARTIKEL 11.32

Underkommittén för tullar, förenklade handelsprocedurer och ursprungsregler

1. Den underkommitté för tullar, förenklade handelsprocedurer och ursprungsregler som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska ha följande funktioner utöver dem som anges i artiklarna 2.4, 9.9, 12.6.10 och 12.21:
 - a) Utföra det förberedande interna arbete som Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor behöver för
 - i) genomförandet och tillämpningen av detta kapitel, och
 - ii) eventuella ändringar av detta kapitel som föreslås av en part.
 - b) Anta förklarande anmärkningar för att underlätta genomförandet av detta kapitel.
 - c) Vid behov genomföra de samråd som föreskrivs i artikel 11.26.

ARTIKEL 11.33

Förklarande anmärkningar

Underkommittén för tullar, förenklade handelsprocedurer och ursprungsregler ska vid behov anta förklarande anmärkningar om tolkningen, tillämpningen och förvaltningen av detta kapitel.

ARTIKEL 11.34

Ändringar av detta kapitel

Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor får ändra detta kapitel i enlighet med artikel 9.7.1 f.

KAPITEL 12

FÖRENKLING AV TULLFÖRFARANDEN OCH HANDELSPROCEDURER

ARTIKEL 12.1

Mål och tillämpningsområde

1. Parterna erkänner vikten av frågor som rör förenkling av tullförfaranden och handelsprocedurer i utvecklingen av den globala handelsmiljön.
2. Parterna erkänner att internationella handels- och tullinstrument samt handels- och tullstandarder utgör grunden för krav och förfaranden med avseende på import, export och transitering.

3. Parterna erkänner att deras lagstiftning ska vara icke-diskriminerande och att tullförfaranden och andra handelsrelaterade förfaranden ska baseras på moderna metoder och ändamålsenliga kontroller för att bekämpa bedrägeri, skydda konsumenternas hälsa och säkerhet och främja lagenlig handel. Varje part ska regelbundet se över sin tullagstiftning och sina tullförfaranden. Parterna erkänner också att deras tullförfaranden och andra handelsrelaterade förfaranden inte får vara mer administrativt betungande eller handelsbegränsande än vad som är nödvändigt för att uppnå legitima mål och att de ska tillämpas på ett förutsägbart, konsekvent och transparent sätt.
4. Parterna ska stärka sitt samarbete för att säkerställa att relevanta lagar och andra författningar, liksom de behöriga förvaltningarnas administrativa kapacitet, uppfyller målen om att främja förenklade handelsprocedurer och samtidigt säkerställa en verkningsfull kontroll av import, export och transitering av varor över gränserna.
5. Parterna ska samarbeta för att stödja utvecklingen av regional integration inom både Europeiska unionen och Mercosur.

ARTIKEL 12.2

Tullsamarbete

1. Parterna ska genom sina respektive myndigheter samarbeta i tullfrågor och andra handelsrelaterade frågor för att säkerställa att de mål som anges i artikel 12.1 uppnås.

2. Samarbetet kan omfatta följande:
- a) Utbyte av information om tullagstiftning och annan handelsrelaterad lagstiftning, genomförande av sådan lagstiftning och tullförfaranden, i synnerhet på områdena
 - i) förenkling och modernisering av tullförfaranden,
 - ii) tullmyndigheternas upprätthållande av skyddet för immateriella rättigheter,
 - iii) fri rörlighet för varor och regional integration,
 - iv) underlättande av transitering och omlastning,
 - v) samordning mellan olika organ vid gränsen,
 - vi) förbindelser med näringslivet,
 - vii) säkerhet i leveranskedjan och riskhantering, och
 - viii) användning av informationsteknik, data- och dokumentationskrav samt system med en enda kontaktpunkt, inbegripet arbete för att uppnå driftskompatibilitet mellan dessa i framtiden.
 - b) Utbyte av information om internationella instrument och standarder avseende handel och tull.

- c) Samarbete om tullrelaterade aspekter av att säkra och underlätta den internationella leveranskedjan för handel i enlighet med Världstullorganisationens (*WCO*) ramverk av standarder för att säkra och underlätta världshandeln (*Safe-ramverket*).
- d) Utveckling av gemensamma initiativ för import- och exportförfaranden, inbegripet tekniskt bistånd, kapacitetsuppbyggnad och åtgärder som syftar till att tillhandahålla ändamålsenliga tjänster till näringslivet.
- e) Förstärkning av samarbetet mellan parterna på området förenkling av tullförfaranden och handelsprocedurer i internationella organisationer såsom WTO, WCO och Förenta nationernas konferens för handel och utveckling (*Unctad*).
- f) Införande, om så är relevant och lämpligt, av ömsesidigt erkännande av program för handelspartnerskap och tullkontroller, inbegripet likvärdiga åtgärder för förenklade handelsprocedurer.
- g) Främjande av samarbete mellan tullen och andra statliga myndigheter eller organ i samband med program för godkända ekonomiska aktörer, till exempel genom att anpassa kraven, underlätta tillgången till förmåner och minimera onödigt dubbelarbete.
- h) Samarbete i avsikt att uppnå en gemensam syn på frågor som rör fastställande av tullvärde.
- i) Samarbete för att ytterligare minska tiden för frigörande och för att frigöra varor utan oskäligt dröjsmål, särskilt lättfördärvliga varor.

3. Parterna ska ge varandra ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor i enlighet med bestämmelserna i bilaga 12-A.

ARTIKEL 12.3

Lagar och andra författningar avseende tull och handel i övrigt

1. Varje parts lagar och andra författningar på tull- och handelsområdet¹ ska grundas på
 - a) internationella instrument och standarder som är tillämpliga på tull- och handelsområdet, inbegripet WTO:s avtal om förenklade handelsprocedurer, undertecknat på Bali den 7 december 2013 (*WTO-avtalet om förenklade handelsprocedurer*), den internationella konventionen om systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering, undertecknad i Bryssel den 14 juni 1983, Safe-ramverket och WCO:s tulldatamodell, som antogs i juni 2005, och, i möjligaste mån, de materiella delarna av den reviderade Kyotokonventionen om förenkling och harmonisering av tullförfaranden, som undertecknades i Kyoto den 18 maj 1973,
 - b) det gemensamma målet att underlätta lagenlig handel genom ändamålsenlig kontroll och tillsyn av att lagstiftningens krav efterlevs, och
 - c) lagstiftning som är proportionell och icke-diskriminerande och som undviker onödiga bördor för ekonomiska aktörer, möjliggör ytterligare lättnader för aktörer med en hög grad av efterlevnad, inbegripet gynnsam behandling med avseende på tullkontroller innan varor frigörs, och säkerställer skyddsåtgärder mot bedrägerier och olaglig eller skadlig verksamhet.

¹ För tydlighetens skull påpekas att hänvisningar till lagar och andra författningar omfattar de förfaranden som fastställs i dem.

2. I syfte att förbättra arbetsmetoder och säkerställa icke-diskriminering, transparens, effektivitet, integritet och ansvarsskyldighet i verksamheten ska varje part

- a) när så är möjligt, förenkla och se över krav och formaliteter i syfte att garantera ett snabbt frigörande och en snabb klarering av varor,
- b) arbeta för att ytterligare förenkla och standardisera de data och den dokumentation som tullmyndigheter och andra organ kräver, och
- c) säkerställa att högsta integritetsstandarder upprätthålls, genom tillämpning av åtgärder som återspeglar principerna i de relevanta internationella konventionerna och instrumenten på detta område.

ARTIKEL 12.4

Frigörande av varor

1. Varje part ska anta eller bibehålla krav och förfaranden som

- a) möjliggör ett omgående frigörande av varor inom en period som inte är längre än vad som krävs för att säkerställa efterlevnaden av dess tullrelaterade och andra handelsrelaterade lagar och formaliteter,

- b) ger möjlighet till elektronisk inlämning och behandling i förväg av handlingar och annan begärd information före varornas ankomst, för att möjliggöra att varor frigörs vid ankomsten¹, och
- c) gör det möjligt att frigöra varor före det slutgiltiga fastställandet av tullar, skatter, pålagor och avgifter, om ett sådant fastställande inte görs före, vid, eller så snabbt som möjligt efter ankomsten, och om alla andra lagstadgade krav är uppfyllda.

2. Vid tillämpning av punkt 1 c får varje part, som ett villkor för ett sådant frigörande, kräva en garanti för eventuella ännu ej fastställda belopp i form av en borgen, en deposition eller något annat lämpligt instrument som föreskrivs i dess lagar och andra författningar. Beloppet för en sådan garanti får inte vara högre än det belopp som parten behöver för att säkerställa betalningen av de slutgiltiga tullarna, skatterna, pålagorna och avgifterna för de varor som omfattas av garantin. Garantin ska frisläppas när den inte längre behövs².

3. Varje part ska sträva efter att ytterligare minska tiden för att frigöra varor och efter att frigöra varor utan oskäligt dröjsmål.

¹ Signatärstaterna i Mercosur ska uppfylla åtagandena i denna punkt i enlighet med artikel 16 ("Anmälan av slutgiltiga datum för genomförandet av kategorierna B och C") i WTO-avtalet om förenklade handelsprocedurer.

² Signatärstaterna i Mercosur ska uppfylla åtagandena i denna punkt i enlighet med artikel 16 ("Anmälan av slutgiltiga datum för genomförandet av kategorierna B och C") i WTO-avtalet om förenklade handelsprocedurer.

ARTIKEL 12.5

Lättfördärliga varor

1. Vid tillämpning av denna bestämmelse avses med *lättfördärliga varor* varor som snabbt fördärras på grund av sina naturliga egenskaper, särskilt vid undermåliga förvaringsförhållanden.
2. Varje part ska på lämpligt sätt prioritera lättfördärliga varor i sin planering och sitt utförande av eventuella nödvändiga undersökningar.
3. På begäran av en ekonomisk aktör ska varje part, om detta är praktiskt möjligt och förenligt med dess lagar och andra författningar,
 - a) sörja för klarering av en sändning med lättfördärliga varor som ankommer utanför tullmyndigheters och andra berörda myndigheters normala kontorstid, och
 - b) tillåta att sändningar med lättfördärliga varor klareras i den ekonomiska aktörens lokaler.

ARTIKEL 12.6

Förhandsbesked

1. I denna artikel avser *förhandsbesked* ett skriftligt beslut som lämnas till en sökande före importen av en vara som omfattas av ansökan och som fastställer vilken slags behandling parten vid tidpunkten för importen ska bevilja varan när det gäller
 - a) varans klassificering enligt tulltaxan, och
 - b) varans ursprung.
2. Varje part ska se till att det via dess tullmyndigheter utfärdas förhandsbesked som beskriver hur berörda varor kommer att behandlas. Om en sökande lämnar in en skriftlig begäran, även i elektroniskt format, som innehåller all nödvändig information i enlighet med den utfärdande partens lagar och andra författningar, ska detta besked utfärdas på ett rimligt och tidsbundet sätt.
3. Förhandsbeskedet ska gälla under en period på minst 3 (tre) år efter utfärdandet om inte den lagstiftning eller de fakta eller omständigheter som ligger till grund för det ursprungliga förhandsbeskedet har ändrats.
4. En part får vägra att utfärda ett förhandsbesked om den fråga som tas upp är föremål för ett administrativt eller rättsligt prövningsförfarande eller om ansökan inte gäller någon avsedd användning av förhandsbeskedet. Om en part inte utfärdar ett förhandsbesked ska den omgående informera sökanden skriftligen och därvid ange relevanta fakta och grunden för sitt beslut.

5. Varje part ska offentliggöra åtminstone följande:
- a) De krav som gäller för ansökan om förhandsbesked, inklusive vilka uppgifter som ska lämnas och i vilken form.
 - b) Den tid inom vilken parten kommer att utfärda ett förhandsbesked.
 - c) Förhandsbeskedets giltighetstid.
6. Om en part återkallar, ändrar eller ogiltigförklarar ett förhandsbesked ska den skriftligen informera sökanden och därvid ange relevanta fakta och grunden för sitt beslut. En part får återkalla, ändra eller ogiltigförklara ett förhandsbesked med retroaktiv verkan endast om förhandsbeskedet grundades på ofullständiga, oriktiga, falska eller vilseledande uppgifter.
7. Ett förhandsbesked som utfärdats av en part ska vara bindande för denna part med avseende på sökanden. Parten får föreskriva att förhandsbeskedet är bindande för sökanden.
8. Varje part ska, på skriftlig begäran från sökanden, granska ett förhandsbesked eller ett beslut om att återkalla, ändra eller ogiltigförklara det¹.
9. Med förbehåll för eventuella krav på konfidentialitet ska materiella delar av dessa förhandsbesked offentliggöras, antingen online eller i andra lämpliga format.

¹ Enligt denna punkt kan en granskning, antingen innan eller efter det att åtgärder har vidtagits med anledning av förhandsbeskedet, göras av den tjänsteman, det kontor eller den myndighet som utfärdade förhandsbeskedet, en högre eller oberoende förvaltningsmyndighet eller en rättslig myndighet.

10. För att underlätta handeln ska den underkommitté för tullar, förenklade handelsprocedurer och ursprungsregler som avses i artikel 12.21 regelbundet diskutera uppdateringar avseende ändringar i parternas respektive lagar och andra författningar i de frågor som anges i denna artikel.
11. Parterna får komma överens om förhandsbesked i alla andra frågor.

ARTIKEL 12.7

Transitering och omlastning

1. Varje part ska säkerställa att varor kan transitera fritt genom sitt respektive territorium på den färdväg som lämpar sig bäst för transiteringen.
2. Utan att det påverkar legitim kontroll ska varje part medge transittrafik till eller från den andra partens territorium en behandling som inte är mindre gynnsam än den som medges dess egna likadana varor och deras rörlighet, inklusive import- och exportvaror, när sådana varor transporteras på samma färdväg och under likadana förhållanden.
3. Varje part ska i möjligaste mån tillämpa tullförfaranden för omlastade varor som är mindre betungande än de som tillämpas på transittrafik.
4. Varje part ska inrätta transportsystem under tullkontroll som gör att varor kan transiteras utan att tull eller andra avgifter behöver betalas, under förutsättning att lämpliga garantier ställs.
5. Varje part ska främja och genomföra regionala system för transitering i syfte att underlätta transittrafiken och minska handelshindren.

6. Varje part ska stödja sig på och följa internationella standarder och instrument som är relevanta för transitering.
7. Tulltransiteringsförfaranden får också användas om transiteringen av varor påbörjas eller avslutas inom en parts territorium (inlandstransitering).
8. Parterna ska säkerställa att alla berörda myndigheter och organ på deras respektive territorier samarbetar och samordnar sin verksamhet i tullfrågor i syfte att underlätta transittrafiken.

ARTIKEL 12.8

Godkänd ekonomisk aktör

1. Varje part ska upprätta eller bibehålla ett partnerskapsprogram för förenklade handelsprocedurer för aktörer som uppfyller särskilda kriterier (*godkända ekonomiska aktörer*).
2. De särskilda kriterier som aktörerna måste uppfylla för att kvalificera sig som godkända ekonomiska aktörer (*de angivna kriterierna*) ska vara kopplade till efterlevnad, eller risk för bristande efterlevnad, av de krav som anges i respektive parts lagar och andra författningar. De angivna kriterierna ska offentliggöras och kan omfatta
 - a) frånvaro av alla former av allvarliga överträdelser eller upprepade överträdelser av tull- och skatterelaterade lagar och andra författningar, inbegripet att den sökande inte får vara dömd för allvarliga brott som rör hans eller hennes näringsverksamhet,

- b) den sökandes uppvisande av en hög grad av kontroll över sin verksamhet och över varuflödet, genom ett system för affärsbokföring och, vid behov, bokföring av transporter, som möjliggör lämpliga tullkontroller,
- c) ekonomisk solvens, som ska anses ha bevisats om den sökande har en god ekonomisk ställning som innebär att denne kan fullfölja sina åtaganden, med vederbörlig hänsyn tagen till den aktuella affärsverksamhetens särdrag,
- d) styrkt kompetens eller styrkta yrkeskvalifikationer som har ett direkt samband med den verksamhet som bedrivs, och
- e) lämpliga säkerhets- och skyddsnormer.

3. De angivna kriterierna får inte utformas eller tillämpas på ett sådant sätt att de medför eller skapar godtycklig eller oövertäglig diskriminering mellan aktörer som verkar under samma förhållanden, och ska medge deltagande av små och medelstora företag.

4. Partnerskapsprogrammet för förenklade handelsprocedurer ska omfatta minst fyra av följande fördelar:

- a) Färre dokumentations- och datakrav, om så är lämpligt.
- b) En låg frekvens av fysiska inspektioner och undersökningar, om så är lämpligt.
- c) Ett snabbt frigörande, om så är lämpligt.
- d) Uppskjuten betalning av tullar, skatter, pålagor och avgifter.

- e) Användning av samlade garantier eller garantier till ett nedsatt belopp.
- f) En enda tulldeklaration för all import eller export inom en viss tidsperiod.
- g) Klarering av varor i den godkända ekonomiska aktörens lokaler eller på någon annan plats som godkänts av tullmyndigheterna.

5. Parterna ska säkerställa samordning mellan tullmyndigheterna och andra gränsorgan vid utvecklingen av deras respektive program för godkända ekonomiska aktörer, till exempel genom anpassning av krav, minimering av onödigt dubbelarbete och tillgång till förmåner i samband med kontroller och krav som administreras av andra organ än tullmyndigheterna.

ARTIKEL 12.9

En enda kontaktpunkt

Varje part ska sträva efter att inrätta system med en enda kontaktpunkt som gör det möjligt för näringsidkare att genom en enda kontaktpunkt lämna in begärd dokumentation och begärda data för import, export eller transitering av varor till de deltagande myndigheterna eller organen.

ARTIKEL 12.10

Transparens

1. Parterna erkänner vikten av att hålla samråd i god tid med företrädare för näringslivet om en parts föreslagna lagar och förfaranden som rör förenkling av tullförfaranden och handelsprocedurer.
2. Varje part ska säkerställa att dess respektive tullrelaterade och andra handelsrelaterade krav och förfaranden fortsätter att motsvara näringslivets behov, följer bästa praxis och begränsar handeln så lite som möjligt.
3. Varje part ska vid behov anordna regelbundna samråd mellan sina gränsorgan och näringsidkare eller andra intressenter inom sitt territorium.
4. Varje part ska omgående, på ett icke-diskriminerande och lättillgängligt sätt och i möjligaste mån på elektronisk väg, offentliggöra nya lagar och andra författningar samt allmänna förfaranden som rör frågor avseende förenkling av tullförfaranden och handelsprocedurer innan dessa lagar eller andra författningar eller allmänna förfaranden tillämpas, såväl som ändringar och tolkningar av dessa lagar och andra författningar samt allmänna förfaranden. Detta ska omfatta följande:
 - a) Förfaranden för import, export och transitering, inklusive förfaranden vid hamnar, flygplatser och andra införselställen samt deras öppettider, samt nödvändiga formulär och handlingar.
 - b) Tillämpliga tullar och skatter av alla slag som påförs vid eller i samband med import eller export.
 - c) Pålagor och avgifter som påförs av eller för statliga organs räkning vid eller i samband med import, export eller transitering.

- d) Regler för klassificering eller värdering av produkter för tulländamål.
- e) Lagar, andra författningar och administrativa avgöranden med allmän giltighet som avser ursprungsregler.
- f) Begränsningar eller förbud avseende import, export eller transitering.
- g) Bestämmelser om sanktioner vid överträdelser av formaliteter vid import, export eller transitering.
- h) Överklagandeförfaranden.
- i) Avtal eller delar av avtal med ett eller flera länder avseende import, export eller transitering.
- j) Förfaranden för förvaltning av tullkvoter.
- k) Kontaktpunkter för förfrågningar om information.
- l) Andra relevanta meddelanden av administrativ karaktär med avseende på ovanstående.

5. Varje part ska säkerställa att det föreligger en rimlig tidsperiod mellan offentliggörandet av nya eller ändrade lagar och andra författningar samt allmänna förfaranden och pålagor eller avgifter och deras ikraftträdande.

6. Varje part ska online tillhandahålla och i tillämpliga fall uppdatera

- a) en beskrivning av sina import-, export- och transiteringsförfaranden, inklusive överklagandeförfaranden, som innehåller de praktiska åtgärder som krävs för import och export och för transitering,

- b) de formulär och handlingar som krävs för import till, export från eller transitering genom denna parts territorium, och
- c) kontaktuppgifter för sina informationspunkter.

7. Varje part ska inrätta eller bibehålla en eller flera informationspunkter som inom rimlig tid ska besvara förfrågningar från myndigheter, näringsidkare och andra berörda parter om tullfrågor och andra handelsrelaterade frågor. Parterna ska inte kräva någon betalning för att besvara förfrågningar eller för att tillhandahålla begärda formulär och handlingar. Informationspunkterna ska besvara förfrågningar och tillhandahålla formulär och handlingar inom en rimlig tidsperiod som varje part fastställer och som får variera med hänsyn till förfrågans art eller komplexitet.

ARTIKEL 12.11

Fastställande av tullvärde

Avtalet om tillämpning av artikel VII i Gatt (1994) ska styra de regler för fastställande av tullvärde som gäller för den ömsesidiga handeln mellan parterna. Bestämmelserna i det avtalet införlivas härmed i detta avtal och utgör en integrerad del av det.

ARTIKEL 12.12

Riskhantering

1. Varje part ska anta eller bibehålla ett riskhanteringssystem för tullkontroll.

2. Varje part ska utforma och tillämpa riskhanteringen på ett sådant sätt att godtycklig eller oberättigad diskriminering eller förtäckta restriktioner av internationell handel undviks.
3. Varje part ska koncentrera tullkontroller och andra relevanta gränskontroller på högrisksändningar och påskynda frigörandet av lågrisksändningar. Varje part får inom ramen för sin riskhantering och på slumpmässig basis välja ut sändningar för sådana kontroller.
4. Varje part ska basera riskhanteringen på en riskbedömning med hjälp av lämpliga urvalskriterier.
5. Bestämmelserna i denna artikel ska när så är möjligt tillämpas på förfaranden som administreras av andra gränsorgan.

ARTIKEL 12.13

Granskning efter klarering

1. För att påskynda varors frigörande ska varje part anta eller bibehålla granskning efter klarering för att säkerställa att tullagstiftningen och andra relaterade lagar och författningar efterlevs.
2. Varje part ska utföra sådana granskningar efter klarering på ett riskbaserat sätt.
3. Varje part ska utföra sådana granskningar efter klarering på ett transparent sätt. Om en granskning utförs och slutliga resultat har fastställts ska parten utan dröjsmål underrätta den person vars bokföring granskats om resultaten av granskningen, personens rättigheter och skyldigheter och resonemangen bakom resultaten.

4. Parterna medger att den information som erhålls under en granskning efter klarering kan användas i ytterligare administrativa eller rättsliga förfaranden.
5. Parterna ska, om det är praktiskt möjligt, använda resultaten av granskningar efter klarering i riskhanteringssyfte.

ARTIKEL 12.14

Tullombud

Varje part ska offentliggöra sina åtgärder vad gäller användning av tullombud. Varje part ska tillämpa transparenta, icke-diskriminerande och proportionella regler om och när tillstånd beviljas för tullombud. En part får inte anta nya åtgärder för att införa obligatorisk användning av tullombud.

ARTIKEL 12.15

Kontroller före skeppning

En part ska inte kräva obligatoriska kontroller före skeppning som de definieras i WTO-avtalet om kontroll före skeppning, eller andra kontroller som genomförs på destinationsorten före tullklarering av privata företag.

ARTIKEL 12.16

Överklaganden

1. Varje part ska föreskriva effektiva, snabba, icke-diskriminerande och lättillgängliga förfaranden som garanterar rätten till överklagande av administrativa åtgärder, avgöranden och beslut av tullmyndigheter eller andra behöriga myndigheter som berör import eller export av varor eller varor i transitering.
2. Överklagandeförfaranden kan inbegripa administrativ överprövning utförd av tillsynsmyndigheten och rättslig prövning av beslut som fattas på administrativ nivå i enlighet med varje parts lagar och andra författningar.
3. Varje person som har ansökt hos tullmyndigheterna om ett beslut och som inte har erhållit något beslut om den ansökan inom den tillämpliga tidsfristen ska också ha rätt att överklaga.
4. Varje part ska till en person till vilken den utfärdar ett administrativt beslut tillhandahålla skälen till detta beslut, så att den personen vid behov kan tillgripa överklagandeförfaranden.

ARTIKEL 12.17

Import-, export- och transiteringsformaliteter samt data- och dokumentationskrav

1. Varje part ska säkerställa att import-, export- och transiteringsformaliteter samt data- och dokumentationskrav
 - a) antas eller tillämpas i syfte att snabbt frigöra varor, i synnerhet lättfördärliga varor, förutsatt att villkoren för frigörandet är uppfyllda,
 - b) antas eller tillämpas på ett sätt som syftar till att minska näringsidkarnas och aktörernas tid och kostnader för efterlevnad,
 - c) utgör den minst handelsbegränsande åtgärd som väljs om två eller flera alternativa åtgärder rimligen är tillgängliga för att uppnå det eller de politiska målen i fråga, och
 - d) inte bibehålls, inbegripet delar därav, om de eller delar av dem inte längre behövs.
2. Mercosur ska arbeta för att tillämpa gemensamma tullförfaranden och enhetliga tulldatakrav för frigörande av varor.

ARTIKEL 12.18

Användning av informationsteknik

1. Varje part ska använda sig av informationsteknik som påskyndar förfarandena för frigörande av varor för att underlätta handeln mellan parterna.

2. Varje part ska

- a) på elektronisk väg tillhandahålla tulldeklarationer och, när så är möjligt, andra dokument som krävs för import, transitering eller export av varor,
- b) tillåta att en tulldeklaration och, när så är möjligt, alla andra data för import och export av varor lämnas in i elektroniskt format,
- c) upprätta ett system för elektroniskt utbyte av tullinformation med sina aktörer på handelsområdet,
- d) främja elektroniskt utbyte av data mellan sina respektive näringsidkare, tullförvaltningar och andra handelsrelaterade organ, och
- e) använda elektroniska riskhanteringssystem för bedömning och inriktning av åtgärder som gör det möjligt för dess tullmyndigheter och, när så är möjligt, andra gränsorgan att rikta in sina inspektioner på högriskvaror och som underlättar frigörande och befordran av lågriskvaror.

3. Varje part ska anta eller bibehålla förfaranden som möjliggör elektronisk betalning av tullar, skatter, pålagor och avgifter som vid import och export tas ut av tullmyndigheterna och, när så är möjligt och tillämpligt, av andra gränsorgan.

ARTIKEL 12.19

Sanktioner

1. Varje part ska säkerställa att dess lagar och andra författningar på tullområdet föreskriver att sanktioner som påförs för överträdelser av tullrelaterade bestämmelser eller förfarandekrav är proportionella och icke-diskriminerande.
2. Sanktioner för överträdelser av en parts lagar och andra författningar eller förfarandekrav på tullområdet påförs endast den person som enligt den partens lagstiftning är ansvarig för sådana överträdelser.
3. De sanktioner som påförs ska grundas på fakta och omständigheter i varje enskilt fall och ska stå i proportion till överträdelsens omfattning och grad av allvarighet. Varje part ska undvika incitament för, eller intressekonflikter i samband med, bedömningen och uppbörden av sanktioner.
4. I händelse av ett frivilligt förhandsutlämnande till en tullförvaltning av uppgifter rörande omständigheterna för en överträdelse av lagar och andra författningar eller förfarandekrav på tullområdet uppmanas varje part att betrakta detta som en potentiellt förmildrande omständighet när en sanktion fastställs.
5. När en sanktion påförs för en överträdelse av en lag eller annan författning eller ett förfarandekrav på tullområdet ska en skriftlig förklaring lämnas till den person som påförs sanktionen som innehåller uppgifter om överträdelsens art och den tillämpliga lag eller andra författning eller det tillämpliga förfarande enligt vilken eller vilket sanktionsbeloppet eller sanktionstaxan för överträdelsen har fastställts.

ARTIKEL 12.20

Tillfällig införsel

1. I denna artikel avses med *tillfällig införsel* det tullförfarande enligt vilket vissa varor, inbegripet deras transportmedel, som förs in i ett tullområde i ett visst syfte villkorligt befrias från betalning av importtullar och skatter, utan att det tillämpas importförbud eller importrestriktioner av en ekonomisk karaktär. Dessa varor måste vara avsedda för återexport inom en viss tidsperiod utan att ha genomgått någon förändring utöver normal värdeminskning på grund av deras användning.
2. Ingenting i denna artikel ska tolkas som att det befriar importerade varor från att uppfylla handelsrelaterade krav av icke-ekonomisk karaktär, särskilt sanitära och fytosanitära åtgärder.
3. Varje part ska, i enlighet med sin lagstiftning, bevilja tillfällig införsel, med fullständig, villkorad befrielse från importtullar och skatter och utan tillämpning av importrestriktioner eller importförbud av ekonomisk karaktär, för följande varor:
 - a) Varor som ska visas eller användas på utställningar, mässor, möten eller liknande evenemang.
 - b) Professionell utrustning för press, radio eller television; kinematografisk utrustning; all annan utrustning för handels- eller yrkesverksamhet som krävs för att en person som besöker ett annat lands territorium ska kunna utföra en viss uppgift.
 - c) Varor som importeras i samband med en kommersiell transaktion men vars import inte i sig utgör en kommersiell transaktion.

- d) Varor som importeras i samband med en tillverkningsprocess (t.ex. skyltar, skisser, formar, ritningar och modeller för användning under en tillverkningsprocess); ersättningsproduktionsmedel.
- e) Varor som uteslutande importeras för utbildningsändamål eller vetenskapliga eller kulturella ändamål.
- f) Passagerares personliga tillhörigheter och varor som importeras för idrottsändamål.
- g) Material för turistreklam.
- h) Varor som importeras för humanitära ändamål.
- i) Djur som importeras för särskilda ändamål.

3. Varje part ska för tillfällig införsel av de varor som avses i punkt 2 och oavsett deras ursprung godta ATA-carneter som utfärdats och påtecknats av den andra parten i enlighet med tullkonventionen om ATA-carnet för tillfällig införsel av varor, utfärdad i Bryssel den 6 december 1961, och som garanteras av en sammanslutning som ingår i den internationella garantikedjan, som certifierats av de behöriga myndigheterna och som är giltiga på den importerande partens territorium¹.

¹ Denna bestämmelse ska endast tillämpas på Europeiska unionen och de signatärstater i Mercosur som är fördragsslutande parter i konventionen om temporär import, utfärdad i Istanbul den 26 juni 1990, och i enlighet med de åtaganden som gjorts i den konventionen.

ARTIKEL 12.21

Underkommittén för tullar, förenklade handelsprocedurer och ursprungsregler

Den underkommitté för tullar, förenklade handelsprocedurer och ursprungsregler som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska, utöver de funktioner som anges i artiklarna 2.4, 9.9, 11.32 och 12.6.10, ha funktionen att stärka samarbetet om utarbetande, tillämpning och efterlevnadskontroll av tull- och handelsrelaterade förfaranden, ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor, ursprungsregler och administrativt samarbete.

ARTIKEL 12.22

Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor

I syfte att genomföra de relevanta bestämmelserna i detta kapitel ska Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor ha befogenhet att anta beslut som rör programmen för godkända ekonomiska aktörer och deras ömsesidiga erkännande såväl som de gemensamma initiativen avseende tullförfaranden och förenklade handelsprocedurer.

KAPITEL 13

TEKNISKA HANDELSHINDER

ARTIKEL 13.1

Mål

Målet för detta kapitel är att underlätta varuhandeln mellan parterna genom att identifiera, förebygga och undanröja onödiga tekniska handelshinder och att stärka samarbetet mellan parterna i frågor som omfattas av detta kapitel.

ARTIKEL 13.2

Förhållande till avtalet om tekniska handelshinder

1. Parterna bekräftar på nytt sina rättigheter och skyldigheter enligt avtalet om tekniska handelshinder, som härmed införlivas i och utgör en del av detta avtal.
2. Hänvisningar till ”detta avtal” i avtalet om tekniska handelshinder ska, i tillämpliga fall, läsas som hänvisningar till avtalet om partnerskap mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Sydamerikanska gemensamma marknaden, Republiken Argentina, Förbundsrepubliken Brasilien, Republiken Paraguay och Republiken Uruguay, å andra sidan.
3. Med ”medlemmar” i avtalet om tekniska handelshinder avses parterna i detta avtal.

ARTIKEL 13.3

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel är tillämpligt på utarbetande, antagande och tillämpning av standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse som kan påverka handeln med varor mellan parterna.
2. Detta kapitel är inte tillämpligt på
 - a) inköpsspecifikationer som utarbetats av statliga organ för sådana organs produktions- eller förbrukningskrav, och
 - b) sanitära och fytosanitära åtgärder enligt definitionerna i bilaga A till SPS-avtalet.

ARTIKEL 13.4

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) De definitioner som anges i bilaga 1 till avtalet om tekniska handelshinder.
- b) *leverantörsförsäkringen om överensstämmelse*: ett förstapartsintyg som utfärdas av tillverkaren på eget ansvar och på grundval av resultaten av en lämplig typ av bedömning av överensstämmelse och som inte innefattar obligatoriska tredjepartsbedömningar.

- c) *ISO*: Internationella standardiseringsorganisationen.
- d) *IEC*: Internationella elektrotekniska kommissionen.
- e) *ITU*: Internationella teleunionen.
- f) *Codex Alimentarius*: Codex Alimentarius-kommissionen (*Codex Alimentarius*).
- g) *ILAC*: det internationella laboratorieackrediteringssamarbetet.
- h) *IAF*: Internationella ackrediteringsforumet.
- i) *IECEE CB-systemet*: ordningen för Internationella elektrotekniska kommissionens system för bedömning av överensstämmelse hos elektroteknisk utrustning och elektrotekniska komponenter för ömsesidigt erkännande av provningsintyg för elektrisk utrustning.

ARTIKEL 13.5

Gemensamt samarbete om initiativ för förenklade handelsprocedurer

1. Parterna erkänner vikten av att intensifiera sitt samarbete i syfte att öka den ömsesidiga förståelsen av sina respektive system och bidra till att undanröja eller undvika skapandet av tekniska handelshinder. Parterna ska i detta avseende sträva efter att från fall till fall identifiera, främja, utarbeta och genomföra initiativ för förenklade handelsprocedurer.

2. En part får föreslå den andra parten sektorsspecifika initiativ rörande frågor som omfattas av detta kapitel. Dessa förslag ska översändas till den samordnare för kapitlet om tekniska handelshinder som har utsetts i enlighet med artikel 13.13, och får omfatta

- a) informationsutbyte om regleringsstrategier och regleringspraxis,
- b) gemensam analys av en produktsektor eller produktgrupp,
- c) initiativ för att ytterligare anpassa tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse till relevanta internationella standarder,
- d) främjande av användningen av ackreditering för att bedöma kompetensen hos organ för bedömning av överensstämmelse, och
- e) övervägande av ömsesidigt eller ensidigt erkännande av resultaten av bedömningar av överensstämmelse.

3. Om en av parterna föreslår ett visst initiativ för förenklade handelsprocedurer ska den andra parten vederbörligen överväga detta förslag och svara inom en rimlig tidsperiod. Om den andra parten avvisar det föreslagna initiativet ska den förklara skälen till sitt beslut för den förslagslämnande parten.

4. Villkoren för det arbete som avses i denna artikel ska fastställas av, å ena sidan, Europeiska unionen och, å andra sidan, Mercosur eller, vid behov, de signatärstater i Mercosur som deltar i respektive verksamhet för förenklade handelsprocedurer, och får inbegripa inrättande av tillfälliga arbetsgrupper. För att kunna dra nytta av icke-statliga perspektiv i frågor som rör denna artikel får varje part, när så är lämpligt och i enlighet med sina regler och förfaranden, samråda med intressenter och andra berörda parter.

5. Den underkommitté för varuhandel som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska diskutera resultaten av det arbete som utförts enligt denna artikel och får överväga lämpliga åtgärder.
6. Ingenting i denna artikel ska tolkas som att en part är skyldig att
- a) avvika från inhemska förfaranden för utarbetande och antagande av regleringsåtgärder,
 - b) vidta åtgärder som skulle undergräva eller hindra ett rättidigt antagande av regleringsåtgärder för att uppnå partens allmänpolitiska mål, eller
 - c) anta ett visst regleringsmässigt mål.
7. Om initiativ enligt denna artikel överenskomms och om det är nödvändigt för att genomföra initiativen, ska varje part underlätta de tekniska gruppernas samverkan för att förevisa sina ordningar och system för bedömning av överensstämmelse i syfte att öka den ömsesidiga förståelsen.
8. Vid tillämpning av denna artikel ska Europeiska unionen agera genom Europeiska kommissionen.

ARTIKEL 13.6

Tekniska föreskrifter

1. Varje part ska på bästa sätt utnyttja god regleringssed när det gäller utarbetande, antagande och tillämpning av tekniska föreskrifter, såsom föreskrivs i avtalet om tekniska handelshinder, inbegripet till exempel företräde för resultatbaserade tekniska föreskrifter samt användning av konsekvensbedömningar eller samråd med intressenter.

2. Parterna ska särskilt

- a) använda relevanta internationella standarder som grund för sina tekniska föreskrifter, inbegripet de delar av dem som avser bedömning av överensstämmelse, utom när sådana internationella standarder inte skulle vara ett ändamålsenligt eller lämpligt medel för att uppnå de eftersträlvade legitima målen. Om internationella standarder inte används som grund för en teknisk föreskrift som kan ha en betydande inverkan på handeln ska en part, på begäran av den andra parten, förklara varför sådana standarder inte anses vara lämpliga eller ändamålsenliga för att uppnå det legitima mål som eftersträvas,
- b) vid översynen av sina respektive tekniska föreskrifter, utöver artikel 2.3 i avtalet om tekniska handelshinder och utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 2.4 och 12.4 i avtalet om tekniska handelshinder, öka dessa föreskrifters anpassning till de relevanta internationella standarderna. En part ska bland annat beakta all utveckling avseende relevanta internationella standarder och huruvida de omständigheter som gav upphov till eventuella skillnader mot de relevanta internationella standarderna fortfarande föreligger,
- c) främja utarbetandet av regionala tekniska föreskrifter och uppmuntra att de antas på nationell nivå och ersätter befintliga föreskrifter, i syfte att underlätta handeln mellan parterna,
- d) möjliggöra ett rimligt intervall mellan offentliggörandet av tekniska föreskrifter och deras ikraftträdande för att ekonomiska aktörer från den andra parten ska kunna anpassa sig¹,

¹ Med ”rimligt intervall” avses normalt en period på minst 6 (sex) månader, utom när detta inte skulle vara ändamålsenligt för att uppnå de eftersträlvade legitima målen.

- e) utföra konsekvensanalyser av planerade tekniska föreskrifter i enlighet med sina respektive regler och förfaranden, och
- f) vid utarbetandet av tekniska föreskrifter, ta vederbörlig hänsyn till små och medelstora företags särdrag och särskilda behov.

ARTIKEL 13.7

Standarder

1. Parterna bekräftar på nytt sina skyldigheter enligt artikel 4.1 i avtalet om tekniska handelshinder, särskilt när det gäller att vidta alla rimliga åtgärder för att säkerställa att alla standardiseringsorgan inom deras territorier godtar och följer den uppförandekod för utarbetande, fastställande och tillämpning av standarder som anges i bilaga 3 till avtalet om tekniska handelshinder.
2. Internationella standarder som utarbetats av ISO, IEC, ITU eller Codex Alimentarius ska betraktas som relevanta internationella standarder i den mening som avses i artiklarna 2 och 5 i, och bilaga 3 till, avtalet om tekniska handelshinder.

3. En standard som utarbetats av andra internationella organisationer får också anses vara en relevant internationell standard i den mening som avses i artiklarna 2 och 5 i, och bilaga 3 till, avtalet om tekniska handelshinder, om

- a) den har utarbetats av ett standardiseringsorgan som strävar efter att uppnå konsensus antingen
 - i) bland de deltagande WTO-medlemmarnas nationella delegationer som företräder alla nationella standardiseringsorgan inom sina territorier som har antagit eller förväntas anta standarder på det område som den internationella standardiseringsverksamheten avser, eller
 - ii) bland de deltagande WTO-medlemmarnas statliga organ, och
- b) den har utarbetats i enlighet med det beslut som fattats av WTO:s kommitté för tekniska handelshinder om principer för utarbetande av internationella standarder, riktlinjer och rekommendationer med avseende på artiklarna 2 och 5 i, samt bilaga 3 till, avtalet om tekniska handelshinder.

4. I syfte av att harmonisera standarder på en så bred grund som möjligt ska varje part, inom ramen för sina befogenheter och resurser, uppmuntra standardiseringsorganen inom sitt territorium samt de regionala standardiseringsorgan i vilka den parten eller standardiseringsorganen inom dess territorium är medlemmar att

- a) inom ramen för sina resurser delta i relevanta internationella standardiseringsorgans utarbetande av internationella standarder,
- b) samarbeta med den andra partens relevanta nationella och regionala standardiseringsorgan när det gäller internationell standardiseringsverksamhet,

- c) använda relevanta internationella standarder som en grund för de standarder de själva utarbetar, utom när sådana internationella standarder inte skulle vara ändamålsenliga eller lämpliga till följd av exempelvis en otillräcklig skyddsnivå eller grundläggande klimatrelaterade eller geografiska faktorer eller grundläggande tekniska problem,
- d) undvika dubbelarbete med eller överlappning av de internationella standardiseringsorganens arbete,
- e) främja utarbetandet av standarder på regional nivå och de nationella standardiseringsorganens antagande av sådana standarder, som därigenom ersätter befintliga nationella standarder,
- f) regelbundet se över de nationella och regionala standarder som inte baseras på relevanta internationella standarder, i syfte att öka deras anpassning till relevanta internationella standarder, och
- g) främja bilateralt samarbete med den andra partens standardiseringsorgan.

5. Parterna ska utbyta information, genom de samordnare för kapitlet om tekniska handelshinder som har utsetts i enlighet med artikel 13.13, om

- a) sin användning av standarder som grund för, eller till stöd för, tekniska föreskrifter,
- b) samarbetsavtal som en av parterna genomför avseende standardisering, t.ex. om standardiseringsfrågor i frihandelsavtal med tredjeländer, och
- c) sina respektive standardiseringsprocesser, och användningen av internationella, regionala eller subregionala standarder som grund för sina nationella standarder.

ARTIKEL 13.8

Förfaranden för bedömning av överensstämmelse och ackreditering

1. Bestämmelserna i artikel 13.6 om utarbetande, antagande och tillämpning av tekniska föreskrifter ska även gälla för förfaranden för bedömning av överensstämmelse.
2. Om en part kräver en bedömning av överensstämmelse som positiv försäkras om att en produkt överensstämmer med en teknisk föreskrift ska parten
 - a) välja förfaranden för bedömning av överensstämmelse som står i proportion till de risker som föreligger,
 - b) i regleringsprocessen överväga att använda en leverantörsförsäkras om överensstämmelse som försäkras om överensstämmelse, som ett alternativ bland andra, för att visa överensstämmelsen med den tekniska föreskriften, och
 - c) på begäran lämna information till den andra parten om skälen för valet av ett särskilt förfarande för bedömning av överensstämmelse för specifika produkter.
3. Om en part kräver en tredjepartsbedömning av överensstämmelse som en positiv försäkras om att en produkt överensstämmer med en teknisk föreskrift och den inte har reserverat denna uppgift för ett statligt organ enligt vad som anges i punkt 4, ska parten
 - a) i första hand använda ackreditering för det organ som ska bedöma överensstämmelse,

- b) på bästa sätt utnyttja internationella standarder för ackreditering och bedömning av överensstämmelse, liksom internationella avtal i vilka parternas ackrediteringsorgan deltar, exempelvis via ILAC:s och IAF:s mekanismer,
- c) överväga att ansluta sig till eller, i tillämpliga fall, uppmuntra sina provnings-, inspektions- och certifieringsorgan att ansluta sig till alla fungerande internationella avtal eller överenskommelser för harmonisering eller underlättande av godtagandet av resultat av bedömningar av överensstämmelse,
- d) på sitt territorium främja konkurrensen mellan de organ för bedömning av överensstämmelse som utsetts av myndigheterna för en viss produkt eller produktgrupp i syfte att göra det möjligt för ekonomiska aktörer att välja mellan dem,
- e) säkerställa att organen för bedömning av överensstämmelse är oberoende av tillverkare, importörer och distributörer, i den meningen att de bedriver sin verksamhet på ett objektivt sätt med oberoende bedömningar,
- f) säkerställa att det inte föreligger några intressekonflikter mellan ackrediteringsorganen och organen för bedömning av överensstämmelse, eller mellan marknadskontrollmyndigheternas verksamhet och verksamheten hos organen för bedömning av överensstämmelse,
- g) tillåta, i möjligaste mån, organen för bedömning av överensstämmelse att använda underleverantörer för att utföra provning eller inspektioner i samband med bedömningen av överensstämmelse, inbegripet underleverantörer som är etablerade på den andra partens territorium, och
- h) offentliggöra en förteckning online över de organ som parten har utsett att genomföra sådan bedömning av överensstämmelse och relevant information om vilka befogenheter som varje sådant organ har till följd av att det utsetts.

4. Ingenting i punkt 3 g får tolkas som ett förbud för en part att ställa krav på att anlitate underleverantörer ska uppfylla de krav som skulle ställas på det anlitage organet för bedömning av överensstämmelse om det självt skulle utföra provningen eller inspektionerna.

5. Ingenting i denna artikel ska hindra en part från att begära att bedömningen av överensstämmelse vad gäller vissa produkter utförs av den partens angivna statliga myndigheter.

I sådana fall ska den parten

- a) fastställa avgifterna för bedömning av överensstämmelse i enlighet med den ungefärliga kostnaden för de tjänster som tillhandahålls och, på begäran av en sökande för bedömning av överensstämmelse, lämna uppgifter om de olika beståndsdelar som ingår i dessa avgifter, och
- b) i princip göra avgifterna för bedömning av överensstämmelse tillgängliga för allmänheten eller, när denna information inte är tillgänglig för allmänheten, tillhandahålla den på begäran.

6. Trots vad som anges i punkterna 3–5 i denna artikel ska, på de områden som anges i bilaga 13-A där Europeiska unionen godtar leverantörsförsäkran om överensstämmelse som en försäkran om att en produkt överensstämmer med en teknisk föreskrift och där en signatärstat i Mercosur kräver en obligatorisk tredjepartsprovning eller -certifiering för dessa områden, signatärstaten i Mercosur som en försäkran om att en produkt uppfyller kraven i en signatärstats i Mercosur tekniska föreskrifter godta certifikat eller, om ett sådant godtagande inte föreskrivs i dess relevanta lagar och andra författningar, godta provningsrapporter som har utfärdats av organ för bedömning av överensstämmelse som är belägna inom Europeiska unionens territorium och som har ackrediterats för det relevanta tillämpningsområdet av ett ackrediteringsorgan som är medlem i ILAC:s och IAF:s internationella arrangemang för ömsesidigt erkännande, eller godta certifikat som har utfärdats enligt IECCE CB-systemet. För att godta sådana certifikat eller provningsrapporter får en signatärstat i Mercosur i sina relevanta lagar och andra författningar kräva att det finns bilaterala arrangemang, inklusive samförståndsavtal, mellan det organ för bedömning av överensstämmelse som är beläget på Europeiska unionens territorium och det organ för bedömning av överensstämmelse som är beläget på signatärstatens i Mercosur territorium.

7. Om leverantörsförsäkringar om överensstämmelse betraktas som ett giltigt förfarande för bedömning av överensstämmelse i Europeiska unionen, ska de provningsrapporter som utfärdats av organ för bedömning av överensstämmelse som är belägna på signatärstatens i Mercosur territorium godtas som en giltig handling i syfte att visa att en produkt överensstämmer med kraven i Europeiska unionens tekniska föreskrifter. Tillverkaren ska alltid vara ansvarig för att produkten överensstämmer med kraven.

8. Punkt 6 gäller också när en signatärstat i Mercosur inför nya obligatoriska krav på tredjepartsprovning eller -certifiering på de områden som anges i bilaga 13-A, i enlighet med punkt 10 i denna artikel. Om Europeiska unionen i enlighet med punkt 10 i denna artikel inför obligatoriska krav på tredjepartsprovning eller -certifiering på de områden som anges i bilaga 13-A, ska parterna i den underkommitté för varuhandel som avses i artikel 13.14 diskutera om det är nödvändigt att vidta åtgärder för att säkerställa ömsesidighet när det gäller godtagande av provningsrapporter eller certifikat som utfärdats av de organ för bedömning av överensstämmelse som är belägna inom signatärstatens i Mercosur territorium.

9. Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor får anta ett beslut om ändring av avsnitt A i bilaga 13-A.

10. Trots vad som anges i punkt 6 i denna artikel får vardera parten införa krav på obligatorisk tredjepartsprovning eller -certifiering på de områden som anges i bilaga 13-A, för produkter som ingår i tillämpningsområdet för den bilagan, på följande villkor:

- a) Införandet av sådana krav eller förfaranden är motiverat enligt de legitima syften som avses i artikel 2.2 i avtalet om tekniska handelshinder.
- b) Skälen till införandet av sådana krav eller förfaranden stöds av underbyggd teknisk eller vetenskaplig information om de berörda produkternas prestanda.
- c) Kraven eller förfarandena är inte mer handelsbegränsande än vad som är nödvändigt för att uppnå partens legitima mål, med hänsyn tagen till de risker som skulle uppstå om målen inte uppnås.

- d) Parten kunde inte rimligen ha förutsett behovet av att införa sådana krav eller förfaranden på dagen för detta avtals ikraftträdande.

11. Punkt 6 påverkar inte en parts myndigheters utövande, på icke-diskriminerande grund, av marknadskontrollbefogenheter, inbegripet ytterligare analys av prover vid införselstället.

ARTIKEL 13.9

Transparens

1. När det gäller utarbetande, antagande och tillämpning av standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse ska varje part
 - a) ta hänsyn till den andra partens synpunkter i de fall processen för att utarbeta en teknisk föreskrift helt eller delvis är öppen för offentligt samråd,
 - b) i enlighet med sina respektive lagar och andra författningar säkerställa, när den utarbetar viktigare tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse som kan ha en betydande inverkan på handeln, att transparensförfaranden finns på plats som gör det möjligt för personer från parterna att lämna synpunkter genom en formell offentlig samrådsprocess, utom om brådskande problem med säkerhet, hälsa, miljöskydd eller nationell säkerhet uppstår eller hotar att uppstå,
 - c) låta personer från den andra parten delta i den samrådsprocess som avses i led b på villkor som inte är mindre gynnsamma än dem som beviljas dess egna personer, och, närhelst så är möjligt, offentliggöra resultatet av den samrådsprocessen,

- d) i princip anslå en period på minst 60 (sextio) dagar för att den andra parten ska kunna lämna skriftliga synpunkter på de föreslagna tekniska föreskrifterna och förfarandena för bedömning av överensstämmelse, och överväga en rimlig begäran om att förlänga tidsfristen för synpunkter,
- e) ge en tydlig och heltäckande beskrivning av åtgärdens innehåll i WTO:s anmälningsformat, om den anmälda texten inte är på något officiellt WTO-språk,
- f) om den andra parten inkommer med skriftliga synpunkter på den föreslagna tekniska föreskriften eller det föreslagna förfarandet för bedömning av överensstämmelse,
 - i) diskutera de skriftliga synpunkterna på begäran av den andra parten, om möjligt med deltagande av dess behöriga regleringsmyndighet och vid en tidpunkt då de kan beaktas, och
 - ii) skriftligen besvara synpunkterna, om möjligt senast den dag då den tekniska föreskriften eller förfarandet för bedömning av överensstämmelse offentliggörs,
- g) tillhandahålla, om så begärs av den andra parten, information om målen, den rättsliga grunden och motiveringen för en teknisk föreskrift eller ett förfarande för bedömning av överensstämmelse som parten har antagit eller avser att anta,
- h) lämna information om antagandet och ikraftträdandet av den tekniska föreskriften eller förfarandet för bedömning av överensstämmelse och den antagna slutgiltiga texten genom ett tillägg till den ursprungliga anmälan till WTO,

- i) överväga en rimlig begäran från den andra parten, som mottas före utgången av perioden för lämnande av synpunkter efter översändandet av en föreslagen teknisk föreskrift, om att förlänga perioden mellan antagandet av den tekniska föreskriften och dess ikraftträdande, utom i de fall en sådan fördröjning skulle hindra uppnåendet av de eftersträlvade legitima målen, och
- j) ge kostnadsfri tillgång till den elektroniska versionen av den anmälda texten tillsammans med anmälan.

2. Vid tillämpning av punkt 1 d ska artiklarna 2.10 och 5.7 i avtalet om tekniska handelshinder tillämpas om brådskande problem med säkerhet, hälsa, miljöskydd eller nationell säkerhet uppstår eller hotar att uppstå.

3. Om standarder görs obligatoriska genom införlivande eller hänvisning i ett förslag till tekniska föreskrifter eller förfarande för bedömning av överensstämmelse, ska de transparenskrav rörande anmälan om tekniska handelshinder som anges i denna artikel och i artikel 2 eller 5 i avtalet om tekniska handelshinder vara uppfyllda.

4. Varje part ska säkerställa att alla antagna tekniska föreskrifter och obligatoriska förfaranden för bedömning av överensstämmelse som är i kraft är tillgängliga för allmänheten kostnadsfritt på en officiell webbplats. Varje part ska alltid ge obegränsad tillgång till all information som är relevant för att uppnå överensstämmelse med en teknisk föreskrift. Om standarder ger en presumtion om överensstämmelse med tekniska föreskrifter och dessa standarder inte nämns i dessa tekniska föreskrifter, ska varje part garantera tillgång till information om motsvarande standarder.

5. Varje part ska, på rimlig begäran av den andra parten eller dess ekonomiska aktörer, utan oskäligt dröjsmål tillhandahålla information om gällande tekniska föreskrifter och, i lämpliga fall och beroende på vad som är tillgängligt, skriftlig vägledning om överensstämmelse med de tekniska föreskrifterna.

ARTIKEL 13.10

Märkning och etikettering

1. Parternas tekniska föreskrifter som inbegriper eller uteslutande behandlar obligatorisk märkning eller etikettering ska vara förenliga med principerna i artikel 2 i avtalet om tekniska handelshinder.
2. I synnerhet gäller att om en part kräver obligatorisk märkning eller etikettering av produkter ska
 - a) parten bara kräva sådan information som är relevant för konsumenter eller användare av produkten eller myndigheter och som anger att produkten överensstämmer med de obligatoriska tekniska kraven,
 - b) om en part kräver förhandsgodkännande, registrering eller certifiering av etiketteringen eller märkningen på produkter, som en förutsättning för utsläppande på marknaden av produkter som annars uppfyller dess obligatoriska tekniska krav, parten säkerställa att de ansökningar som lämnas in av ekonomiska aktörer från den andra parten avgörs utan oskäligt dröjsmål och på ett icke-diskriminerande sätt,
 - c) om en part kräver att ett unikt identifieringsnummer används, parten utan oskäligt dröjsmål och på ett icke-diskriminerande sätt utfärda sådana nummer till ekonomiska aktörer från den andra parten,

- d) parten tillåta, förutsatt att det inte är vilseledande, motsägelsefullt eller förvirrande i förhållande till den importerande partens lagstadgade krav, och att de legitima målen enligt avtalet om tekniska handelshinder inte äventyras,
 - i) information på andra språk utöver det språk som krävs i den part som importerar produkterna, och
 - ii) nomenklaturer, piktogram, symboler eller grafik som antagits i internationella standarder,
 - e) parten när så är möjligt godta att kompletterande etikettering eller rättelser av etikettering utförs i tullager eller andra utsedda områden på importstället som ett alternativ till etikettering i ursprungslandet,
 - f) om parten anser att skyddet av folkhälsan och miljön, skyddet mot vilseledande metoder och andra legitima mål enligt avtalet om tekniska handelshinder inte äventyras, parten sträva efter att godta icke-permanenta eller löstagbara etiketter, snarare än etiketter som fysiskt fästs vid produkten, eller att relevant information inkluderas i den åtföljande dokumentationen.
3. Punkt 2 ska inte tillämpas på märkning eller etikettering av läkemedel.
4. Om en part anser att kraven på märkning eller etikettering för en produkt eller en sektor i den andra parten kan förbättras, får den föreslå ett initiativ för förenklade handelsprocedurer som åtgärdar problemen i enlighet med artikel 13.5.

ARTIKEL 13.11

Samarbete och tekniskt bistånd

1. För att bidra till att målen för detta kapitel uppnås ska varje part bland annat
 - a) främja samarbete och gemensamma verksamheter och projekt mellan sina respektive organisationer, offentliga såväl som privata, nationella eller regionala, när det gäller tekniska föreskrifter, standardisering, bedömning av överensstämmelse, metrologi och ackreditering,
 - b) främja god regleringssed genom utbyte av information, erfarenheter och bästa praxis om bland annat konsekvensutredningar, förvaltning av regelverket, samt riskbedömningar och offentliga samråd,
 - c) utbyta åsikter om marknadskontroll,
 - d) stärka den tekniska och institutionella kapaciteten hos de nationella organen för reglering, metrologi, standardisering, bedömning av överensstämmelse och ackreditering, stödja utvecklingen av deras tekniska infrastruktur, inbegripet laboratorier och provningsutrustning, och vidmakthålla en kontinuerlig utbildning av personal,
 - e) främja, underlätta och, när så är möjligt, samordna deras deltagande i internationella organisationer och andra forum med koppling till tekniska föreskrifter, bedömning av överensstämmelse, standarder, ackreditering och metrologi,

- f) stödja insatser för tekniskt bistånd från nationella, regionala och internationella organisationer på områdena tekniska föreskrifter, standardisering, bedömning av överensstämmelse, metrologi och ackreditering, och
 - g) sträva efter att utbyta tillgänglig vetenskaplig bevisning och teknisk information mellan parternas regleringsmyndigheter, i den utsträckning som är nödvändig för att samarbeta eller föra tekniska diskussioner inom ramen för detta kapitel, med undantag för konfidentiell eller annan känslig information.
2. En part ska vederbörligen beakta förslag om samarbete från den andra parten inom ramen för detta kapitel.

ARTIKEL 13.12

Tekniska diskussioner

1. Varje part får begära diskussioner om vilken fråga som helst som uppkommer inom ramen för detta kapitel, inbegripet den andra partens utkast eller förslag till tekniska föreskrifter eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse som parten anser kan få en väsentlig negativ inverkan på handeln mellan parterna. Den begärande parten ska sända sin begäran till den andra partens samordnare för kapitlet om tekniska handelshinder som utsetts i enlighet med artikel 13.13 och ska då ange
- a) problemet,
 - b) de bestämmelser i detta kapitel som farhågorna avser, och
 - c) skälen till begäran, inbegripet en beskrivning av den begärande partens farhågor.

2. Alla upplysningar eller förklaringar som begärs i enlighet med punkt 1 ska lämnas senast 60 (sextio) dagar efter dagen för en parts begäran i enlighet med punkt 1. Tidsfristen får med förhandsmotivering förlängas av den anmodade parten.
3. Om en fråga tidigare har behandlats mellan parterna i ett forum får en part direkt begära en diskussion, på ett fysiskt möte eller via video- eller telekonferens, senast 60 (sextio) dagar efter dagen för en sådan begäran. I sådana fall ska den anmodade parten göra sitt yttersta för att kunna delta i en sådan diskussion.
4. Om parterna inte har haft någon diskussion enligt denna artikel under den föregående tolv månadersperioden får den andra parten inte avslå begäran. Om den begärande parten anser att ärendet är brådskande får den begära att ett möte ska hållas inom en kortare tidsram. I så fall ska den svarande parten välvilligt överväga en sådan begäran. Parterna ska göra sitt yttersta för att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning i frågan.
5. För tydlighetens skull påpekas att en part får begära tekniska diskussioner med den andra parten i enlighet med punkt 2 även med avseende på tekniska föreskrifter eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse från nationella, regionala eller lokala självstyrelseorgan, allt efter omständigheterna, på en nivå som ligger direkt under det centrala självstyrelseorganet, vilka kan ha en betydande inverkan på handeln.
6. Efter den tekniska diskussionen kan parterna dra slutsatsen att frågan skulle kunna hanteras bättre genom ett initiativ för förenklade handelsprocedurer i enlighet med artikel 13.5.
7. Denna artikel påverkar inte en parts rättigheter och skyldigheter enligt kapitel 29.

ARTIKEL 13.13

Samordnare för kapitlet om tekniska handelshinder

1. Varje part ska utse en samordnare för kapitlet om tekniska handelshinder och meddela den andra parten eventuella ändringar. Samordnarna för kapitlet om tekniska handelshinder ska samarbeta för att underlätta genomförandet av detta kapitel och samarbetet mellan parterna i alla frågor som rör tekniska handelshinder.
2. Varje samordnare för kapitlet om tekniska handelshinder ska bland annat ha till uppgift att
 - a) bistå den underkommitté för varuhandel som avses i artikel 13.14 vid fullgörandet av dess uppgifter,
 - b) stödja initiativ för förenklade handelsprocedurer och tekniska diskussioner, beroende på vad som är lämpligt, i enlighet med artikel 13.5 respektive 13.12,
 - c) utbyta information om det arbete som utförs i icke-statliga, regionala och multilaterala forum för standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, och
 - d) vid behov rapportera om all relevant utveckling i samband med genomförandet av detta kapitel till den underkommitté för varuhandel som avses i artikel 13.14.
3. Samordnarna för kapitlet om tekniska handelshinder ska kommunicera med varandra på alla överenskomna sätt som är lämpliga för utförandet av deras uppgifter, vilket kan inbegripa e-post, telekonferenser, videokonferenser och möten.

ARTIKEL 13.14

Underkommittén för varuhandel

Den underkommitté för varuhandel som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska ha följande funktioner utöver dem som anges i artiklarna 2.4, 9.9 och 10.14:

- a) Diskutera resultaten av det arbete som utförts i enlighet med artikel 13.5 och överväga lämpliga åtgärder.
- b) Tillhandahålla ett forum där parterna kan diskutera behovet av att vidta åtgärder för att säkerställa ömsesidighet i enlighet med artikel 13.8.8.
- c) Främja samarbete i enlighet med artikel 13.11 och vid behov stödja tekniska diskussioner i enlighet med artikel 13.12.
- d) Sträva efter att minst en gång om året diskutera de frågor som ingår i punkt 2 i avsnitt C i bilaga 13-B.
- e) Tillhandahålla ett forum där parterna kan samarbeta och utbyta information om alla frågor som är relevanta för genomförandet av bilaga 13-B.

KAPITEL 14

SANITÄRA OCH FYTOSANITÄRA ÅTGÄRDER

ARTIKEL 14.1

Mål

Målen för detta kapitel är att

- a) skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa på parternas territorier och samtidigt underlätta handeln mellan parterna med avseende på sanitära och fytosanitära åtgärder,
- b) upprätta samarbete om genomförandet av SPS-avtalet,
- c) säkerställa att sanitära och fytosanitära åtgärder inte skapar obefogade handelshinder mellan parterna,
- d) stärka samarbetet i tekniska och vetenskapliga frågor i samband med antagande och tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder,
- e) förbättra informationsutbytet och samråden mellan parterna i sanitära och fytosanitära frågor, och

- f) upprätta samarbete i multilaterala forum som behandlar sanitära och fytosanitära frågor.

ARTIKEL 14.2

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel är tillämpligt på alla sanitära och fytosanitära åtgärder¹ som direkt eller indirekt kan påverka handeln mellan parterna.
2. Detta kapitel är tillämpligt på samarbete i multilaterala forum som behandlar sanitära och fytosanitära frågor.

ARTIKEL 14.3

Definitioner

1. I detta kapitel gäller följande definitioner:
 - a) De definitioner som anges i bilaga A till SPS-avtalet.
 - b) De definitioner som antagits av Codex Alimentarius.
 - c) De definitioner som antagits av Världsgesundhetsorganisationen för djurhälsa (*WOAH*).

¹ I händelse av konflikt har detta kapitel företräde framför andra kapitel i denna del av avtalet när de tillämpas på sanitära och fytosanitära åtgärder, inbegripet när sådana åtgärder ingår i en åtgärd.

- d) De definitioner som antagits av den internationella växtskyddskonventionen (*IPPC*).
- e) *skyddad zon*: en officiellt definierad geografisk del av Europeiska unionens territorium där man vet att en specifik reglerad skadegörare inte har etablerats trots gynnsamma villkor och dess närvaro i andra delar av Europeiska unionens territorium.

Skyddade zoner är områden inom Europeiska unionens territorium som är fria från skadegörare och som kontrolleras av Europeiska unionen. De erkänns genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2031 av den 26 oktober 2016 om skyddsåtgärder mot växtskadegörare, ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 228/2013, (EU) nr 652/2014 och (EU) nr 1143/2014 samt om upphävande av rådets direktiv 69/464/EEG, 74/647/EEG, 93/85/EEG, 98/57/EG, 2000/29/EG, 2006/91/EG och 2007/33/EG¹. Detta begrepp tillämpas inte utanför Europeiska unionens territorium. För handelsändamål ska Europeiska unionen inte kräva att den andra parten upprättar skyddade zoner på sitt territorium. I sådana fall ska villkoren för områden som är fria från skadegörare tillämpas. Vid tillämpning av kapitel 6 och för erkännande av skyddade zoner ska samma villkor gälla som för områden som är fria från skadegörare.

- 2. Vid bristande överensstämmelse mellan definitionerna i bilaga A till SPS-avtalet och de definitioner som parterna kommit överens om eller de definitioner som antagits av Codex Alimentarius, WOHAI och IPPC ska definitionerna i bilaga A till SPS-avtalet ha företräde.

¹ EUT L 317, 23.11.2016, s. 4.

ARTIKEL 14.4

Rättigheter och skyldigheter

Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt SPS-avtalet. Ingenting i detta kapitel ska påverka respektive parts rättigheter och skyldigheter enligt SPS-avtalet.

ARTIKEL 14.5

Behöriga myndigheter

1. I detta kapitel avses med en parts officiella behöriga myndighet den myndighet som i enlighet med en parts lagstiftning har befogenhet att kontrollera efterlevnaden av dess lagar och andra författningar som omfattas av detta kapitel för att säkerställa att kraven däri uppfylls, eller varje annan myndighet till vilken en sådan myndighet har delegerat denna befogenhet (*behöriga myndigheter*).
2. När detta avtal träder i kraft ska varje part skriftligen till den andra parten tillhandahålla namnet på de behöriga myndigheter som avses i punkt 1, med angivande av var denna information görs tillgänglig för allmänheten och en beskrivning av fördelningen av befogenheter mellan respektive behöriga myndigheter.
3. Parterna ska, i enlighet med artikel 14.11.4, underrätta varandra om eventuella ändringar av dessa behöriga myndigheter.

ARTIKEL 14.6

Allmänna skyldigheter

1. Produkter som exporteras från en part ska uppfylla den importerande partens tillämpliga sanitära och fytosanitära krav.
2. Den importerande partens sanitära och fytosanitära krav ska vara desamma för hela den exporterande partens territorium, så länge samma sanitära och fytosanitära förhållanden råder inom hela detta territorium, utan att det påverkar tillämpningen av beslut och åtgärder som antas i enlighet med artikel 14.10. Varje part ska säkerställa att dess sanitära och fytosanitära åtgärder tillämpas på ett proportionerligt sätt och inte godtyckligt eller omotiverat diskriminerar mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen eller signatärstaterna i Mercosur när identiska eller liknande förhållanden råder, inbegripet mellan dess eget territorium och den andra partens. Sanitära och fytosanitära åtgärder ska inte tillämpas på ett sätt som utgör en förtäckt restriktion av handeln mellan parterna.
3. De förfaranden som avses i detta kapitel ska tillämpas utan oskäligt dröjsmål och på ett transparent sätt, och den information som begärs ska begränsas till vad som är nödvändigt för lämpliga godkännande-, kontroll-, inspektions- och verifieringsändamål.
4. Varje part ska säkerställa att alla avgifter som tas ut för importförfaranden för att kontrollera och säkerställa uppfyllandet av de sanitära och fytosanitära kraven är skäliga i förhållande till de avgifter som tas ut för likadana inhemska produkter eller produkter med ursprung i någon annan WTO-medlem, och att de inte är högre än den faktiska kostnaden för tjänsten.

5. Om inte annat följer av artikel 14.14 ska varje part, och Mercosur där så är lämpligt, vid ändring av de sanitära och fytosanitära importkraven tillåta en övergångsperiod, med beaktande av ändringarnas art, för att undvika onödiga avbrott eller störningar i handelsflödena för produkter och för att göra det möjligt för den exporterande parten att anpassa sina exportförfaranden i enlighet med en sådan ändring.
6. Genomförandet av detta kapitel får inte äventyra de sanitära och fytosanitära krav för handel mellan parterna som föreligger på den dag då detta avtal träder i kraft.
7. Utan att det påverkar tillämpningen av liknande bestämmelser i andra kapitel i denna del av avtalet ska ingenting i detta kapitel påverka varje parts rättigheter och skyldigheter att skydda konfidentiell information, i enlighet med varje parts relevanta lagar och andra författningar. Varje part ska säkerställa att det har införts förfaranden för att förhindra att konfidentiell information som erhållits under de förfaranden som avses i detta kapitel lämnas ut.
8. Varje part ska säkerställa att nödvändiga resurser finns tillgängliga för ett verkningsfullt genomförande av detta kapitel.

ARTIKEL 14.7

Åtgärder för förenklade handelsprocedurer

Godkännande av anläggningar för import av djur, animaliska produkter, produkter av animaliskt ursprung och animaliska biprodukter

1. Den importerande parten får kräva att anläggningar som är belägna på den exporterande partens territorium ska godkännas för import av djur, animaliska produkter, produkter av animaliskt ursprung och animaliska biprodukter från dessa anläggningar.
2. Ett sådant godkännande ska beviljas utan den importerande partens föregående inspektion av enskilda anläggningar om
 - a) den importerande parten har erkänt den exporterande partens behöriga myndighets system för offentlig kontroll,
 - b) den importerande parten har godkänt import av de berörda produkterna, och
 - c) den exporterande partens behöriga myndighet har lämnat tillräckliga garantier för att sådana anläggningar uppfyller den importerande partens sanitära krav.
3. Den exporterande parten får endast tillåta export från de godkända anläggningar som avses i punkt 1. Den exporterande parten ska tillfälligt upphäva eller återkalla sitt godkännande av anläggningar som inte uppfyller den importerande partens sanitära krav, och ska underrätta den importerande parten om sådana upphävanden eller återkallanden.

4. Den exporterande parten ska föreslå den importerande parten en förteckning över anläggningar som ska godkännas. Denna förteckning ska åtföljas av garantier från den exporterande partens behöriga myndighet om att anläggningarna uppfyller de garantier som avses i punkt 2 c.
5. Den importerande parten ska tillåta import från godkända anläggningar senast 40 (fyrtio) arbetsdagar efter mottagandet av den förteckning och de garantier som avses i punkt 4 från den exporterande parten. Om ytterligare information begärs och ett tillstånd på grund av detta inte kan beviljas inom tidsfristen på 40 (fyrtio) arbetsdagar, ska den importerande parten underrätta den exporterande parten och fastställa en ny tidsfrist för detta tillstånd. Denna tidsfrist får inte överstiga 40 (fyrtio) arbetsdagar efter mottagandet av den ytterligare informationen.
6. Den importerande parten ska upprätta förteckningar över godkända anläggningar och göra dem tillgängliga för allmänheten.
7. Den importerande parten får vägra att godkänna anläggningar som inte uppfyller partens sanitära krav. I sådana fall ska den importerande parten underrätta den exporterande parten om en sådan vägran, inklusive en motivering till denna.
8. Den importerande parten får utföra verifieringar av systemet för offentlig kontroll i enlighet med artikel 14.15. Mot bakgrund av resultaten av dessa verifieringar får den importerande parten ändra förteckningarna över godkända anläggningar.

Sanitära och fytosanitära importkontroller

9. Varje part ska anta eller bibehålla förfaranden för sanitära och fytosanitära importkontroller som möjliggör ett påskyndat frigörande av produkter för import utan oskäligt dröjsmål.

10. Varje part ska vid behov förenkla kontroller och verifieringar samt minska frekvensen för den importerande partens sanitära och fytosanitära importkontroller av produkter från den exporterande parten. Varje part ska grunda sitt beslut på

- a) riskerna i fråga,
- b) de kontroller utförda av producenter eller importörer som validerats av parternas behöriga myndigheter,
- c) de garantier som den behöriga myndigheten i den exporterande parten ger för att anläggningarna uppfyller den importerande partens sanitära krav, och
- d) internationella riktlinjer, standarder och rekommendationer från Codex Alimentarius, WOAH eller IPPC, beroende på vad som är tillämpligt.

11. Varje part får tillämpa andra kriterier för att förenkla kontrollerna och verifieringarna enligt punkt 10 om dessa inte undergräver de gemensamt överenskomna kriterier som förtecknas där.

12. Om importkontrollerna visar att de sanitära och fytosanitära importkraven inte är uppfyllda och produkterna eller sändningarna avvisas, ska den importerande parten underrätta den exporterande parten om detta i enlighet med förfarandet i artikel 14.12, så snart som möjligt och senast 5 (fem) arbetsdagar efter dagen för avvisandet.

13. Om importkontrollerna visar att de relevanta sanitära och fytosanitära importkraven inte är uppfyllda, ska de åtgärder som vidtas av den importerande parten vara berättigade, grundas på den fastställda bristen på överensstämmelse och inte vara mer handelsbegränsande än vad som krävs för att parten ska kunna uppnå en skälig sanitär och fytosanitär skyddsnivå.

Förenkling av Mercosurs förfaranden för import och godkännande

14. Parterna erkänner de olika nivåer som uppnås genom regionala integrationsprocesser inom Europeiska unionen å ena sidan och Mercosur å den andra. För att underlätta handeln mellan deras respektive territorier ska Mercosur göra sitt bästa för att i tillämpliga fall och gradvis, för förfaranden för import av produkter från och godkännande av anläggningar i Europeiska unionen, anta

- a) ett enda frågeformulär,
- b) ett enda certifikat, och
- c) en förteckning över godkända anläggningar.

15. Mercosur kommer att göra sitt bästa för att harmonisera de sanitära och fytosanitära importkraven, certifikaten och importkontrollerna i de enskilda signatärstaterna i Mercosur.

ARTIKEL 14.8

Alternativa åtgärder

1. Den importerande parten ska på begäran av den exporterande parten i undantagsfall undersöka om en sanitär och fytosanitär åtgärd som är ett alternativ till den importerande partens sanitära och fytosanitära åtgärd säkerställer en skälig skyddsnivå för den importerande parten. Den alternativa åtgärden kan baseras på internationella riktlinjer, standarder och rekommendationer från Codex Alimentarius, WOAHA eller IPPC, eller på den exporterande partens sanitära och fytosanitära åtgärder.

2. Artikel 14.9 ska inte tillämpas på alternativa sanitära och fytosanitära åtgärder.

ARTIKEL 14.9

Likvärdighet

1. En exporterande part får begära att den importerande parten fastställer att en särskild sanitär och fytosanitär åtgärd eller särskilda sanitära och fytosanitära åtgärder som avser en produkt eller produktgrupp eller som omfattar ett helt system är likvärdig eller likvärdiga med dess egna sanitära och fytosanitära åtgärder.
2. För att genomföra denna artikel ska den underkommitté som avses i artikel 14.18 lämna rekommendationer för att fastställa ett förfarande för erkännande av likvärdighet på grundval av beslutet om genomförande av artikel 4 i avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder från WTO:s kommitté för sanitära och fytosanitära åtgärder¹ och eventuella senare uppdateringar därav, samt på grundval av de internationella riktlinjer, standarder och rekommendationer som antagits inom ramen för Codex Alimentarius, WOHAT och IPPC. Detta förfarande ska inbegripa en process där parterna håller samråd för att fastställa likvärdigheten av sanitära och fytosanitära åtgärder, den information som ska krävas från parterna, parternas ansvar och tidsfristerna för erkännande av likvärdighet.
3. Vid mottagandet av en specifik begäran ska parterna inleda samråd på grundval av det förfarande som ska fastställas i enlighet med punkt 2, i syfte att nå en överenskommelse om erkännande av likvärdighet.

¹ WTO-dokument G/SPS/19/Rev. 2 av den 13 juli 2004.

4. På begäran av den exporterande parten ska den importerande parten underrätta den exporterande parten om hur förfarandet för bedömning av likvärdighet fortskrider.

ARTIKEL 14.10

Erkännande av djurhälso- och växtskadegörarstatus samt regionala villkor

1. Parterna erkänner begreppen zonindelning och delområdesindelning, inbegripet områden fria från skadegörare eller sjukdomar och områden med låg förekomst av skadegörare eller sjukdomar, och ska tillämpa dem i handeln mellan parterna i enlighet med SPS-avtalet, inbegripet de riktlinjer för att främja det praktiska genomförandet av artikel 6 i avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder som antagits av WTO:s kommitté för sanitära och fytosanitära åtgärder¹ samt WOH:s eller IPPC:s relevanta riktlinjer, rekommendationer och standarder.
2. Den importerande parten ska på begäran av den exporterande parten besluta huruvida den ska erkänna den exporterande partens områden fria från skadegörare eller sjukdomar, områden med låg förekomst av skadegörare eller sjukdomar samt delområden, antingen för första gången eller efter ett utbrott av en djursjukdom eller en växtskadegörare. Den importerande parten ska grunda detta beslut på den information som den exporterande parten lämnat i enlighet med SPS-avtalet och WOH:s och IPPC:s standarder, samt beakta den exporterande partens upprättande av områden fria från skadegörare eller sjukdomar, områden med låg förekomst av skadegörare eller sjukdomar samt delområden. Parterna ska följa de förfaranden som anges i bilaga 14-A.

¹ WTO-dokument G/SPS/48 av den 16 maj 2008.

3. Den importerande partens beslut enligt punkt 2 ska fattas utan oskäligt dröjsmål. Om den importerande parten, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 14.14, beslutar att erkänna den exporterande partens områden fria från skadegörare eller sjukdomar, områden med låg förekomst av skadegörare eller sjukdomar samt delområden, ska den utan oskäligt dröjsmål tillåta handel från dessa områden eller delområden.

4. Den underkommitté som avses i artikel 14.18 får fastställa närmare bestämmelser för det förfarande för erkännande av områden fria från skadegörare eller sjukdomar, områden med låg förekomst av skadegörare eller sjukdomar samt delområden som anges i punkt 2, med beaktande av SPS-avtalet och IPPC:s och WOAHS riktlinjer, standarder och rekommendationer.

Djur, animaliska produkter, produkter av animaliskt ursprung och animaliska biprodukter

5. Förfarandet för erkännande av sjukdomsfria zoner eller delområden för djur, animaliska produkter, produkter av animaliskt ursprung och animaliska biprodukter fastställs i punkterna 7–9 och i bilaga 14-A.

6. Vid upprättandet eller upprätthållandet av de zoner eller delområden som avses i punkt 2 för djur, animaliska produkter, produkter av animaliskt ursprung och animaliska biprodukter ska parterna beakta faktorer såsom geografiskt läge, ekosystem, epidemiologisk övervakning och effektiviteten hos sanitära kontroller.

7. Den importerande parten får senast 60 (sextio) arbetsdagar efter mottagandet av den information som avses i punkt 2 från den exporterande parten

a) uttryckligen motsätta sig begäran om erkännande av sjukdomsfria zoner eller delområden för djur, animaliska produkter, produkter av animaliskt ursprung och animaliska biprodukter,

- b) begära ytterligare information från den exporterande parten, eller
- c) begära verifieringar enligt artikel 14.15.

Den importerande parten ska bedöma all ytterligare information senast 30 (trettio) arbetsdagar efter mottagandet. Om den importerande parten kräver verifieringar ska tidsfristen för att bedöma den ytterligare informationen avbrytas.

8. Den importerande parten ska påskynda det förfarande som fastställs i punkt 7 om de zoner eller delområden för vilka den exporterande parten ansöker om erkännande officiellt erkänns av WOAHS som sjukdomsfria eller om sjukdomsfri status har återuppnåtts efter ett utbrott.

9. Om den importerande parten efter att ha följt förfarandet i punkt 7 beslutar att inte erkänna de zoner eller delområden för vilka den exporterande parten har ansökt om erkännande, ska den meddela sitt beslut till den exporterande parten och förklara skälen till att inte erkänna de berörda zonerna eller delområdena, samt på begäran hålla samråd i enlighet med artikel 14.13.

Växter och växtprodukter

10. Varje part ska upprätta en förteckning över reglerade skadegörare och reglerade växter och växtprodukter för vilka det finns fytosanitära krav. Den importerande parten ska ge den andra parten tillgång till sin förteckning över reglerade skadegörare och reglerade växter och växtprodukter samt de fytosanitära importkrav som gäller för dem. De fytosanitära importkraven för reglerade växter och växtprodukter ska begränsas till vad som är nödvändigt för att skydda växternas hälsa eller skydda växternas och växtprodukternas avsedda användning. Den importerande parten ska underrätta den andra parten om eventuella ytterligare deklARATIONER som krävs.

11. Den importerande partens fytosanitära krav ska fastställas med beaktande av den exporterande partens fytosanitära status och, om den importerande parten så kräver, resultatet av en skadegörarriskanalys. Skadegörarriskanalysen ska genomföras i enlighet med IPPC:s relevanta internationella standarder för växtskyddsåtgärder (*ISPM*). Vid en sådan riskanalys ska hänsyn tas till den tillgängliga vetenskapliga och tekniska informationen samt den avsedda användningen av växterna och växtprodukterna i fråga.
12. Den importerande parten ska uppdatera de förteckningar som avses i punkt 10 när den exporterande parten begär att exportera nya produkter till den andra parten. Om den importerande parten kräver en skadegörarriskanalys för att tillåta import av en viss produkt, får en redan utförd skadegörarriskanalys för samma eller liknande produkter användas som grund för att påskynda processen, tillsammans med eventuell ytterligare information som den importerande parten anser vara nödvändig att analysera.
13. Den importerande parten ska, när den genomför processen för fastställande av den exporterande partens skadegörarstatus, beakta punkterna 10–17 i denna artikel, bilaga 14-A och rekommendationerna i IPPC:s internationella standarder för växtskyddsåtgärder.
14. Parterna erkänner begreppen skadegörarfria områden, skadegörarfria produktionsplatser, skadegörarfria produktionsanläggningar, områden med låg förekomst av skadegörare, i enlighet med vad som anges i IPPC:s internationella standarder för växtskyddsåtgärder, och skyddade zoner, och ska tillämpa dessa begrepp i handeln mellan sig.
15. Vid fastställandet eller upprätthållandet av fytosanitära åtgärder ska den importerande parten beakta skadegörarfria områden, skadegörarfria produktionsplatser, skadegörarfria produktionsanläggningar, områden med låg förekomst av skadegörare och skyddade zoner, om sådana har upprättats av den exporterande parten.

16. Den exporterande parten ska till den andra parten meddela skadegörfria områden, skadegörfria produktionsplatser och skadegörfria produktionsanläggningar eller områden med låg förekomst av skadegörare, och på begäran tillhandahålla en förklaring och stödjande information enligt de relevanta internationella standarderna för växtskyddsåtgärder eller på annat sätt som anses lämpligt. Om inte den importerande parten

- a) uttryckligen motsätter sig den andra partens begäran om godkännande av skadegörfria områden, skadegörfria produktionsplatser, skadegörfria produktionsanläggningar, områden med låg förekomst av skadegörare eller skyddade zoner, om sådana har upprättats av den exporterande parten,
- b) begär ytterligare information från den exporterande parten,
- c) begär verifieringar enligt artikel 14.15, eller
- d) inleder samråd enligt artikel 14.13 senast 150 (ett hundrafemtio) arbetsdagar efter mottagandet av sådan information, ska den exporterande partens status erkännas av den importerande parten.

17. Den importerande parten ska bedöma all ytterligare information som begärs i enlighet med punkt 16 senast 90 (nittio) dagar efter mottagandet. Alla verifieringar som den importerande parten begär enligt punkt 16 ska utföras i enlighet med artikel 14.15 och med beaktande av den berörda skadegörarens och växtens biologi. Om den importerande parten begär sådana verifieringar ska tidsfristen för att bedöma ytterligare information avbrytas.

18. Om den importerande parten efter att ha följt förfarandet i punkt 16 beslutar att inte godkänna skadegörarfria områden, skadegörarfria produktionsplatser, skadegörarfria produktionsanläggningar, områden med låg förekomst av skadegörare eller skyddade zoner, om sådana har upprättats av den exporterande parten och för vilka denne har ansökt om erkännande, ska den meddela sitt beslut till den exporterande parten och förklara skälen till att inte godkänna dem, samt på begäran hålla samråd i enlighet med artikel 14.13.

ARTIKEL 14.11

Transparens och utbyte av information

1. På begäran av en part och senast 15 (femton) arbetsdagar efter dagen för en sådan begäran ska parterna utbyta information om
 - a) förfaranden för tillstånd att importera en produkt, inklusive, om möjligt, den förväntade tidsramen,
 - b) krav för import av specifika produkter, inklusive mallen till ett certifikat, beroende på vad som är tillämpligt,
 - c) deras skadegörarstatus, inklusive övervaknings-, utrotnings- och begränsningsprogram och resultaten av dessa till stöd för en sådan skadegörarstatus och sådana fytosanitära importåtgärder,
 - d) hur långt man kommit i förfarandet för godkännande av import av specifika produkter, och

- e) förhållandet mellan en sanitär och fytosanitär åtgärd och de internationella riktlinjerna, standarderna och rekommendationerna och, om en sanitär och fytosanitär åtgärd inte baseras på internationella riktlinjer, standarder och rekommendationer, den vetenskapliga informationen om hur den sanitära och fytosanitära åtgärden inte överensstämmer med internationella riktlinjer, standarder och rekommendationer samt en förklaring av skälen för denna åtgärd.
2. Om de relevanta vetenskapliga bevisen är otillräckliga ska en part som antar en provisorisk sanitär och fytosanitär åtgärd tillhandahålla den tillgängliga relevanta information som åtgärden grundar sig på och, om sådan finns, ytterligare information för en mer objektiv bedömning av risken, och ska se över den sanitära och fytosanitära åtgärden inom en rimlig tidsperiod.
3. Parterna ska på vilket sätt som helst göra tillgänglig för allmänheten uppdaterad information om
- a) sina sanitära och fytosanitära importkrav och godkännandeförfaranden, och
 - b) en förteckning över reglerade skadegörare.
4. Parterna ska underrätta varandra om
- a) varje ändring av den sanitära och fytosanitära statusen som kan påverka handeln mellan parterna,
 - b) frågor som rör utvecklingen och tillämpningen av sanitära och fytosanitära åtgärder som kan påverka handeln mellan parterna, och
 - c) all annan information som är relevant för ett verkningsfullt genomförande av detta kapitel.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 ska ett utbyte av information enligt punkt 1 inte krävas, om den information som avses i denna artikel har gjorts tillgänglig av parterna genom ett meddelande till WTO eller det relevanta internationella standardiseringsorganet i enlighet med dess relevanta regler, eller på parternas allmänt tillgängliga och kostnadsfria webbplatser.

6. Varje part ska utse en kontaktpunkt för kommunikation rörande alla frågor som omfattas av detta kapitel, och underrätta den andra parten om detta senast 1 (en) månad efter den dag då detta avtal träder i kraft. Varje part ska omgående underrätta den andra parten om varje ändring av dess kontaktpunkt.

ARTIKEL 14.12

Anmälningar

1. Alla allvarliga eller betydande risker för människors, djurs eller växters liv eller hälsa, inbegripet nödsituationer i samband med livsmedels- eller foderkontroll, ska anmälas till den andra partens kontaktpunkter som utsetts enligt artikel 14.11 inom 2 (två) arbetsdagar från det att risken identifierats.

2. Risker för människors, djurs eller växters liv eller hälsa som inte är allvarliga ska också anmälas till den andra partens kontaktpunkter inom en rimlig tidsperiod som är tillräcklig för att undvika att hota människors, djurs eller växters liv eller hälsa eller äventyra den befintliga handeln mellan parterna.

3. De anmälningar som avses i punkterna 1 och 2 ska göras genom ett etablerat system för anmälningar eller genom särskilda ad hoc-anmälningar i enlighet med den anmälande partens lagstiftning. I båda fallen ska anmälan sändas till de berörda parternas behöriga myndigheter.
4. Om den anmälande parten antar eller bibehåller en sanitär och fytosanitär åtgärd som anmälts (inbegripet avvisande av en produkt eller sändning), ska denna anmälan åtföljas av en förklaring av skälen till åtgärden.
5. Den anmälande parten ska återkalla varje anmälan på grundval av uppgifter som senare konstateras vara ogrundade eller som överförts av misstag. Återkallandet ska ske så snart som möjligt och anmälas till den exporterande parten för att undvika en negativ inverkan på handeln mellan parterna.
6. Parterna ska identifiera kontaktpunkter för anmälningar enligt denna artikel och underrätta den andra parten om dessa, om de inte är desamma som de kontaktpunkter som identifieras enligt artikel 14.11.6.

ARTIKEL 14.13

Samråd

1. Utan att det påverkar tillämpningen av kapitel 29 ska parterna, om den importerande partens sanitära och fytosanitära åtgärder eller förslag till sådana åtgärder eller genomförandet av dessa anses icke överensstämja med detta kapitel, inleda samråd senast 60 (sextio) dagar efter det att den exporterande parten har lämnat in en motiverad begäran om ett sådant samråd.

2. Trots vad som anges i punkt 1 ska samråd på begäran av en part hållas så snart som möjligt, om en part har gjort en anmälan i enlighet med artikel 14.12 eller om en part hyser allvarliga farhågor beträffande en risk för människors, djurs eller växters hälsa som berör produkter som handlas mellan parterna. Varje part ska i sådana fall sträva efter att lämna all information som krävs för att undvika en störning i handeln, inbegripet en begränsning av denna.
3. På begäran av den exporterande parten ska den importerande parten lämna den information som krävs för att undvika en störning i handeln, inbegripet en begränsning av denna. Denna information inbegriper den information som avses i artikel 14.11.1.
4. Samråd får hållas under en rimlig tidsperiod som gör det möjligt för parterna att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning.
5. Samråd får hållas via e-post, video, ljudkonferens eller varje annat kommunikationsmedel som är tillgängligt för båda parter. Den part som begärde samrådet ska ansvara för utarbetandet av protokollet. Protokollet ska godkännas formellt av samrådsparterna.
6. Om samrådsparterna inte når en ömsesidigt tillfredsställande lösning får ärendet hänskjutas till den underkommitté som avses i artikel 14.18.

ARTIKEL 14.14

Nödåtgärder

1. Om en part vidtar någon åtgärd för att kontrollera allvarliga risker för människors, djurs och växters liv eller hälsa, ska denna åtgärd, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, också syfta till att förhindra att sanitära och fytosanitära risker förs in på den andra partens territorium.
2. Den importerande parten får, i händelse av allvarliga risker för människors, djurs eller växters liv eller hälsa, vidta nödåtgärder mot sådana risker.
3. För produkter som transiteras mellan parterna ska den importerande parten överväga den lämpligaste och mest proportionerliga lösningen för att undvika onödiga störningar i handeln.
4. De åtgärder som avses i punkt 2 får vidtas utan förhandsanmälan enligt artikel 14.12. Den part som vidtar nödåtgärder ska så snart som möjligt anmäla vidtagandet av dessa åtgärder till den andra parten, och under alla omständigheter senast 48 (fyrtioåtta) timmar därefter.
5. Varje part får begära information om den sanitära och fytosanitära situationen och de nödåtgärder som vidtagits. Varje part ska besvara en sådan begäran så snart den begärda informationen är tillgänglig.
6. På begäran av endera parten och i enlighet med artikel 14.13 ska parterna hålla samråd om nödåtgärder senast 15 (femton) arbetsdagar efter anmälan av nödåtgärderna. Parterna får överväga alternativa möjligheter för att underlätta genomförandet eller ersättandet av nödåtgärderna.

ARTIKEL 14.15

Verifieringar av systemet för offentlig kontroll

1. Varje part har inom tillämpningsområdet för detta kapitel rätt att
 - a) utföra verifieringar, inklusive granskningar, av den andra partens system för offentlig kontroll, inklusive verifieringsbesök, och
 - b) erhålla information om den andra partens system för offentlig kontroll och resultaten av de kontroller som utförts enligt detta system.
2. Verifieringarnas art och frekvens, inbegripet granskningarnas, ska fastställas av den importerande parten med beaktande av importkraven, den berörda produktens inneboende egenskaper, resultaten av tidigare importkontroller och annan tillgänglig information, såsom granskningar och inspektioner som utförts av den exporterande partens behöriga myndighet.
3. Syftet med verifieringarna ska vara att utvärdera den exporterande partens behöriga myndigheters kapacitet att säkerställa att de produkter som exporteras eller ska exporteras uppfyller den importerande partens sanitära och fytosanitära krav.
4. Verifieringsbesök ska genomföras utan oskäligt dröjsmål och anmälas till den exporterande parten minst 60 (sextio) arbetsdagar innan sådana verifieringar utförs, utom i nödfall eller om parterna beslutar något annat. Parterna ska vara överens om alla eventuella ändringar av besöksdagen.

5. Verifieringarna ska utföras i enlighet med den granskningsplan som de berörda parterna enats om, och på grundval av riktlinjerna för utformning, genomförande, bedömning och ackreditering av inspektions- och certifieringssystem för import och export av livsmedel¹. Den importerande parten ska underrätta den andra parten om skälen till eventuella ändringar av granskningsplanen för besöket.
6. De kostnader som den part som utför verifieringen ådrar sig ska bäras av den parten.
7. Den part som utför verifieringen ska översända ett utkast till rapport om verifieringen till den part som är föremål för verifieringen senast 60 (sextio) arbetsdagar efter det att verifieringsbesöket avslutats. Den part som är föremål för verifieringen får lämna synpunkter på utkastet till rapport senast 60 (sextio) arbetsdagar efter mottagandet. Synpunkter och en handlingsplan ska vid behov bifogas den slutliga rapporten. Den part som utför verifieringen ska översända den slutliga rapporten till den part som är föremål för verifieringen senast 30 (trettio) arbetsdagar efter mottagandet av synpunkterna på utkastet till rapport.
8. Varje åtgärd som vidtas till följd av verifieringar ska stå i proportion till de konstaterade bristerna eller riskerna. På begäran ska tekniska samråd i frågan hållas i enlighet med artikel 14.13.
9. Om det under verifieringen har konstaterats att det föreligger en betydande risk för människors, djurs eller växters hälsa ska den part som är föremål för verifieringen underrättas om detta så snart som möjligt och under alla omständigheter senast 10 (tio) arbetsdagar från det att verifieringen har slutförts.

¹ FAO, CAC/GL 26-1997.

ARTIKEL 14.16

Samarbete i multilaterala forum

1. Parterna ska främja samarbete mellan dem i alla multilaterala forum som är relevanta för sanitära och fytosanitära frågor, särskilt i internationella standardiseringsorgan som erkänns inom ramen för SPS-avtalet, och ska utbyta information i detta syfte.
2. Den underkommitté för sanitära och fytosanitära frågor som avses i artikel 14.18 ska vara forumet för främjande av det samarbete som avses i punkt 1.

ARTIKEL 14.17

Samarbete

1. Parterna ska sträva efter att samarbeta för att genomföra detta kapitel och optimera resultaten av det i syfte att utvidga möjligheterna och uppnå de största fördelarna för parterna. Detta samarbete ska utvecklas inom den rättsliga och institutionella ram som styr samarbetsförbindelserna mellan parterna.
2. För att uppnå de mål som avses i punkt 1 ska parterna överväga de samarbetsbehov som fastställts av den underkommitté för sanitära och fytosanitära frågor som avses i artikel 14.18.

ARTIKEL 14.18

Underkommittén för sanitära och fytosanitära frågor

1. Den underkommitté för sanitära och fytosanitära frågor som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska sammanträda för första gången senast 1 (ett) år efter ikraftträdandet av detta avtal.
2. Underkommittén ska ha följande funktioner utöver dem som anges i artiklarna 2.4 och 9.9:
 - a) Tillhandahålla ett forum för att diskutera problem som uppstår vid tillämpningen av de sanitära och fytosanitära åtgärderna i syfte att nå ömsesidigt godtagbara lösningar, under förutsättning att parterna först har försökt lösa dessa problem genom tekniska samråd i enlighet med artikel 14.13 och att ärendet därefter har hänskjutits till underkommittén.
 - b) Tillhandahålla ett forum för att diskutera den information som utbyts i enlighet med artikel 14.11.
 - c) Främja informationsutbyte och samarbete i multilaterala forum i enlighet med artikel 14.16.
 - d) Utbyta förteckningar över kontaktpunkter i enlighet med artikel 14.11.6 för att utbyta information som rör detta kapitel.
 - e) Utföra det förberedande interna arbete som är nödvändigt för Gemensamma rådets i dess konstellation för handelsfrågor ändringar av bilaga 14-A.
 - f) Utfärda rekommendationer för att fastställa ett förfarande för erkännande av likvärdighet i enlighet med artikel 14.9.2.

- g) Om den så önskar, fastställa ytterligare inslag i förfarandet för erkännande av områden fria från skadegörare och sjukdomar, områden med låg förekomst av skadegörare och sjukdomar samt delområden i enlighet med artikel 14.10.4.
- h) Identifiera samarbetsbehov vid genomförandet av detta kapitel, i enlighet med artikel 14.17.2.

ARTIKEL 14.19

Särskild och differentierad behandling

I enlighet med artikel 10 i SPS-avtalet får Paraguay, om landet upptäcker svårigheter i samband med ett förslag till åtgärd som anmälts av Europeiska unionen, i sina kommentarer till Europeiska unionen enligt bilaga B till SPS-avtalet begära att få diskutera problemet. Europeiska unionen och Paraguay ska, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 14.13, inleda samråd för att enas om

- a) alternativa importvillkor som ska tillämpas av den importerande parten i enlighet med artikel 14.8 i detta kapitel,
- b) tillhandahållandet av tekniskt bistånd i enlighet med artikel 14.17 i detta kapitel, eller
- c) en övergångsperiod på 6 (sex) månader innan de föreslagna åtgärderna börjar gälla för produkter från Paraguay, som undantagsvis kan förlängas med en ytterligare period på högst 6 (sex) månader.

KAPITEL 15

DIALOGER OM FRÅGOR SOM RÖR DEN JORDBRUKSBASERADE LIVSMEDELSKEDJAN

ARTIKEL 15.1

Mål

I syfte att stärka parternas ömsesidiga förtroende och förståelse ska parterna upprätta dialoger och utbyta information om

- a) djurskydd,
- b) användning av bioteknik inom jordbruket,
- c) bekämpning av antimikrobiell resistens, och
- d) vetenskapliga frågor som rör livsmedelssäkerhet, djurhälsa och växtskydd.

ARTIKEL 15.2

Underkommittén för dialoger om frågor som rör den jordbruksbaserade livsmedelskedjan

Den underkommitté för dialoger om frågor som rör den jordbruksbaserade livsmedelskedjan som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska, utöver de funktioner som anges i artiklarna 2.4, 9.9 och 15.7, sammanträda på expertnivå för att föra de dialoger som avses i artikel 15.1.

ARTIKEL 15.3

Djurskydd

Med tanke på att djuren är kännande varelser ska underkommittén för dialoger om frågor som rör den jordbruksbaserade livsmedelskedjan föra en dialog som bland annat omfattar

- a) särskilda frågor angående djurskydd som kan påverka den ömsesidiga handeln,
- b) utbyte av information, sakkunskap och erfarenheter på djurskyddsområdet för att till förmån för parterna förbättra deras respektive tillvägagångssätt när det gäller regleringsstandarder för avel, uppfödning, hantering, transport och slakt av djur,
- c) förstärkning av deras forskningssamarbete, och
- d) samarbete i internationella forum i syfte att främja WOAH:s fortsatta utveckling av internationella djurskyddsnormer, bästa djurskyddspraxis och genomförandet av dessa.

ARTIKEL 15.4

Bioteknik inom jordbruket

Underkommittén för dialoger om frågor som rör den jordbruksbaserade livsmedelskedjan ska föra en dialog om bioteknik inom jordbruket som bland annat omfattar följande frågor:

- a) Utbyte av information om politik, lagstiftning, riktlinjer, god praxis och projekt i fråga om biotekniska produkter.
- b) Diskussioner om särskilda frågor med anknytning till bioteknik som kan påverka den ömsesidiga handeln, inbegripet samarbete om testning av genetiskt modifierade organismer (GMO).
- c) Utbyte av information om frågor som rör asynkrona godkännanden av genetiskt modifierade organismer för att minimera den möjliga påverkan på handeln.
- d) Utbyte av information om de ekonomiska utsikterna och handelsutsikterna för godkännanden av genetiskt modifierade organismer.
- e) Utbyte av information om fall av låg förekomst av genetiskt modifierade organismer som inte godkänts av den importerande parten men som godkänts av den exporterande parten.

ARTIKEL 15.5

Bekämpning av antimikrobiell resistens

Underkommittén för dialoger om frågor som rör den jordbruksbaserade livsmedelskedjan ska föra en dialog om bekämpning av antimikrobiell resistens som bland annat omfattar

- a) samarbete för att följa upp befintliga och framtida riktlinjer, standarder, rekommendationer och åtgärder som utvecklats i relevanta internationella organisationer, initiativ och nationella planer som syftar till att främja en återhållsam och ansvarsfull användning av antibiotika, inbegripet i samband med animalieproduktion och veterinärverksamhet,
- b) samarbete vid genomförandet av rekommendationerna från WOA, Världshälsoorganisationen (WHO) och Codex Alimentarius, särskilt uppförandekoden för att minimera och få bukt med livsmedelsburen antimikrobiell resistens (CAC/RCP 61-2005),
- c) informationsutbyte om god jordbrukssed,
- d) främjande av forskning, innovation och utveckling, och
- e) främjande av tvärvetenskapliga metoder för att bekämpa antimikrobiell resistens, däribland One health-modellen från WHO, WOA och Codex Alimentarius.

ARTIKEL 15.6

Vetenskapliga frågor som rör livsmedelssäkerhet, djurhälsa och växtskydd

1. Parterna ska främja samarbete mellan sina respektive officiella vetenskapliga organ med ansvar för vetenskap i fråga om livsmedelssäkerhet, djurhälsa och växtskydd. Detta samarbete ska syfta till att fördjupa den vetenskapliga information som är tillgänglig för parterna för att stödja deras respektive tillvägagångssätt när det gäller regleringsstandarder som kan påverka den ömsesidiga handeln.
2. Underkommittén ska föra en dialog om vetenskapliga frågor som rör livsmedelssäkerhet, djurhälsa och växtskydd, som bland annat omfattar
 - a) utbyte av vetenskaplig och teknisk information om livsmedels- och fodersäkerhet och områdena för djurhälsa och växtskydd, inbegripet riskbedömning och vetenskaplig information till stöd för fastställandet av gränsvärden för resthalter,
 - b) insamling av data, och
 - c) samarbete för att nå en gemensam förståelse när det gäller WOAH:s, IPPC:s och Codex Alimentarius standarder.

ARTIKEL 15.7

Ytterligare bestämmelser

1. Parterna ska säkerställa att verksamheten hos den underkommitté som avses i artikel 15.2 inte äventyrar deras respektive nationella eller regionala organs oberoende. Underkommittén för dialoger om frågor som rör den jordbruksbaserade livsmedelskedjan ska fastställa regler om intressekonflikter för deltagarna i dess sammanträden.
2. Ingenting i detta kapitel ska påverka varje parts rättigheter eller skyldigheter att skydda konfidentiell information i enlighet med varje parts relevanta lagstiftning. Varje part ska säkerställa att det har införts förfaranden för att förhindra att konfidentiell information som erhållits under den process som fastställs i detta kapitel lämnas ut.
3. Med full respekt för parternas rätt att reglera ska ingenting i detta kapitel tolkas som att en part är skyldig att
 - a) avvika från inhemska förfaranden för utarbetande och antagande av regleringsåtgärder,
 - b) vidta åtgärder som skulle undergräva eller hindra ett rättidigt antagande av regleringsåtgärder för att uppnå partens allmänpolitiska mål, eller
 - c) anta ett visst regleringsmässigt mål.

KAPITEL 16

HANDELSPOLITISKA SKYDDSINSTRUMENT OCH GLOBALA SKYDDSÅTGÄRDER

AVSNITT A

ALLMÄNNA PRINCIPER

ARTIKEL 16.1

Förhållande till WTO-avtalen

1. Detta kapitel påverkar inte tillämpningen av parternas rättigheter och skyldigheter enligt antidumpningsavtalet, subventionsavtalet, avtalet om skyddsåtgärder och överenskommelsen om tvistlösning.
2. Parterna ska undanta bilateral handel som omfattas av förmånsbehandling från tillämpningen av de särskilda bestämmelserna om skyddsåtgärder i avtalet om jordbruk.
3. Bestämmelserna om förmånsursprung enligt denna del av avtalet ska inte tillämpas på sådana undersökningar avseende handelspolitiska skyddsinstrument och globala skyddsåtgärder som genomförs i enlighet med detta kapitel.

ARTIKEL 16.2

Transparens

1. Handelspolitiska skyddsinstrument och skyddsåtgärder ska användas i full överensstämmelse med de relevanta WTO-kraven och baseras på ett rättvist och transparent system.
2. Så snart som möjligt efter det att en provisorisk åtgärd införts ska en part ge de berörda parterna fullständig tillgång till de fakta som ligger till grund för fastställandena, skadebedömningen, beräkningarna av dumpnings- och subventionsmarginaler samt orsakssambandet. Före de slutgiltiga fastställandena ska en part dessutom fullt ut och på ett meningsfullt sätt redovisa alla väsentliga omständigheter och överväganden som ligger till grund för beslutet att tillämpa en åtgärd. Denna punkt påverkar inte tillämpningen av artikel 6.5 i antidumpningsavtalet, artikel 12.4 i subventionsavtalet och artikel 3.2 i avtalet om skyddsåtgärder.
3. En part ska översända all information som avses i punkt 2 skriftligen, helst i elektroniskt format, och de berörda parterna ska ges tillräckligt med tid för att lämna synpunkter. För parter vars undersökningsmyndigheter arkiverar elektroniska ärendeakter får all den information som avses i punkt 2 göras tillgänglig online.

AVSNITT B

ANTIDUMPNINGS- OCH UTJÄMNINGSÅTGÄRDER

ARTIKEL 16.3

Överväganden rörande antidumpnings- och utjämningsåtgärder

Varje part ska

- a) med särskild omsorg analysera de förslag till prisåtaganden som görs av exportörer från den andra parten,
- b) gynna införandet av en tull som är lägre än dumpnings- eller subventionsmarginalen, om denna nivå är tillräcklig för att undanröja skadan för den inhemska industrin,
- c) med särskild omsorg analysera ansökningar om förlängning av gällande åtgärder mot exportörer från den andra parten, och
- d) ta hänsyn till den information som lämnats av industriella användare av den undersökta produkten, importörer och, i tillämpliga fall, representativa konsumentorganisationer, i samband med tillämpningen av artikel 6.12 i antidumpningsavtalet och artikel 12.10 i subventionsavtalet.

AVSNITT C

GLOBALA SKYDDSÅTGÄRDER

ARTIKEL 16.4

Transparens avseende globala skyddsåtgärder

1. På begäran av den exporterande parten och under förutsättning att den har ett väsentligt intresse, enligt definitionen i punkt 3 i denna artikel, av att exportera den berörda produkten, ska den part som inleder en skyddsåtgärdsundersökning eller avser att anta provisoriska eller slutgiltiga skyddsåtgärder omedelbart tillhandahålla
 - a) de uppgifter som avses i artikel 12.2 i avtalet om skyddsåtgärder, i det format som föreskrivs av WTO:s skyddsåtgärdskommitté,
 - b) den offentliga versionen av det klagomål som ingetts av den inhemska industrin, i relevanta fall, och
 - c) den offentliga rapport i vilken den redogör för sina undersökningsresultat och sina motiverade slutsatser beträffande samtliga relevanta sakliga och rättsliga aspekter som beaktats i skyddsåtgärdsundersökningen.

Den offentliga rapport som avses i led c i denna punkt ska innehålla en analys som tillskriver skadan till de faktorer som orsakar den och ska ange den metod som används för att fastställa skyddsåtgärderna.

2. Om information lämnas enligt denna artikel ska den importerande parten erbjuda den exporterande parten att hålla informella samråd för att granska den information som lämnats.

3. Vid tillämpning av denna artikel ska en part anses ha ett väsentligt intresse om den tillhör en av de 5 (fem) största leverantörerna av de berörda importerade produkterna under den senaste perioden på 3 (tre) år, uttryckt antingen i absolut volym eller absolut värde.

ARTIKEL 16.5

Tillämpning av slutgiltiga åtgärder

1. En part som inför skyddsåtgärder ska sträva efter att tillämpa dem på ett sätt som påverkar den bilaterala handeln så lite som möjligt.
2. Den importerande parten ska erbjuda sig att hålla informella samråd med den exporterande parten för att granska de frågor som avses i punkt 1. Den importerande parten får inte införa åtgärder inom 30 (trettio) dagar från den dag då erbjudandet om att hålla ett informellt samråd lämnades.

AVSNITT D

TVISTLÖSNING

ARTIKEL 16.6

Icke-tillämpning av tvistlösning

Ingen part ska tillgripa tvistlösning enligt kapitel 29 för frågor som uppkommer inom ramen för detta kapitel.

KAPITEL 17

BILATERALA SKYDDSÅTGÄRDER

AVSNITT A

TILLÄMPNINGSOMRÅDE

ARTIKEL 17.1

Tillämpningsområde

1. Avsnitten B–I i detta kapitel är tillämpliga på alla varor, utom fordon som klassificeras enligt HS-nummer 8703 och 8704.
2. De bestämmelser som är tillämpliga på fordon som klassificeras enligt HS-nummer 8703 och 8704 beskrivs närmare i bilaga 17-A.

AVSNITT B

DEFINITIONER

ARTIKEL 17.2

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *behörig undersökningsmyndighet*:
 - i) i fråga om Europeiska unionen, Europeiska kommissionen, och
 - ii) i fråga om Mercosur, Ministerio de Economía eller dess efterträdare i Argentina, Secretaria de Comercio Exterior vid Ministério do Desenvolvimento, Indústria, Comércio e Serviços eller dess efterträdare i Brasilien, Ministerio de Industria y Comercio eller dess efterträdare i Paraguay och Asesoría de Política Comercial del Ministerio de Economía y Finanzas eller dess efterträdare i Uruguay.
- b) *inhemsk industri*: samtliga producenter av likadana eller direkt konkurrerande produkter som bedriver verksamhet på en parts territorium, eller producenter vars sammanlagda produktion av likadana eller direkt konkurrerande produkter normalt motsvarar mer än 50 % (femtio procent) och under exceptionella omständigheter minst 25 % (tjugofem procent) av den sammanlagda inhemska produktionen av sådana produkter.

c) *berörda parter:*

- i) exportörer, utländska producenter eller importörer av en produkt som är föremål för undersökning, eller en bransch- eller näringslivsorganisation där majoriteten av medlemmarna är producenter, exportörer eller importörer av en sådan produkt,
- ii) den exporterande partens regering, och
- iii) producenter av likadana eller direkt konkurrerande produkter i den importerande parten eller en bransch- och näringslivsorganisation där majoriteten av medlemmarna tillverkar en likadan eller direkt konkurrerande produkt på den importerande partens territorium.

Denna uppräknings hindrar inte att parterna även kan behandla andra inhemska eller utländska parter än de som nämns ovan som berörda parter.

d) *likadan eller direkt konkurrerande produkt:*

- i) en produkt som är identisk med, dvs. i alla avseenden av samma slag som, den berörda produkten,
- ii) en annan produkt som, även om den inte är av samma slag i alla avseenden, har egenskaper som nära påminner om den berörda produktens egenskaper, eller

- iii) en produkt som direkt konkurrerar på den importerande partens inre marknad, med tanke på dess grad av utbytbarhet, grundläggande fysiska egenskaper och tekniska specifikationer, slutliga användningsområden och distributionskanaler.

Denna uppräkningslista av faktorer är inte uttömmande och inte heller kan en eller flera av dessa faktorer nödvändigtvis ge avgörande vägledning.

- e) *allvarlig skada*: en betydande allmän försämring av den inhemska industrins ställning.
- f) *hot om allvarlig skada*: allvarlig skada som är klart överhängande, på grundval av fakta och inte enbart på grundval av påståenden, antaganden eller avlägsna möjligheter.
- g) *övergångsperiod*:
 - i) 12 (tolv) år från detta avtals ikraftträdande, eller
 - ii) för andra varor än fordon som klassificeras enligt HS-nummer 8703 och 8704 och för vilka det i tidsplanen för avveckling av tullar för den part som tillämpar åtgärderna föreskrivs en avveckling av tullar inom 10 (tio) år eller mer, 18 (arton) år från detta avtals ikraftträdande.

AVSNITT C

VILLKOR FÖR TILLÄMPNING AV BILATERALA SKYDDSÅTGÄRDER

ARTIKEL 17.3

Tillämpning av bilaterala skyddsåtgärder

1. Utan att det påverkar de rättigheter och skyldigheter som avses i kapitel 16 får en part i undantagsfall, när det gäller andra varor än fordon som klassificeras enligt HS-nummer 8703 och 8704, tillämpa bilaterala skyddsåtgärder på de villkor som fastställs i detta avsnitt, om, efter dagen för ikraftträdandet av detta avtal, importen från den andra parten av en produkt enligt förmånsvillkor har ökat med sådana kvantiteter, absolut eller i förhållande till den inhemska produktionen eller konsumtionen, och på sådana villkor att den orsakar eller hotar att orsaka allvarlig skada för dess inhemska industri för likadana eller direkt konkurrerande produkter.
2. För varor som förtecknas i punkt 1 ska bilaterala skyddsåtgärder tillämpas endast i den utsträckning som är nödvändig för att förhindra eller avhjälpa allvarlig skada eller hot om allvarlig skada.
3. Bilaterala skyddsåtgärder ska tillämpas efter en undersökning utförd av den importerande partens behöriga undersökningsmyndigheter i enlighet med de förfaranden som fastställs i detta kapitel.

ARTIKEL 17.4

Tidsram för tillämpning av bilaterala skyddsåtgärder

En part får inte tillämpa, förlänga eller bibehålla en bilateral skyddsåtgärd efter övergångsperiodens utgång.

ARTIKEL 17.5

Villkor och begränsningar

1. Mercosur får anta bilaterala skyddsåtgärder för import från Europeiska unionen
 - a) som en enda enhet, förutsatt att alla krav för att fastställa förekomsten av allvarlig skada eller hot om allvarlig skada som orsakas av importen av en produkt enligt förmånsvillkor har uppfyllts, på grundval av de villkor som gäller för Mercosur, eller
 - b) på en eller flera signatärstaters i Mercosur vägnar, i vilket fall kraven för att fastställa förekomsten av allvarlig skada eller hot om allvarlig skada som orsakas av importen av en produkt enligt förmånsvillkor ska baseras på de villkor som gäller i den eller de berörda signatärstaterna i Mercosur i tullunionen, och åtgärden ska begränsas till den eller dessa signatärstater i Mercosur. Mercosurs antagande av en bilateral skyddsåtgärd på en eller flera signatärstaters i Mercosur vägnar ska inte hindra en annan signatärstat i Mercosur från att i ett senare skede anta en åtgärd avseende samma produkt.

2. Europeiska unionen får tillämpa bilaterala skyddsåtgärder på import från Mercosur som en enda enhet eller från en eller flera signatärstater i Mercosur om den allvarliga skadan eller hotet om allvarlig skada orsakas av importen av produkter enligt förmånsvillkor.

3. Om Europeiska unionen fastställer att en åtgärd ska tillämpas på Mercosur som en enda enhet ska Paraguay undantas från tillämpningen av åtgärden, såvida inte resultatet av en undersökning visar att förekomsten av allvarlig skada eller hot om allvarlig skada också orsakas av importen enligt förmånsvillkor av produkter från Paraguay.

AVSNITT D

DE BILATERALA SKYDDSÅTGÄRDERNAS FORM OCH VARAKTIGHET

ARTIKEL 17.6

De bilaterala skyddsåtgärdernas form

För andra varor än fordon som klassificeras enligt HS-nummer 8703 och 8704 ska de bilaterala skyddsåtgärder som antas enligt detta kapitel bestå av

a) ett tillfälligt upphävande av bilaga 10-A för den berörda produkten enligt detta avtal, eller

- b) en tillfällig nedsättning av tullförmånen för den berörda produkten, så att tullsatsen inte överstiger den lägsta av
 - i) den tullsats för mest gynnad nation som tillämpas på produkten när åtgärden vidtas, och
 - ii) den bastullsats för produkten som avses i bilaga 10-A.

ARTIKEL 17.7

Preferensmarginal

När den bilaterala skyddsåtgärden upphör ska preferensmarginalen vara den som skulle tillämpas på produkten enligt bilaga 10-A om åtgärden inte hade vidtagits.

ARTIKEL 17.8

De bilaterala skyddsåtgärdernas varaktighet

Bilaterala skyddsåtgärder ska endast tillämpas under den period som är nödvändig för att förhindra eller avhjälpa den allvarliga skadan och för att underlätta den inhemska industrins anpassning. Denna period, inbegripet tillämpningsperioden för en provisorisk åtgärd, får inte överstiga 2 (två) år.

ARTIKEL 17.9

Förlängning av bilaterala skyddsåtgärder

1. Bilaterala skyddsåtgärder får förlängas en gång med en maximal period som motsvarar den ursprungligen planerade tillämpningsperioden, om det i enlighet med förfarandena i detta kapitel fastställs att åtgärden fortfarande är nödvändig för att förhindra eller avhjälpa allvarlig skada och om den inhemska industrin lägger fram bevis på att den håller på att anpassa sig. Den förlängda åtgärden får inte vara mer restriktiv än den var vid utgången av den ursprungliga perioden.
2. En skyddsåtgärd får inte tillämpas på nytt på import av en produkt enligt bilaga 10-A som har omfattats av en sådan åtgärd, såvida inte en tidsperiod motsvarande hälften av den tidigare skyddsåtgärdens sammanlagda varaktighet har förflutit.

AVSNITT E

UNDERSÖKNINGS- OCH TRANSPARENSFÖRFARANDEN

ARTIKEL 17.10

Undersökning

1. Vid den undersökning för att fastställa huruvida ökad import har orsakat eller hotar att orsaka allvarlig skada för en inhemsk industri som avses i artikel 17.3 ska den behöriga undersökningsmyndigheten utvärdera alla relevanta faktorer av objektiv och kvantifierbar karaktär som har betydelse för den industrins situation, i synnerhet hur snabbt och hur mycket importen av den berörda produkten ökar, både i absoluta och relativa tal; den andel av den inhemska marknaden som den ökade importen har erövrat; och förändringar i försäljningsnivån, inklusive priser, produktion, produktivitet, kapacitetsutnyttjande, vinster och förluster samt sysselsättning.
2. Den behöriga undersökningsmyndigheten ska på grundval av objektiva bevis visa att det finns ett orsakssamband mellan den ökade importen av den berörda produkten och den allvarliga skadan eller hotet om allvarlig skada. Den behöriga undersökningsmyndigheten ska också utvärdera alla andra kända faktorer än ökad import enligt förmånsvillkoren i detta avtal som samtidigt skulle kunna vålla den inhemska industrin skada. Effekterna av en ökad import av de berörda produkterna från andra länder ska inte tillskrivas importen enligt förmånsvillkoren.

3. Vid genomförandet av en skadeundersökning enligt punkt 1 ska en behörig undersökningsmyndighet inhämta uppgifter under en period på minst 36 (trettiosex) månader som löper ut så nära dagen för ingivandet av begäran om att inleda en undersökning som är praktiskt möjligt.

ARTIKEL 17.11

Inledande av en undersökning

1. Om det finns tillräcklig prima facie-bevisning för att motivera ett sådant inledande får en undersökning avseende bilaterala skyddsåtgärder inledas på begäran av
 - a) den inhemska industrin eller en bransch- och näringslivsorganisation som agerar på vägnar av inhemska producenter av likadana eller direkt konkurrerande produkter i den importerande parten, eller
 - b) en eller flera importerande medlemsstater i Europeiska unionen eller importerande signatärstater i Mercosur.
2. Begäran om att inleda en undersökning ska åtminstone innehålla
 - a) namn på och beskrivning av den berörda importerade produkten, dess tulltaxenummer och gällande tullbehandling samt namn på och beskrivning av den likadana eller direkt konkurrerande produkten,
 - b) namn på och adress(er) till de producenter eller den organisation som lämnar in begäran, i tillämpliga fall,

- c) en förteckning över alla kända producenter av den likadana eller direkt konkurrerande produkten, om en sådan är rimligen tillgänglig, och
- d) bevis för att villkoren för att införa skyddsåtgärden enligt artikel 17.3.1 är uppfyllda.

Vid tillämpning av led d i denna punkt ska begäran om att inleda en undersökning innehålla följande uppgifter:

- i) Produktionsvolymen för de producenter som lämnar in eller företräds i ansökan och en uppskattning av produktionen för andra kända producenter av den likadana eller direkt konkurrerande produkten.
- ii) Hur snabbt och hur mycket den totala och bilaterala importen av den berörda produkten har ökat i absoluta och relativa tal, under minst de 36 (trettiosex) månader som föregår den dag då begäran om att inleda en undersökning lämnas in och för vilka uppgifter finns tillgängliga.
- iii) Nivån på importpriserna under samma period.
- iv) Om det finns tillgängliga uppgifter om detta, objektiva och kvantifierbara uppgifter för den likadana eller direkt konkurrerande produkten när det gäller den totala produktionsvolymen och den totala försäljningen på den inre marknaden, lagerhållning, priser på den inre marknaden, produktivitet, kapacitetsutnyttjande, sysselsättning, vinster och förluster samt marknadsandelar för de begärande företagen eller de företag som företräds i begäran, under minst de 36 (trettiosex) månader som föregått inlämnandet av begäran och för vilka uppgifter finns tillgängliga.

ARTIKEL 17.12

Konfidentiell information

1. De behöriga undersökningsmyndigheterna ska, om skäl till detta anges, behandla som konfidentiell all den information som till sin natur är konfidentiell eller som lämnas konfidentiellt. Sådan information ska inte lämnas ut utan tillstånd av den berörda part som lämnat den. En berörd part som lämnar konfidentiell information kan anmodas att lämna icke-konfidentiella sammanfattningar av denna information eller, om en sådan berörd part uppger att informationen inte kan sammanfattas, skälen till varför en sammanfattning inte kan lämnas.
2. Trots vad som anges i punkt 1 får de behöriga myndigheterna, om de finner att en begäran om konfidentiell behandling inte är motiverad och om den berörda parten är ovillig att offentliggöra informationen eller godkänna att den lämnas ut i allmän eller sammanfattad form, bortse från denna information om det inte med stöd av lämpliga källor på ett för dem tillfredsställande sätt kan visas att informationen är riktig.
3. Om information om produktionen, produktionskapaciteten, sysselsättningen, lönerna, volymen och värdet av den inhemska försäljningen eller genomsnittspriset presenteras på konfidentiell grund, ska de behöriga undersökningsmyndigheterna säkerställa att meningsfulla icke-konfidentiella sammanfattningar lämnas in med åtminstone aggregerade uppgifter eller, i de fall då utlämnandet av aggregerade uppgifter skulle äventyra konfidentialiteten för företagets uppgifter, index för varje period på 12 (tolv) månader som är föremål för undersökning, för att säkerställa de berörda parternas rätt till försvar. I detta avseende ska begäran om konfidentiell behandling övervägas i situationer där särskilda marknadsstrukturer eller inhemska industristrukturer motiverar sådan behandling. Denna bestämmelse hindrar inte att mer detaljerade icke-konfidentiella sammanfattningar presenteras.

4. En begäran om konfidentiell behandling ska inte vara motiverad när det gäller uppgifter om grundläggande tekniska standarder och kvalitetsstandarder eller användningsområden för den berörda produkten. Begäranden om konfidentiell behandling av uppgifter om sökandenas identitet och identiteten för andra kända produktionsföretag som inte deltar i begäran ska endast i undantagsfall vara motiverade, och ska vederbörligen styrkas av de behöriga undersökningsmyndigheterna. I detta avseende ska enbart påståenden inte vara tillräckliga för att motivera begäranden om konfidentiell behandling. Om uppgifter om sökandenas identitet inte får lämnas ut ska de behöriga undersökningsmyndigheterna lämna ut det totala antal producenter som ingår i den inhemska industrin och den andel av produktionen som de sökande står för i förhållande till den inhemska industrins sammanlagda produktion.

ARTIKEL 17.13

Tidsram för undersökningen

Perioden mellan dagen för offentliggörandet av beslutet om att inleda undersökningen och offentliggörandet av det slutliga beslutet får inte överstiga 1 (ett) år. Under exceptionella omständigheter får denna period förlängas, men den får under inga omständigheter överstiga 18 (arton) månader. En part får inte tillämpa skyddsåtgärder om de behöriga undersökningsmyndigheterna inte har iakttagit denna tidsram.

ARTIKEL 17.14

Transparens

Varje part ska inrätta eller bibehålla transparenta, ändamålsenliga och rättvisa förfaranden för en opartisk och rimlig tillämpning av skyddsåtgärder i enlighet med detta kapitel.

AVSNITT F

PROVISORISKA SKYDDSÅTGÄRDER

ARTIKEL 17.15

Provisoriska skyddsåtgärder

1. Under kritiska omständigheter där ett dröjsmål kan orsaka skada som skulle vara svår att avhjälpa får en part, efter vederbörlig anmälan, vidta en provisorisk skyddsåtgärd i enlighet med ett preliminärt fastställande om att det finns tydliga bevis för att importen enligt förmånsvillkor har ökat och att denna import har orsakat eller hotar att orsaka allvarlig skada. Den provisoriska åtgärdens varaktighet får inte överstiga 200 (tvåhundra) dagar, och under den perioden ska kraven i detta kapitel vara uppfyllda. Om det i det slutgiltiga fastställandet konstateras att det inte har förekommit någon allvarlig skada eller något allvarligt hot för den inhemska industrin till följd av importen enligt förmånsvillkor, ska den höjda tullen eller den preliminära garantin, om den uppburits eller påförts inom ramen för provisoriska åtgärder, omgående återbetalas i enlighet med den berörda partens inhemska lagstiftning.
2. Provisoriska skyddsåtgärder får inte vidtas mot Paraguay, såvida inte resultatet av det preliminära fastställandet enligt punkt 1 visar att förekomsten av allvarlig skada eller hotet om allvarlig skada också orsakas av import enligt förmånsvillkor av produkter från Paraguay.

AVSNITT G

OFFENTLIGT TILLKÄNNAGIVANDE

ARTIKEL 17.16

Offentligt tillkännagivande om inledande av en undersökning

Det offentliga tillkännagivandet om inledande av en skyddsåtgärdsundersökning ska innehålla följande uppgifter:

- a) Sökandens namn.
- b) En fullständig beskrivning av den undersökta importerade produkten och dess klassificering enligt Harmoniserade systemet.
- c) Tidsfristen för begäran om utfrågningar.
- d) Tidsfristerna för registrering som berörd part och för att lämna uppgifter, uttalanden och andra handlingar.
- e) Den adress där ansökan och andra handlingar som rör undersökningen kan granskas.
- f) Namn på samt adress och e-postadress eller telefon- eller faxnummer till den institution som kan lämna ytterligare information.

- g) En sammanfattning av de fakta som låg till grund för inledandet av undersökningen, inbegripet uppgifter om import som påstås ha ökat i absoluta eller relativa tal jämfört med den totala produktionen och en analys av den inhemska industrins situation, på grundval av alla uppgifter som lämnats i ansökan.

ARTIKEL 17.17

Offentligt tillkännagivande om tillämpning av bilaterala skyddsåtgärder

Det offentliga tillkännagivandet om beslutet att tillämpa en provisorisk skyddsåtgärd och om att tillämpa eller inte tillämpa en slutgiltig skyddsåtgärd ska innehålla följande uppgifter:

- a) En fullständig beskrivning av de produkter som omfattas av skyddsåtgärden och deras klassificering enligt Harmoniserade systemet.
- b) Uppgifter och bevis som ligger till grund för beslutet, exempelvis
- i) en ökande eller ökad import enligt förmånsvillkor, i tillämpliga fall,
 - ii) den inhemska industrins situation,
 - iii) förekomsten av ett orsakssamband mellan den ökade importen enligt förmånsvillkor av de berörda produkterna och den allvarliga skadan eller hotet om allvarlig skada för den inhemska industrin, i tillämpliga fall, och
 - iv) vid ett preliminärt fastställande, förekomsten av kritiska omständigheter.

- c) Andra motiverade undersökningsresultat och slutsatser om alla relevanta sakliga och rättsliga aspekter.
- d) En beskrivning av den åtgärd som ska vidtas, i tillämpliga fall.
- e) Datum för åtgärdens ikraftträdande och dess varaktighet, i tillämpliga fall.

AVSNITT H

UNDERRÄTTELSE OCH SAMRÅD

ARTIKEL 17.18

Underrättelser

1. Den importerande parten ska skriftligen underrätta den exporterande parten om beslutet att
 - a) inleda undersökningen enligt detta kapitel,
 - b) tillämpa en provisorisk skyddsåtgärd, och
 - c) tillämpa eller inte tillämpa en slutgiltig skyddsåtgärd.

2. Den importerande parten ska underrätta den exporterande parten om beslutet senast 10 (tio) dagar efter dess offentliggörande och beslutet ska åtföljas av ett lämpligt offentligt tillkännagivande. Vid beslut om att inleda en undersökning ska en kopia av begäran om att inleda en undersökning ingå i underrättelsen.

ARTIKEL 17.19

Samråd

1. Om en part fastställer att villkoren för att införa en slutgiltig åtgärd är uppfyllda, ska den skriftligen underrätta den andra parten om detta och samtidigt bjuda in den andra parten till samråd.
2. Den underrättelse och den inbjudan till samråd som avses i punkt 1 ska lämnas minst 30 (trettio) dagar innan en slutgiltig åtgärd förväntas träda i kraft. Om en sådan underrättelse inte lämnas får en part inte tillämpa en slutgiltig åtgärd.
3. Den underrättelse som avses i punkt 1 ska innehålla
 - a) data och objektiva uppgifter som visar att det föreligger allvarlig skada eller hot om allvarlig skada för den inhemska industrin till följd av den ökade importen enligt förmånsvillkor,
 - b) en fullständig beskrivning av den importerade produkt som omfattas av åtgärden och dess klassificering enligt Harmoniserade systemet,
 - c) en beskrivning av den föreslagna åtgärden,

d) datum för åtgärdens ikraftträdande och dess varaktighet, och

e) inbjudan till samråd.

4. Målet med de samråd som avses i punkt 1 ska vara att uppnå en ömsesidig förståelse av allmänt kända fakta och att utbyta åsikter, i syfte att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning. Om en tillfredsställande lösning inte nås inom 30 (trettio) dagar efter den underrättelse som avses i punkt 1, får parten tillämpa åtgärden vid utgången av perioden på 30 (trettio) dagar.

5. Den underrättade parten får när som helst under undersökningens gång begära samråd med den andra parten eller ytterligare upplysningar som den anser vara nödvändiga.

AVSNITT I

EUROPEISKA UNIONENS YTTERSTA RANDOMRÅDEN¹

ARTIKEL 17.20

Europeiska unionens yttersta randområden

1. Trots vad som anges i artikel 17.3 får Europeiska unionen, om en produkt med ursprung i en eller flera signatärstater i Mercosur importeras enligt förmånsvillkor till ett eller flera av Europeiska unionens yttersta randområden i sådana ökade kvantiteter och under sådana förhållanden att den orsakar eller hotar att orsaka en allvarlig försämring av den ekonomiska situationen i ett eller flera av Europeiska unionens yttersta randområden, undantagsvis vidta skyddsåtgärder som är begränsade till det eller de berörda områdenas territorium, såvida inte en ömsesidigt tillfredsställande lösning uppnås.

¹ På den dag då detta avtal träder i kraft är Europeiska unionens yttersta randområden följande: Guadeloupe, Franska Guyana, Martinique, Mayotte, Réunion, Saint-Martin, Azorerna, Madeira och Kanarieöarna. Denna artikel ska även vara tillämplig på ett land eller ett utomeuropeiskt territorium som ändrar sin status till ett yttersta randområde genom ett beslut av Europeiska rådet i enlighet med förfarandet i artikel 355.6 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, från och med det beslutets ikraftträdande. Om ett av Europeiska unionens yttersta randområden ändrar sin status genom samma förfarande, ska denna artikel upphöra att vara tillämplig från och med ikraftträdandet av Europeiska rådets beslut. Europeiska unionen ska skriftligen underrätta den andra parten om varje förändring av de territorier som betraktas som Europeiska unionens yttersta randområden.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 tillämpas övriga regler för bilaterala skyddsåtgärder som fastställs i detta kapitel även på skyddsåtgärder som införs enligt denna artikel.
3. Vid tillämpning av punkt 1 avses med ”allvarlig försämring” stora svårigheter inom en sektor av ekonomin som producerar likadana eller direkt konkurrerande produkter. Fastställandet av allvarlig försämring ska baseras på objektiva faktorer, däribland
- a) ökningen av importvolymen i absoluta tal eller i förhållande till den inhemska produktionen och till importen från andra länder, och
 - b) effekterna av denna import på den berörda industrins eller ekonomiska sektorns situation, inbegripet i fråga försäljningsnivåer, produktion, den ekonomiska situationen och sysselsättning.

KAPITEL 18

HANDEL MED TJÄNSTER OCH ETABLERING

AVSNITT A

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 18.1

Mål och tillämpningsområde

1. Parterna bekräftar på nytt sina respektive åtaganden enligt WTO-avtalet och fastställer härmed de nödvändiga arrangemangen för liberalisering av handeln med tjänster och etablering.
2. Ingenting i detta kapitel ska tolkas som ett krav på privatisering av offentliga tjänster eller som ett påförande av några skyldigheter när det gäller offentlig upphandling.
3. Bestämmelserna i detta kapitel ska inte vara tillämpliga på subventioner eller bidrag som en part ger, inbegripet statsstödda lån, garantier och försäkringar.
4. I enlighet med bestämmelserna i detta kapitel behåller varje part rätten att reglera, att införa nya föreskrifter eller att tillhandahålla tjänster för att uppnå sina politiska mål.
5. Bestämmelserna i detta kapitel ska inte tillämpas på varje parts system för social trygghet.

6. Bestämmelserna i detta kapitel är inte tillämpliga på tjänster som tillhandahålls eller verksamheter som bedrivs i samband med myndighetsutövning, dvs. en tjänst som tillhandahålls eller en verksamhet som bedrivs vare sig på affärsmässiga grunder eller i konkurrens med en eller flera tjänsteleverantörer eller investerare.

7. Detta kapitel ska tillämpas på åtgärder som vidtas av varje part och som berör handel med tjänster och etablering, med undantag för

- a) nationellt sjöfartscabotage¹,
- b) inhemska och internationella lufttransporttjänster, såväl reguljära som icke-reguljära, och tjänster i direkt anslutning till utövandet av trafikrättigheter, med undantag för
 - i) reparation och underhåll av luftfartyg, varvid luftfartyget tas ur drift,
 - ii) försäljning och marknadsföring av lufttransporttjänster,
 - iii) tjänster i datoriserade bokningssystem, och

¹ Utan att det påverkar räckvidden av den verksamhet som kan betraktas som cabotage enligt relevant nationell lagstiftning, omfattar nationellt sjöfartscabotage enligt detta kapitel transport av passagerare eller varor mellan en hamn eller plats i en signatärstat i Mercosur eller i en av Europeiska unionens medlemsstater och en annan hamn eller plats i samma signatärstat i Mercosur eller samma medlemsstat i Europeiska unionen, inklusive på dess kontinentalsockel, i enlighet med Unclos, samt trafik som börjar och slutar i samma hamn eller på samma plats i signatärstaten i Mercosur eller i en av Europeiska unionens medlemsstater.

- iv) mark tjänster,
- c) inlandssjöfart, och
- d) audiovisuella tjänster.

ARTIKEL 18.2

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *konsumtion i utlandet*: tillhandahållande av en tjänst på en parts territorium till en tjänstekonsument från den andra parten (leveranssätt 2).
- b) *gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster*: tillhandahållande av en tjänst från en parts territorium till den andra partens territorium (leveranssätt 1).
- c) *näringsverksamhet*: varje verksamhet av ekonomisk karaktär, oavsett om den är kopplad till tjänstesektorn eller andra sektorer än tjänstesektorn, om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 18.1.
- d) *företag*: en juridisk person från en part, eller en filial eller ett representationskontor för en sådan juridisk person från en part, som bildats genom etablering enligt definition i enlighet med denna artikel.

- e) *tillfällig inresa och vistelse för fysiska personer*: inresa och tillfällig vistelse för nyckelpersonal, praktikanter med akademisk examen, säljare, tjänsteleverantörer på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare från en part på den andra partens territorium, i enlighet med avsnitt B i detta kapitel.
- f) *etablering*:
- i) bildande, förvärv eller upprätthållande av en juridisk person¹, eller
 - ii) grundande eller upprätthållande av en filial eller ett representationskontor för en juridisk person på en parts territorium i syfte att bedriva näringsverksamhet.
- g) *investerare från en part*: varje person som avser att bedriva eller bedriver näringsverksamhet genom etablering på den andra partens territorium².

¹ Med ”bildande” och ”förvärv” av en juridisk person avses även kapitaldeltagande i en juridisk person i syfte att etablera eller bibehålla varaktiga ekonomiska förbindelser.

² Om näringsverksamheten inte bedrivs direkt av en juridisk person utan genom andra former av etablering, t.ex. en filial eller ett representationskontor, ska investeraren (dvs. den juridiska personen) genom en sådan etablering ändå medges den behandling som investerare medges enligt del III i avtalet. En sådan behandling ska medges den etablering genom vilken näringsverksamheten bedrivs och behöver inte medges andra delar av investerarens verksamhet som är belägna utanför det territorium där näringsverksamheten bedrivs.

- h) *juridisk person*: ett rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt tillämplig lagstiftning, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen är privatägt eller statsägt, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare eller föreningar.
- i) en juridisk person
 - i) ägs av fysiska eller juridiska personer från en part, om mer än 50 % av aktiekapitalet ägs av nyttjandeberättigade fysiska eller juridiska personer från den parten, och
 - ii) *kontrolleras* av fysiska eller juridiska personer från en part, om dessa fysiska eller juridiska personer har befogenhet att utse en majoritet av styrelseledamöterna eller lagenligt styra verksamheten.
- j) *juridisk person från en part*: en juridisk person som antingen
 - i) har bildats eller på annat sätt är organiserad enligt den partens lagstiftning och bedriver betydande affärsverksamhet på den partens eller den andra partens territorium, eller
 - ii) när det gäller etablering, ägs eller kontrolleras av
 - A) fysiska personer från denna part, eller
 - B) juridiska personer från den parten som identifieras i led j i.

Trots vad som anges i led ii ska rederier som är etablerade utanför Europeiska unionen eller Mercosur och som kontrolleras av fysiska personer som är medborgare i en av Europeiska unionens medlemsstater respektive i en signatärstat i Mercosur också omfattas av bestämmelserna i detta kapitel, om deras fartyg är registrerade i enlighet med den EU-medlemsstatens eller den signatärstatens i Mercosur lagar och andra författningar och för en EU-medlemsstat eller en signatärstat i Mercosur flagg¹.

- k) *åtgärd*: alla åtgärder som vidtas av en part, i form av lagar, författningar, regler, förfaranden, beslut och administrativa åtgärder eller i någon annan form.
- l) *åtgärder som antas eller bibehålls av en part*: åtgärder som vidtas eller vidtagits av
 - i) centrala, regionala eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter, och
 - ii) icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som centrala, regionala eller lokala självstyrelseorgan eller myndigheter har delegerat till dem.
- m) *parter åtgärder som berör etablering, gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster, konsumtion i utlandet samt inresa och tillfällig vistelse för fysiska personer*: inbegriper åtgärder avseende
 - i) köp av, betalning för eller användning av en tjänst,

¹ Led j i denna artikel ska under inga omständigheter tolkas på ett sådant sätt att ett rederi som bildats eller etablerats i, eller bildats som bolag, etablerats eller på annat sätt organiserats i enlighet med lagar som är tillämpliga på ett territorium som är föremål för en suveränitetstvist som involverar Republiken Argentina kan omfattas av bestämmelserna i detta kapitel. Denna bestämmelse ska inte tolkas som att den innebär att de lagar som tillämpas på sådana territorier är legitima.

- ii) tillgång till och användning av, i samband med bedrivande av näringsverksamhet, tjänster som de parterna kräver ska erbjudas allmänheten generellt, och
 - iii) tillträde, inbegripet genom etablering, för personer från en part till den andra partens territorium för att bedriva näringsverksamhet på det territoriet.
- n) *fysisk person*: en person som är medborgare eller varaktigt bosatt¹ i en av signatärstaterna i Mercosur eller någon av Europeiska unionens medlemsstater i enlighet med deras respektive lagstiftning.
- o) *sektor*: för en näringsverksamhet:
- i) med hänvisning till ett specifikt åtagande, en eller flera eller samtliga delsektorer för denna tjänst eller icke-tjänst, i enlighet med de specifika åtaganden som anges i bilagorna 18-A till 18-E, eller
 - ii) i övrigt hela den tjänste- eller icke-tjänstesektorn, inbegripet alla dess delsektorer.
- p) *tjänsteleverantör*: varje person som avser att tillhandahålla eller tillhandahåller en tjänst².
- q) *tillhandahållande av en tjänst*: omfattar produktion, distribution, marknadsföring, försäljning och leverans av en tjänst.

¹ Om en part i allt väsentligt medger samma behandling av varaktigt bosatta som av fysiska personer som är medborgare i den parten, ska de varaktigt bosatta omfattas av definitionen av fysiska personer när det gäller åtgärder som berör gränsöverskridande handel med tjänster, konsumtion i utlandet och etablering.

² Om tjänsten inte tillhandahålls direkt av en juridisk person ska den behandling som föreskrivs i detta kapitel även medges den filial eller det representationskontor genom vilken eller vilket tjänsten tillhandahålls och behöver inte medges några delar av leverantörens verksamhet som är belägna utanför det territorium där tjänsten tillhandahålls.

ARTIKEL 18.3

Marknadstillträde

1. När det gäller marknadstillträde genom etablering, gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster, konsumtion i utlandet samt inresa och tillfällig vistelse för fysiska personer enligt avsnitt B, ska varje part medge företag, investerare, tjänster och tjänsteleverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som föreskrivs enligt de villkor och begränsningar som överenskommits och specificerats i de specifika åtaganden som anges i bilagorna 18-A till 18-E.
2. Inom sektorer där åtaganden om marknadstillträde görs, definieras de åtgärder som en part inte får bibehålla eller anta, vare sig regionalt eller för hela sitt territorium, såvida inte annat anges i bilagorna 18-A till 18-E, enligt följande:
 - a) Begränsningar av antalet tjänsteleverantörer eller företag, genom numeriska kvoter, monopol, ensamrätt eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.
 - b) Begränsningar av det totala värdet av transaktioner eller tillgångar, genom numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.
 - c) Begränsningar av det totala antalet transaktioner eller den totala produktionsvolymen uttryckta i angivna numeriska enheter, genom kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.
 - d) Begränsningar av utländskt kapitaläggande genom fastställande av en maximal procentgräns för utländskt aktieäggande eller det totala värdet av enskilda eller aggregerade utländska investeringar.

- e) Åtgärder som begränsar eller föreskriver de typer av rättssubjekt eller samriskföretag genom vilka en investerare eller tjänsteleverantör från den andra parten får bedriva en viss näringsverksamhet.
 - f) Begränsningar av det totala antal fysiska personer som får anställas inom en viss sektor eller som ett företag får anställa och som krävs för och har direkt anknytning till bedrivandet av en näringsverksamhet, genom numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.
3. Prövningar av det ekonomiska behovet ska beskrivas klart och tydligt, med angivande av de aspekter som gör att överensstämmelse inte uppnås med denna artikel och med specificering av de kriterier på vilka prövningen bygger.

ARTIKEL 18.4

Nationell behandling

1. Inom de sektorer som förtecknas i bilagorna 18-A till 18-E, och med förbehåll för de villkor och kvalifikationer som anges i dessa bilagor, ska varje part, när det gäller alla åtgärder som berör etablering¹, gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster, konsumtion i utlandet samt inresa och tillfällig vistelse för fysiska personer enligt avsnitt B, medge företag, investerare, tjänster och tjänsteleverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den behandling som medges för partens egna likadana företag, investerare, tjänster och tjänsteleverantörer.

¹ Skyldigheten enligt denna punkt gäller även för åtgärder som reglerar sammansättningen av styrelsen i ett företag, såsom krav på medborgarskap och bosättning.

2. En part får uppfylla kravet i punkt 1 genom att medge företag, investerare, tjänster och tjänsteleverantörer från den andra parten antingen en till formen identisk behandling eller en till formen olik behandling i förhållande till den som parten medger sina egna likadana företag, investerare, tjänster och tjänsteleverantörer.
3. En till formen identisk eller en till formen olik behandling ska anses vara mindre gynnsam om den ändrar konkurrensvillkoren till förmån för företag, investerare, tjänster eller tjänsteleverantörer från parten jämfört med likadana företag, investerare, tjänster eller tjänsteleverantörer från den andra parten.
4. Specifika åtaganden enligt denna artikel ska inte tolkas som att en part måste kompensera för inneboende konkurrensnackdelar som beror på de aktuella företagens, investerarnas, tjänsternas eller tjänsteleverantörernas utländska natur.

ARTIKEL 18.5

Förteckning över specifika åtaganden

1. De sektorer som varje part liberaliserar i enlighet med detta kapitel samt de begränsningar av marknadstillträde och nationell behandling som genom förbehåll gäller för tjänster, tjänsteleverantörer, företag och investerare från den andra parten i dessa sektorer anges i bilagorna 18-A till 18-E.
2. Parterna får inte tillämpa några andra begränsningar av marknadstillträde eller nationell behandling än de som anges i bilagorna 18-A till 18-E.

AVSNITT B

FYSISKA PERSONERS INRESA OCH TILLFÄLLIGA VISTELSE FÖR TILLHANDAHÅLLANDE AV TJÄNSTER OCH FÖR AFFÄRSÄNDAMÅL

ARTIKEL 18.6

Tillämpningsområde

1. Detta avsnitt gäller för en parts åtgärder avseende inresa och tillfällig vistelse på sitt territorium för nyckelpersonal, praktikanter med akademisk examen, säljare, tjänsteleverantörer på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare från den andra parten i enlighet med punkterna 2 och 3.
2. Bestämmelserna i detta avsnitt ska inte tillämpas på åtgärder som berör fysiska personer som söker tillträde till en parts arbetsmarknad, och inte heller på en parts åtgärder som rör medborgarskap, hemvist eller fast anställning.
3. Bestämmelserna i detta avsnitt hindrar inte någon av parterna från att tillämpa åtgärder som är nödvändiga för att reglera inresa, tillfällig vistelse och rörlighet under ordnade former för fysiska personer inom sitt territorium eller för att skydda sina gränsers integritet, om sådana åtgärder inte upphäver eller inskränker de förmåner som tillfaller någon av parterna enligt villkoren i ett specifikt åtagande¹.

¹ Enbart det faktum att visering krävs för en fysisk person från vissa länder, men inte från andra, ska inte anses upphäva eller inskränka förmåner enligt ett specifikt åtagande.

4. Med förbehåll för artiklarna 18.17 och 18.18 ska ingenting i detta avsnitt hindra en part från att kräva att fysiska personer har de kvalifikationer eller den yrkeserfarenhet som krävs för verksamhetssektorn i fråga på det territorium där tjänsten tillhandahålls.

ARTIKEL 18.7

Definitioner

1. I detta avsnitt gäller följande definitioner:

- a) *säljare*: fysiska personer som företräder en juridisk person från en part och som söker rätt till inresa och tillfällig vistelse på den andra partens territorium för att förhandla om försäljning av tjänster eller varor eller för att ingå avtal om att sälja tjänster eller varor för den leverantörens räkning. De ägnar sig inte åt direkt försäljning till allmänheten, får ingen ersättning från någon källa inom värdparten och är inte kommissionärer.
- b) *tjänstелеverantörer på kontraktsbasis*: fysiska personer som är anställda av en juridisk person från en part som inte är etablerad på den andra partens territorium och som har ingått ett kontrakt om tillhandahållande av tjänster med en slutkonsument i den sistnämnda parten, vilket kräver att dess anställda tillfälligt uppehåller sig i den parten för att fullgöra kontraktet om tillhandahållande av tjänster¹.

¹ Det tjänstekontrakt som avses i led b ska ha ingåtts i god tro och ska uppfylla kraven i lagar och andra författningar i den part där kontraktet genomförs.

- c) *praktikanter med akademisk examen*: fysiska personer som har varit anställda hos en juridisk person från en part under minst 1 (ett) år, som har en universitetsexamen och som tillfälligt förflyttas till ett företag på den andra partens territorium för ändamål som rör karriärutveckling eller för att få utbildning i affärsteknik eller affärsmetoder¹.
- d) *oberoende yrkesutövare*: fysiska personer som ägnar sig åt att tillhandahålla en tjänst, som är etablerade som egenföretagare på en parts territorium, som inte har någon etablering på den andra partens territorium och som har ingått ett kontrakt om tillhandahållande av tjänster med en slutkonsument på den andra partens territorium, vilket kräver att de tillfälligt uppehåller sig i den parten för att fullgöra kontraktet om tillhandahållande av tjänster².
- e) *nyckelpersonal*: fysiska personer som är anställda av en juridisk person från en part som inte är en ideell organisation, och som ansvarar för etablering eller korrekt kontroll, administration och drift av ett företag, och som utgörs av
 - i) *affärsresenärer*: fysiska personer som arbetar i ledande ställning och som ansvarar för etablering av ett företag. De gör inga direkta transaktioner med allmänheten och får inte någon ersättning från någon källa inom värdparten, och

¹ Det företag som tar emot en praktikant får åläggas att för godkännande i förväg lämna in ett utbildningsprogram för hela vistelsen, vilket visar att syftet med vistelsen är utbildning. De behöriga myndigheterna får kräva att utbildningen kopplas till praktikantens universitetsexamen.

² Det tjänstekontrakt som avses i led d ska ha ingåtts i god tro och ska uppfylla kraven i lagar och andra författningar i den part där kontraktet genomförs.

- ii) *personer som är föremål för företagsintern förflyttning*: fysiska personer som har varit anställda av en juridisk person från en part, eller som har varit delägare i denna, under minst 1 (ett) år och som tillfälligt förflyttas till den juridiska personens företag eller huvudkontor på den andra partens territorium och tillhör någon av följande kategorier:

A) Chefer:

fysiska personer i ledande ställning i en juridisk person, som företrädesvis leder företagets administration och som huvudsakligen står under allmänt överinseende av och får instruktioner från styrelsen eller bolagets aktieägare eller motsvarande, bland annat när det gäller följande roller:

- Att leda företaget eller en avdelning eller underavdelning av det.
- Att övervaka och kontrollera det arbete som utförs av annan tillsyns- eller ledningspersonal eller personal med särskilda fackkunskaper.
- Att ha behörighet att personligen anställa och säga upp personal eller tillstyrka anställning, uppsägning och andra personalåtgärder.

B) Specialister:

Fysiska personer som arbetar inom en juridisk person och som har specialkunskaper som är väsentliga för företagets näringsverksamhet, teknik eller ledning.

ARTIKEL 18.8

Nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen

För varje sektor för vilken åtaganden görs för etablering enligt förteckningen i bilagorna 18-B och 18-E, och om inte annat följer av de förbehåll som förtecknas i bilagorna 18-C och 18-E, ska varje part tillåta investerare från den andra parten att i sitt företag anställa fysiska personer från den andra parten, om dessa anställda är nyckelpersonal eller praktikanter med akademisk examen enligt definitionerna i artikel 18.7. Varaktigheten för den tillfälliga inresan och vistelsen för nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen ska vara

- a) den tid som krävs för fullgörandet av kontraktet eller en period på upp till 3 (tre) år för personer som är föremål för företagsintern förflyttning, beroende på vilken som är kortast,
- b) upp till 60 (sextio) dagar under en period på 12 (tolv) månader för affärsresenärer, och
- c) upp till 1 (ett) år för praktikanter med akademisk examen.

ARTIKEL 18.9

Säljare

För varje sektor för vilken åtaganden görs för gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster och för etablering enligt förteckningen i bilagorna 18-A, 18-B och 18-E, och om inte annat följer av de förbehåll som förtecknas i bilagorna 18-C och 18-E, ska varje part tillåta säljare att tillfälligt inresa till och vistas i parten under en period på upp till 90 (nittio) dagar under varje period på 12 (tolv) månader¹.

ARTIKEL 18.10

Tjänsteleverantörer på kontraktsbasis och oberoende yrkesutövare

1. För de sektorer som anges i bilagorna 18-D och 18-E och om inte annat följer av de förbehåll som anges i dessa bilagor, ska varje part tillåta tillhandahållande av tjänster till sitt territorium av tjänsteleverantörer på kontraktsbasis från den andra parten genom närvaro av fysiska personer, på följande villkor:
 - a) Den juridiska person som anställer den fysiska personen ska ha erhållit ett tjänstekontrakt för en period av högst 12 (tolv) månader.
 - b) De fysiska personer som reser in till den andra parten ska ha lämplig utbildning eller erfarenhet som är relevant för den tjänst som ska tillhandahållas.

¹ Denna artikel påverkar inte de rättigheter och skyldigheter som följer av bilaterala avtal om undantag från viseringskrav mellan enskilda signatärstater i Mercosur och enskilda medlemsstater i Europeiska unionen.

- c) Den fysiska personen ska inte erhålla någon annan ersättning för tillhandahållandet av tjänsten än den ersättning som tjänsteleverantören på kontraktsbasis betalar under den fysiska personens vistelse i den andra parten.
- d) De fysiska personernas tillfälliga inresa och vistelse på den berörda partens territorium får omfatta en sammanlagd period på högst 6 (sex) månader under varje period på 12 (tolv) månader eller kontraktets giltighetstid, beroende på vilken som är kortast.
- e) Ett tillträde beviljat enligt bestämmelserna i denna artikel gäller enbart den tjänsteverksamhet som är föremål för kontraktet och medför ingen rätt för fysiska personer att använda yrkestiteln i den part där tjänsten tillhandahålls.

2. För de sektorer som anges i bilagorna 18-D och 18-E och om inte annat följer av de förbehåll som anges i dessa bilagor, ska varje part tillåta tillhandahållande av tjänster till sitt territorium av oberoende yrkesutövare från den andra parten genom närvaro av fysiska personer, på följande villkor:

- a) De fysiska personerna ska ha erhållit ett tjänstekontrakt för en period av högst 12 (tolv) månader.
- b) De fysiska personer som reser in till den andra parten ska ha lämplig utbildning och lämpliga yrkeskvalifikationer av relevans för den tjänst som ska tillhandahållas.
- c) De fysiska personernas tillfälliga inresa och vistelse i den berörda parten får omfatta en sammanlagd period på högst 6 (sex) månader under varje period på 12 (tolv) månader eller kontraktets giltighetstid, beroende på vilken som är kortast.

- d) Ett tillträde beviljat enligt bestämmelserna i denna artikel gäller enbart den tjänsteverksamhet som är föremål för kontraktet och medför ingen rätt för den fysiska personen att använda yrkestiteln i den part där tjänsten tillhandahålls.

AVSNITT C

REGELVERK

UNDERAVSNITT 1

BESTÄMMELSER MED ALLMÄN GILTIGHET

ARTIKEL 18.11

Ömsesidigt erkännande

1. Ingenting i detta kapitel ska hindra en part från att kräva att fysiska personer har de kvalifikationer eller den yrkeserfarenhet som krävs för verksamhetssektorn i fråga på det territorium där tjänsten tillhandahålls.
2. För efterlevnad, helt eller delvis, av sina standarder eller kriterier för tillståndsgivning till och licensiering eller certifiering av investerare och tjänsteleverantörer får en part erkänna den utbildning eller erfarenhet som erhållits, de krav som uppfyllts eller de licenser eller certifieringar som beviljats i den andra parten. Ett sådant erkännande, vilket kan ske genom harmonisering eller på annat sätt, kan grundas på ett avtal eller arrangemang eller ges ensidigt.

ARTIKEL 18.12

Transparens

1. Varje part ska omgående och, utom vid nödsituationer, senast vid deras ikraftträdande offentliggöra alla relevanta åtgärder med allmän giltighet som avser eller inverkar på detta kapitel.
2. De åtgärder som avses i punkt 1 ska omfatta åtgärder som gäller alla leveranssätt, inbegripet förfarandet för inresa och tillfällig vistelse för de kategorier av fysiska personer som definieras i artikel 18.7. Informationen om dessa åtgärder ska hållas uppdaterad. Varje part ska underlätta tillgången till relevant information genom att för den andra parten ange var relevanta publikationer och webbplatser finns.
3. Om ett offentliggörande av de åtgärder som avses i punkt 1 inte är praktiskt möjligt ska sådana åtgärder göras tillgängliga för allmänheten på annat sätt.
4. Varje part ska omgående besvara en begäran från den andra parten om specifik information om någon av dess relevanta åtgärder med allmän giltighet som avses i punkt 1, inbegripet de åtgärder avseende inresa och tillfällig vistelse för tjänsteleverantörer som avses i punkt 2.
5. Varje part ska inrätta en eller flera informationspunkter som på begäran ska tillhandahålla tjänsteleverantörer från den andra parten specifik information om någon av dess åtgärder med allmän giltighet som avses i punkt 1. Parterna ska underrätta varandra om dessa informationspunkter senast ett år efter detta avtals ikraftträdande. Informationspunkterna behöver inte vara depositarier för lagar och andra författningar.

6. Ingenting i detta kapitel ska innebära en skyldighet för en part att tillhandahålla konfidentiell information vars utlämnande skulle hindra brottsbekämpningen eller på annat sätt strida mot allmänhetens intresse eller vara till skada för enskilda offentliga eller privata företags legitima affärsintressen.

UNDERAVSNITT 2

INHEMSK REGLERING

ARTIKEL 18.13

Tillämpningsområde

1. Detta underavsnitt ska endast tillämpas på de sektorer där en part gjort specifika åtaganden som förtecknas i bilagorna 18-A till 18-E och i den utsträckning som dessa specifika åtaganden är tillämpliga.
2. Detta underavsnitt är inte tillämpligt på åtgärder i den utsträckning de utgör begränsningar enligt artiklarna 18.3 och 18.4.
3. I sektorer där specifika åtaganden görs enligt bilagorna 18-A till 18-E ska varje part säkerställa att alla åtgärder med allmän giltighet som berör handel med tjänster och etablering administreras på ett rimligt, objektivet och opartiskt sätt.
4. Varje part ska följa detta underavsnitt när det gäller åtgärder som rör licensieringskrav och licensieringsförfaranden samt kvalifikationskrav och kvalifikationsförfaranden.

5. Detta underavsnitt ska tillämpas på varje parts åtgärder som rör licensieringskrav, licensieringsförfaranden, kvalifikationskrav och kvalifikationsförfaranden som berör

- a) gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster,
- b) etablering på dess territorium av ett företag enligt definitionen i artikel 18.2, eller
- c) tillfällig vistelse på dess territorium för kategorier av fysiska personer enligt definitionerna i artikel 18.7.

ARTIKEL 18.14

Definitioner

I detta underavsnitt gäller följande definitioner:

- a) *behörig myndighet*: varje centralt, regionalt eller lokalt självstyrelseorgan eller varje central, regional eller lokal myndighet eller varje icke-statligt organ som utövar befogenheter som delegerats av centrala, regionala eller lokala självstyrelseorgan eller myndigheter, och som har rätt att fatta beslut om tillstånd att tillhandahålla en tjänst eller om tillstånd att etablera ett företag i syfte att bedriva näringsverksamhet.
- b) *licensieringsförfaranden*: administrativa regler och förfaranderegler som en tjänsteleverantör eller investerare som ansöker om tillstånd att tillhandahålla en tjänst eller etablera ett företag måste följa för att visa att licensieringskraven uppfylls.

- c) *licensieringskrav*: andra materiella krav än kvalifikationskrav som en tjänsteleverantör eller investerare är skyldig att uppfylla för att från en behörig myndighet erhålla ett beslut om tillstånd att tillhandahålla en tjänst eller om tillstånd att etablera ett företag för att bedriva näringsverksamhet, inbegripet ett beslut om att ändra eller förnya ett sådant tillstånd.
- d) *kvalifikationsförfaranden*: administrativa regler eller förfaranderegler som en fysisk person måste följa för att visa att han eller hon uppfyller kvalifikationskraven för att erhålla tillstånd att tillhandahålla en tjänst.
- e) *kvalifikationskrav*: materiella krav avseende en fysisk persons kompetens att tillhandahålla en tjänst, som måste styrkas för att erhålla tillstånd att tillhandahålla en tjänst.

ARTIKEL 18.15

Licensieringsvillkor

1. Varje parts åtgärder i fråga om licensieringskrav ska baseras på kriterier som är
 - a) proportionella i förhållande till ett allmänpolitiskt mål,
 - b) tydliga och entydiga,
 - c) objektiva, och
 - d) offentliggjorda i förväg.

2. En licens ska beviljas av den behöriga myndigheten så snart som det mot bakgrund av en lämplig undersökning har fastställts att villkoren för erhållande av en licens är uppfyllda.

3. Om antalet licenser för en viss verksamhet är begränsat på grund av knappa naturresurser eller begränsad teknisk kapacitet ska varje part välja kandidater med hjälp av ett opartiskt och transparent urvalsförfarande som i synnerhet erbjuder tillräcklig publicitet om förfarandets inledande, utförande och avslutande. Om inte annat följer av bestämmelserna i denna artikel får varje part ta hänsyn till allmänpolitiska mål när den fastställer reglerna för urvalsförfarandena.

ARTIKEL 18.16

Licensieringsförfaranden

1. Licensieringsförfaranden ska vara tydliga och offentliggöras i förväg. Varje part ska säkerställa att dess behöriga myndigheters licensieringsförfaranden och därtill hörande beslut är objektiva och opartiska i förhållande till samtliga sökande.

2. Licensieringsförfarandena får inte vara avskräckande och får inte i onödan komplicera eller försena tillhandahållandet av tjänsten.

3. De licensavgifter¹ som de sökande kan ådra sig genom sin ansökan ska vara rimliga och får inte i sig begränsa tillhandahållandet av tjänsten. I den utsträckning det är praktiskt möjligt ska dessa avgifter stå i proportion till kostnaderna för de berörda licensieringsförfarandena.
4. En parts behöriga myndigheter ska, i den utsträckning det är praktiskt möjligt, ange en vägledande tidsram för handläggningen av en ansökan. Ansökningar ska handläggas inom en rimlig tidsperiod. Denna period ska inte börja löpa förrän alla handlingar inkommit till de behöriga myndigheterna. Om det är motiverat på grund av ärendets komplexa karaktär, får den behöriga myndigheten förlänga tidsfristen med en rimlig tidsperiod. Förlängningen och dess varaktighet ska motiveras på vederbörligt sätt och i den utsträckning det är praktiskt möjligt meddelas sökanden innan den ursprungliga tidsfristen har löpt ut.
5. Om ansökan är ofullständig ska sökanden så snart som möjligt informeras om att ytterligare handlingar behöver sändas in. I sådana fall får de behöriga myndigheterna tillfälligt avbryta den tidsfrist som avses i punkt 4 till dess att de har mottagit alla handlingar.
6. Om en begäran avslås på grund av att den inte uppfyller de föreskrivna förfarandena eller formaliteterna, ska sökanden så snart som möjligt informeras om avslaget och om tillgängliga möjligheter till prövning.

¹ Licensavgifter omfattar inte betalningar vid auktioner, upphandlingar eller andra icke-diskriminerande sätt att tilldela koncessioner, eller obligatoriska bidrag till tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster.

ARTIKEL 18.17

Kvalifikationskrav

1. Kvalifikationskrav ska baseras på kriterier som är
 - a) proportionella i förhållande till ett allmänpolitiskt mål,
 - b) tydliga och entydiga,
 - c) objektiva, och
 - d) offentliggjorda i förväg.
2. Om en part inför kvalifikationskrav för tillhandahållande av en tjänst ska den säkerställa att det finns lämpliga förfaranden för kontroll och bedömning av de kvalifikationer som innehas av tjänsteleverantörer från den andra parten. Om en parts behöriga myndighet anser att medlemskap i en relevant yrkesorganisation på en annan parts territorium visar på sökandens kompetens- eller erfarenhetsnivå, ska detta medlemskap vederbörligen beaktas.
3. För tillhandahållande av yrkesmässiga tjänster ska omfattningen av prov och andra kvalifikationskrav från en behörig myndighets sida vara kopplad till rätten att utöva ett yrke för vilket tillstånd söks, för att undvika att otillbörligt begränsa rätten för personer från den andra parten att ansöka.

4. Förutsatt att sökanden har lagt fram alla nödvändiga styrkande bevis på sina kvalifikationer ska den behöriga myndigheten vid kontroll och bedömning av sådana kvalifikationer identifiera eventuella brister och informera sökanden om kraven för att åtgärda dessa. Dessa krav kan omfatta kursarbete, prov och utbildning. Om en sökande från en part lägger fram bevis på kvalifikationer som erhållits på ett tredjelands territorium ska detta inte i sig utgöra ett skäl för den andra partens behöriga myndighet att på förhand avslå ansökan och avstå från att göra en bedömning av de kvalifikationer som lagts fram.
5. Om prov behöver avläggas ska varje part säkerställa att de erbjuds med rimlig frekvens. De som ansöker om att avlägga prov ska ges en rimlig tidsfrist för att lämna in ansökningar.
6. När kvalifikationskraven och alla andra tillämpliga lagstadgade krav har uppfyllts ska varje part säkerställa att en tjänsteleverantör får tillhandahålla tjänsten utan oskäligt dröjsmål.

ARTIKEL 18.18

Kvalifikationsförfaranden

1. Kvalifikationsförfaranden ska baseras på kriterier som är
 - a) tydliga och entydiga,
 - b) objektiva, och
 - c) offentligtgjorda i förväg.

2. Varje part ska säkerställa att dess behöriga myndigheters kvalifikationsförfaranden och därtill hörande beslut är opartiska i förhållande till samtliga sökande.
3. En sökande ska i princip inte behöva kontakta mer än 1 (en) behörig myndighet när det gäller kvalifikationsförfaranden.
4. Om ansökan ska lämnas in inom vissa tidsfrister ska de sökande medges en rimlig tidsrymd för att kunna lämna in ansökan. Den behöriga myndigheten ska utan oskäligt dröjsmål inleda handläggningen av en ansökan. Den behöriga myndigheten ska i den utsträckning det är praktiskt möjligt godta ansökningar i elektroniskt format på samma äkthetsvillkor som ansökningar som lämnas in i pappersform.
5. När så är möjligt ska den behöriga myndigheten godta bestyrkta kopior i stället för originalhandlingar.
6. Om ansökan avslås av den behöriga myndigheten ska sökanden informeras, skriftligen i den utsträckning det är praktiskt möjligt, utan oskäligt dröjsmål. Myndigheten ska på begäran informera sökanden om skälen till att ansökan avslagits och identifiera eventuella brister och sätt att åtgärda dem. Den ska informera sökanden om tidsramen för överklagande av beslutet, om en sådan finns. Den ska göra det möjligt för en sökande att inom en rimlig tidsfrist lämna in en ansökan på nytt.
7. Varje part ska säkerställa att handläggningen av en ansökan, inklusive kontrollen och bedömningen av en kvalifikation, slutförs inom en rimlig tidsram efter dagen för inlämning av en fullständig ansökan. Varje part ska sträva efter att fastställa en normal tidsram för handläggningen av en ansökan.

8. Varje part ska säkerställa att alla avgifter för kvalifikationsförfaranden står i proportion till de behöriga myndigheternas kostnader och inte i sig begränsar tillhandahållandet av tjänsten.

ARTIKEL 18.19

Överprövning av administrativa beslut

Varje part ska bibehålla eller inrätta allmänna domstolar, skiljedomstolar eller förvaltningsdomstolar eller rättsliga förfaranden, skiljeförfaranden eller administrativa förfaranden som på begäran av en berörd investerare eller tjänsteleverantör från den andra parten tillhandahåller skyndsam överprövning av och, i motiverade fall, lämpliga korrigerande åtgärder av administrativa beslut som berör etablering, gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster eller tillfällig vistelse för fysiska personer som tillhandahåller tjänster. Om sådana förfaranden inte är oberoende av det organ som svarar för det administrativa beslutet i fråga, ska varje part säkerställa att förfarandena verkligen erbjuder en objektiv och opartisk överprövning.

UNDERAVSNITT 3

POSTTJÄNSTER

ARTIKEL 18.20

Tillämpningsområde

1. I detta underavsnitt fastställs principerna för det regelverk för posttjänster angående vilket varje part har gjort specifika åtaganden enligt förteckningen i bilagorna 18-A och 18-E, i enlighet med detta underavsnitt.
2. Detta underavsnitt kräver inte att en part liberaliserar tjänster som är förbehållna 1 (en) eller flera utsedda operatörer enligt förteckningen i bilagorna 18-A och 18-E.

ARTIKEL 18.21

Definitioner

I detta underavsnitt gäller följande definitioner:

- a) *väsentliga krav*: allmänna icke-ekonomiska skäl för att införa villkor för tillhandahållande av posttjänster som kan inbegripa konfidentiell behandling av korrespondens, nätverkssäkerhet när det gäller transport av farligt gods, dataskydd, miljöskydd och regional planering.

- b) *licens*: varje form av auktorisation eller tillstånd¹ som anger rättigheter och skyldigheter som är specifika för postsektorn och som beviljas en enskild leverantör av en regleringsmyndighet eller något annat behörigt organ, och som krävs innan en viss tjänst tillhandahålls.
- c) *postförsändelse*: en försändelse adresserad i den slutliga form i vilken den ska befordras av en leverantör av posttjänster, oberoende av om denne är offentlig eller privat, och som kan omfatta försändelser såsom brev, paket, tidningar, kataloger m.m.
- d) *posttjänster*:² tjänster som omfattar insamling, sortering, transport och utdelning av postförsändelser, oavsett destination (inhemsk eller utländsk), tjänstens hastighet (prioriterad, icke-prioriterad, brådskande, express eller annat) eller operatör (offentlig eller privat).
- e) *regleringsmyndighet*: det eller de oberoende organ som ansvarar för regleringen av posttjänster enligt detta underavsnitt.
- f) *samhällsomfattande tjänster*: permanent tillhandahållande av en posttjänst av en viss angiven kvalitet överallt på en parts territorium till överkomliga priser för alla användare.

¹ För tydlighetens skull påpekas att detta omfattar beviljande av en koncession, registrering, deklaration, anmälan eller enskilda licenser.

²”Posttjänster” omfattar CPC 7511 och CPC 7512.

ARTIKEL 18.22

Förebyggande av konkurrensbegränsande metoder inom postsektorn

Varje part ska säkerställa att en leverantör av posttjänster inom ramen för en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster eller inom ramen för ett postmonopol inte använder konkurrensbegränsande metoder såsom

- a) att använda intäkter från tillhandahållandet av sådana tjänster för att korssubventionera tillhandahållandet av expressposttjänster eller andra icke samhällsomfattande posttjänster, och
- b) att differentiera mellan kunder såsom företagskunder, storkunder eller samlastare vad gäller priser eller andra villkor vid tillhandahållandet av en tjänst som är föremål för en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster eller ett postmonopol, om en sådan differentiering inte grundar sig på objektiva eller opartiska kriterier.

ARTIKEL 18.23

Samhällsomfattande tjänster

Varje part har rätt att fastställa vilket slags skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som den önskar upprätthålla och att besluta om dess omfattning och genomförande. Varje part får anta nödvändiga åtgärder för att skydda genomförandet, utvecklingen och upprätthållandet av de samhällsomfattande posttjänsterna. Sådana åtgärder och skyldigheter ska inte betraktas som konkurrensbegränsande i sig, om de tillämpas på ett transparent, icke-diskriminerande och proportionerligt sätt.

ARTIKEL 18.24

Licenser för tillhandahållande av posttjänster

1. Varje part får kräva licenser för tillhandahållande av posttjänster. En licens ska när så är möjligt beviljas genom ett förenklat tillståndsförfarande i enlighet med nationella lagar och andra författningar.
2. En licens får kräva efterlevnad av väsentliga krav, inbegripet kvalitetsstandarder och respekt för ensamrätt och särskilda rättigheter för utsedda operatörer av reserverade tjänster eller samhällsomfattande posttjänster.
3. Om en part kräver en licens ska
 - a) den i lättillgänglig form göra tillgängliga för allmänheten
 - i) de rättigheter och skyldigheter som följer av en sådan licens,
 - ii) kriterier och villkor för licensiering, och
 - iii) i möjligaste mån, den tidsperiod som normalt krävs för att fatta ett beslut om en licensansökan,
 - b) förfarandena för licensgivning vara transparenta, icke-diskriminerande, proportionerliga och grundade på objektiva kriterier, och

- c) de licensavgifter¹ som de sökande kan ådra sig genom sin ansökan vara rimliga och får inte i sig begränsa tillhandahållandet av tjänsten.

4. Statusen för en licensansökan och skälen för ett avslag på licensansökan ska på begäran meddelas den sökande. Varje part ska i enlighet med sina lagar och andra författningar upprätthålla eller inrätta ett förfarande för de sökande att överklaga ett avslag på licensansökan till ett inhemskt oberoende organ. Ett sådant förfarande ska vara transparent och icke-diskriminerande och grundat på objektiva kriterier.

ARTIKEL 18.25

Regleringsorganets oberoende

Varje part får utse ett regleringsorgan, oavsett om det är specifikt för posttjänstsektorn eller inte. Regleringsorganet ska vara juridiskt fristående från och inte vara ansvarigt inför någon leverantör av posttjänster. Regleringsorganets beslut och förfaranden ska vara opartiska i förhållande till samtliga aktörer på marknaden.

¹ Licensavgifter omfattar inte betalningar vid auktioner, upphandlingar eller andra icke-diskriminerande sätt att tilldela koncessioner, eller obligatoriska bidrag till tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster.

UNDERAVSNITT 4

TELEKOMMUNIKATIONSTJÄNSTER

ARTIKEL 18.26

Tillämpningsområde

1. Detta underavsnitt anger principer för regelverket för andra telekommunikationstjänster än sändningstjänster¹, för vilka varje part har gjort specifika åtaganden i enlighet med detta kapitel.
2. Ingenting i detta underavsnitt ska tolkas som att det
 - a) kräver att en part ger en leverantör av telekommunikationstjänster från den andra parten tillstånd att etablera, uppföra, förvärva, hyra, driva eller tillhandahålla telenät eller telekommunikationstjänster, annat än i enlighet med bilagorna 18-A, 18-B, 18-C och 18-E, eller

¹ Med *sändningstjänster* avses radiokommunikation där sändningarna är avsedda för direktmottagning av allmänheten, vilket kan inbegripa ljud- och televisionssändningar. Leverantörer av sändningstjänster ska anses vara leverantörer av allmänna telekommunikationstjänster och deras nät ska anses vara allmänt tillgängliga telenät, när och i den utsträckning sådana nät också används för att tillhandahålla allmänna telekommunikationstjänster.

- b) kräver att en part erfordrar att tjänsteleverantörer under dess jurisdiktion ska etablera, uppföra, förvärva, hyra, driva eller tillhandahålla telenät eller telekommunikationstjänster som inte erbjuds allmänheten generellt.

ARTIKEL 18.27

Definitioner

I detta underavsnitt gäller följande definitioner:

- a) *väsentliga telekommunikationsfaciliteter*:¹ faciliteter som hör till ett allmänt tillgängligt telenät och en allmän telekommunikationstjänst och som
- i) endast eller till övervägande del tillhandahålls av en enda eller ett begränsat antal leverantörer, och
 - ii) det inte är ekonomiskt eller tekniskt möjligt att ersätta för att tillhandahålla en tjänst.
- b) *samtrafik*: sammankoppling mellan leverantörer av telenät eller telekommunikationstjänster som gör det möjligt för användare av en leverantörs telekommunikationstjänster att kommunicera med användarna av en annan leverantörs telekommunikationstjänster och att få tillgång till telekommunikationstjänster som tillhandahålls av en annan leverantör av telekommunikationstjänster.

¹ För Republiken Paraguay och Republiken Uruguay avses med ”väsentliga telekommunikationsfaciliteter” faciliteter som hör till ett allmänt tillgängligt telenät och en allmän telekommunikationstjänst i enlighet med definitionerna i deras nationella lagstiftning.

- c) *licens*: varje form av tillstånd, inbegripet registrerings-, deklarations- eller anmälningsförfaranden eller andra förfaranden enligt definitionen i en parts lagar och andra författningar, som anger rättigheter och skyldigheter som är specifika för telekommunikationssektorn och som av en regleringsmyndighet beviljas en enskild tjänsteleverantör av telekommunikationstjänster och som krävs för tillhandahållandet av en telekommunikationstjänst.
- d) *betydande leverantör* inom telekommunikationssektorn: en leverantör av telenät eller telekommunikationstjänster som har förmåga att väsentligt påverka villkoren för deltagande, med hänsyn till pris och utbud, på en relevant marknad för telekommunikationstjänster till följd av dess kontroll över väsentliga faciliteter eller utnyttjande av dess ställning på den marknaden.
- e) *allmänt tillgängligt telenät*: den allmänna telekommunikationsinfrastruktur som möjliggör telekommunikation mellan och inom definierade nätanslutningspunkter.
- f) *allmän telekommunikationstjänst*: varje telekommunikationstjänst som en part uttryckligen eller i praktiken kräver ska erbjudas allmänheten generellt.
- g) *regleringsmyndighet*: det eller de organ som ansvarar för regleringen av telekommunikation enligt detta underavsnitt.
- h) *tjänsteleverantör*: en person som har beviljats licens för att tillhandahålla telekommunikationstjänster.
- i) *telekommunikationstjänster*: alla tjänster som består i överföring och mottagning av elektromagnetiska signaler, vilket inte innefattar tjänster som tillhandahåller eller utövar redaktionell kontroll över det innehåll som överförs.

- j) *samhällsomfattande tjänst*: en uppsättning tjänster av en viss angiven kvalitet som måste göras tillgängliga för alla användare på en parts territorium, oberoende av deras geografiska läge och till ett överkomligt pris.

ARTIKEL 18.28

Regleringsmyndighet

1. Varje part ska säkerställa att dess regleringsmyndighet för telekommunikationstjänster är juridiskt åtskild från och funktionellt oberoende av alla leverantörer av telekommunikationstjänster.
2. Regleringsmyndigheten ska ha de befogenheter och resurser som krävs för att reglera sektorn. Regleringsmyndighetens befogenheter ska offentliggöras i lättillgänglig och tydlig form, särskilt när dessa uppgifter tilldelas fler än ett organ.
3. Regleringsmyndighetens beslut och förfaranden ska vara opartiska i förhållande till samtliga aktörer på marknaden.
4. Alla leverantörer av telekommunikationstjänster som berörs av en regleringsmyndighets beslut ska ha rätt att överklaga det beslutet till en inhemsk överklagandeinstans som är oberoende av de involverade parterna och av regleringsmyndigheten. Om instansen i fråga inte har domstolskaraktär, ska den lämna en skriftlig motivering till sitt beslut, som dessutom ska kunna överprövas av en opartisk och oberoende inhemsk rättslig eller administrativ myndighet.

ARTIKEL 18.29

Licenser för tillhandahållande av telekommunikationstjänster

1. Varje part ska säkerställa att en licens beviljas genom ett förenklat förfarande när så är möjligt.
2. Varje part ska säkerställa att villkoren för beviljande av nyttjanderätter till nummer och frekvenser görs tillgängliga för allmänheten.
3. Om en licens krävs av en part ska
 - a) alla licenskriterier göras tillgängliga för allmänheten,
 - b) den rimliga tidsperiod som normalt krävs för att fatta beslut om att bevilja en licens, efter det att en fullständig ansökan har lämnats in, offentliggöras,
 - c) om licensansökan avslås, skälen till detta skriftligen meddelas sökanden på begäran, och
 - d) den som ansöker om en licens kunna vända sig till en inhemsk överklagandeinstans för att fastställa om en licens har avslagits på ett otillbörligt sätt.

ARTIKEL 18.30

Konkurrensbegränsande metoder

Varje part ska anta eller bibehålla lämpliga åtgärder i syfte att förhindra att alla leverantörer av telekommunikationstjänster som på egen hand eller tillsammans är en betydande¹ leverantör börjar tillämpa eller fortsätter att tillämpa konkurrensbegränsande metoder. Dessa konkurrensbegränsande metoder kan omfatta missbruk av en dominerande ställning och alla enskilda eller samordnade förfaranden, beteenden eller rekommendationer som leder till att nuvarande eller framtida konkurrens på den relevanta marknaden inskränks, begränsas, blockeras, snedvrids eller förhindras.

ARTIKEL 18.31

Tillträde till väsentliga telekommunikationsfaciliteter

Varje part ska säkerställa att en betydande leverantör² på dess territorium beviljar leverantörer tillträde till sina väsentliga telekommunikationsfaciliteter på rimliga och icke-diskriminerande³ villkor, bland annat när det gäller taxor, tekniska standarder, specifikationer, kvalitet och underhåll.

¹ För Republiken Uruguay gäller tillämpningsområdet för denna artikel för alla leverantörer av telekommunikationstjänster.

² För Republiken Uruguay gäller tillämpningsområdet för denna artikel för alla leverantörer.

³ I detta underavsnitt avses med ”icke-diskriminerande” sådan nationell behandling som anges i artikel 18.4 och begreppet ska avspegla den sektorsspecifika användningen av begreppet för att beteckna sådana villkor som inte är mindre gynnsamma än de som medges övriga användare av likadana allmänt tillgängliga telenät eller allmänna telekommunikationstjänster under likadana omständigheter.

ARTIKEL 18.32

Samtrafik

1. Varje part ska säkerställa att alla leverantörer som har tillstånd att tillhandahålla telekommunikationstjänster på dess territorium har rätt att förhandla om samtrafik med andra leverantörer av allmänt tillgängliga telenät och allmänna telekommunikationstjänster. Samtrafik ska i princip överenskommas på grundval av kommersiella förhandlingar mellan de berörda leverantörerna.
2. Varje part ska säkerställa att leverantörer av telekommunikationstjänster som erhåller information från en annan leverantör av telekommunikationstjänster under förhandlingarna om samtrafik endast använder denna information för det ändamål för vilket den lämnades och alltid respekterar den överlämnade eller lagrade informationens konfidentiella karaktär.
3. Samtrafik med en betydande leverantör¹ ska säkerställas på varje punkt i nätet där det är tekniskt möjligt. Sådan samtrafik ska tillhandahållas
 - a) på villkor, inbegripet tekniska standarder och specifikationer, och till taxor som är icke-diskriminerande och med en kvalitet som är minst lika hög som den som tillhandahålls för en sådan betydande leverantörs egna likadana tjänster eller för likadana tjänster som tillhandahålls av icke-närstående tjänsteleverantörer eller dennes dotterbolag eller andra koncernföretag,

¹ För Republiken Uruguay gäller tillämpningsområdet för denna artikel för alla leverantörer av telekommunikationstjänster.

- b) i god tid samt på villkor, inbegripet tekniska standarder och specifikationer, som är transparenta, rimliga med hänsyn till vad som är ekonomiskt möjligt och tillräckligt detaljerade, så att en leverantör inte ska behöva betala för de nätverkskomponenter eller nätfaciliteter som den inte behöver för att kunna tillhandahålla tjänsten, och
 - c) på begäran av en annan leverantör av telekommunikationstjänster, och om så är lämpligt efter en bedömning av regleringsmyndigheten, på varje punkt i nätet där det är tekniskt möjligt utöver de nätanslutningspunkter som erbjuds majoriteten av användarna, med förbehåll för rimliga avgifter.
4. Reglerna för samtrafik med en betydande leverantör ska göras tillgängliga för allmänheten.
5. Betydande leverantörer ska göra sina avtal om samtrafik eller, i tillämpliga fall, sina referensanbud avseende samtrafik tillgängliga för allmänheten.
6. Varje part ska säkerställa att en leverantör av telekommunikationstjänster som begär samtrafik med en betydande leverantör har rätt att när som helst eller efter en rimlig tidsperiod som har offentliggjorts vända sig till ett oberoende inhemskt organ för att lösa tvister om lämpliga villkor och taxor för samtrafik. Ett sådant oberoende inhemskt organ kan vara den regleringsmyndighet som avses i artikel 18.28.

ARTIKEL 18.33

Knappa resurser

Varje part ska hantera sina förfaranden för beviljande av nyttjanderätter till knappa resurser, däribland frekvenser, nummer och ledningsrätter, på ett objektivt, lägligt, transparent och icke-diskriminerande sätt. Varje part ska i möjligaste mån göra tillgänglig för allmänheten den rådande situationen för tilldelade frekvensband, men det krävs inte någon detaljerad identifiering av frekvenserna för specifika statliga användningsområden.

ARTIKEL 18.34

Samhällsomfattande tjänster

1. Varje part har rätt att fastställa vilka slags skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som den önskar upprätthålla och att besluta om deras omfattning och genomförande. Varje part ska förvalta skyldigheterna att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster på ett transparent, objektivt, icke-diskriminerande och proportionellt sätt.
2. Om utnämningen av en leverantör av samhällsomfattande tjänster är öppen för flera tjänsteleverantörer av telenät eller telekommunikationstjänster ska sådana förfaranden vara öppna för alla tjänsteleverantörer. Utnämningen ska göras med hjälp av en effektiv, transparent och icke-diskriminerande metod.

ARTIKEL 18.35

Konfidentiell information

Varje part ska säkerställa konfidentiell behandling av den telekommunikation som sker och de därmed sammanhängande trafikuppgifter som överförs vid användning av allmänt tillgängliga telenät och allmänna telekommunikationstjänster, under förutsättning att de åtgärder som tillämpas i detta syfte inte utgör ett medel för godtycklig eller oörtlättig diskriminering eller en förtäckt restriktion av handeln med tjänster.

ARTIKEL 18.36

Twister mellan leverantörer

Varje part ska säkerställa att den berörda regleringsmyndigheten¹, i händelse av en tvist mellan leverantörer, på begäran av endera parten i tvisten utfärdar ett bindande beslut för att så snart som möjligt lösa tvisten.

¹ För tydlighetens skull påpekas att detta, när det gäller Mercosur, avser regleringsmyndigheten i varje signatärstat i Mercosur.

ARTIKEL 18.37

Internationella roamingtjänster

1. Varje part ska sträva efter att samarbeta för att främja transparenta och rimliga priser för internationella roamingtjänster i syfte att främja ökad handel mellan parterna och förbättra konsumenternas välfärd.
2. Varje part ska säkerställa att leverantörer av telekommunikationstjänster som tillhandahåller internationella roamingtjänster för rösttelefoni, textmeddelanden och data tillhandahåller dessa tjänster
 - a) med liknande kvalitet som den som tillhandahålls till deras egna detaljistikunder i deras etableringsland, och
 - b) med tydlig och lättillgänglig information om tillgången till tjänsterna och deras priser.
3. Parterna ska samarbeta när det gäller att övervaka uppnåendet av det som anges i punkterna 1 och 2 samt när det gäller eventuella andra frågor angående internationella roamingtjänster som identifieras.
4. Denna artikel innebär inte en skyldighet för en part att reglera priser eller villkor för internationella roamingtjänster.

UNDERAVSNITT 5

FINANSIELLA TJÄNSTER

ARTIKEL 18.38

Tillämpningsområde

Detta underavsnitt är tillämpligt på åtgärder av en part som påverkar tillhandahållandet av finansiella tjänster.

ARTIKEL 18.39

Definitioner

1. I detta underavsnitt gäller följande definitioner:
 - a) *finansiell tjänst*: varje tjänst av finansiell natur som erbjuds av en leverantör av finansiella tjänster från en part. Finansiella tjänster innefattar följande verksamheter:
 - i) Försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster:
 - A) direkt försäkring (även koassurans):
 - (1) livförsäkring, och
 - (2) skadeförsäkring,

- B) återförsäkring och retrocession,
 - C) försäkringsförmedling, såsom mäklari och agenturverksamhet, och
 - D) försäkringsrelaterade tjänster, såsom konsult-, aktuarie-, riskprövnings- och skaderegleringstjänster.
- ii) Banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag av försäkringstjänster):
- A) mottagande av insättningar och andra återbetalningspliktiga medel från allmänheten,
 - B) all slags utlåning, inbegripet konsumentkrediter, hypotekslån, factoring och finansiering av affärstransaktioner,
 - C) finansiell leasing,
 - D) alla betalnings- och penningförmedlingstjänster, inbegripet kredit-, betal- och bankkort, resecheckar och bankväxlar,
 - E) garantier och åtaganden,
 - F) handel för egen eller för kunds räkning, på en handelsplats, genom direkthandel eller på annat sätt, med
 - (1) penningmarknadsinstrument (inbegripet checkar, växlar och bankcertifikat),
 - (2) valutor,

- (3) derivatinstrument, innefattande terminer och optioner,
 - (4) valuta- och ränteinstrument, inbegripet sådana produkter som swappar och räntesäkringsavtal,
 - (5) överlåtbara värdepapper, och
 - (6) andra överlåtbara instrument och finansiella tillgångar, inklusive guld- och silvertackor,
- G) medverkan vid emissioner av alla slags värdepapper, däribland emissionsgarantier och placering såsom mellanhand (offentligt eller privat) och tillhandahållande av tjänster rörande sådana emissioner,
- H) penningmäklari,
- I) förvaltning av tillgångar, såsom medels- eller portföljförvaltning, alla former av fondförvaltning, pensionsfondsförvaltning samt förvarings- och notariattjänster,
- J) avvecklings- och clearingtjänster rörande alla finansiella tillgångar, inbegripet värdepapper, derivatinstrument och andra överlåtbara instrument,
- K) tillhandahållande och överföring av finansiell information och bearbetning av finansiella data och tillhörande programvara, utfört av leverantörer av andra finansiella tjänster, och

- L) rådgivnings- och förmedlingstjänster samt andra till finansiella tjänster relaterade tjänster avseende all verksamhet i leden A–K, inbegripet kreditupplysning och kreditanalys, undersökningar och rådgivning i samband med investeringar och portföljer och rådgivning om förvärv samt omstrukturering av företag och affärsstrategi.
- b) *leverantör av finansiella tjänster*: en fysisk eller juridisk person från en part, med undantag för offentliga organ, som önskar tillhandahålla eller som tillhandahåller finansiella tjänster.
- c) *ny finansiell tjänst*: en tjänst av finansiell natur, inbegripet tjänster relaterade till befintliga och nya produkter eller det sätt på vilket en produkt tillhandahålls, som inte tillhandahålls av någon leverantör av finansiella tjänster på en parts territorium men däremot tillhandahålls på den andra partens territorium.
- d) *självreglerande organisation*: ett icke-statligt organ, inbegripet en organisation eller sammanslutning, som utövar reglerings- eller tillsynsbefogenhet över leverantörer av finansiella tjänster genom delegation från en part.
- e) *offentligt organ*:
- i) en regering, centralbank eller monetär myndighet i en part, eller ett av en part ägt eller kontrollerat organ, som huvudsakligen har offentliga uppgifter eller bedriver verksamhet för offentliga ändamål, med undantag för organ som huvudsakligen arbetar med att tillhandahålla finansiella tjänster på kommersiella villkor, eller
 - ii) ett privat organ som utför uppgifter som vanligen utförs av en centralbank eller en monetär myndighet, vid utförandet av dessa uppgifter.

2. I detta underavsnitt och endast när det gäller tjänster som omfattas av detta underavsnitt avses med *tjänster som tillhandahålls i samband med myndighetsutövning*

- a) en centralbanks eller monetär myndighets eller något annat offentligt organs verksamhet för bedrivande av penning- eller valutapolitiken,
- b) verksamhet som utgör en del av ett lagstadgat socialförsäkringssystem eller av allmänna pensionssystem, och
- c) andra verksamheter som utförs av ett offentligt organ för statens räkning, med dennas garanti eller med användning av statens finansiella resurser.

Om en part tillåter att någon av de verksamheter som avses i leden b eller c bedrivs av dess egna leverantörer av finansiella tjänster i konkurrens med ett offentligt organ eller en offentlig leverantör av finansiella tjänster, ska ”finansiella tjänster” anses omfatta denna verksamhet, som då kommer att omfattas av detta kapitel.

3. Den allmänna definitionen av ”tjänster som tillhandahålls i samband med myndighetsutövning” i artikel 18.1.6 i detta kapitel ska inte gälla för tjänster som omfattas av detta underavsnitt.

ARTIKEL 18.40

Försiktighetsklausul

1. Ingenting i denna del av avtalet ska tolkas som att det hindrar en part från att vidta åtgärder av försiktighetsskäl, däribland för att

- a) skydda investerare, insättare, aktörer på finansmarknaden, försäkringstagare eller personer för vilka en leverantör av finansiella tjänster utför ett förvaltningsuppdrag, eller

b) säkerställa integriteten och stabiliteten i en parts finansiella system.

2. Om sådana åtgärder inte överensstämmer med bestämmelserna i detta underavsnitt, får de inte användas som ett sätt att undvika partens åtaganden eller skyldigheter enligt detta underavsnitt.

3. Ingenting i denna del av avtalet ska tolkas som en skyldighet för en part att lämna ut information om enskilda kunders affärer och konton eller sådan konfidentiell eller skyddad information som innehas av offentliga organ.

ARTIKEL 18.41

Ändamålsenlig och transparent reglering inom sektorn för finansiella tjänster

1. Varje part ska göra sitt bästa för att i förväg underrätta alla berörda personer om åtgärder med allmän giltighet som parten avser att vidta. Underrättelse om sådana åtgärder ska lämnas

a) genom offentligt tillkännagivande, eller

b) i annan skriftlig eller elektronisk form.

2. Varje parts behöriga finansmyndighet ska för berörda personer göra tillgängliga sina krav rörande ifyllande av ansökningar som gäller tillhandahållande av finansiella tjänster.

3. På begäran av en sökande ska den behöriga finansmyndigheten informera denne om statusen för dennes ansökan. Om myndigheten behöver ytterligare uppgifter från den sökande ska den underrätta den sökande om detta utan oskäligt dröjsmål.

4. Varje part ska göra sitt bästa för att säkerställa att internationellt överenskomna standarder för reglering och tillsyn inom sektorn för finansiella tjänster och för bekämpning av skatteundandragande och skatteflykt genomförs och tillämpas på dess territorium. Sådana internationellt överenskomna standarder innefattar de som antagits av G20, rådet för finansiell stabilitet, Baselkommittén för banktillsyn, Internationella organisationen för försäkringstillsynsmyndigheter, Internationella organisationen för värdepapperstillsyn, Arbetsgruppen för finansiella åtgärder för bekämpning av penningtvätt, OECD:s globala forum för transparens och informationsutbyte på skatteområdet och IFRS-standarderna. Parterna ska i detta syfte samarbeta och utbyta information och erfarenheter i dessa frågor.

ARTIKEL 18.42

Nya finansiella tjänster

1. Varje part ska tillåta att en leverantör av finansiella tjänster från den andra parten som är etablerad på dess territorium, på dess territorium tillhandahåller nya finansiella tjänster inom ramen för de delsektorer av finansiella tjänster för vilka åtaganden görs i bilagorna 18-A, 18-B, 18-C och 18-E och med förbehåll för de villkor, begränsningar och kvalifikationer som anges däri.
2. En ny finansiell tjänst ska tillhandahållas i enlighet med de lagar och andra författningar som gäller i den part inom vars territorium tjänsten är avsedd att tillhandahållas och ska godkännas, regleras och övervakas av den partens behöriga myndigheter.

ARTIKEL 18.43

Erkännande av försiktighetsåtgärder

1. En part får vid fastställandet av hur dess åtgärder rörande finansiella tjänster ska tillämpas erkänna försiktighetsåtgärder som antagits av den andra parten. Ett sådant erkännande, vilket kan ske genom harmonisering eller på annat sätt, kan grundas på ett avtal eller arrangemang eller ges ensidigt.
2. En part som är part i ett sådant avtal eller arrangemang med ett tredjeland som avses i punkt 1, antingen ett framtida eller befintligt, ska ge den andra parten tillräckliga möjligheter att förhandla om anslutning till sådana avtal eller arrangemang eller ingående av jämförbara avtal eller arrangemang, under omständigheter som leder till likvärdiga regleringar och en likvärdig tillsyn över och tillämpning av regleringarna och, om tillämpligt, likvärdiga förfaranden för utbyte av information mellan parterna i avtalet eller arrangemanget. I de fall en part ger sitt erkännande ensidigt, ska den ge den andra parten tillräckliga möjligheter att visa att sådana omständigheter föreligger.

ARTIKEL 18.44

Självreglerande organisationer

1. Om en part kräver medlemskap eller deltagande i, eller tillgång till, en självreglerande organisation för att leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten ska få tillhandahålla finansiella tjänster på samma villkor som partens egna leverantörer av finansiella tjänster, eller om en part direkt eller indirekt ger den självreglerande organisationen privilegier eller fördelar vid tillhandahållandet av finansiella tjänster, ska den parten säkerställa att sådana självreglerande organisationer respekterar tillämpningen av artikel 18.4 på leverantörer av finansiella tjänster som är etablerade på den partens territorium.
2. För tydlighetens skull påpekas att ingenting i denna artikel hindrar en självreglerande organisation som avses i punkt 1 från att anta sina egna icke-diskriminerande krav eller förfaranden. I den mån sådana åtgärder vidtas av icke-statliga organ och inte vidtas i samband med utövandet av befogenheter som delegerats av centrala, regionala eller lokala självstyrelseorgan eller myndigheter, anses de inte vara en parts åtgärder och omfattas inte av detta kapitel.

ARTIKEL 18.45

Betalnings- och clearingsystem

På grundval av regleringskrav och i enlighet med artikel 18.4 ska varje part ge leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten som är etablerade på dess territorium tillgång till betalnings- och clearingfaciliteter som drivs av offentliga organ och till officiell kredit och refinansiering som är tillgänglig i samband med bedrivandet av normal affärsverksamhet. Denna artikel är inte avsedd att ge tillgång till en parts faciliteter i fråga om långivare i sista instans (den nationella centralbanken eller någon annan monetär myndighet).

UNDERAVSNITT 6

E-HANDEL

ARTIKEL 18.46

Mål och tillämpningsområde

1. Parterna erkänner att elektronisk handel ökar handelsmöjligheterna inom många näringsverksamheter och är överens om att främja utvecklingen av elektronisk handel mellan sig, däribland genom att samarbeta om de frågor som uppstår i samband med elektronisk handel enligt bestämmelserna i detta underavsnitt.
2. Detta underavsnitt är tillämpligt på åtgärder som berör elektronisk handel.
3. Parterna erkänner principen om teknikneutralitet inom elektronisk handel.
4. Bestämmelserna i detta underavsnitt ska inte tillämpas på speltjänster, sändningstjänster, audiovisuella tjänster, tjänster som tillhandahålls av notarier eller likvärdiga yrken samt juridiska representationstjänster.

ARTIKEL 18.47

Definitioner

I detta underavsnitt gäller följande definitioner:

- a) *konsument*: en fysisk person, eller en juridisk person om detta föreskrivs i respektive parts nationella lagar och andra författningar, som använder eller efterfrågar en allmän telekommunikationstjänst enligt definitionen i artikel 18.27 e, för ändamål som ligger utanför dennes handels-, affärs- eller yrkesverksamhet.
- b) *direktmarknadsföringskommunikation*: varje form av annonsering som innebär att en person sänder marknadsföringsmeddelanden direkt till slutanvändare via ett allmänt tillgängligt telenät och som i detta avtal omfattar åtminstone e-post, textmeddelanden och multimediameddelanden (sms och mms).
- c) *elektronisk autentiseringstjänst*: en tjänst som gör det möjligt att bekräfta
 - i) elektronisk identifiering av en person, eller
 - ii) ursprung och integritet för uppgifter i elektronisk form.
- d) *elektronisk signatur*: uppgifter i elektronisk form som är fogade till eller logiskt knutna till andra elektroniska uppgifter och som uppfyller följande krav:
 - i) Den används av en fysisk person för att godkänna de elektroniska uppgifter som den avser.
 - ii) Den är kopplad till de elektroniska uppgifter som den avser på ett sådant sätt att varje senare ändring av uppgifterna kan upptäckas.

- iii) Den används av en juridisk person för att säkerställa ursprunget för och integriteten hos de elektroniska uppgifter som den avser.
- e) *slutanvändare*: varje person som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig telekommunikationstjänst, antingen som konsument eller för handels-, affärs- eller yrkesändamål.

ARTIKEL 18.48

Tullar på elektroniska överföringar

1. En part får inte införa tullar på elektroniska överföringar mellan en person från den ena parten och en person från den andra parten.
2. För tydlighetens skull påpekas att punkt 1 inte hindrar en part från att ta ut interna skatter, pålagor eller andra avgifter på elektroniska överföringar, förutsatt att sådana skatter, pålagor eller avgifter tas ut på ett sätt som är förenligt med denna del av avtalet.

ARTIKEL 18.49

Princip om inget förhandsgodkännande

1. Parterna ska sträva efter att inte kräva förhandsgodkännande för tillhandahållande av en tjänst på elektronisk väg enbart av det skälet att tjänsten tillhandahålls på elektronisk väg, och att inte anta eller bibehålla några andra krav som har motsvarande verkan.

2. Punkt 1 ska inte tillämpas på telekommunikationstjänster enligt definitionen i artikel 18.27 i och finansiella tjänster enligt definitionen i artikel 18.39.1 a.

3. För tydlighetens skull påpekas att ingenting ska hindra en part från att anta eller bibehålla åtgärder som är oförenliga med punkt 1 för att uppnå ett legitimt allmänpolitiskt mål i enlighet med

a) artikel 18.1.4,

b) artikel 18.40,

c) artikel 28.1, och

d) artikel 28.2.

ARTIKEL 18.50

Ingående av kontrakt på elektronisk väg

Varje part ska säkerställa att deras rättssystem gör det möjligt att ingå kontrakt på elektronisk väg och att dess lagar och andra författningar om kontraktsprocesser varken skapar hinder för användningen av elektroniska kontrakt eller leder till att sådana kontrakt förlorar sin rättsverkan och giltighet på grund av att de har ingåtts på elektronisk väg, såvida inte detta föreskrivs i dess lagar och andra författningar¹.

¹ Denna artikel ska inte tillämpas på kontrakt som skapar eller överlåter rättigheter till fast egendom, kontrakt som enligt lag kräver att domstolar, myndigheter eller yrken som inbegriper myndighetsutövning involveras, borgensavtal eller andra säkerheter som tillhandahållits av personer som agerar utanför ramen för sin handels-, affärs- eller yrkesverksamhet, och kontrakt som omfattas av familjerätt eller successionsrätt.

ARTIKEL 18.51

Elektroniska signaturer och elektroniska autentiseringstjänster

1. En part får inte neka en elektronisk signatur och en elektronisk autentiseringstjänst dess rättsverkan och tillåtlighet som bevisning i rättsliga förfaranden enbart på grund av att den är i elektronisk form.
2. En part får inte anta eller bibehålla åtgärder som reglerar elektroniska signaturer och elektroniska autentiseringstjänster och som skulle
 - a) förbjuda parterna i en elektronisk transaktion att gemensamt fastställa lämpliga elektroniska metoder för deras transaktion, eller
 - b) hindra parterna i en elektronisk transaktion från att ha möjlighet att inför rättsliga och administrativa myndigheter bevisa att deras elektroniska transaktion uppfyller alla rättsliga krav när det gäller elektroniska signaturer och elektroniska autentiseringstjänster.

ARTIKEL 18.52

Icke begärd direktmarknadsföringskommunikation

1. Varje part ska sträva efter att effektivt skydda slutanvändare mot icke begärd direktmarknadsföringskommunikation.

2. Varje part ska sträva efter att säkerställa att personer inte sänder direktmarknadsföringskommunikation till konsumenter som inte har gett sitt samtycke¹ till att ta emot sådan kommunikation.
3. Trots vad som anges i punkt 2 ska varje part tillåta att personer som, i enlighet med dess lagar och andra författningar, har samlat in en konsuments kontaktuppgifter i samband med försäljning av en produkt eller tjänst sänder direktmarknadsföringskommunikation till den konsumenten när det gäller deras egna liknande produkter eller tjänster.
4. Varje part ska sträva efter att säkerställa att direktmarknadsföringskommunikation är tydligt identifierbar som sådan, tydligt visar för vems räkning den skickas och innehåller den information som behövs för att slutanvändarna kostnadsfritt och när som helst ska kunna begära att den upphör att skickas.

ARTIKEL 18.53

Konsumentskydd

1. Parterna erkänner vikten av att anta och bibehålla transparenta och verkningsfulla åtgärder för att skydda konsumenter, inbegripet mot bedrägliga och vilseledande affärsmetoder, när de utför elektroniska handelstransaktioner.

¹ Samtycke ska definieras i enlighet med varje parts egna lagar och andra författningar.

2. Vid tillämpning av punkt 1 ska parterna anta eller bibehålla åtgärder som bidrar till konsumenternas förtroende, inbegripet åtgärder som förbjuder bedrägliga och vilseledande affärsmetoder. Sådana åtgärder ska bland annat föreskriva

- a) konsumenters rätt till tydlig och grundlig information om tjänsten och dess leverantör,
- b) näringsidkares skyldighet att handla i god tro och följa hederlig marknadspraxis, däribland när frågor från konsumenter besvaras,
- c) förbud mot att ta ut avgifter av konsumenter för tjänster som inte begärts eller för en tidsperiod som inte godkänts av konsumenten, och
- d) konsumenters tillgång till prövningsmekanismer för att hävda sina rättigheter, inbegripet rätt till avhjälpande åtgärder om tjänster har betalats men inte tillhandahållits såsom överenskommits.

3. Parterna erkänner vikten av samarbete mellan sina respektive konsumentskyddsorgan eller andra relevanta organ när det gäller verksamhet som rör elektronisk handel, för att skydda konsumenterna och öka deras förtroende.

ARTIKEL 18.54

Regleringssamarbete om e-handel

1. Parterna ska, på grundval av ömsesidigt överenskomna villkor, upprätthålla samarbete och föra dialog om de regleringsfrågor som elektronisk handel ger upphov till, bland annat om

- a) erkännande och underlättande av interoperabla gränsöverskridande elektroniska signaturer och elektroniska autentiseringstjänster,
- b) tjänstelevererande mellanhänders ansvar vid överföring eller lagring av uppgifter,
- c) behandling av direktmarknadsföringskommunikation,
- d) konsumentskydd vid elektronisk handel,
- e) främjande av papperslös handel, och
- f) övriga frågor som är relevanta för utvecklingen av elektronisk handel.

2. Det samarbete som avses i punkt 1 ska inriktas på utbyte av information om parternas respektive lagar och andra författningar i dessa frågor samt på genomförandet av dessa lagar och andra författningar.

ARTIKEL 18.55

Överenskommelse om datortjänster

1. Parterna är överens om att följande, i syfte att liberalisera handeln med tjänster i enlighet med artiklarna 18.3 och 18.4, ska betraktas som datortjänster och tillhörande tjänster, oavsett om de tillhandahålls via ett nät, inbegripet internet:
 - a) Rådgivning, strategi, analys, planering, behovsspecifikationer, utformning, utveckling, installation, tillämpning, integrering, provning, avlusning, uppdatering, support, tekniskt bistånd eller administration av eller för datorer eller datorsystem.
 - b) Datorprogram, dvs. den uppsättning instruktioner som behövs för att få datorerna att fungera och att kommunicera (själva), samt rådgivning, strategi, analys, planering, behovsspecifikationer, utformning, utveckling, installation, tillämpning, integrering, provning, avlusning, uppdatering, anpassning, underhåll, support, tekniskt bistånd eller administration eller användning av eller för datorprogram.
 - c) Databehandling, datalagring, datavärdskap eller databastjänster.
 - d) Underhåll och reparation av kontorsmaskiner och kontorsutrustning, inbegripet datorer.
 - e) Utbildning av kunders personal i fråga om datorprogram, datorer eller datorsystem, vilken inte klassificeras någon annanstans.
2. För tydlighetens skull påpekas att tjänster som möjliggörs genom datortjänster och tillhörande tjänster inte i sig nödvändigtvis ska anses utgöra datortjänster och tillhörande tjänster.

AVSNITT D

SLUTBESTÄMMELSER OCH UNDANTAG

ARTIKEL 18.56

Kontaktpunkter

1. Senast 1 (ett) år efter den dag då avtalet träder i kraft ska varje part utse kontaktpunkter och underrätta den andra parten om deras kontaktuppgifter, i syfte att
 - a) underlätta tillhandahållandet av information till den andra parten om genomförandet av detta kapitel, såsom
 - i) kommersiella och tekniska aspekter på tillhandahållandet av tjänster, och
 - ii) registrering, erkännande och erhållande av yrkeskvalifikationer, och
 - b) behandla alla andra frågor angående genomförandet av detta kapitel som hänskjuts av en part.
2. Varje part ska omgående underrätta den andra parten om varje ändring av dessa kontaktpunkter.

ARTIKEL 18.57

Underkommittén för handel med tjänster och etablering

1. Den underkommitté för handel med tjänster och etablering som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska ha följande funktioner utöver dem som anges i artiklarna 2.4 och 9.9:
 - a) Utföra det förberedande tekniska arbetet i händelse av en översyn av detta kapitel i enlighet med artikel 18.58.
 - b) Diskutera ämnen av relevans för handel med tjänster och etablering, inbegripet möjligheter till utvidgning av ömsesidiga investeringar i tjänstesektorer och andra sektorer än tjänstesektorer.
2. Underkommittén får på ad hoc-basis bjuda in företrädare för relevanta enheter med nödvändig sakkunskap som är relevant för de frågor som ska tas upp.

ARTIKEL 18.58

Översynsklausul

Mot bakgrund av sina mål får detta kapitel ses över tidigast 3 (tre) år efter dagen för detta avtals ikraftträdande eller inom ramen för en övergripande översyn av detta avtal.

ARTIKEL 18.59

Förvägran av förmåner

En part får förvägra förmåner enligt detta kapitel i fråga om

- a) tillhandahållandet av en tjänst, om parten fastställer att tjänsten tillhandahålls från eller inom ett tredjelands territorium, eller
- b) en juridisk person, om parten fastställer att denna person är en juridisk person från ett tredjeland.

KAPITEL 19

ÖVERFÖRINGAR ELLER BETALNINGAR I SAMBAND MED BYTESBALANSTRANSAKTIONER, KAPITALRÖRELSER OCH TILLFÄLLIGA SKYDDSÅTGÄRDER

ARTIKEL 19.1

Kapitalbalans

Varje part ska, när det gäller transaktioner som avser kapitalbalansen och den finansiella balansen i betalningsbalansen, tillåta fri rörlighet för kapital för etablering och direktinvesteringar i enlighet med kapitel 18. Sådan rörlighet ska omfatta likvidation eller repatriering av sådant kapital.

ARTIKEL 19.2

Bytesbalans

Varje part ska tillåta alla betalningar och överföringar, i en fritt konvertibel valuta och i enlighet med Internationella valutafondens stadga (*IMF-stadgan*), som antogs vid Förenta nationernas monetära och finansiella konferens i Bretton Woods, New Hampshire, den 22 juli 1944, i samband med bytesbalanstransaktioner som ingår i tillämpningsområdet för detta avtal.

ARTIKEL 19.3

Tillämpning av lagar och andra författningar om överföringar eller betalningar i samband med bytesbalanstransaktioner och kapitalrörelser

Ingenting i artiklarna 19.1 och 19.2 ska tolkas som att det hindrar en part från att, på ett rättvist och icke-diskriminerande sätt och på ett sätt som inte skulle utgöra en förtäckt restriktion av överföringar eller betalningar i samband med bytesbalanstransaktioner eller kapitalrörelser, tillämpa sina lagar och andra författningar om

- a) konkurs, insolvens eller skydd av borgenärernas rättigheter,
- b) emission av eller handel med värdepapper,

- c) straffbara handlingar¹,
- d) finansiell rapportering eller redovisning av överföringar som behövs för att bistå brottsbekämpande myndigheter eller finansiella regleringsmyndigheter, eller
- e) fullgörande av avgöranden i rättsliga förfaranden.

ARTIKEL 19.4

Tillfälliga skyddsåtgärder

Om överföringar eller betalningar i samband med bytesbalanstransaktioner eller kapitalrörelser under exceptionella omständigheter orsakar eller hotar att orsaka allvarliga svårigheter när det gäller funktionen hos Europeiska unionens ekonomiska och monetära union får Europeiska unionen anta sådana skyddsåtgärder som är absolut nödvändiga för att hantera dessa svårigheter eller hotet om sådana under en period på högst 6 (sex) månader.

¹ För tydlighetens skull påpekas att detta omfattar lagar och andra författningar om bekämpning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

ARTIKEL 19.5

Restriktioner till skydd för betalningsbalansen

1. Om en part under exceptionella omständigheter upplever allvarliga betalningsbalanssvårigheter, bland annat när det gäller penning- eller valutapolitiken, eller externa finansiella svårigheter eller ett hot om sådana, får den anta eller bibehålla restriktiva åtgärder med avseende på överföringar eller betalningar i samband med bytesbalanstransaktioner eller kapitalrörelser.
2. De åtgärder som avses i punkt 1 ska
 - a) vara icke-diskriminerande i förhållande till de som gäller för ett tredjeland i likadana situationer,
 - b) i tillämpliga delar vara förenliga med IMF-stadgan,
 - c) undvika onödig skada för den andra partens kommersiella, ekonomiska och finansiella intressen, och
 - d) vara tillfälliga, proportionella och strikt nödvändiga för att hantera svårigheterna och gradvis fasas ut i takt med att den situation som avses i punkt 1 förbättras. Om det uppstår extremt exceptionella omständigheter som gör att en part avser att förlänga dessa åtgärder utöver en period på 1 (ett) år, ska den underrätta den andra parten om att den kommer att införa en sådan förlängning.

ARTIKEL 19.6

Slutbestämmelser

1. Ingenting i detta kapitel ska tolkas som att det begränsar parternas ekonomiska aktörers rätt att omfattas av en mer gynnsam behandling enligt vad som föreskrivs i ett befintligt bilateralt eller multilateralt avtal i vilket en part är part.
2. Parterna ska samråda i syfte att underlätta kapitalrörelser som omfattas av detta avtal mellan sig för att främja målen för detta avtal.

KAPITEL 20

OFFENTLIG UPPHANDLING

ARTIKEL 20.1

Mål

Parterna erkänner att transparenta, konkurrensutsatta och öppna upphandlingsförfaranden bidrar till ekonomisk utveckling, och fastställer som sitt mål ett faktiskt öppnande av sina respektive upphandlingsmarknader.

ARTIKEL 20.2

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *handelsvaror eller handelstjänster*: varor eller tjänster av ett slag som i allmänhet säljs eller erbjuds till försäljning på den kommersiella marknaden till, och som vanligen köps av, icke-statliga köpare för icke-statliga ändamål.
- b) *byggentreprenad*: en tjänst vars syfte det är att på valfritt sätt utföra tekniska bygg- eller anläggningsarbeten i enlighet med huvudgrupp 51 i CPC.
- c) *elektronisk auktion*: upprepad process där leverantörer med hjälp av elektroniska medel presenterar nya priser eller nya värden för kvantifierbara icke prisrelaterade delar av anbuden med anknytning till utvärderingskriterierna, eller bådadera, vilket leder till en rangordning eller en ny rangordning av anbuden.
- d) *skriftligen eller skriftligt*: varje enhet av ord eller siffror som kan läsas, återges och meddelas vid ett senare tillfälle och som kan innehålla elektroniskt överförd och lagrad information.
- e) *begränsad upphandling*: ett upphandlingsförfarande där den upphandlande enheten kontaktar en leverantör eller leverantörer som den själv valt ut.
- f) *åtgärd*: varje lag, annan författning, förfarande, administrativ riktlinje eller praxis, eller varje agerande från den upphandlande enhetens sida i samband med en omfattad upphandling.

- g) *fleranvändningsförteckning*: förteckning över leverantörer som enligt en upphandlande enhets bedömning uppfyller villkoren för att få tas upp i förteckningen och som den upphandlande enheten har för avsikt att använda mer än en gång.
- h) *förhandling*: ett sätt att genomföra upphandlingsförfarandet med iakttagande av principerna om transparens och icke-diskriminering, som är begränsat till särskilda situationer där upphandlande enheter får förhandla med leverantörer när vissa villkor är uppfyllda.
- i) *meddelande om planerad upphandling*: meddelande som offentliggörs av en upphandlande enhet i vilket intresserade leverantörer uppmanas att lämna in en begäran om deltagande och/eller ett anbud.
- j) *motkrav*: åtgärder som används för att främja lokal utveckling eller förbättra betalningsbalansen genom användning av inhemskt innehåll, tekniklicensiering, investeringskrav, motköp eller liknande krav.
- k) *öppen upphandling*: upphandlingsförfarande där alla intresserade leverantörer har möjlighet att lämna anbud.
- l) *upphandlande enhet*: en enhet som omfattas enligt tilläggen till bilagorna 20-A till 20-E.
- m) *kvalificerad leverantör*: en leverantör som en upphandlande enhet anser ha uppfyllt villkoren för deltagande.
- n) *selektiv upphandling*: upphandlingsförfarande där enbart kvalificerade leverantörer uppmanas av den upphandlande enheten att lämna anbud.
- o) *tjänster*: omfattar byggtreprenader, om inte annat anges.

- p) *standard*: ett dokument som godkänts av ett erkänt organ, och som för allmänt och upprepat bruk anger regler, riktlinjer eller egenskaper avseende varor eller tjänster eller därmed sammanhängande processer och tillverkningsmetoder, som inte måste efterlevas. Den kan även innefatta eller enbart behandla terminologi, symboler och förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav tillämpliga på en vara, tjänst, process eller tillverkningsmetod.
- q) *leverantör*: en person eller personer som tillhandahåller eller som kan tillhandahålla varor eller tjänster.
- r) *teknisk specifikation*: ett krav i samband med ett anbudsförfarande som
 - i) anger egenskaperna hos de varor eller tjänster som ska upphandlas, inbegripet i fråga om kvalitet, prestanda, säkerhet och dimensioner, eller processer och metoder för tillverkningen eller tillhandahållandet av dem, eller
 - ii) behandlar terminologi, symboler och förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav tillämpliga på en vara eller en tjänst.

ARTIKEL 20.3

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel är tillämpligt på omfattad upphandling. Med omfattad upphandling avses upphandling för offentliga ändamål
 - a) av varor, tjänster eller en kombination av dessa
 - i) i enlighet med varje parts tillägg till bilagorna 20-A till 20-E, och

- ii) som inte upphandlas för kommersiell försäljning eller återförsäljning, eller för produktion eller tillhandahållande av varor eller tjänster för kommersiell försäljning eller återförsäljning,
- b) genom avtal, exempelvis om köp, leasing, hyra eller hyrköp, med eller utan rätt till köp,
- c) till ett värde som vid offentliggörandet av ett meddelande i enlighet med artikel 20.13 uppgår till minst det relevanta tröskelvärde som anges i varje parts tillägg till bilagorna 20-A till 20-E,
- d) av en upphandlande enhet som anges i varje parts tillägg till bilagorna 20-A till 20-E, och
- e) som inte på annat sätt är undantagen från att omfattas.

2. Såvida inget annat anges i varje parts tillägg till bilagorna 20-A till 20-E är detta kapitel inte tillämpligt på

- a) förvärv eller hyra av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller därmed sammanhängande rättigheter,
- b) icke-avtalsgrundade överenskommelser eller någon form av bistånd som en part tillhandahåller, inklusive samarbetsavtal, bidrag, lån, kapitaltillskott, garantier och skatteincitament samt offentligt tillhandahållande av varor och tjänster till offentliga enheter på statlig, regional eller lokal nivå,

- c) upphandling eller förvärv av tjänster på skatteområdet eller förvaringstjänster, likvidations- eller förvaltningstjänster för reglerade finansinstitut eller tjänster som rör försäljning, inlösen och distribution i samband med statlig upplåning, inklusive lån, statsobligationer, reverser och andra värdepapper,
 - d) offentliga anställningsavtal, eller
 - e) upphandling som sker
 - i) i det specifika syftet att tillhandahålla internationellt bistånd, inbegripet utvecklingsbistånd,
 - ii) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som anges i en internationell överenskommelse om stationering av soldater,
 - iii) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som anges i en internationell överenskommelse om signatärländernas gemensamma genomförande av ett projekt, eller
 - iv) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som gäller för en internationell organisation, eller en organisation som finansieras av internationella bidrag, lån eller annat bistånd, när det tillämpliga förfarandet eller de tillämpliga villkoren skulle vara oförenliga med detta kapitel.
3. Varje part ska i vart och ett av tilläggen till bilagorna 20-A till 20-E ange följande uppgifter:
- a) I tilläggen 20-A-1, 20-B-1, 20-C-1, 20-D-1 och 20-E-1, de offentliga enheter på central nivå vars upphandling omfattas av detta kapitel.

- b) I tilläggen 20-A-2, 20-B-2, 20-C-2, 20-D-2 och 20-E-2, de offentliga enheter på regional och lokal nivå vars upphandling omfattas av detta kapitel.
- c) I tilläggen 20-A-3, 20-B-3, 20-C-3, 20-D-3 och 20-E-3, alla andra enheter vars upphandling omfattas av detta kapitel.
- d) I tilläggen 20-A-4, 20-B-4, 20-C-4, 20-D-4 och 20-E-4, de varor som omfattas av detta kapitel.
- e) I tilläggen 20-A-5, 20-B-5, 20-C-5, 20-D-5 och 20-E-5, de tjänster, utom byggentreprenader, som omfattas av detta kapitel.
- f) I tilläggen 20-A-6, 20-B-6, 20-C-6, 20-D-6 och 20-E-6, de byggentreprenader som omfattas av detta kapitel.
- g) I tilläggen 20-A-7, 20-B-7, 20-C-7, 20-D-7 och 20-E-7, alla allmänna anmärkningar.

4. Om en upphandlande enhet i samband med omfattad upphandling kräver att personer som inte omfattas enligt en parts tillägg till bilagorna 20-A till 20-E ska upphandla för dess räkning, ska artikel 20.6 gälla i tillämpliga delar.

ARTIKEL 20.4

Fastställande av värdet på kontrakt

1. Vid beräkningen av värdet av en upphandling i syfte att avgöra om den utgör en omfattad upphandling ska den upphandlande enheten
 - a) varken dela upp en upphandling i separata upphandlingar eller välja ut eller använda en viss värderingsmetod för att beräkna värdet av en upphandling i avsikt att helt eller delvis undanta den från tillämpningen av denna del av avtalet, och
 - b) inkludera det totala beräknade högsta värdet av upphandlingen under hela kontraktets löptid, oavsett om det tilldelas en eller flera leverantörer, samt ta hänsyn till alla typer av ersättningar, bland annat
 - i) premier, avgifter, provisioner och ränta, och
 - ii) om upphandlingen anger att optioner kan användas, det totala värdet av sådana optioner.
2. Om ett enskilt villkor för en upphandling medför att mer än ett kontrakt tilldelas eller att kontrakt tilldelas i separata delar (i båda fallen: *återkommande upphandlingar*), ska beräkningen av det totala beräknade högsta värdet grunda sig på antingen
 - a) värdet av återkommande upphandlingar av samma typ av vara eller tjänst där kontrakt tilldelats under de föregående 12 (tolv) månaderna eller under den upphandlande enhetens föregående budgetår, justerat när så är möjligt för att ta hänsyn till förväntade ändringar i kvantitet eller värde av den vara eller tjänst som upphandlas under de följande 12 (tolv) månaderna, eller

- b) det beräknade värdet av återkommande upphandlingar av samma typ av vara eller tjänst där kontrakt ska tilldelas under 12 (tolv) månader efter den första kontraktstilldelningen eller under den upphandlande enhetens budgetår.
3. Vid upphandling genom leasing, hyra eller hyrköp av varor eller tjänster, eller upphandling utan angivet totalpris, ska värderingen ske enligt följande:
- a) Vid kontrakt med bestämd löptid ska värderingen grunda sig på
 - i) det totala beräknade högsta värdet under löptiden, om denna är högst 12 (tolv) månader, eller
 - ii) det totala beräknade högsta värdet, inklusive eventuellt beräknat restvärde, om löptiden är längre än 12 (tolv) månader.
 - b) Vid kontrakt med obestämd löptid ska det beräknade månatliga beloppet multipliceras med 48 (fyrtyoåtta).
 - c) Om det är osäkert huruvida kontraktet har obestämd eller bestämd löptid ska led b tillämpas.

ARTIKEL 20.5

Undantag i säkerhetssyfte och allmänna undantag

1. Ingenting i detta kapitel ska tolkas som att det hindrar en part från att vidta åtgärder eller att inte lämna ut information när parten anser att detta är nödvändigt för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen i samband med upphandling av vapen, ammunition, försvarsprodukter eller krigsmateriel, eller upphandling som är oundgänglig för den nationella säkerheten eller för nationella försvarssyften.

2. Under förutsättning att åtgärderna inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller oörtlättad diskriminering mellan parterna när samma förhållanden råder eller en förtäckt restriktion av handeln mellan parterna, får ingenting i detta kapitel tolkas så att det hindrar en part från att anta eller bibehålla åtgärder
 - a) som avser varor eller tjänster som tillhandahålls av fysiska personer med funktionsnedsättning, vålgörenhetsorganisationer eller kriminalvårdsanstalter,
 - b) som är nödvändiga för att skydda allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet,
 - c) som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, inbegripet miljöåtgärder, eller
 - d) som är nödvändiga för att skydda immateriella rättigheter.

ARTIKEL 20.6

Icke-diskriminering

1. När det gäller åtgärder i samband med omfattad upphandling gäller följande:
 - a) Europeiska unionen, inbegripet dess upphandlande enheter, ska omedelbart och villkorslöst medge varor och tjänster från signatärstaterna i Mercosur och de leverantörer från signatärstaterna i Mercosur som erbjuder sådana varor och tjänster en behandling som inte är mindre gynnsam än den behandling som medges unionens inhemska varor, tjänster och leverantörer.
 - b) Varje signatärstat i Mercosur, inbegripet dess upphandlande enheter, ska omedelbart och villkorslöst medge varor och tjänster från Europeiska unionen och de leverantörer från Europeiska unionen som erbjuder sådana varor och tjänster en behandling som inte är mindre gynnsam än den behandling som medges dess inhemska varor, tjänster och leverantörer.

2. När det gäller åtgärder i samband med omfattad upphandling får Europeiska unionen och varje signatärstat i Mercosur, inbegripet deras respektive upphandlande enheter, inte
- a) behandla en lokalt etablerad leverantör mindre gynnsamt än en annan lokalt etablerad leverantör på grund av graden av anknytning till eller ägarskap av personer från den andra parten^{1 2}, eller
 - b) diskriminera en lokalt etablerad leverantör av det skälet att de varor eller tjänster som denne erbjuder i samband med en viss upphandling utgörs av varor eller tjänster från den andra parten.
3. Denna artikel ska inte tillämpas på tullar eller andra åtgärder av likvärdig karaktär som påverkar utrikeshandeln, eller på andra importbestämmelser och importåtgärder som berör handeln med tjänster, och som skiljer sig från de som specifikt reglerar den offentliga upphandling som omfattas enligt detta kapitel.

¹ Trots vad som anges i artikel 20.3.1 ska, när det gäller Europeiska unionen och Argentina, punkt 2 a tillämpas på all upphandling i Argentina avseende leverantörer från Europeiska unionen som är juridiska personer etablerade i Argentina, och i Europeiska unionen avseende leverantörer från Argentina som är juridiska personer etablerade i Europeiska unionen. Denna omfattas fortsatt av undantag i säkerhetssyfte och allmänna undantag enligt definitionen i artikel 20.5.

² Trots vad som anges i artikel 20.3.1 ska, när det gäller Europeiska unionen och Brasilien, punkt 2 a tillämpas på all upphandling i Brasilien avseende leverantörer från Europeiska unionen som är juridiska personer etablerade i Brasilien, och i Europeiska unionen avseende leverantörer från Brasilien som är juridiska personer etablerade i Europeiska unionen. Denna omfattas fortsatt av undantag i säkerhetssyfte och allmänna undantag enligt definitionen i artikel 20.5.

ARTIKEL 20.7

Användning av elektroniska medel

1. Varje part ska i största möjliga utsträckning genomföra omfattade upphandlingar på elektronisk väg och ska samarbeta för att utveckla och utvidga användningen av elektroniska medel i systemen för offentlig upphandling.
2. Om en upphandlande enhet genomför en omfattad upphandling på elektronisk väg, ska den
 - a) säkerställa att upphandlingen genomförs med hjälp av it-system och programvara, inklusive sådana som rör autentisering och kryptering av information, som är allmänt tillgängliga och kompatibla med andra allmänt tillgängliga it-system och annan allmänt tillgänglig programvara, och
 - b) upprätthålla mekanismer som säkerställer integriteten för begäranden om deltagande och anbud, bland annat i fråga om fastställande av tidpunkt och mottagande samt förhindrande av otillbörlig åtkomst.

ARTIKEL 20.8

Genomförande av upphandling

En upphandlande enhet ska genomföra omfattad upphandling på ett transparent och opartiskt sätt som gör att intressekonflikter undviks och korrupta beteenden förhindras, och som är förenligt med detta kapitel, med hjälp av följande metoder: öppen upphandling, selektiv upphandling eller begränsad upphandling. Varje part ska anta eller bibehålla sanktioner mot korrupta beteenden i enlighet med sin lagstiftning.

ARTIKEL 20.9

Ursprungsregler

Vid tillämpning av artikel 20.6 ska bestämningen av varors ursprung göras på icke-förmånsberättigande grund.

ARTIKEL 20.10

Förvägran av förmåner

Utan att det påverkar tidsfristerna för upphandlingsförfarandet, och efter förhandsanmälan till en tjänsteleverantör från den andra parten och, på begäran, samråd med en tjänsteleverantör från den andra parten, får en part förvägra den leverantören förmånerna enligt detta kapitel, om den leverantören är en juridisk person från den andra parten som inte bedriver betydande affärsverksamhet på den andra partens territorium.

ARTIKEL 20.11

Motkrav

En part får inte begära, beakta, besluta om eller genomdriva några motkrav med avseende på en omfattad upphandling.

ARTIKEL 20.12

Offentliggörande av information om upphandling

1. Varje part ska
 - a) omgående offentliggöra alla lagar, andra författningar, rättsliga avgöranden, administrativa avgöranden med allmän giltighet och standardkontraktsklausuler som föreskrivs i lagar eller andra författningar och som införlivas genom hänvisningar i meddelanden och upphandlingsdokument om och förfaranden för omfattad upphandling, samt ändringar av dessa, i officiellt angivna elektroniska medier eller pappersmedier som har stor spridning och är lättillgängliga för allmänheten,
 - b) om den andra parten så begär, lämna ytterligare information om tillämpningen av sådana bestämmelser,
 - c) i tilläggen 20-F-1, 20-G-1, 20-H-1, 20-I-1 och 20-J-1 förteckna de elektroniska medier eller pappersmedier där parten offentliggör den information som avses i led a,
 - d) förteckna, i förekommande fall i tilläggen 20-F-2, 20-G-2, 20-H-2, 20-I-2 och 20-J-2, de elektroniska medier där parten offentliggör de meddelanden som krävs enligt artiklarna 20.13, 20.15.4 och 20.23.2.
2. Varje part ska omgående underrätta den andra parten om varje ändring av de uppgifter som förtecknas i dess tillägg till bilagorna 20-F till 20-J. Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor ska i enlighet med artikel 9.7.1 f ändra bilagorna 20-F till 20-J i enlighet med detta.

ARTIKEL 20.13

Offentliggörande av meddelanden

Meddelande om planerad upphandling

1. För varje omfattad upphandling, utom under de omständigheter som beskrivs i artikel 20.20, ska en upphandlande enhet offentliggöra ett meddelande om planerad upphandling, som ska vara kostnadsfritt och direkt tillgängligt på elektronisk väg, via en enda åtkomstpunkt, för Europeiska unionen på europeisk nivå och för signatärstater i Mercosur på nationell nivå eller, om en sådan enda åtkomstpunkt har upprättats, på Mercosur-nivå. Meddelandet om planerad upphandling ska fortsätta att vara lätt tillgängligt för allmänheten, åtminstone fram till utgången av den tidsperiod som anges i meddelandet. Varje part ska ange det elektroniska mediet i sina tillägg till bilagorna 20-F till 20-J. Varje sådant meddelande ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga 20-O.

Sammanfattning

2. För varje planerad upphandling ska den upphandlande enheten offentliggöra en lätt tillgänglig sammanfattning, samtidigt som meddelandet om planerad upphandling, på något av de WTO-språk på vilket WTO-avtalet är giltigt. Varje sådan sammanfattning ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga 20-K.

Meddelande om upphandlingsplaner

3. Upphandlande enheter uppmanas att så tidigt som möjligt under varje budgetår offentliggöra ett meddelande om sina framtida upphandlingsplaner på det lämpliga pappersmedium eller elektroniska medium som förtecknas i tilläggen till bilagorna 20-F till 20-J. Meddelandet ska innehålla uppgifter om upphandlingarnas föremål och om den planerade dagen för offentliggörande av varje meddelande om planerad upphandling.

4. En upphandlande enhet enligt tilläggen 12-A-2, 12-A-3, 12-B-2, 12-B-3, 12-C-2, 12-C-3, 12-D-2, 12-D-3, 12-E-2 och 12-E-3 till bilagorna 20-A till 20-E får använda ett meddelande om upphandlingsplaner som ett meddelande om planerad upphandling, förutsatt att det innehåller så många av de uppgifter som avses i bilaga 20-O som finns tillgängliga samt en uppmaning till intresserade leverantörer om att till den upphandlande enheten anmäla sitt intresse att delta i upphandlingen.

ARTIKEL 20.14

Villkor för deltagande

1. En upphandlande enhet ska begränsa villkoren för deltagande i en upphandling till vad som är nödvändigt för att säkerställa att leverantören har tillräcklig rättslig, ekonomisk, affärsmässig och teknisk kapacitet för att åta sig den aktuella upphandlingen.
2. När den bedömer huruvida en leverantör uppfyller villkoren för deltagande ska en upphandlande enhet bedöma leverantörens ekonomiska, affärsmässiga och tekniska kapacitet på grundval av dennes affärsverksamhet både inom och utanför territoriet för den part som den upphandlande enheten tillhör.
3. Den upphandlande enheten får kräva att en leverantör uppvisar relevant tidigare erfarenhet, men den får inte ställa som villkor för att en leverantör ska få delta i en upphandling att denne tidigare ska ha tilldelats ett eller flera kontrakt av en upphandlande enhet från en viss part eller att leverantören ska ha tidigare erfarenhet av arbete på en viss parts territorium.
4. När den gör denna bedömning ska den upphandlande enheten grunda sin utvärdering på de villkor som den i förväg angett i meddelanden eller upphandlingsdokument.

5. En upphandlande enhet får utesluta en leverantör på grund av

- a) konkurs,
- b) oriktiga uppgifter,
- c) allvarliga brister vid fullgörandet av materiella krav eller skyldigheter enligt tidigare kontrakt,
- d) slutgiltiga domar med anledning av brott eller allvarliga straffbara handlingar,
- e) andra sanktioner som utesluter leverantören från att ingå avtal med enheter från en part,
- f) allvarliga fel i yrkesutövningen som drar tvivel över leverantörens redbarhet, eller
- g) underlåtenhet att betala skatt.

6. De villkor för deltagande som fastställs av en upphandlande enhet enligt punkterna 1, 2 och 3 ska uppfyllas av parternas leverantörer genom uppvisande av den dokumentation som krävs enligt upphandlingen eller genom motsvarande dokumentation.

ARTIKEL 20.15

Kvalificering av leverantörer

Selektiv upphandling

1. När en upphandlande enhet avser att använda sig av selektiv upphandling ska den
 - a) i meddelandet om planerad upphandling inkludera åtminstone de uppgifter som anges i leden a, b, c, i, j och k i bilaga 20-O och uppmana leverantörerna att lämna in en begäran om deltagande, och
 - b) senast när tidsperioden för att lämna in anbud börjar löpa, lämna åtminstone de uppgifter som anges i leden d–h i bilaga 20-O till de kvalificerade leverantörerna.
2. En upphandlande enhet ska som kvalificerade leverantörer erkänna alla inhemska leverantörer och alla leverantörer från den andra parten som uppfyller villkoren för deltagande i en viss upphandling, såvida den inte i meddelandet om planerad upphandling anger en begränsning rörande antalet leverantörer som får lämna anbud och kriterierna för urvalet av dessa.
3. Om upphandlingsdokumenten inte görs tillgängliga för allmänheten på dagen för offentliggörande av det meddelande som avses i punkt 1, ska den upphandlande enheten säkerställa att alla kvalificerade leverantörer som valts ut i enlighet med punkt 2 får tillgång till dessa dokument samtidigt.

Fleranvändningsförteckningar

4. Om en parts lagstiftning föreskriver att upphandlande enheter får använda en fleranvändningsförteckning över leverantörer, ska den säkerställa att ett meddelande med en uppmaning till intresserade leverantörer att ansöka om att föras upp på förteckningen

- a) offentliggörs årligen, och
- b) om det offentliggörs på elektronisk väg, tillgängliggörs fortlöpande i det lämpliga medium som förtecknas i tilläggen till bilagorna 20-F till 20-J. Ett sådant meddelande ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga 20-L.

5. Om en fleranvändningsförteckning kommer att gälla i högst 3 (tre) år får en upphandlande enhet, trots vad som anges i punkt 4, välja att offentliggöra det meddelande som avses i punkt 4 endast en gång, i början av förteckningens giltighetsperiod, förutsatt att meddelandet

- a) innehåller uppgift om giltighetsperioden och om att inga fler meddelanden kommer att offentliggöras, och
- b) offentliggörs på elektronisk väg och görs tillgängligt fortlöpande under giltighetsperioden.

6. En upphandlande enhet ska tillåta leverantörer att när som helst ansöka om att föras upp på en fleranvändningsförteckning och inom en rimligt kort tid ta med alla kvalificerade leverantörer i förteckningen.

7. Om en leverantör som inte är upptagen på en fleranvändningsförteckning lämnar in en begäran om deltagande i en upphandling som utgår från en fleranvändningsförteckning och lämnar alla de dokument avseende upphandlingen som krävs inom den tidsfrist som föreskrivs i bilaga 20-M, ska den upphandlande enheten behandla begäran. Den upphandlande enheten får inte utesluta leverantören från upphandlingen på grund av att enheten inte har tillräckligt med tid för att behandla begäran, såvida inte enheten i exceptionella fall på grund av upphandlingens komplexitet inte hinner slutföra behandlingen av begäran inom anbudsfristen.

Enheter som förtecknas i tilläggen till bilagorna 20-A till 20-F

8. En upphandlande enhet som förtecknas i tilläggen till bilagorna 20-A till 20-F får använda ett meddelande med en uppmaning till leverantörer att ansöka om att föras upp på en fleranvändningsförteckning som ett meddelande om planerad upphandling, under förutsättning att

- a) meddelandet offentliggörs i enlighet med punkt 4 och innefattar de uppgifter som förtecknas i bilaga 20-L, så mycket av den information som förtecknas i bilaga 20-O som finns tillgänglig samt en upplysning om att det utgör ett meddelande om planerad upphandling eller att endast leverantörer på fleranvändningsförteckningen kommer att få ytterligare meddelanden om upphandling som omfattas av fleranvändningsförteckningen, och
- b) den upphandlande enheten omgående förser de leverantörer som till enheten har uttryckt sitt intresse av att delta i en viss upphandling med tillräckligt mycket information för att de ska kunna bedöma sitt intresse av att delta i upphandlingen, inbegripet alla de återstående uppgifter som krävs enligt bilaga 20-D, i den utsträckning dessa uppgifter är tillgängliga.

9. En leverantör som har ansökt om att föras upp på en fleranvändningsförteckning i enlighet med punkt 6 får av en upphandlande enhet som omfattas enligt tilläggen till bilagorna 20-A till 20-F tillåtas att lämna anbud i en viss upphandling, om det finns tillräckligt med tid för den upphandlande enheten att undersöka om leverantören uppfyller villkoren för deltagande.

Information om den upphandlande enhetens beslut

10. En upphandlande enhet ska omgående informera alla leverantörer som lämnat in en begäran om deltagande i en upphandling eller en ansökan om att föras upp på en fleranvändningsförteckning om enhetens beslut vad gäller begäran eller ansökan.

11. Den upphandlande enheten ska omgående underrätta leverantören och på begäran av leverantören omgående ge leverantören en skriftlig förklaring av skälen till sitt beslut, om enheten

- a) avslår en leverantörs begäran om deltagande i en upphandling eller dess ansökan om att föras upp på en fleranvändningsförteckning,
- b) upphör att erkänna en leverantör som kvalificerad, eller
- c) tar bort en leverantör från en fleranvändningsförteckning.

ARTIKEL 20.16

Tekniska specifikationer

1. En upphandlande enhet får inte utarbeta, anta eller tillämpa tekniska specifikationer eller fastställa förfaranden för bedömning av överensstämmelse som har som syfte eller resultat att begränsa konkurrensen, skapa onödiga hinder för internationell handel eller diskriminera mellan leverantörer.
2. Vid fastställandet av tekniska specifikationer för de varor eller tjänster som ska upphandlas ska den upphandlande enheten när så är lämpligt
 - a) beskriva de tekniska specifikationerna utifrån prestanda- och funktionskrav snarare än utifrån utformning eller beskrivande kännetecken, och
 - b) grunda de tekniska specifikationerna på internationella standarder när sådana finns, eller i annat fall, på nationella tekniska föreskrifter, erkända nationella standarder eller byggnormer. Varje sådan hänvisning ska följas av orden ”eller likvärdigt”.
3. Om utformning eller beskrivande kännetecken används i de tekniska specifikationerna ska den upphandlande enheten, i tillämpliga fall, ange att den kommer att beakta anbud avseende likvärdiga varor eller tjänster som tydligt uppfyller kraven för upphandlingen, genom att inkludera ord såsom ”eller likvärdigt” i upphandlingsdokumenten.
4. En upphandlande enhet får i de tekniska specifikationerna inte ställa krav på eller hänvisa till särskilda varumärken, handelsnamn eller patent, en särskild upphovsrätt, utformning eller typ, ett särskilt ursprung eller en särskild tillverkare eller leverantör, utom i de fall där det inte finns något annat sätt att beskriva upphandlingskraven tillräckligt exakt och tydligt, och under förutsättning att enheten i sådana fall i upphandlingsdokumenten anger ord såsom ”eller likvärdigt”.

5. Den upphandlande enheten får inte, på ett sätt som har som effekt att hindra konkurrens, efterfråga eller ta emot råd som kan användas för att utarbeta eller anta en teknisk specifikation för en särskild upphandling från personer som kan ha kommersiella intressen i upphandlingen.

6. För tydlighetens skull påpekas att en part, inbegripet dess upphandlande enheter, i enlighet med denna artikel får utarbeta, anta eller tillämpa tekniska specifikationer för att främja bevarande av naturresurser eller skydda miljön.

ARTIKEL 20.17

Upphandlingsdokument

1. Den upphandlande enheten ska för leverantörer tillgängliggöra upphandlingsdokument som innehåller alla uppgifter de behöver för att utarbeta och lämna in väl underbyggda anbud. Om uppgifterna inte redan angetts i meddelandet om planerad upphandling ska sådana upphandlingsdokument innehålla en fullständig beskrivning av

- a) upphandlingen, inbegripet de upphandlade varornas eller tjänsternas art och mängd eller, om mängden inte är känd, den uppskattade mängden, samt alla krav som ska uppfyllas, inbegripet eventuella tekniska specifikationer, certifiering av bedömning av överensstämmelse, planer, ritningar eller instruktionsmaterial,
- b) alla villkor för leverantörernas deltagande, inbegripet en förteckning över information och dokument som leverantörerna ska tillhandahålla,

- c) alla utvärderingskriterier som kommer att beaktas vid kontraktstilldelningen och, utom i de fall där priset är det enda kriteriet, viktningen av dessa kriterier,
- d) om den upphandlande enheten genomför upphandling på elektronisk väg, alla autentiserings- och krypteringskrav eller andra krav för inlämning av information på elektronisk väg,
- e) om den upphandlande enheten håller en elektronisk auktion, reglerna för auktionen, inbegripet vilka delar av anbudet som har samband med utvärderingskriterierna,
- f) om anbudet öppnas offentligt, dag, tid och plats för öppnandet och i tillämpliga fall de personer som får närvara,
- g) alla andra villkor, inbegripet betalningsvillkor och eventuella begränsningar av de medel med vars hjälp anbud får lämnas, t.ex. på papper eller på elektronisk väg, och
- h) eventuella datum för leverans av varor eller tjänster.

2. Vid fastställandet i upphandlingsdokumenten av leveransdag för de varor eller tjänster som ska upphandlas ska en upphandlande enhet ta hänsyn till sådana faktorer som upphandlingens komplexitet, den väntade omfattningen av underentreprenader och den tid som realistiskt krävs för tillverkning, frigörande från lager och transport av varorna från platsen där de tillhandahålls eller för leverans av tjänster.

3. De utvärderingskriterier som anges i meddelandet om planerad upphandling eller i upphandlingsdokumenten kan vara bland annat pris och andra kostnadsfaktorer, kvalitet, teknisk förtjänst, miljöegenskaper och leveransvillkor.

4. Den upphandlande enheten ska, på begäran av en leverantör som deltar i upphandlingen, omgående lämna upphandlingsdokumenten till denna leverantör, och tillgodose alla skäliga begäranden om relevant information från en leverantör som deltar i upphandlingen, förutsatt att denna information inte ger leverantören någon fördel i förhållande till konkurrenterna i upphandlingen och att begäran lämnas in inom de tillämpliga tidsfristerna.
5. Om den upphandlande enheten, före bedömningen av anbud i enlighet med artikel 20.22, ändrar de kriterier eller krav som anges i meddelandet om planerad upphandling eller i de upphandlingsdokument som lämnats till de deltagande leverantörerna, ska den skriftligen skicka alla sådana ändringar
- a) till alla leverantörer som deltar vid den tidpunkt då informationen ändras, om dessa leverantörer är kända, och i alla andra fall på samma sätt som den ursprungliga informationen, och
 - b) vid en tidpunkt som gör att dessa leverantörer vid behov har möjlighet att ändra och på nytt lämna in sina ändrade anbud.
6. Upphandlande enheter får kräva att de deltagande leverantörerna lämnar garantier för att de erbjudna anbuden bibehålls och att den leverantör som tilldelats kontraktet lämnar en garanti för fullgörandet.

ARTIKEL 20.18

Tidsfrister

Den upphandlande enheten ska i enlighet med sina behov ge leverantörerna tillräckligt med tid för att utarbeta och lämna in begäranden om deltagande och väl underbyggda anbud, med beaktande av sådana faktorer som upphandlingens art och komplexitet, den väntade omfattningen av underentreprenader samt den tid det tar att befordra ett anbud från utländska respektive inhemska orter i de fall då detta inte sker elektroniskt. Sådana tidsfrister, inklusive eventuella förlängningar, ska vara desamma för alla intresserade eller deltagande leverantörer. De tillämpliga tidsfristerna anges i bilaga 20-M.

ARTIKEL 20.19

Förhandlingar

1. Om en part i sin lagstiftning föreskriver att upphandlande enheter får genomföra upphandling genom förhandlingar, får de upphandlande enheterna göra detta
 - a) i samband med upphandling där de har uttryckt en sådan avsikt i meddelandet om planerad upphandling, eller
 - b) när det av utvärderingen framgår att inget anbud är det uppenbart mest fördelaktiga enligt de särskilda utvärderingskriterierna i meddelandena eller upphandlingsdokumenten.

2. En upphandlande enhet ska
 - a) säkerställa att uteslutning av leverantörer som deltar i förhandlingar sker i enlighet med utvärderingskriterierna i meddelandena eller upphandlingsdokumenten, och
 - b) när förhandlingarna avslutats, fastställa en gemensam tidsfrist för återstående leverantörer att lämna in nya eller ändrade anbud.

ARTIKEL 20.20

Begränsad upphandling

1. Förutsatt att upphandlingsförfarandet inte används för att undvika konkurrens eller skydda inhemska leverantörer får en upphandlande enhet tilldela kontrakt genom begränsad upphandling under följande förutsättningar:
 - a) Om
 - i) inga anbud lämnats in eller inga leverantörer begärt att få delta,
 - ii) inga anbud som uppfyller de väsentliga kraven i upphandlingsdokumenten har lämnats in,
 - iii) inga leverantörer uppfyller villkoren för deltagande, eller

iv) de inlämnade anbuden har tillkommit genom otillåten samverkan,

förutsatt att kraven i upphandlingsdokumenten inte ändras väsentligt.

- b) Om varorna eller tjänsterna endast kan levereras av en viss leverantör och det inte finns några rimliga alternativ eller någon rimlig ersättning, eftersom det rör sig om ett konstverk, eller på grund av skydd av exklusiva immateriella rättigheter såsom patent eller upphovsrätt eller skyddad information eller på grund av att det av tekniska orsaker saknas konkurrens.
- c) När det är fråga om kompletterande leveranser från den ursprungliga leverantören av varor och tjänster som inte ingick i den ursprungliga upphandlingen och ett byte av leverantör för dessa kompletterande varor eller tjänster
 - i) inte kan ske av ekonomiska eller tekniska skäl, såsom krav på utbytbarhet eller driftskompatibilitet med befintlig utrustning och programvara och befintliga tjänster eller installationer som upphandlats vid den ursprungliga upphandlingen, och
 - ii) skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande enheten.
- d) Om varorna köps på en råvarumarknad.
- e) Om en upphandlande enhet upphandlar en prototyp eller en ny vara eller tjänst som utvecklats på dess begäran i samband med och för ett visst kontrakt avseende forskning, försöksverksamhet, undersökning eller grundläggande utvecklingsarbete. När kontrakten har fullgjorts ska efterföljande upphandlingar av varor eller tjänster omfattas av detta kapitel.

- f) I den utsträckning som det är absolut nödvändigt i de fall varorna eller tjänsterna, på grund av brådska till följd av händelser som den upphandlande enheten inte kunnat förutse, inte kan erhållas i tid genom ett öppet eller selektivt upphandlingsförfarande.
 - g) När det är fråga om ett kontrakt som tilldelas vinnaren av en projekttävling, förutsatt att tävlingen organiserats på ett sätt som är förenligt med principerna i detta kapitel, och deltagarna bedömts av en oberoende jury i syfte att tilldela ett projektkontrakt till vinnaren.
 - h) För inköp som görs under ytterst gynnsamma förhållanden som enbart uppstår på mycket kort sikt, såsom osedvanlig försäljning från juridiska personer som normalt inte är leverantörer eller försäljning av tillgångar från företag i likvidation eller under tvångsförvaltning.
2. Den upphandlande enheten ska bevara handlingar eller utarbeta skriftliga rapporter som särskilt motiverar kontrakt som tilldelas i enlighet med punkt 1.

ARTIKEL 20.21

Elektroniska auktioner

När en upphandlande enhet avser att genomföra en elektronisk auktion vid en omfattad upphandling ska enheten, innan den elektroniska auktionen börjar, ge varje deltagare information om följande:

- a) Den automatiska utvärderingsmetod, inbegripet matematisk formel, som bygger på utvärderingskriterierna i upphandlingsdokumenten och som kommer att användas vid den automatiska rangordningen eller vid en ändring av rangordningen under auktionen.

- b) Resultatet av en eventuell första utvärdering av de olika delarna i deltagarens anbud i sådana fall där kontraktet kommer att tilldelas på grundval av det mest fördelaktiga anbudet.
- c) All annan relevant information om genomförandet av auktionen.

ARTIKEL 20.22

Behandling av anbud och tilldelning av kontrakt

1. Den upphandlande enheten ska ta emot, öppna och behandla alla anbud i enlighet med förfaranden som garanterar att upphandlingsprocessen är rättvis och opartisk samt att anbudena behandlas konfidentiellt.
2. Den upphandlande enheten ska inte straffa en leverantör vars anbud mottas efter tidsfristen för inlämnande av anbud om förseningen uteslutande beror på felaktig hantering inom den upphandlande enheten.
3. För att ett anbud ska komma i fråga för antagande ska det vara skriftligt och vid tidpunkten för öppnandet uppfylla de väsentliga kraven i upphandlingsdokumenten och, i tillämpliga fall, i meddelandena, samt vara inlämnat av en leverantör som uppfyller villkoren för deltagande.
4. Såvida inte den upphandlande enheten beslutar att det inte ligger i allmänhetens intresse att tilldela ett kontrakt, ska kontraktet tilldelas den leverantör som enheten bedömer vara i stånd att uppfylla kontraktsvillkoren och som, uteslutande på grundval av utvärderingskriterierna i meddelandena och upphandlingsdokumenten, antingen lagt det mest fördelaktiga anbudet eller, om priset är det enda tilldelningskriteriet, det lägsta anbudet.

5. Om den upphandlande enheten får ett anbud till ett pris som i förhållande till övriga anbud ligger onormalt lågt, får den vända sig till leverantören för att kontrollera om denne uppfyller villkoren för deltagande och är i stånd att uppfylla kontraktsvillkoren.
6. Den upphandlande enheten får inte använda optioner, avbryta en upphandling eller ändra tilldelade kontrakt på ett sätt som kringgår skyldigheterna enligt detta kapitel.
7. Varje part får föreskriva att kontraktet får tilldelas den leverantör som har lämnat det näst mest fördelaktiga anbudet, om kontraktet av skäl som kan tillskrivas den leverantör som tilldelats kontraktet inte ingås inom rimlig tid, eller om den leverantören inte lämnar en garanti för fullgörande av kontraktet enligt artikel 20.17 eller inte uppfyller kontraktsvillkoren.

ARTIKEL 20.23

Transparens avseende upphandlingsinformation

1. Den upphandlande enheten ska omgående, och på en leverantörs begäran skriftligen, informera deltagande leverantörer om sitt beslut rörande tilldelningen av kontrakt. Den upphandlande enheten ska på begäran, om inte annat sägs i artikel 20.24.2 och 20.24.3, ge en leverantör vars anbud inte antagits en förklaring av skälen till varför enheten inte valde dennes anbud och av de relativa fördelarna med anbudet från den leverantör som tilldelats kontraktet.

2. Efter tilldelningen av varje kontrakt som omfattas av detta kapitel ska den upphandlande enheten så snart som möjligt i enlighet med de tidsfrister som fastställs i varje parts lagstiftning offentliggöra ett meddelande i de lämpliga pappersmedier eller elektroniska medier som förtecknas i tilläggen till bilagorna 20-F till 20-J. Om endast ett elektroniskt medium används ska informationen förbli lättillgänglig under en rimlig tidsperiod. Meddelandet ska innehålla åtminstone

- a) en beskrivning av de varor eller tjänster som upphandlats, eventuellt med uppgift om arten och kvantiteten av de varor som upphandlats samt arten och omfattningen av de tjänster som upphandlats,
- b) den upphandlande enhetens namn och adress,
- c) namnet på den leverantör som tilldelas kontraktet,
- d) värdet av det antagna anbudet eller det högsta och lägsta anbud som beaktades vid kontraktstilldelningen,
- e) datum för kontraktstilldelningen, och
- f) det upphandlingsförfarande som använts och, om begränsad upphandling tillämpades, en beskrivning av de omständigheter som motiverade detta.

3. Varje part ska meddela den andra parten de tillgängliga och jämförbara statistiska uppgifter som är relevanta för den upphandling som omfattas av detta kapitel.

ARTIKEL 20.24

Utlämnande av uppgifter

1. På en parts begäran ska den andra parten omgående tillhandahålla alla relevanta uppgifter om beslutet om kontraktstilldelning i en omfattad upphandling, för att avgöra om upphandlingen genomfördes i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel. I fall där det skulle vara till skada för konkurrensen vid framtida upphandlingar att lämna ut dessa uppgifter, får den part som tar emot uppgifterna endast lämna ut dem till en leverantör efter samråd med och tillstånd från den part som lämnade uppgifterna.
2. Trots vad som anges i övriga bestämmelser i detta kapitel får en part, inbegripet dess upphandlande enheter, inte ge någon leverantör uppgifter som skulle kunna motverka rättvis konkurrens mellan leverantörer.
3. Ingenting i detta kapitel ska tolkas som en skyldighet för en part, inbegripet dess upphandlande enheter, myndigheter och överprövningsorgan, att lämna ut konfidentiella uppgifter i fall där ett sådant utlämnande
 - a) skulle utgöra hinder för brottsbekämpningen,
 - b) skulle kunna motverka rättvis konkurrens mellan leverantörer,
 - c) skulle skada enskildas legitima kommersiella intressen, inbegripet skydd av immateriella rättigheter, eller
 - d) på annat sätt skulle strida mot allmänhetens intresse.

ARTIKEL 20.25

Inhemska överprövningsförfaranden

1. Varje part ska inrätta eller bibehålla snabba, verkningsfulla, transparenta och icke-diskriminerande förfaranden för administrativ eller rättslig överprövning genom vilka en leverantör kan begära överprövning av

- a) en överträdelse av bestämmelserna i detta kapitel, eller
- b) underlåtenhet att följa de åtgärder som en part antagit för att genomföra detta kapitel, om leverantören inte enligt en parts lagstiftning har rätt att direkt begära överprövning av en överträdelse av bestämmelserna i detta kapitel,

som uppstått i samband med en omfattad upphandling i vilken leverantören har eller har haft intresse. Förfarandereglerna för all överprövning ska vara skriftliga och göras tillgängliga för allmänheten.

2. Varje part får i sin lagstiftning föreskriva att den berörda parten, i händelse av ett klagomål från en leverantör i samband med en omfattad upphandling, ska uppmuntra dess upphandlande enhet och leverantören att söka lösa tvisten genom samråd. Den upphandlande enheten ska opartiskt och utan dröjsmål handlägga alla sådana klagomål på ett sätt som inte motverkar leverantörens deltagande i pågående eller framtida upphandlingar eller dennes rätt att ansöka om korrigerande åtgärder i enlighet med förfarandet för administrativ eller rättslig överprövning.

3. Varje leverantör ska få en tillräcklig tidsfrist för att utarbeta och lämna in en begäran om överprövning, vilken inte i något fall får vara mindre än 10 (tio) dagar räknat från den tidpunkt då leverantören fick eller rimligen kan tänkas ha fått kännedom om de omständigheter som ligger till grund för begäran.

4. Varje part ska fastställa eller utse minst en opartisk administrativ eller rättslig myndighet som är oberoende av dess upphandlande enheter och som ska ta emot och behandla begäranden om överprövning från leverantörer i samband med en omfattad upphandling.

5. När ett annat organ än den myndighet som avses i punkt 4 ursprungligen ansvarar för överprövningen, ska parten säkerställa att leverantören kan överklaga det ursprungliga beslutet till en opartisk administrativ eller rättslig myndighet som är oberoende av den upphandlande enhet vars upphandling är föremål för överprövning. Ett överprövningsorgan som inte är en domstol ska antingen vara underkastat rättslig kontroll eller erbjuda förfarandegarantier som ska säkerställa att

- a) den upphandlande enheten besvarar begäran om överprövning skriftligt och lämnar ut alla relevanta handlingar till överprövningsorganet,
- b) parterna i förfarandet har rätt att bli hörda innan överprövningsorganet fattar beslut om den begärda överprövningen,
- c) parterna i förfarandet har rätt att låta sig representeras och åtföljas av biträde,
- d) parterna i förfarandet får tillträde till alla förhandlingar,
- e) parterna i förfarandet har rätt att begära att förhandlingarna ska vara offentliga och att vittnen får kallas, och
- f) beslut eller rekommendationer som rör begäranden om överprövning från leverantörer tillhandahålls skriftligen inom rimlig tid med en förklaring av grunden till beslutet eller rekommendationen.

6. Varje part ska anta eller bibehålla förfaranden som säkerställer följande:
- a) Snabba interimistiska åtgärder för att bevara leverantörens möjlighet att delta i upphandlingen. Sådana interimistiska åtgärder kan få till följd att upphandlingsförfarandet avbryts. Det kan i förfarandena föreskrivas att det är tillåtet att vid beslut om sådana åtgärder ta hänsyn till negativa konsekvenser som är av överordnad betydelse för berörda intressen, inbegripet allmänhetens intresse. Giltiga skäl för att inte agera ska ges skriftligt.
 - b) En korrigerande åtgärd eller ersättning för förlust eller skada som uppstått, som får begränsas till kostnaderna för att utarbeta anbud eller inge begäran om överprövning eller bådadera, om ett överprövningsorgan konstaterar att en överträdelse eller underlåtenhet har förekommit enligt punkt 1.

ARTIKEL 20.26

Ändringar och rättelser av omfattningen

1. En part får föreslå att dess respektive bilagor 20-A till 20-E ändras eller rättas.

Ändringar

2. Om en part avser att ändra sina bilagor som avses i punkt 1 ska den parten
- a) anmäla detta skriftligen till den andra parten, och

b) i anmälan föreslå den andra parten lämpliga kompenserande justeringar för att upprätthålla en omfattning som är jämförbar med den som fanns före ändringen.

3. Trots vad som anges i punkt 2 b behöver en part inte föreslå kompenserande justeringar om ändringen omfattar en enhet över vilken parten i praktiken har avskaffat sin kontroll eller sitt inflytande.

4. Den andra parten får invända mot ändringen om

a) en justering som föreslås enligt punkt 2 b inte är tillräcklig för att upprätthålla en jämförbar ömsesidigt överenskommen omfattning, eller

b) ändringen avser en enhet över vilken parten inte i praktiken har avskaffat sin kontroll eller sitt inflytande i enlighet med punkt 3.

Den andra parten ska skriftligen invända inom 45 (fyrtyofem) dagar efter mottagandet av den anmälan som avses i punkt 2 a. Om ingen sådan invändning lämnats inom 45 (fyrtyofem) dagar efter mottagandet av anmälan, ska parten anses ha godtagit den föreslagna ändringen.

Rättelser

5. Följande ändringar av en parts bilagor ska betraktas som rättelser av rent formellt slag, förutsatt att de inte påverkar den ömsesidigt överenskomna omfattningen enligt kapitlet:

a) En ändring av en enhets namn.

- b) En sammanslagning av två eller flera av de enheter som förtecknas i ett tillägg.
- c) En uppsplittring av en enhet som förtecknas i ett tillägg i 2 (två) eller flera enheter, vilka samtliga förs upp bland de enheter som förtecknas i det tillägget.

Den part som gör en sådan rättelse av rent formellt slag behöver inte föreslå kompenserande justeringar.

6. När det gäller förslag till rättelser av en parts bilagor ska den parten vartannat år efter den dag då detta avtal träder i kraft anmäla de föreslagna rättelserna till den andra parten.

7. En part får underrätta den andra parten om eventuella invändningar mot en föreslagen rättelse inom 45 (fyrtiofem) dagar efter mottagandet av anmälan. Om en part inger en invändning, ska den ange skälen till att den anser att en föreslagen rättelse inte är en ändring enligt punkt 5 och beskriva effekten av den föreslagna rättelsen på den ömsesidigt överenskomna omfattning som föreskrivs i detta kapitel. Om ingen sådan invändning lämnats skriftligen inom 45 (fyrtiofem) dagar efter mottagandet av anmälan, ska parten anses ha godtagit den föreslagna rättelsen.

Samråd och tvistlösning

8. Om den andra parten invänder mot en föreslagen ändring eller rättelse, ska parterna försöka lösa frågan genom samråd. Om ingen överenskommelse nås inom 60 (sextio) dagar efter mottagandet av invändningen får den part som vill ändra eller rätta sina bilagor hänskjuta frågan till det tvistlösningsförfarande som fastställs i kapitel 29, såvida inte parterna är överens om att förlänga tidsfristen.

9. Samrådsförfarandet enligt punkt 8 påverkar inte tillämpningen av de samråd som föreskrivs i kapitel 29.

10. Om en part inte invänder mot en föreslagen ändring i enlighet med punkterna 2 och 3 eller mot en föreslagen rättelse i enlighet med punkt 5, eller om parterna kommer överens om ändringen eller rättelsen genom samråd eller om frågan slutligt regleras enligt kapitel 29, ska Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor ändra den relevanta bilagan så att den återspeglar den överenskomna ändringen eller rättelsen eller de överenskomna kompenserande justeringarna.

ARTIKEL 20.27

Underkommittén för offentlig upphandling

1. Den underkommitté för offentlig upphandling som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska ha följande funktioner utöver dem som anges i artiklarna 2.4 och 9.9:

- a) Granska det ömsesidiga öppnandet av upphandlingsmarknaderna.
- b) Utbyta information om möjligheterna till offentlig upphandling inom varje part, inbegripet utbyte av statistiska uppgifter om upphandling.
- c) Diskutera omfattningen av och medlen för samarbete om offentlig upphandling mellan parterna i enlighet med artikel 20.28.

ARTIKEL 20.28

Samarbete om offentlig upphandling

1. Parterna ska samarbeta för att säkerställa ett ändamålsenligt genomförande av detta kapitel. Parterna ska använda tillgängliga och befintliga instrument, resurser och mekanismer.
2. I synnerhet ska samarbetsverksamheter på detta område bland annat genomföras genom
 - a) utbyte av information, god praxis, statistiska uppgifter, experter, erfarenheter och politik på områden av ömsesidigt intresse,
 - b) utbyte av god praxis när det gäller användningen av metoder för hållbar upphandling och andra områden av ömsesidigt intresse,
 - c) främjande av nätverk, seminarier och workshoppar i frågor av ömsesidigt intresse,
 - d) kunskapsöverföring, inbegripet kontakter mellan experter från Europeiska unionen och signatärstaterna i Mercosur, och
 - e) utbyte av information mellan Europeiska unionen och signatärstaterna i Mercosur i syfte att underlätta tillträdet till parternas marknader för offentlig upphandling för parternas leverantörer, särskilt för små och medelstora företag.

KAPITEL 21

IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

AVSNITT A

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH PRINCIPER

ARTIKEL 21.1

Allmänna bestämmelser

1. Varje part bekräftar sina rättigheter och skyldigheter gentemot den andra parten enligt WTO, Trips-avtalet och alla andra multilaterala avtal om immateriella rättigheter som den är part i.
2. Varje part ska fritt kunna fastställa vilken metod som är lämplig för att genomföra bestämmelserna i detta kapitel inom ramen för sitt eget rättssystem och sin egen rättspraxis, på ett sätt som är förenligt med målen och principerna i Trips-avtalet och detta kapitel.

ARTIKEL 21.2

Mål

Målen för detta kapitel är att

- a) underlätta tillgången till och produktionen och kommersialiseringen av innovativa och kreativa produkter samt främja handel och investeringar mellan parterna, vilket bidrar till en mer hållbar, rättvis och inkluderande ekonomi för parterna,
- b) få till stånd ett fullgott och verkningsfullt skydd av samt upprätthållande av skyddet för immateriella rättigheter, så att incitament och belöningar ges till innovation samtidigt som man bidrar till en ändamålsenlig överföring och spridning av teknik samt främjar social och ekonomisk välfärd och balansen mellan innehavarnas rättigheter och allmänhetens intresse, och
- c) stödja åtgärder som hjälper parterna att främja forskning och utveckling samt tillgången till kunskap, inbegripet en omfattande allmän egendom.

ARTIKEL 21.3

Skyldigheternas art och omfattning

1. I denna del av avtalet avses med *immateriella rättigheter* alla de kategorier av immateriella rättigheter som omfattas av avsnitten 1–7 i del II i Trips-avtalet och av artiklarna 21.9–21.43 i detta avtal.

2. Skyddet av immateriella rättigheter inbegriper skydd mot illojal konkurrens enligt artikel 10 bis i Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten, upprättad i Paris den 20 mars 1883, senast reviderad i Stockholm den 14 juli 1967 (*Pariskonventionen*).

3. Ingenting i detta kapitel ska hindra en part från att anta åtgärder som är nödvändiga för att förhindra missbruk från rättighetshavares sida av immateriella rättigheter eller förfaranden som otillbörligt begränsar handeln eller negativt påverkar den internationella tekniköverföringen, förutsatt att sådana åtgärder är förenliga med detta kapitel.

4. En part ska inte vara skyldig att genom sin lagstiftning ge ett mer omfattande skydd än vad som krävs enligt detta kapitel. Detta kapitel hindrar inte att en part genom sin lagstiftning tillämpar bestämmelser som medför högre krav på skyddet och upprätthållandet av skyddet för immateriella rättigheter, förutsatt att de inte överträder bestämmelserna i detta kapitel.

ARTIKEL 21.4

Principer

1. Varje part erkänner att skyddet och upprätthållandet av skyddet för immateriella rättigheter kan och måste ske på ett sätt som främjar ekonomiska, sociala och vetenskapliga framsteg. Varje part ska säkerställa upprätthållandet av skyddet för immateriella rättigheter inom ramen för sitt eget rättssystem och sin egen rättspraxis.

2. Vid utformning eller ändring av sina lagar och andra författningar får varje part fastställa undantag och flexibiliteter som är tillåtna enligt de multilaterala instrument som parterna har undertecknat.

3. Parterna bekräftar på nytt bestämmelserna om konkurrens i Trips-avtalet.
4. Parterna stöder uppnåendet av FN:s mål för hållbar utveckling.
5. Parterna stöder Världshälsoförsamlingens resolution WHA 60.28 och de beredskapsramar för pandemisk influensa som antogs vid den sextiofjärde Världshälsoförsamlingen.
6. Parterna erkänner vikten av att främja genomförandet av den globala strategin och handlingsplanen för folkhälsa, innovation och immateriella rättigheter, som antogs av Världshälsoförsamlingen den 24 maj 2008 (resolution WHA 61.21, ändrad genom resolution WHA 62.16).
7. Parterna bekräftar rekommendationerna i utvecklingsagendan, som antogs 2007 av generalförsamlingen för Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten (*Wipo*).
8. Om förvärvet av en immateriell rättighet förutsätter att rättigheten beviljas eller registreras, ska varje part göra sitt bästa för att säkerställa att förfarandena för beviljande eller registrering av rättigheten leder till beviljande eller registrering inom en rimlig tidsperiod, så att man undviker en obefogad inskränkning av skyddstiden.

ARTIKEL 21.5

Nationell behandling

Varje part ska medge medborgare¹ från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som den medger sina egna medborgare med avseende på det skydd² av immateriella rättigheter som omfattas av detta kapitel, med förbehåll för de undantag som anges i artiklarna 3 och 5 i Trips-avtalet³.

-
- ¹ I detta kapitel avses med ”medborgare”, när det gäller de relevanta immateriella rättigheterna, en person från en part som uppfyller kriterierna för rätt till skydd enligt Trips-avtalet eller de multilaterala avtal som ingås och administreras inom ramen för Wipo, beroende på vad som är tillämpligt, och i vilka en part är avtalsslutande part.
- ² Vid tillämpning av artikel 21.5 inbegriper begreppet ”skydd” frågor som rör tillgång, förvärv, omfattning, underhåll och upprätthållande av skydd i fråga om immateriella rättigheter samt sådana frågor rörande användning av immateriella rättigheter som särskilt tas upp i detta kapitel.
- ³ Beträffande utövande konstnärer, fonogramframställare samt radio- och televisionsföretag är denna skyldighet endast tillämplig på de rättigheter som föreskrivs i detta kapitel.

ARTIKEL 21.6

Skydd av biologisk mångfald och traditionella kunskaper

1. Parterna erkänner vikten och värdet av biologisk mångfald och dess beståndsdelar, och av ursprungsbefolkningars och lokalsamhällens¹ därmed förknippade traditionella kunskaper, innovationer och praxis. Vidare bekräftar parterna sina suveräna rättigheter i fråga om sina naturresurser och sina rättigheter och skyldigheter enligt 1992 års konvention om biologisk mångfald, utfärdad i Rio de Janeiro den 5 juni 1992 (*konventionen om biologisk mångfald*), när det gäller tillträde till genetiska resurser och en rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användningen av dessa genetiska resurser.
2. Parterna bekräftar, med beaktande av den särskilda karaktären hos den biologiska mångfalden inom jordbruket, dess särdrag och problem som kräver distinkta lösningar, att tillträdet till genetiska resurser för livsmedel och jordbruk ska vara föremål för särskild behandling i enlighet med det internationella fördraget om växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk, som upprättades i Rom den 3 november 2001.
3. Parterna får genom ömsesidig överenskommelse se över denna artikel, med förbehåll för resultaten och slutsatserna av multilaterala diskussioner.

¹ Vid tillämpning av artikel 21.6 kan "ursprungsbefolkningar och lokalsamhällen" omfatta ättlingar till förslavade afrikaner och småskaliga jordbrukare.

ARTIKEL 21.7

Konsumtion

Varje part ska fritt kunna inrätta sina egna ordningar för konsumtion av immateriella rättigheter, om inte annat följer av Trips-avtalet.

ARTIKEL 21.8

Trips-avtalet och folkhälsa

1. Parterna erkänner vikten av förklaringen om Trips-avtalet och folkhälsa, som WTO:s ministerkonferens antog den 14 november 2001 (*Dohaförklaringen*). Vid tolkningen och genomförandet av de rättigheter och skyldigheter som följer av detta kapitel ska parterna säkerställa förenlighet med Dohaförklaringen.
2. Varje part ska genomföra artikel 31a i Trips-avtalet jämte bilagan till Trips-avtalet och tillägget till den bilagan, som trädde i kraft den 23 januari 2017.

AVSNITT B

STANDARDER FÖR IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

UNDERAVSNITT 1

UPPHOVSRÄTT OCH NÄRSTÅENDE RÄTTIGHETER¹

ARTIKEL 21.9

Internationella avtal

Varje part bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt följande internationella avtal, med beaktande av att avtal inte är bindande för dem som inte är parter i dem:

- a) Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk, upprättad i Bern den 9 september 1886, i dess ändrade lydelse av den 28 september 1979 (*Bernkonventionen*).
- b) Den internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag, utfärdad i Rom den 18 maj 1964 (*Romkonventionen*).

¹ Parterna ska ha frihet att i sina lagar och andra författningar använda olika namn för de rättigheter som anges i detta underavsnitt, förutsatt att den överenskomna skyddsnivån säkerställs.

- c) Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning, antaget i Marrakech den 27 juni 2013.
- d) Wipos fördrag om upphovsrätt, utfärdat i Genève den 20 december 1996.
- e) Wipos fördrag om framföranden och fonogram, utfärdat i Genève den 20 december 1996.
- f) Pekingfördraget om audiovisuella framföranden, antaget i Peking den 24 juni 2012.

ARTIKEL 21.10

Upphovsmän

Varje part ska föreskriva att upphovsmän har ensamrätt att tillåta eller förbjuda

- a) direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent mångfaldigande av sina verk, oavsett metod och form, helt eller delvis,
- b) all slags spridning till allmänheten genom försäljning eller på annat sätt, av originalet till sina verk eller kopior av dessa,
- c) all överföring till allmänheten av sina verk, på trådbunden eller trådlös väg, och
- d) tillgängliggörande av sina verk för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

ARTIKEL 21.11

Utövande konstnärer

Varje part ska föreskriva att utövande konstnärer har ensamrätt att tillåta eller förbjuda

- a) upptagning av sina framföranden,
- b) direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent mångfaldigande av upptagningar av sina framföranden, oavsett metod och form, helt eller delvis,
- c) spridning av upptagningar av sina framföranden till allmänheten genom försäljning eller på annat sätt,
- d) trådlös eller trådbunden radio- och televisionsutsändning om en parts lagar och andra författningar föreskriver detta, och överföring till allmänheten av sina framföranden, utom om framförandet i sig sker vid en radio- eller televisionsutsändning eller härrör från en upptagning, och
- e) tillgängliggörande av upptagningar av sina framföranden för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

ARTIKEL 21.12

Fonogramframställare

Varje part ska föreskriva att fonogramframställare har ensamrätt att tillåta eller förbjuda

- a) direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent mångfaldigande av sina fonogram, oavsett metod och form, helt eller delvis,
- b) spridning av sina fonogram, inbegripet kopior av dessa, till allmänheten genom försäljning eller på annat sätt, och
- c) tillgängliggörande av sina fonogram för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

ARTIKEL 21.13

Radio- och televisionsföretag

Varje part får fastställa rättsliga krav i sina lagar och andra författningar om vad som ska betraktas som ett radio- och televisionsföretag, och ska ge radio- och televisionsföretag ensamrätt att tillåta eller förbjuda

- a) upptagning av sina utsändningar,

- b) direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent mångfaldigande av upptagningar av sina utsändningar, oavsett metod och form, helt eller delvis,
- c) tillgängliggörande, på trådbunden eller trådlös väg, av upptagningar av sina utsändningar för allmänheten oavsett om dessa utsändningar överförs via tråd eller trådlöst, inklusive kabel- och satellitsändningar, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer,
- d) spridning av upptagningar av sina utsändningar till allmänheten genom försäljning eller på annat sätt¹, och
- e) trådlös eller, om parten i sina lagar och andra författningar föreskriver detta, trådbunden återutsändning av sina utsändningar liksom överföring till allmänheten av sina utsändningar, om sådan överföring sker på platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av en inträdesavgift².

¹ Artikel 21.13 c och d ska inte tillämpas på en part i den mån den parten inte i sina lagar och andra författningar föreskriver de rättigheter som anges i dessa led. I sådana fall får de andra parterna utesluta radio- och televisionsföretag från den parten från det skydd som beviljas enligt artikel 21.13 c och d, och skyldigheten enligt artikel 21.5 ska inte gälla med avseende på de rättigheter som föreskrivs i artikel 21.13 c och d.

² Varje part får bevilja mer omfattande rättigheter när det gäller radio- och televisionsföretags överföring till allmänheten.

ARTIKEL 21.14

Rätt till ersättning för radio- eller televisionsutsändningar och överföring till allmänheten av fonogram som har getts ut i kommersiellt syfte

1. Varje part ska föreskriva rätt till ersättning från användaren till utövande konstnärer och fonogramframställare när ett fonogram som har getts ut i kommersiellt syfte, eller ett mångfaldigat exemplar av ett sådant fonogram, används för trådlös utsändning eller för annan överföring till allmänheten¹.
2. Varje part ska föreskriva att den utövande konstnären eller fonogramframställaren eller båda ska avkräva användaren den ersättning som avses i punkt 1. Varje part får anta lagstiftning där, i avsaknad av en överenskommelse mellan utövande konstnärer och fonogramframställare, villkor fastställs enligt vilka utövande konstnärer och fonogramframställare ska dela på denna ersättning.

¹ Varje part får bevilja utövande konstnärer och fonogramframställare mer omfattande rättigheter, i stället för rätten till ersättning eller utöver denna rätt, i fråga om utsändning och överföring till allmänheten av fonogram som har getts ut i kommersiellt syfte.

ARTIKEL 21.15

Skyddstid

1. Rättigheterna för upphovsmannen till ett litterärt eller konstnärligt verk i den mening som avses i artikel 2 i Bernkonventionen ska gälla under upphovsmannens liv och i minst 50 (femtio) år efter upphovsmannens död eller, om partens lagar och andra författningar så föreskriver, i 70 (sjuttio) år efter upphovsmannens död. Varje part ska fastställa skyddstiden för fotografiska och kinematografiska verk i enlighet med sina lagar och andra författningar.
2. I fråga om verk med flera upphovsmän ska de skyddstider som avses i punkt 1 beräknas från den sist avlidne upphovsmannens dödsdag.
3. När det gäller anonyma eller pseudonyma verk ska skyddstiden löpa i minst 50 (femtio) år efter det att verket lagligen gjorts tillgängligt för allmänheten eller, om partens lagar och andra författningar så föreskriver, i 70 (sjuttio) år efter det att verket lagligen gjorts tillgängligt för allmänheten. Om den pseudonym som upphovsmannen antagit inte medger något tvivel om hans eller hennes identitet, eller om upphovsmannen avslöjar sin identitet under den tid som avses i första meningen, ska skyddstiden trots vad som anges i första meningen vara den som fastställs i punkt 1.
4. De utövande konstnärernas rättigheter till ett annat framförande än ett som har upptagits på ett fonogram ska upphöra tidigast 50 (femtio) år efter dagen för framförandet.

5. De rättigheter som utövande konstnärer och fonogramframställare har ska inte upphöra under minst 50 (femtio) år efter det att upptagningen lagligen har getts ut eller lagligen har överförts till allmänheten eller, om så föreskrivs i partens lagar och andra författningar, 70 (sjuttio) år efter det att upptagningen lagligen har getts ut eller lagligen har överförts till allmänheten¹. Varje part får, i enlighet med sina lagar och andra författningar, anta verkningsfulla åtgärder för att säkerställa att de vinster som genereras under de 20 (tjugo) åren av skydd utöver 50 (femtio) år fördelas rättvist mellan utövande konstnärer och framställare.
6. Skyddstiden för radio- och televisionsföretags rättigheter ska vara minst 20 (tjugo) år från den första utsändningen eller, om en parts lagar och andra författningar så föreskriver, 50 (femtio) år från den första utsändningen.
7. De skyddstider som föreskrivs i denna artikel ska beräknas från den 1 (första) januari under det år som följer på den händelse som ger upphov till skyddet.
8. Varje part får föreskriva längre skyddstider än de som föreskrivs i denna artikel.

¹ Varje part får föreskriva att upptagningen av framförandet eller fonogrammet ska ges ut eller lagligen överföras till allmänheten inom en fastställd tidsperiod från den dag då framförandet ägde rum (när det gäller utövande konstnärer) eller den dag då upptagningen ägde rum (när det gäller fonogramframställare).

ARTIKEL 21.16

Följerätt

1. Varje part får till förmån för upphovsmannen till grafisk eller plastisk konst föreskriva en följerätt, definierad som en oeftergivlig rätt som upphovsmannen inte kan avstå från, inte ens på förhand, och som innebär rätten till en procentandel av det erhållna priset vid vidareförsäljning av verket efter upphovsmannens första överlåtelse av detta verk.
2. Den rätt som avses i punkt 1 ska gälla vid all vidareförsäljning vid vilken yrkesmässigt verksamma på konstmarknaden deltar som säljare, köpare eller förmedlare, till exempel auktionskammare, konstgallerier och konsthandlare i allmänhet.
3. Varje part får föreskriva att den rätt som avses i punkt 1 inte ska gälla vidareförsäljning om säljaren har förvärvat konstverket direkt av upphovsmannen mindre än 3 (tre) år före vidareförsäljningen och om vidareförsäljningspriset inte överstiger ett minimibelopp.
4. Varje part får föreskriva att upphovsmän som är medborgare från den andra parten och deras efterträdare till vilka upphovsrätten har övergått ska åtnjuta följerätten i enlighet med denna artikel och den berörda partens lagar och andra författningar, under förutsättning att lagarna och de andra författningarna i det land där upphovsmannen eller dennes efterträdare till vilka upphovsrätten har övergått är medborgare medger skydd för följerätten i det landet för upphovsmän från den berörda parten och deras efterträdare till vilka upphovsrätten har övergått.

ARTIKEL 21.17

Samarbete i fråga om kollektiv förvaltning av rättigheter

1. Parterna ska främja samarbete, transparens och icke-diskriminering bland organisationer för kollektiv förvaltning, särskilt när det gäller de intäkter de samlar in, de avdrag som de tillämpar på dessa intäkter, användningen av insamlade royaltys, former för utdelning och deras repertoar, även i den digitala miljön.
2. Om en organisation för kollektiv förvaltning som är etablerad på en parts territorium enligt ett representationsavtal representerar en organisation för kollektiv förvaltning som är etablerad på den andra partens territorium, ska den förstnämnda parten sträva efter att säkerställa att den representerande organisationen för kollektiv förvaltning
 - a) inte diskriminerar berättigade medlemmar i den representerade organisationen, och
 - b) korrekt, regelbundet, omsorgsfullt och på ett helt transparent sätt betalar de belopp som den är skyldig den representerade organisationen, och ger den representerade organisationen information om de intäkter som insamlats för dess räkning och de avdrag som gjorts.

ARTIKEL 21.18

Undantag och inskränkningar

1. Varje part ska begränsa undantag från och inskränkningar av rättigheterna enligt detta underavsnitt till vissa särskilda fall som inte strider mot ett normalt utnyttjande av verket eller det andra alstret och inte oskäligt inkräktar på rättighetshavarnas legitima intressen.

2. Varje part ska från rätten till mångfaldigande undanta tillfälliga former av mångfaldigande som är flyktiga eller av underordnad betydelse och som utgör en integrerad och väsentlig del av en teknisk process, och vars enda syfte är att möjliggöra

- a) överföring i ett nät mellan tredje parter via en mellanhand, eller
- b) laglig användning av ett verk eller annat alster vilken inte har någon oberoende ekonomisk betydelse.

ARTIKEL 21.19

Skydd av tekniska åtgärder

1. Varje part ska föreskriva ett tillfredsställande rättsligt skydd och effektiva rättsmedel mot kringgående av effektiva tekniska åtgärder som används av rättighetshavarna i samband med utövandet av deras rättigheter enligt detta underavsnitt, och som begränsar handlingar som inte är tillåtna av de berörda rättighetshavarna eller enligt lag.

2. Varje part får, om detta är tillåtet enligt dess lagstiftning, säkerställa att rättighetshavarna gör det möjligt för en person som har rätt att utnyttja ett undantag eller en inskränkning att i nödvändig utsträckning åtnjuta undantaget eller inskränkningen.

ARTIKEL 21.20

Skyldigheter angående information om rättighetsförvaltning

1. I denna artikel avses med *information om rättighetsförvaltning* all information som lämnas av en rättighetshavare i syfte att identifiera ett verk eller annat alster som avses i detta underavsnitt, en upphovsman eller annan rättighetshavare, eller information om villkoren för användning av verket eller alstret liksom eventuella nummer eller koder som innehåller sådan information.
2. Varje part ska föreskriva ett tillfredsställande rättsligt skydd mot att en person medvetet utför följande handlingar utan tillstånd, om den personen känner till, eller rimligen borde känna till, att denne därigenom orsakar, möjliggör, underlättar eller döljer intrång i en upphovsrätt eller närstående rättighet:
 - a) Avlägsnande eller ändring av elektronisk information om rättighetsförvaltning.
 - b) Spridning, import i spridningssyfte, utsändning, överföring till eller tillgängliggörande för allmänheten av verk eller andra alster som är skyddade enligt detta underavsnitt och från vilka elektronisk information om rättighetsförvaltning har avlägsnats eller ändrats utan tillstånd.
3. Punkt 1 ska gälla när någon information som avses i den punkten är kopplad till ett exemplar av, eller framträder i samband med överföring till allmänheten av, ett verk eller annat alster som avses i detta underavsnitt.
4. Parterna ska säkerställa att de skyldigheter som anges i denna artikel inte är till förfång för användning som inte utgör intrång.

UNDERAVSNITT 2

VARUMÄRKEN

ARTIKEL 21.21

Internationella avtal

Varje part ska

- a) följa Niceöverenskommelsen om internationell klassificering av varor och tjänster vid registrering av varumärken, utfärdad den 15 juni 1957 i Nice (*Niceklassificeringen*)¹, och
- b) göra sitt bästa för att ansluta sig till protokollet till Madridöverenskommelsen om den internationella registreringen av varumärken, antaget i Madrid den 27 juni 1989, i dess senast ändrade lydelse av den 12 november 2007.

¹ Denna skyldighet gäller endast varumärken som registrerats efter dagen för antagandet av kriterierna i Niceklassificeringen eller för anslutningen till instrumentet.

ARTIKEL 21.22

Registreringsförfarande

1. Varje part ska inrätta ett system för registrering av varumärken där varje slutligt negativt beslut, inbegripet partiella avslag på ansökan om registrering utfärdade av den berörda varumärkesförvaltningen, ska meddelas skriftligen, varvid beslutet ska vara vederbörligen motiverat och möjligt att överklaga.
2. Varje part ska föreskriva en möjlighet att invända mot ansökningar om registrering av varumärken eller, i tillämpliga fall, registreringen av varumärken. Sådana invändningsförfaranden ska vara kontradiktoriska.
3. Varje part ska tillhandahålla en elektronisk databas över varumärkesansökningar och varumärkesregistreringar som är tillgänglig för allmänheten.

ARTIKEL 21.23

Rättigheter som är knutna till ett varumärke

Ett registrerat varumärke ska ge innehavaren ensamrätt till det. Innehavaren av ett varumärke ska ha rätt att hindra alla tredje parter från att utan innehavarens tillstånd i näringsverksamhet använda

- a) tecken som är identiska med varumärket med avseende på varor och tjänster som är identiska med dem för vilka varumärket är registrerat, och

- b) tecken som är identiska med eller liknar varumärket och används för varor eller tjänster som är identiska med eller liknar de varor eller tjänster för vilka varumärket är registrerat, om detta kan leda till förväxlingsrisk hos allmänheten, inbegripet risken för association mellan tecknet och varumärket.

ARTIKEL 21.24

Välkända varumärken

1. Artikel 6 bis i Pariskonventionen ska i tillämpliga delar även gälla för tjänster. Vid bedömning av om ett varumärke är välkänt, ska varje part beakta den kännedom om varumärket som finns hos den berörda delen av allmänheten, däribland den kännedom som uppstått som följd av reklam för varumärket i den berörda parten.
2. Artikel 6 bis i Pariskonventionen ska i tillämpliga delar gälla för varor eller tjänster som inte liknar dem för vilka ett varumärke har registrerats, förutsatt att varumärkets användning i förbindelse med dessa varor eller tjänster tyder på ett samband mellan varorna och tjänsterna och det registrerade varumärkets innehavare, och förutsatt att det registrerade varumärkets innehavares intressen kan befaras lida skada av sådan användning.

3. I syfte att ge verkan åt skyddet av välkända varumärken på det sätt som avses i artikel 6 bis i Pariskonventionen och artikel 16.2 och 16.3 i Trips-avtalet ska varje part vederbörligen beakta de principer som fastställs i den gemensamma rekommendation om bestämmelser om skydd för välkända varumärken som antogs av församlingen för Internationella unionen för industriellt rättsskydd och Wipos generalförsamling vid den trettiofjärde omgången möten i Wipo-medlemsstaternas församlingar den 20–29 september 1999.

ARTIKEL 21.25

Ansökningar i ond tro

Varje part ska föreskriva att ett varumärke kan förklaras ogiltigt om den sökande gjort sin ansökan om registrering av varumärket i ond tro. Varje part får även föreskriva att ett sådant varumärke inte får registreras.

ARTIKEL 21.26

Undantag från de rättigheter som är knutna till ett varumärke

1. Varje part ska föreskriva begränsade undantag från de rättigheter som är knutna till ett varumärke, såsom skälig användning av beskrivande ord, däribland geografiska beteckningar, och får föreskriva andra begränsade undantag, förutsatt att sådana undantag tar hänsyn till varumärkesinnehavarens och tredje parter legitima intressen.

2. Under förutsättning att användningen sker enligt god affärssed får ett varumärke inte ge innehavaren rätt att förbjuda en tredje part från att använda
- a) sitt eget namn eller sin egen adress om den tredje parten är en fysisk person,
 - b) uppgifter om varornas eller tjänsternas art, kvalitet, kvantitet, avsedda ändamål, värde eller geografiska ursprung, tidpunkten för framställandet av varor eller för utförandet av tjänsten eller andra egenskaper hos varor eller tjänster, eller
 - c) varumärket, om det är nödvändigt för att ange en produkts eller en tjänsts avsedda ändamål, särskilt som tillbehör eller reservdelar.

UNDERAVSNITT 3

FORMGIVNINGAR

ARTIKEL 21.27

Internationella avtal

Varje part ska göra sitt bästa för att ansluta sig till Genèveakten (1999) till Haagöverenskommelsen om internationell registrering av industriella formgivningar, utfärdad i Genève den 2 juli 1999.

ARTIKEL 21.28

Skydd av registrerade formgivningar

1. Varje part ska föreskriva ett skydd för självständigt skapade formgivningar som är nya och nyskapande^{1 2}. Skyddet ska tillhandahållas genom registrering och ska ge ensamrätt till innehavarna enligt bestämmelserna i detta underavsnitt.
2. Innehavaren av en registrerad formgivning ska ha rätt att hindra tredje part som saknar innehavarens samtycke från att framställa, bjuda ut till försäljning, sälja, släppa ut på marknaden, importera, exportera eller lagra en sådan produkt eller använda artiklar som försetts med eller innefattar den skyddade formgivningen, om sådana handlingar utförs i kommersiellt syfte.

ARTIKEL 21.29

Skyddstid

Skyddstiden ska uppgå till minst 15 (femton) år från dagen då ansökan lämnades in, inräknat förlängningar.

¹ Vid tillämpning av denna artikel får en part anse att en formgivning som är särpräglad är nyskapande.

² Argentina ska föreskriva ett skydd för självständigt skapade formgivningar som är nya eller nyskapande.

ARTIKEL 21.30

Skydd av oregistrerade formgivningar

Varje part får fastställa rättsmedel för att förhindra användningen av oregistrerade formgivningar.

ARTIKEL 21.31

Undantag och uteslutningar

1. Varje part får fastställa begränsade undantag från formgivningsskyddet, förutsatt att sådana undantag inte otillbörligt strider mot ett normalt utnyttjande av skyddade formgivningar och inte otillbörligt skadar de legitima intressen som innehavaren av den skyddade formgivningen har, med beaktande av tredje parter legitima intressen.
2. Skyddet av formgivningar ska inte utsträckas till formgivningar som huvudsakligen är av teknisk eller funktionell karaktär.

ARTIKEL 21.32

Förhållande till upphovsrätt

Varje part ska, i den utsträckning det föreskrivs i dess lagar och andra författningar, säkerställa att en formgivning också är berättigad till skydd enligt dess upphovsrättslagstiftning från och med den dag då formgivningen skapades eller fastställdes på något sätt. Varje part ska avgöra omfattningen av och villkoren för detta skydd, däribland vilken nivå av nyskapande som ska krävas.

UNDERAVSNITT 4

GEOGRAFISKA BETECKNINGAR

ARTIKEL 21.33

Skydd av geografiska beteckningar

1. Detta underavsnitt är tillämpligt på erkännande och skydd av geografiska beteckningar som har sitt ursprung i parternas territorier.
2. Parterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra det skydd av geografiska beteckningar som avses i punkt 1 på sina territorier, och fastställa en lämplig metod för ett sådant genomförande inom ramen för sina egna rättssystem och sin egen rättspraxis.
3. En parts geografiska beteckningar ska omfattas av denna artikel endast om de är skyddade som geografiska beteckningar på ursprungspartens territorium inom ramen för dess system för registrering och skydd av geografiska beteckningar.
4. Varje part åtar sig, efter att ha granskat den andra partens lagstiftning enligt bilaga 21-A och de geografiska beteckningarna enligt bilaga 21-B och efter att ha slutfört ett invändningsförfarande eller offentligt samråd om de geografiska beteckningarna enligt bilaga 21-B, att från och med den dag då detta avtal träder i kraft skydda dessa geografiska beteckningar i enlighet med den skyddsnivå som fastställs i detta underavsnitt, inbegripet den särskilda skyddsnivån, i synnerhet den som anges i artikel 21.35.8 och tillägg 21-B-1.

5. Varje part får skydda geografiska beteckningar för andra produkter än livsmedel från jordbruket, viner, spritdrycker eller aromatiserade viner i sina lagar och andra författningar. Parterna erkänner att de geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 21-D är skyddade som geografiska beteckningar i ursprungslandet.

ARTIKEL 21.34

Tillägg av nya geografiska beteckningar

På begäran av en part, och när de steg som beskrivs i artikel 21.33.4 har slutförts, får den underkommitté för immateriella rättigheter som avses i artikel 21.59 rekommendera Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor att anta ett beslut i enlighet med artikel 9.7.1 f om att lägga till nya geografiska beteckningar i bilaga 21-B, inbegripet för att överföra de geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 21-C till bilaga 21-B.

ARTIKEL 21.35

Omfattning av skyddet av geografiska beteckningar

1. Varje part ska i enlighet med sina lagar och andra författningar föreskriva de rättsmedel som krävs för att berörda parter ska kunna förhindra
 - a) användningen av en geografisk beteckning från den andra parten som förtecknas i delarna 1 och 2 i bilaga 21-B för alla produkter som ingår i den relevanta produktklassen, i enlighet med avsnitt 3 i bilaga 21-B, och som antingen
 - i) inte har sitt ursprung i det ursprungsland som anges i bilaga 21-B för den geografiska beteckningen, eller
 - ii) har sitt ursprung i det ursprungsland som anges i bilaga 21-B för den geografiska beteckningen, men inte har frambragts eller tillverkats i enlighet med den andra partens lagar och andra författningar som skulle gälla om produkten var ämnad för konsumtion i den andra parten,
 - b) användningen av något i en varas beteckning eller presentation som anger eller ger intryck av att varan i fråga har sitt ursprung i ett annat geografiskt område än det verkliga ursprungsområdet, på ett sätt som vilseleder allmänheten om varans geografiska ursprung,
 - c) någon annan användning som utgör illojal konkurrens enligt artikel 10 bis i Pariskonventionen,

- d) varje direkt eller indirekt kommersiellt bruk av ett skyddat namn för produkter som är jämförbara men som inte uppfyller kraven i produktspecifikationen för det skyddade namnet, eller som utnyttjar en geografisk betecknings anseende,
- e) användningen av en geografisk beteckning som inte har sitt ursprung på den plats som anges i den geografiska beteckningen, även om varans verkliga ursprung anges eller om den geografiska beteckningen är översatt till ett annat språk eller står tillsammans med uttryck som ”slag”, ”typ”, ”stil”, ”efterbildning” eller liknande, och
- f) allt missbruk eller all efterbildning eller vilseledande användning av ett skyddat namn på en geografisk beteckning, eller allt falskt eller vilseledande angivande av ett skyddat namn på en geografisk beteckning, eller all praxis som riskerar att vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung, härkomst eller beskaffenhet.

2. I fråga om förhållandet mellan varumärken och geografiska beteckningar gäller följande:

- a) Om en geografisk beteckning är skyddad enligt detta underavsnitt ska varje part vägra att registrera ett varumärke för samma eller en liknande produkt vars användning skulle strida mot bestämmelserna i detta underavsnitt, förutsatt att en ansökan om registrering av varumärket lämnades in efter dagen för ansökan om skydd av den geografiska beteckningen på det berörda territoriet. Varumärken som registrerats i strid med denna punkt ska ogiltigförklaras i enlighet med parternas lagstiftning.
- b) För geografiska beteckningar som är förtecknade i bilaga 21-B på den dag då detta avtal träder i kraft ska dagen för inlämnande av den ansökan om skydd som avses i led a vara den dag då invändningsförfarandet eller det offentliga samrådet offentliggörs på respektive territorium.

- c) För sådana geografiska beteckningar som avses i artikel 21.34 ska dagen för inlämnande av ansökan om skydd vara den dag då begäran om skydd av en geografisk beteckning översändes till en annan part.
- d) Utan att det påverkar tillämpningen av led e ska varje part skydda de geografiska beteckningar som avses i bilaga 21-B även om det finns ett äldre varumärke. Med ”äldre varumärke” avses ett varumärke för vilket en ansökan har lämnats in eller som har registrerats eller etablerats genom användning, om denna möjlighet föreskrivs i den berörda partens lagar och andra författningar, i god tro på en parts territorium före den dag då ansökan om skydd av en geografisk beteckning enligt punkt 1 lämnas in av den andra parten enligt detta avtal.

Ett sådant äldre varumärke får fortsätta att användas, förnyas och bli föremål för ändringar som kan kräva att nya varumärkesansökningar lämnas in, trots skyddet av den geografiska beteckningen, förutsatt att det inte finns någon grund för varumärkets ogiltighet eller återkallande i den varumärkeslagstiftning enligt vilken varumärket har registrerats eller etablerats.

Varken det äldre varumärket eller den geografiska beteckningen får användas på ett sätt som skulle vilseleda konsumenten när det gäller den berörda immateriella rättighetens art.

- e) En part ska inte vara skyldig att skydda en geografisk beteckning med hänsyn till ett berömt, renomméerat eller välkänt varumärke, om skyddet kan vilseleda konsumenten om produktens verkliga identitet.

3. Ingenting i detta underavsnitt ska hindra att en part med avseende på en produkt använder ett sedvanligt namn på en växtsort eller en djurras som förekommer på den partens territorium¹.

¹ I tillägg 21-B-1 fastställer parterna de växtsorter och djurraser vars användning inte ska hindras.

4. Ingenting i detta underavsnitt ska hindra att en part använder en enskild del av en term bestående av flera led som är skyddad som geografisk beteckning på den partens territorium, om en sådan enskild del är en term som enligt gängse språkbruk är den vanliga benämningen på den berörda varan¹.

5. Ingenting i detta underavsnitt ska kräva att en part skyddar en geografisk beteckning som är identisk med den term som enligt gängse språkbruk är den vanliga benämningen på den berörda varan på den partens territorium.

6. Om en översättning av en geografisk beteckning är identisk med eller innehåller en term som enligt gängse språkbruk är den vanliga benämningen på en produkt på en parts territorium, eller om en geografisk beteckning inte är identisk med men innehåller en sådan term, ska detta underavsnitt inte påverka rätten för en person att använda denna term i samband med den produkten.

7. I fråga om homonyma geografiska beteckningar gäller följande:

- a) När det gäller parternas befintliga eller framtida homonyma geografiska beteckningar för produkter som tillhör samma produktkategori², ska båda beteckningarna i sig förekomma samtidigt, och varje part ska bestämma de praktiska villkor under vilka de berörda homonyma beteckningarna ska särskiljas från varandra, med beaktande av behovet av att säkerställa att berörda producenter behandlas lika och att konsumenterna inte vilseleds.

¹ I tillägg 21-B-1 fastställer parterna de termer för vilka skydd inte söks eller beviljas.

² I enlighet med Niceklassificeringen och dess ändringar.

- b) Om en part i samband med förhandlingar med ett tredjeland föreslår att en geografisk beteckning från det tredjelandet ska skyddas och namnet i fråga är homonymt med en geografisk beteckning med ursprung i den andra parten, ska den sistnämnda parten informeras och ges tillfälle att lämna synpunkter innan namnet skyddas.

8. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 21.35.1–21.35.7 ska en särskild skyddsnivå fastställas för följande geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 21-B¹:

- a) ”Genièvre”, ”Jenever” eller ”Genever”: skyddet av den geografiska beteckningen ”Genièvre”, ”Jenever” eller ”Genever” ska inte hindra att tidigare användare av termen ”Ginebra” på Argentinas territorium som har använt termen i god tro och på ett kontinuerligt sätt under minst 5 (fem) år före offentliggörandet av invändningar mot de geografiska beteckningarna ”Genièvre”, ”Jenever” eller ”Genever” i Argentina, och tidigare användare av termen ”Genebra” på Brasiliens territorium som har använt termen i god tro och på ett kontinuerligt sätt före offentliggörandet av invändningar mot de geografiska beteckningarna ”Genièvre”, ”Jenever” eller ”Genever” i Brasilien, fortsätter att använda termen, förutsatt att dessa produkter inte saluförs med hjälp av grafik, namn, bilder eller flaggor som hänvisar till den geografiska beteckningens verkliga ursprung och förutsatt att termen visas i ett teckensnitt som är läsbart men betydligt mindre än varumärket och särskiljs från det på ett otvetydigt sätt när det gäller produktens ursprung.

¹ För tydlighetens skull påpekas att varje signatärstats i Mercosur särskilda skyddsnivå enligt definitionen i artikel 21.35.8 endast är tillämplig till förmån för de tidigare användare som ingår i just den signatärstatens i Mercosur förteckning över tidigare användare.

- b) "Queso Manchego": skyddet av den geografiska beteckningen "Queso Manchego" för ost som framställts av fårmjolk i Spanien i enlighet med de tillämpliga tekniska specifikationerna, ska inte hindra att tidigare användare av termen "Queso Manchego" på Uruguays territorium, som har använt termen i god tro och på ett kontinuerligt sätt under minst 5 (fem) år före offentliggörandet av invändningar mot den geografiska beteckningen "Queso Manchego" för ost som framställts av komjolk, fortsätter att använda denna term, förutsatt att dessa produkter inte saluförs med hjälp av grafik, namn, bilder eller flaggor som hänvisar till den skyddade europeiska geografiska beteckningen och förutsatt att termen visas i ett teckensnitt som är läsbart men betydligt mindre än varumärket och särskiljs från det på ett otvetydigt sätt när det gäller produktens ursprung och sammansättning.
- c) "Grappa": skyddet av den geografiska beteckningen "Grappa" ska inte hindra att tidigare användare av termen "Grappamiel" eller "Grapamiel" på Uruguays territorium, som har använt termen i god tro och på ett kontinuerligt sätt före offentliggörandet av invändningar mot den geografiska beteckningen "Grappa", fortsätter att använda denna term, förutsatt att dessa produkter inte saluförs med hjälp av grafik, namn, bilder eller flaggor som hänvisar till den skyddade europeiska geografiska beteckningen och förutsatt att termen visas i ett teckensnitt som är läsbart men betydligt mindre än varumärket och särskiljs från det på ett otvetydigt sätt när det gäller produktens ursprung.

- d) ”Steinhäger”: skyddet av den geografiska beteckningen ”Steinhäger” ska inte hindra att tidigare användare av termen ”Steinhäger” på Brasiliens territorium, som har använt termen i god tro och på ett kontinuerligt sätt före offentliggörandet av invändningar mot den geografiska beteckningen ”Steinhäger”, fortsätter att använda denna term, förutsatt att dessa produkter inte saluförs med hjälp av grafik, namn, bilder eller flaggor som hänvisar till den skyddade europeiska geografiska beteckningen och förutsatt att termen visas i ett teckensnitt som är läsbart men betydligt mindre än varumärket och särskiljs från det på ett otvetydigt sätt när det gäller produktens ursprung.
- e) ”Parmigiano Reggiano”:
- i) skyddet av den geografiska beteckningen ”Parmigiano Reggiano” ska inte hindra att tidigare användare av termen ”Parmesão” på Brasiliens territorium och av termen ”Parmesano” på Argentinas, Paraguays och Uruguays territorier, som har använt dessa termer i god tro och på ett kontinuerligt sätt före offentliggörandet av invändningar mot den geografiska beteckningen ”Parmigiano Reggiano”, fortsätter att använda dessa termer, förutsatt att dessa produkter inte saluförs med hjälp av grafik, namn, bilder eller flaggor som hänvisar till den skyddade europeiska geografiska beteckningen och förutsatt att termen visas i ett teckensnitt som är läsbart men betydligt mindre än varumärket och särskiljs från det på ett otvetydigt sätt när det gäller produktens ursprung.

- ii) skyddet av den geografiska beteckningen ”Parmigiano Reggiano” ska inte hindra att tidigare användare av termen ”Reggianito” på Argentinas territorium, som har använt denna term i god tro och på ett kontinuerligt sätt före offentliggörandet av invändningar mot den geografiska beteckningen ”Parmigiano Reggiano”, och användare på Paraguays och Uruguays territorier som har använt denna term i god tro och på ett kontinuerligt sätt under minst 5 (fem) år före offentliggörandet av invändningar mot den geografiska beteckningen ”Parmigiano Reggiano”, fortsätter att använda denna term, förutsatt att dessa produkter inte saluförs med hjälp av grafik, namn, bilder eller flaggor som hänvisar till den skyddade europeiska geografiska beteckningen och förutsatt att termen visas i ett teckensnitt som är läsbart men betydligt mindre än varumärket och särskiljs från det på ett otvetydigt sätt när det gäller produktens ursprung.

- f) ”Fontina”: skyddet av den geografiska beteckningen ”Fontina” ska inte hindra att tidigare användare av termen ”Fontina” på Argentinas, Brasiliens, Paraguays och Uruguays territorier, som har använt termen i god tro och på ett kontinuerligt sätt under minst 5 (fem) år före offentliggörandet av invändningar mot den geografiska beteckningen ”Fontina”, fortsätter att använda denna term, förutsatt att dessa produkter inte saluförs med hjälp av grafik, namn, bilder eller flaggor som hänvisar till den skyddade europeiska geografiska beteckningen och förutsatt att termen visas i ett teckensnitt som är läsbart men betydligt mindre än varumärket och särskiljs från det på ett otvetydigt sätt när det gäller produktens ursprung.

g) "Gruyère" (Frankrike):

- i) skyddet av den geografiska beteckningen "Gruyère" (Frankrike) ska inte hindra att tidigare användare av termerna "Gruyère" och "Gruyere" på Argentinas, Brasiliens, Paraguays och Uruguays territorier, som har använt termen i god tro och på ett kontinuerligt sätt under minst 5 (fem) år före offentliggörandet av invändningar mot den geografiska beteckningen "Gruyère" (Frankrike), fortsätter att använda denna term, förutsatt att dessa produkter inte saluförs med hjälp av grafik, namn, bilder eller flaggor som hänvisar till den skyddade europeiska geografiska beteckningen och förutsatt att termen visas i ett teckensnitt som är läsbart men betydligt mindre än varumärket och särskiljs från det på ett otvetydigt sätt när det gäller produktens ursprung.
- ii) skyddet av den geografiska beteckningen "Gruyère" (Frankrike) ska inte hindra att tidigare användare av termerna "Gruyerito" och "Gruyer" på Uruguays territorium, som har använt termen i god tro och på ett kontinuerligt sätt under minst 5 (fem) år före offentliggörandet av invändningar mot den geografiska beteckningen "Gruyère" (Frankrike), fortsätter att använda denna term, förutsatt att dessa produkter inte saluförs med hjälp av grafik, namn, bilder eller flaggor som hänvisar till den skyddade europeiska geografiska beteckningen och förutsatt att termen visas i ett teckensnitt som är läsbart men betydligt mindre än varumärket och särskiljs från det på ett otvetydigt sätt när det gäller produktens ursprung.

- h) ”Grana Padano”: skyddet av den geografiska beteckningen ”Grana Padano” ska inte hindra att tidigare användare av termen ”Grana” på Brasiliens territorium, som har använt termen i god tro och på ett kontinuerligt sätt under minst 5 (fem) år före offentliggörandet av invändningar mot den geografiska beteckningen ”Grana Padano”, fortsätter att använda denna term, förutsatt att dessa produkter inte saluförs med hjälp av grafik, namn, bilder eller flaggor som hänvisar till den skyddade europeiska geografiska beteckningen och förutsatt att termen visas i ett teckensnitt som är läsbart men betydligt mindre än varumärket och särskiljs från det på ett otvetydigt sätt när det gäller produktens ursprung.
- i) ”Gorgonzola”: skyddet av den geografiska beteckningen ”Gorgonzola” ska inte hindra att tidigare användare av termen ”Gorgonzola” på Brasiliens territorium, som har använt termen i god tro före offentliggörandet av invändningar, fortsätter att använda termen, förutsatt att dessa produkter inte saluförs med hjälp av grafik, namn, bilder eller flaggor som hänvisar till den geografiska beteckningens verkliga ursprung och förutsatt att termen visas i ett teckensnitt som är läsbart men betydligt mindre än varumärket och särskiljs från det på ett otvetydigt sätt när det gäller produktens ursprung.
9. De tidigare användare som avses i punkt 8 a–i förtecknas i bilaga 21-E. Efterträdandet av tidigare användare och följderna därav ska fastställas i varje signatärstats i Mercosur inhemska lagar och andra författningar.
10. Skyddade geografiska beteckningar förtecknade i bilaga 21-B får inte användas generiskt inom parternas territorier.
11. Ingenting i detta kapitel ska skapa en förpliktelse för parterna att skydda geografiska beteckningar som inte är eller som upphör att vara skyddade på sina ursprungsorter.

12. Detta kapitel får inte hindra en person att i kommersiellt syfte använda sitt namn eller namnet på sin företrädare i rörelsen, utom om ett sådant namn används på ett sätt som vilseleder allmänheten.

ARTIKEL 21.36

Rätt att använda geografiska beteckningar

1. Varje aktör som saluför jordbruksprodukter, livsmedel, vin, aromatiserade viner eller spritdrycker som överensstämmer med motsvarande specifikation får använda en geografisk beteckning enligt denna del av avtalet.
2. När en geografisk beteckning väl blivit skyddad enligt denna del av avtalet ska det för användningen av den skyddade beteckningen inte krävas någon registrering av användarna eller några ytterligare avgifter.

ARTIKEL 21.37

Kontroll av att skydd efterlevs

Varje part ska föreskriva de rättsmedel som är nödvändiga för att berörda parter ska kunna söka efterlevnadskontroll av det skydd som föreskrivs i artikel 21.35 genom lämpliga administrativa och rättsliga åtgärder inom ramen för partens egna rättssystem och rättspraxis.

ARTIKEL 21.38

Import, export och saluföring

Import, export och saluföring av produkter som har de namn som förtecknas i bilaga 21-B ska följa de lagar och andra författningar som är tillämpliga på den parts territorium där produkterna släpps ut på marknaden.

ARTIKEL 21.39

Samarbete och transparens rörande geografiska beteckningar

1. Den underkommitté för immateriella rättigheter som avses i artikel 21.59 ska övervaka att detta underavsnitt tillämpas korrekt och får behandla alla frågor som rör dess genomförande och tillämpning. Den ska ansvara för
 - a) utbyte av information om utvecklingen av lagstiftningen och politiken vad gäller geografiska beteckningar och om alla andra frågor av gemensamt intresse på området geografiska beteckningar, och
 - b) samarbete om utarbetandet av alternativa namn för produkter som tidigare saluförts av producenter från en part under termer som motsvarar den andra partens geografiska beteckningar, särskilt när det gäller fall där utfasning ska ske.
2. Underkommittén för immateriella rättigheter får rekommendera Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor att i enlighet med artikel 9.7.1 f ändra
 - a) bilaga 21-A vad gäller hänvisningarna till tillämplig lagstiftning i parterna,

- b) bilaga 21-B vad gäller geografiska beteckningar och utbyte av information för detta ändamål,
- c) bilaga 21-C vad gäller den geografiska beteckningen, och
- d) bilaga 21-E vad gäller tidigare användare.

3. Varje part ska underrätta den andra parten om en geografisk beteckning som förtecknas i bilaga 21-B upphör att vara skyddad på dess territorium. Efter en sådan underrättelse ska Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor ändra bilaga 21-B i enlighet med artikel 9.7.1 f för att upphäva skyddet enligt denna del av avtalet. Endast den part där produkten har sitt ursprung har rätt att begära att skyddet enligt detta underavsnitt upphävs för en geografisk beteckning som förtecknas i bilaga 21-B.

4. Mercosur ska underrätta Europeiska unionen om man, efter ikraftträdandet av detta avtal, identifierar ytterligare tidigare användare som uppfyller de särskilda krav som anges i artikel 21.35.8 a–i. Efter en sådan underrättelse och under förutsättning att parterna är överens om att de föreslagna ytterligare tidigare användarna uppfyller ovannämnda krav, ska Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor ändra bilaga 21-E i enlighet med artikel 9.7.1 f genom att lägga till sådana ytterligare tidigare användare.

5. Parterna ska, antingen direkt eller genom underkommittén för immateriella rättigheter, hålla direktkontakt i alla frågor som rör genomförandet och tillämpningen av detta underavsnitt. I synnerhet får en part begära information från den andra parten rörande produktspecifikationer och ändringar av dessa, samt rörande kontaktpunkter för kontroll.

6. En produktspecifikation enligt detta underavsnitt ska vara den som godkänts av myndigheterna i den part på vars territorium produkten har sitt ursprung, inklusive eventuella likaledes godkända ändringar.

7. Parterna får göra tillgängliga för allmänheten de produktspecifikationer eller en sammanfattning av dessa som motsvarar den andra partens geografiska beteckningar som är skyddade enligt detta underavsnitt, på portugisiska, spanska eller engelska.

UNDERAVSNITT 5

PATENT

ARTIKEL 21.40

Internationella fördrag

Varje part ska göra sitt bästa för att ansluta sig till konventionen om patentsamarbete, som upprättades i Washington den 19 juni 1970¹.

¹ För Europeiska unionen kan denna bestämmelse uppfyllas genom att dess medlemsstater ansluter sig.

UNDERAVSNITT 6

VÄXTSORTER

ARTIKEL 21.41

Internationella avtal

Varje part ska skydda växtförädlarrätter i enlighet med den internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter, upprättad i Paris den 2 december 1961, i dess ändrade lydelse som fastställdes i Genève den 10 november 1972 och den 23 oktober 1978 (UPOV, 1978 års akt) eller den 19 mars 1991 (UPOV, 1991 års akt), och ska samarbeta för att främja skyddet av växtsorter.

UNDERAVSNITT 7

SKYDD FÖR EJ OFFENTLIGGJORD INFORMATION

ARTIKEL 21.42

Omfattning på skyddet för företagshemligheter

1. Vid fullgörandet av sin skyldighet enligt artikel 21.1.1 att följa Trips-avtalet, särskilt artikel 39.1 och 39.2 i Trips-avtalet, ska varje part föreskriva lämpliga civilrättsliga förfaranden och rättsmedel för att innehavare av en företagshemlighet ska kunna förhindra anskaffande, utnyttjande eller röjande av en företagshemlighet i strid med god affärssed och få gottgörelse om detta sker.
2. I detta underavsnitt gäller följande definitioner:
 - a) *företagshemlighet*: information
 - i) som är hemlig i den meningen att den inte, som helhet eller i den form dess beståndsdelar ordnats och satts samman, är allmänt känd hos eller lättillgänglig för personer i de kretsar som normalt sett handskas med typen av information i fråga,
 - ii) som har kommersiellt värde på grund av att den är hemlig, och
 - iii) som har varit föremål för åtgärder som med hänsyn till omständigheterna är rimliga för att bevara hemligheten och som har vidtagits av den person som lagligen kontrollerar informationen.

- b) *innehavare av en företagshemlighet*: en fysisk eller juridisk person som lagligen kontrollerar en företagshemlighet.

3. Vid tillämpning av detta underavsnitt ska en part anse att åtminstone följande beteenden strider mot god affärssed:

- a) Anskaffande av en företagshemlighet utan att innehavaren av företagshemligheten samtycker, om detta sker genom att någon obehörigen bereder sig tillgång till, tillägnar sig eller kopierar handlingar, föremål, material, ämnen eller elektroniska filer som lagligen kontrolleras av innehavaren av företagshemligheten och som innehåller företagshemligheten eller ur vilka företagshemligheten kan härledas.
- b) Utnyttjande eller röjande av en företagshemlighet utan innehavarens samtycke av en person som
 - i) olagligen har anskaffat företagshemligheten,
 - ii) har brutit mot avtal om konfidentialitet eller annan skyldighet att inte röja företagshemligheten, eller
 - iii) har brutit mot en avtalsförpliktelse eller någon annan skyldighet att begränsa utnyttjandet av företagshemligheten.
- c) Anskaffande, utnyttjande eller röjande av en företagshemlighet som utförs av en person som vid tidpunkten för anskaffandet, utnyttjandet eller röjandet kände till, eller under omständigheterna borde ha känt till, att företagshemligheten direkt eller indirekt hade erhållits från en annan person som olagligen hade utnyttjat eller röjt företagshemligheten i den mening som anges i led b.

4. En part ska inte vara skyldig att anse att något av följande beteenden strider mot god affärssed enligt detta underavsnitt:

- a) En persons oberoende upptäckt eller skapande av den berörda informationen.
- b) Bakåtkompilering av en produkt av en person som lagligen har denna produkt i sin besittning och som inte enligt lag är skyldig att begränsa anskaffandet av informationen.
- c) Anskaffande, utnyttjande eller röjande av information som krävs eller tillåts i den berörda partens lagstiftning.
- d) Anställdas utnyttjande av erfarenheter och färdigheter som förvärvats hederligt under deras normala yrkesutövning.

5. Ingenting i detta underavsnitt ska tolkas så att det begränsar yttrande- och informationsfriheten, däribland mediefriheten, enligt skyddet i varje parts jurisdiktion.

ARTIKEL 21.43

Civilrättsliga förfaranden och rättsmedel avseende företagshemligheter

1. Varje part ska säkerställa att varje person som deltar i sådana civilrättsliga förfaranden som avses i artikel 21.42 eller som har tillgång till handlingar som ingår i dessa rättsliga förfaranden inte får utnyttja eller röja företagshemligheter eller påstådda företagshemligheter som de behöriga rättsliga myndigheterna, efter en vederbörligen motiverad ansökan från en berörd part, har identifierat som konfidentiella och om vilka den personen blev medveten till följd av ett sådant deltagande eller en sådan tillgång.

2. Vid sådana civilrättsliga förfaranden som avses i artikel 21.42 ska varje part föreskriva att dess rättsliga myndigheter har befogenhet att åtminstone
- a) besluta om interimistiska åtgärder i enlighet med partens lagar och andra författningar för att förhindra att företagshemligheter anskaffas, utnyttjas eller röjs på ett sätt som strider mot god affärssed,
 - b) utfärda förbudsföreläggande för att förhindra att företagshemligheten anskaffas, utnyttjas eller röjs på ett sätt som strider mot god affärssed,
 - c) förelägga den person som kände till eller borde ha känt till att denne på ett sätt som strider mot god affärssed anskaffade, utnyttjade eller rörde en företagshemlighet att betala innehavaren av företagshemligheten ett skadestånd som är lämpligt i förhållande till den faktiska skada som lidits med anledning av det olagliga anskaffandet, utnyttjandet eller röjandet av företagshemligheten,
 - d) vidta specifika åtgärder för att bevara konfidentialiteten för företagshemligheter eller påstådda företagshemligheter som företes vid civilrättsliga förfaranden avseende påstått anskaffande, utnyttjande och röjande av en företagshemlighet på ett sätt som strider mot god affärssed. Sådana specifika åtgärder får, i enlighet med partens lagstiftning, inbegripa möjligheten att helt eller delvis begränsa tillgången till vissa handlingar, begränsa tillträdet till förhandlingar och protokoll eller utskrifter från dessa och tillgängliggöra en icke-konfidentiell version av det rättsliga avgörandet i vilket de avsnitt som innehåller företagshemligheter har avlägsnats eller redigerats, och
 - e) ålägga sanktioner för parter eller andra personer som omfattas av domstolens behörighet för överträdelse av rättsliga avgöranden om skydd av en affärshemlighet eller en påstådd affärshemlighet som har företetts i dessa förfaranden.

3. En part ska inte åläggas att föreskriva de rättsliga förfaranden och rättsmedel som avses i artikel 21.42 om beteendet i strid med god affärssed har utförts, i enlighet med den partens lagstiftning, i syfte att avslöja försummelser, missförhållanden eller olaglig verksamhet eller i syfte att skydda ett legitimt intresse med stöd i lag.

AVSNITT C

UPPRÄTTHÅLLANDE AV SKYDDET FÖR IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

UNDERAVSNITT 1

CIVILRÄTTSLIGT OCH ADMINISTRATIVT UPPRÄTTHÅLLANDE AV SKYDD

ARTIKEL 21.44

Allmänna skyldigheter

1. Varje part bekräftar på nytt sina åtaganden enligt Trips-avtalet, särskilt del III, och ska säkerställa upprätthållandet av skyddet för immateriella rättigheter i enlighet med sin lagstiftning och inom ramen för sitt eget rättssystem och sin egen rättspraxis.
2. I detta avsnitt avses med ”immateriella rättigheter”, om inte annat föreskrivs, immateriella rättigheter enligt definitionen i artikel 21.3.1, med undantag för de rättigheter som avses i artiklarna 21.42 och 21.43.

3. De förfaranden¹ som antas, bibehålls eller tillämpas för att genomföra detta avsnitt ska vara ändamålsenliga, rättvisa och skäliga och får inte vara onödigt komplicerade eller kostsamma, eller medföra orimliga tidsfrister eller obefogade förseningar, och ska avskräcka från ytterligare intrång. Varje part ska beakta behovet av proportionalitet mellan intrånget, alla involverade parter rättigheter, tredje parts intressen och de tillämpliga åtgärderna, rättsmedlen och sanktionerna.

4. Parterna ska tillämpa de förfaranden som avses i punkt 3 rörande upprätthållandet av skyddet för immateriella rättigheter på ett sådant sätt att uppkomsten av hinder för lagenlig handel undviks och att skydd tillhandahålls mot missbruket av dessa rättigheter.

5. Artiklarna 21.44–21.58 medför inte någon skyldighet för en part att införa ett rättsligt system för upprätthållande av skyddet för immateriella rättigheter som skiljer sig från det system som gäller för upprätthållande av lagen i allmänhet i enlighet med den partens lagstiftning, och de påverkar inte heller parternas möjlighet att kontrollera efterlevnaden av sin lagstiftning i allmänhet.

ARTIKEL 21.45

Personer som är berättigade att ansöka om förfaranden

Varje part ska erkänna åtminstone följande personer som berättigade att ansöka om tillämpning av de förfaranden för upprätthållande av skyddet för immateriella rättigheter som avses i detta avsnitt och i del III i Trips-avtalet, i enlighet med den lagstiftning som gäller där förfarandet äger rum:

a) Innehavare av immateriella rättigheter.

¹ I detta avsnitt inbegriper ”förfaranden” åtgärder och rättsmedel.

- b) Innehavare av en exklusiv licens, under förutsättning att de är godkända av rättighetshavarna.
- c) Organ för kollektiv förvaltning av immateriella rättigheter som rättsligt och uttryckligen erkänns ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter.

ARTIKEL 21.46

Bevisning

1. Varje part ska säkerställa att de behöriga rättsliga myndigheterna har befogenhet att, på ansökan av en part som har lagt fram rimligt tillgänglig bevisning till stöd för partens påståenden att ett intrång mot den partens immateriella rättigheter har begåtts eller är omedelbart förestående, besluta om omedelbara och effektiva interimistiska åtgärder för att skydda relevant bevisning om det påstådda intrånget, förutsatt att konfidentiell information¹ skyddas.
2. De interimistiska åtgärder som avses i punkt 1 kan inbegripa en detaljerad beskrivning av de varor som påstås göra intrång, med eller utan tagande av varuprov, eller beslag av varorna och, i lämpliga fall, de därtill hörande handlingarna.
3. Varje part ska vidta nödvändiga åtgärder för att, i fall av varumärkesförfalskning eller upphovsrättslig piratkopiering i kommersiell skala², säkerställa att de behöriga rättsliga myndigheterna har möjlighet att, på ansökan av en part och om så är nödvändigt för att fastställa förekomsten och omfattningen av ett intrång, besluta att relevanta bank- eller affärshandlingar eller finansiella handlingar som motparten förfogar över i lämpliga fall ska läggas fram, förutsatt att konfidentiell information skyddas.

¹ I denna artikel får ”konfidentiell information” inbegripa personuppgifter.

² En part får utvidga tillämpningen av denna punkt till att omfatta andra immateriella rättigheter.

4. Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna har behörighet att förordna om att sökanden, när det gäller åtgärderna för att skydda bevisning, ska ställa tillräckliga säkerheter eller motsvarande garantier i syfte att säkerställa ersättning för den eventuella skada som svaranden lidit.

5. Om åtgärderna för att skydda bevisning har upphävts, om de upphör på grund av en handling eller underlåtenhet från sökandens sida, eller om det i efterhand konstateras att det inte förelåg något intrång eller hot om intrång i en immateriell rättighet, ska de rättsliga myndigheterna ha befogenhet att på begäran av svaranden förordna om att sökanden ska ge lämplig ersättning till svaranden för den skada som lidits på grund av dessa åtgärder.

ARTIKEL 21.47

Rätt till information

1. Varje part ska säkerställa att de behöriga rättsliga myndigheterna, i fall rörande intrång i immateriella rättigheter och som svar på en berättigad och proportionell begäran av käranden, får förelägga intrångsgöraren eller varje annan person att lämna relevant information om de intrångsgörande varornas eller tjänsternas ursprung och distributionsnät.

2. I denna artikel gäller följande definitioner:

a) *varje annan person*: en person som

i) har befunnits vara i besittning av de intrångsgörande varorna i kommersiell skala,

ii) har befunnits använda de intrångsgörande tjänsterna i kommersiell skala,

- iii) har befunnits tillhandahålla tjänster i kommersiell skala som använts i intrångsgörande verksamhet, eller
 - iv) har pekats ut av den person som avses i leden i–iii såsom delaktig i produktionen, tillverkningen eller distributionen av varorna eller i tillhandahållandet av tjänsterna.
- b) *relevant information*: kan inbegripa information om varje person som i kommersiell skala är delaktig i intrånget eller det påstådda intrånget och om produktionsmedlen och distributionsnäten för varorna eller tjänsterna.
3. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av andra rättsliga bestämmelser som
- a) ger rättighetshavaren rätt till mer fullständig information,
 - b) reglerar hur information som läggs fram enligt denna artikel får användas i civilrättsliga förfaranden,
 - c) reglerar ansvar för missbruk av rätten till information,
 - d) gör det möjligt att vägra lämna sådan information som skulle tvinga den person som avses i punkt 1 att medge sitt eget eller en nära anhörigs deltagande, eller
 - e) reglerar konfidentialitetsskydd för informationskällor eller behandling av personuppgifter.

ARTIKEL 21.48

Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder

1. Varje part ska föreskriva att dess rättsliga myndigheter ska ha befogenhet att besluta om omedelbara och effektiva interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder, inbegripet ett interimistiskt föreläggande mot en part, eller i tillämpliga fall, en tredje part över vilken den berörda rättsliga myndigheten har jurisdiktion, för att förhindra att intrång i en immateriell rättighet sker och särskilt för att förhindra att intrångsgörande varor släpps ut på marknaden.
2. Ett interimistiskt föreläggande får även utfärdas i syfte att besluta om beslag eller överlämnande av varor som misstänks göra intrång i en immateriell rättighet, för att förhindra att de släpps ut eller omsätts på marknaden.
3. När det gäller ett påstått intrång som begås i kommersiell skala ska varje part säkerställa att dess rättsliga myndigheter, om sökanden påvisar omständigheter som sannolikt äventyrar indrivningen av skadestånd, har möjlighet att belägga rörlig och fast egendom som tillhör den person som påstås ha gjort intrånget med kvarstad, inbegripet frysning av dennes bankkonton och andra tillgångar. I detta syfte ska varje part säkerställa att de behöriga myndigheterna har möjlighet att besluta om framläggande av bank- eller affärshandlingar eller finansiella handlingar, eller om lämplig tillgång till relevant information.
4. De rättsliga myndigheterna ska ha befogenhet att från den sökande infordra rimligt tillgänglig bevisning för att med tillräcklig säkerhet kunna förvissa sig om att den sökande är rättighetshavare och att den sökandes rätt är föremål för intrång eller att ett sådant intrång är nära förestående, och att ålägga den sökande att ställa säkerhet eller motsvarande garanti som är tillräcklig för att skydda svaranden och förhindra missbruk.

ARTIKEL 21.49

Rättsmedel

1. Varje part ska säkerställa att de behöriga rättsliga myndigheterna, på sökandens begäran och utan att det påverkar eventuella skadestånd som rättighetshavaren har rätt till med anledning av intrånget, har möjlighet att besluta att varor som de har konstaterat gör intrång i en immateriell rättighet ska förstöras, eller åtminstone slutgiltigt avlägsnas från marknaden, utan någon form av ersättning. Sådana varor får användas i allmänhetens intresse. De rättsliga myndigheterna ska även ha befogenhet att besluta om att material och verktyg som huvudsakligen har använts vid framställningen av de intrångsgörande varorna utan någon form av ersättning ska avlägsnas från marknaden på ett sätt som minimerar risken för vidare intrång. Vid prövning av en sådan begäran ska de behöriga rättsliga myndigheterna beakta behovet av proportionalitet mellan intrångets allvar och de beslutade rättsmedlen samt tredje parts intressen.

2. Varje parts behöriga rättsliga myndigheter ska ha befogenhet att besluta att dessa åtgärder ska vidtas på intrångsgörarens bekostnad, såvida det inte åberopas särskilda skäl mot detta.

ARTIKEL 21.50

Förbudsförelägganden

Varje part ska säkerställa att de behöriga rättsliga myndigheterna, om det fattas ett rättsligt beslut om att ett intrång i en immateriell rättighet har skett, har möjlighet att utfärda ett förbudsföreläggande mot intrångsgöraren eller, i tillämpliga fall, mot en tredje part över vilken den berörda rättsliga myndigheten har jurisdiktion, i syfte att förbjuda fortsatt intrång.

ARTIKEL 21.51

Alternativa åtgärder

Varje part får föreskriva att de rättsliga myndigheterna, när detta är lämpligt och på begäran av den person som kan bli föremål för sådana åtgärder som föreskrivs i artikel 21.49 eller 21.50, får besluta att ekonomisk ersättning ska utgå till den skadelidande parten i stället för att sådana åtgärder som föreskrivs i artikel 21.49 eller 21.50 tillämpas, om det konstateras att den förre varken har handlat uppsåtligt eller oaktsamt, eller om verkställigheten av åtgärderna i fråga skulle orsaka denne oproportionerligt stor skada eller om ekonomisk ersättning till den skadelidande parten framstår som rimligt tillfredsställande¹.

¹ När domaren fattar beslut om vad som är ”rimligt tillfredsställande” kan han eller hon ta hänsyn till allmänhetens intresse.

ARTIKEL 21.52

Skadestånd

1. Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna har befogenhet att på den skadelidande partens begäran besluta att en intrångsgörare som kände till eller rimligen borde ha känt till att denne ägnade sig åt en verksamhet som innebar intrång i immateriella rättigheter ska betala ett skadestånd till rättighetshavaren som är lämpligt för att kompensera den faktiska skada som lidits till följd av intrånget i de immateriella rättigheterna. Vid fastställandet av skadeståndet
 - a) ska de behöriga rättsliga myndigheterna beakta alla relevanta omständigheter, såsom de negativa ekonomiska konsekvenserna, däribland utebliven vinst, för den skadelidande parten, den otillbörliga vinst¹ som intrångsgöraren har gjort och, i tillämpliga fall, omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse, exempelvis immateriell skada som rättighetshavaren har förorsakats genom intrånget, eller
 - b) får de behöriga rättsliga myndigheterna, som ett alternativ till led a och när så är lämpligt, fastställa skadeståndet till ett engångsbelopp på grundval av faktorer såsom åtminstone det belopp som skulle ha betalats i royalty eller avgift om intrångsgöraren hade begärt tillstånd att nyttja den immateriella rättigheten i fråga.

¹ "Otillbörlig vinst" är vinst som härrör från intrånget, i enlighet med en parts lagstiftning.

ARTIKEL 21.53

Rättsliga kostnader

Varje part ska föreskriva att dess rättsliga myndigheter, om så är lämpligt, har befogenhet att vid avslutandet av civilrättsliga förfaranden rörande upprätthållande av skyddet för immateriella rättigheter ålägga den förlorande parten att ersätta den vinnande partens rättsliga kostnader och andra kostnader i enlighet med den partens lagstiftning.

ARTIKEL 21.54

Offentliggörande av rättsliga avgöranden

Varje part ska säkerställa att dess rättsliga myndigheter kan besluta om offentliggörande av avgörandet i fall av intrång i en immateriell rättighet, såvida inte detta inte skulle stå i proportion till intrångets allvar.

ARTIKEL 21.55

Presumption om innehav av upphovs- eller äganderätt

Varje part ska, åtminstone när det gäller interimistiska åtgärder som begärts i civilrättsliga förfaranden rörande upphovsrätt och närstående rättigheter, föreskriva att det föreligger en presumption om att den person eller enhet som på sedvanligt sätt anges på verket eller alstret som upphovsman eller innehavare av en närstående rättighet till verket eller alstret är rättighetshavaren till verket eller alstret, såvida inte motsatsen bevisas.

ARTIKEL 21.56

Allmänhetens medvetenhet

Parterna ska vidta de åtgärder som krävs för att öka allmänhetens medvetenhet om skydd av immateriella rättigheter, inklusive projekt för utbildning och kunskapsspridning om användning av immateriella rättigheter samt om upprätthållande av skyddet för dessa rättigheter.

UNDERAVSNITT 2

UPPRÄTTHÅLLANDE AV SKYDDET VID GRÄNSERNA

ARTIKEL 21.57

Förenlighet med Gatt och Trips-avtalet

Vid genomförande av gränsåtgärder för att tullmyndigheterna ska kunna upprätthålla skyddet för immateriella rättigheter, oavsett om de omfattas av detta kapitel eller inte, ska varje part säkerställa förenlighet med sina skyldigheter enligt Gatt och Trips-avtalet, särskilt artikel V i Gatt och artikel 41 och del III avsnitt 4 i Trips-avtalet.

ARTIKEL 21.58

Gränsåtgärder

1. När det gäller varor under tullkontroll ska varje part anta eller bibehålla förfaranden enligt vilka en rättighetshavare får lämna in ansökningar med begäran om att tullmyndigheterna skjuter upp frigörandet av eller kvarhåller varor som misstänks för åtminstone varumärkesförfalskning, piratkopiering avseende upphovsrätt och närstående rättigheter i kommersiell skala eller intrång i geografiska beteckningar (*misstänkta varor*).
2. Parterna ska inte vara skyldiga att tillämpa förfaranden enligt detta underavsnitt på varor under transitering.
3. Varje part ska uppmuntra användningen av elektroniska system för tullmyndigheternas hantering av beviljade eller registrerade ansökningar.
4. Varje part ska säkerställa att tullmyndigheterna inom en rimlig tidsperiod informerar sökanden om huruvida de har beviljat eller registrerat ansökan.
5. Varje part ska föreskriva att en sådan ansökan eller registrering ska gälla för flera sändningar när detta är tillåtet i enlighet med bestämmelserna i partens lagstiftning.
6. Varje part får föreskriva att dess tullmyndigheter, när det gäller varor under tullkontroll, har befogenhet att på eget initiativ skjuta upp frigörandet av eller kvarhålla misstänkta varor.
7. Varje part ska säkerställa att dess tullmyndigheter har möjlighet att använda riskanalys för att identifiera misstänkta varor.

8. Varje part får införa administrativa eller rättsliga förfaranden i enlighet med partens lagstiftning som gör det möjligt att förstöra misstänkta varor, om de berörda personerna godtar eller inte motsätter sig att dessa förstörs. Om sådana varor inte förstörs ska varje part säkerställa att de avlägsnas från marknaden på ett sätt som undviker att rättighetshavaren skadas.
9. Parterna ska inte vara skyldiga att tillämpa denna artikel på import av varor som släppts ut på marknaden i ett annat land av rättighetshavarna eller med deras samtycke. En part får undanta varor av icke-kommersiell karaktär i resandes personliga bagage från tillämpningen av denna artikel.
10. Parterna ska säkerställa att varje parts tullmyndigheter för en regelbunden dialog och främjar samarbete med de relevanta intressenterna och med andra myndigheter som deltar i det upprätthållande av skyddet för immateriella rättigheter som avses i punkt 1.
11. Parterna ska samarbeta när det gäller internationell handel med misstänkta varor och särskilt för att utbyta information om sådan handel.
12. Utan att det påverkar andra samarbetsformer ska bilaga 12-A vara tillämplig på överträdelser av lagstiftningen om immateriella rättigheter vars skyddsupprätthållande ingår i tullmyndigheternas behörighet i enlighet med denna artikel.

AVSNITT D

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 21.59

Underkommittén för immateriella rättigheter

1. Den underkommitté för immateriella rättigheter som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska ha följande funktioner utöver dem som anges i artiklarna 2.4, 9.9 och 21.39:

- a) Informationsutbyte
 - i) om den rättsliga ramen för immateriella rättigheter samt relevanta bestämmelser om skydd och upprätthållande av skydd, och
 - ii) som rör allmän egendom inom parternas territorier.
- b) Utbyte av erfarenheter om
 - i) den rättsliga utvecklingen,
 - ii) upprätthållande av skyddet för immateriella rättigheter, och
 - iii) upprätthållande av skyddet på central, regional och lokal nivå av tullmyndigheter, polismyndigheter och administrativa och rättsliga organ.

ARTIKEL 21.60

Samarbete

1. För att underlätta genomförandet av detta kapitel ska parterna samarbeta
 - a) inom underkommittén för immateriella rättigheter,
 - b) i internationella forum,
 - c) via olika byråer eller organ, eller
 - d) på andra sätt som annars anses lämpliga.
2. Samarbetsområdena inbegriper följande verksamheter:
 - a) Samordning för att hindra export av förfalskade varor, inbegripet samordning med andra länder.
 - b) Tekniskt bistånd, kapacitetsuppbyggnad och utbyte och utbildning av personal.
 - c) Skydd och upprätthållande av skyddet för immateriella rättigheter och informationsspridning i frågan, bland annat inom näringslivet och det civila samhället.
 - d) Ökad medvetenhet hos konsumenter och rättighetshavare samt förbättrat institutionellt samarbete, särskilt mellan olika organ för immateriella rättigheter.

- e) Aktivt främjande av allmänhetens medvetenhet och utbildning om politiken för immateriella rättigheter.
- f) Samarbete med små och medelstora företag, även vid evenemang eller sammankomster som är inriktade på små och medelstora företag, när det gäller användningen av samt skyddet och upprätthållandet av skyddet för immateriella rättigheter.
- g) Tillämpning av konventionen om biologisk mångfald och tillhörande instrument samt de inhemska ramarna för tillträde till genetiska resurser och därmed förknippade traditionella kunskaper, innovationer och praxis.
- h) Underlättande av frivilliga initiativ från intressenter för att minska intrången i immateriella rättigheter, inbegripet via internet och på andra marknadsplatser.

KAPITEL 22

SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

ARTIKEL 22.1

Allmänna principer

1. Parterna erkänner att små och medelstora företag bidrar väsentligt till handel, ekonomisk tillväxt, sysselsättning och innovation. Parterna bekräftar sin avsikt att stödja små och medelstora företags tillväxt och utveckling genom att öka deras förmåga att delta i och dra nytta av de möjligheter som skapas genom detta avtal.

2. Parterna erkänner vikten av att minska icke-tariffära hinder som lägger en oproportionerligt stor börda på små och medelstora företag. De erkänner också att det, utöver bestämmelserna i detta kapitel, finns andra bestämmelser i detta avtal som syftar till att stärka samarbetet mellan parterna i frågor som är relevanta för små och medelstora företag eller som på annat sätt kan vara till särskild nytta för små och medelstora företag.

ARTIKEL 22.2

Informationsutbyte

1. Varje part ska inrätta eller upprätthålla en egen offentligt tillgänglig webbplats som innehåller information rörande denna del av avtalet, bland annat
 - a) texten till denna del av avtalet, inbegripet alla bilagor, tullbindningslistor och produktspecifika ursprungsregler,
 - b) en sammanfattning av denna del av avtalet, och
 - c) information avsedd för små och medelstora företag som innehåller
 - i) en beskrivning av de bestämmelser i denna del av avtalet som parten anser vara relevanta för små och medelstora företag, och
 - ii) all eventuell ytterligare information som den parten anser vara användbar för små och medelstora företag som önskar dra nytta av de möjligheter som denna del av avtalet ger.

2. Varje part ska på den webbplats som avses i punkt 1 ange länkar till följande:
- a) Den andra partens motsvarande webbplats.
 - b) De webbplatser för dess egna statliga myndigheter och andra berörda enheter som parten anser skulle erbjuda användbar information till personer som är intresserade av att handla, investera eller på annat sätt göra affärer på den partens territorium, inbegripet tillgänglig information om följande:
 - i) Tullsatser för mest gynnad nation, förmånstullar, kvoter, ursprungsregler och tullar eller andra avgifter som tas ut vid gränsen.
 - ii) Tullbestämmelser och tullförfaranden för import, export och transitering samt andra formulär och dokument som krävs för detta.
 - iii) Författningar och förfaranden som rör immateriella rättigheter.
 - iv) Tekniska föreskrifter, vid behov inbegripet obligatoriska förfaranden för bedömning av överensstämmelse.
 - v) Länkar till förteckningar över de organ för bedömning av överensstämmelse som föreskrivs i kapitel 13.
 - vi) Sanitära och fytosanitära åtgärder avseende import och export som föreskrivs i kapitel 14.
 - vii) Offentlig upphandling, regler om transparens och offentliggörande av meddelanden om upphandling samt andra relevanta bestämmelser i kapitel 20.

- viii) Förfaranden för företagsregistrering.
 - ix) Annan information som enligt samordnarna för små och medelstora företag skulle kunna vara användbar för små och medelstora företag.
- c) En databas som är elektroniskt sökbar efter varukoder i tulltaxenomenklaturen och som innehåller de uppgifter som avses i led b i samt uppgifter om följande:
- i) Punktskatter.
 - ii) Skatter (mervärdesskatt eller omsättningsskatt).
 - iii) Andra tulltaxeåtgärder.
 - iv) Uppskov eller andra typer av befrielser som leder till nedsättning eller återbetalning av eller befrielse från tullar.
 - v) Kriterier för att fastställa varors värde för tulländamål.
 - vi) Krav vad gäller ursprungslandsmärkning i tillämpliga fall, inbegripet märkningens placering och märkningsmetod.
 - vii) Information som behövs för importförfaranden.
 - viii) Information om icke-tariffära åtgärder.

3. Varje signatärstat i Mercosur ska göra sitt bästa för att senast 3 (tre) år efter detta avtals ikraftträdande säkerställa att de webbplatser och den databas som avses i punkterna 1 och 2 är inrättade och att de innehåller så mycket information som möjligt om tillträdet till dess marknader.
4. Varje part ska regelbundet, eller på begäran av den andra parten, uppdatera den information och de länkar som avses i punkterna 1 och 2.
5. Varje part ska säkerställa att den information som anges i denna artikel presenteras på ett sätt som gör den enkel att använda för små och medelstora företag. Varje part ska om möjligt sträva efter att göra informationen tillgänglig på engelska.
6. En part får inte ta ut någon avgift av personer från en part för att få tillgång till den information som lämnas i enlighet med punkterna 1 och 2.

ARTIKEL 22.3

Samordnare för små och medelstora företag

1. Varje part ska genom samordnarna för små och medelstora företag meddela den andra parten sin samordnare för små och medelstora företag som ansvarar för att utföra de uppgifter som förtecknas i denna artikel samt eventuella ändringar av kontaktuppgifterna för sin samordnare för små och medelstora företag. Samordnarna för små och medelstora företag ska
 - a) utarbeta en arbetsplan för utförandet av de uppgifter som avses i denna artikel,

- b) utföra sitt arbete genom de kommunikationskanaler som samordnarna för små och medelstora företag kommit överens om, vilket kan inbegripa e-post, fysiska möten, möten eller kommunikation via tele- eller videokonferens eller kommunikation på annat sätt, och
- c) lämna periodiska rapporter om sin verksamhet till Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor för dess övervägande.

2. Samordnarna för små och medelstora företag ska ha följande uppgifter:

- a) Säkerställa att små och medelstora företags behov beaktas vid genomförandet av denna del av avtalet.
- b) Övervaka genomförandet av artikel 22.2 i syfte att säkerställa att informationen förblir aktuell och relevant för små och medelstora företag.
- c) Rekommendera ytterligare information som kan anges på de av parternas webbplatser som avses i artikel 22.2.
- d) Samarbeta och utbyta information så att små och medelstora företag från Europeiska unionen och Mercosur utnyttjar de nya möjligheterna enligt denna del av avtalet att öka handeln och investeringarna.
- e) Behandla alla andra frågor av relevans för små och medelstora företag i samband med genomförandet av denna del av avtalet.
- f) I lämpliga fall delta i arbetet i de underkommittéer som inrättas i enlighet med artikel 9.9, när dessa underkommittéer behandlar frågor som är relevanta för små och medelstora företag.

- g) Utbyta information för att bistå Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor vid övervakningen och genomförandet av denna del av avtalet när det gäller små och medelstora företag.
 - h) Behandla alla andra frågor som uppstår inom ramen för denna del av avtalet och som rör små och medelstora företag.
3. Samordnarna för små och medelstora företag får samarbeta med experter och externa organisationer, beroende på vad som är lämpligt, när de utför sin verksamhet.

ARTIKEL 22.4

Icke-tillämpning av tvistlösning

Ingen part ska tillgripa tvistlösning enligt kapitel 29 för frågor som uppkommer inom ramen för detta kapitel.

KAPITEL 23

KONKURRENS

ARTIKEL 23.1

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *konkurrensbegränsande metoder*: varje beteende eller handling som fastställs i en parts konkurrenslagstiftning och som är föremål för sanktioner.
- b) *konkurrensmyndighet*:
 - i) när det gäller Europeiska unionen, Europeiska kommissionen, och
 - ii) när det gäller Mercosur, de behöriga myndigheterna i varje signatärstat i Mercosur.

c) *konkurrenslagstiftning*:

- i) när det gäller Europeiska unionen, artiklarna 101, 102 och 106 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer¹ samt genomförandeförordningar² rörande dessa artiklar och den förordningen, och
 - ii) när det gäller Mercosur, konkurrenslagstiftningen i var och en av signatärstaterna i Mercosur och respektive genomförandeförordningar.
- d) *företagskoncentrationer*: varje transaktion eller handling enligt definitionen i en parts konkurrenslagstiftning.
- e) *efterlevnadskontroll*: varje tillämpning av konkurrenslagstiftningen i form av utredningar eller förfaranden som utförs av en parts konkurrensmyndigheter.

¹ EUT L 24, 29.1.2004, s. 1.

² För tydlighetens skull påpekas att Europeiska unionens konkurrenslagstiftning är tillämplig på jordbrukssektorn i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 671).

ARTIKEL 23.2

Principer

1. Parterna erkänner vikten av fri och icke snedvriden konkurrens i sina handelsförbindelser. Parterna erkänner att konkurrensbegränsande metoder och företagskoncentrationer som påtagligt hämmar en effektiv konkurrens kan störa marknadernas funktion och motverka fördelarna med handelsliberaliseringen.
2. Följande är oförenliga med denna del av avtalet i den mån de kan påverka handeln mellan parterna:
 - a) Avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden mellan företag som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen¹ i den mening som avses i varje parts respektive konkurrenslagstiftning.
 - b) Ett eller flera företags missbruk av en dominerande ställning i den mening som avses i varje parts respektive konkurrenslagstiftning.
 - c) Företagskoncentrationer som påtagligt hämmar en effektiv konkurrens i den mening som avses i varje parts respektive konkurrenslagstiftning.

¹ För tydlighetens skull påpekas att detta led inte ska tolkas som att det begränsar omfattningen av den analys som ska utföras i händelse av avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden mellan företag i enlighet med varje parts respektive konkurrenslagstiftning.

3. Parterna erkänner vikten av att tillämpa konkurrenslagstiftningen på ett transparent, lägligt och icke-diskriminerande sätt, med respekt för principerna om rättvisa förfaranden gentemot alla berörda parter, inbegripet rätten till försvar för de parter som är föremål för utredning.

ARTIKEL 23.3

Genomförande

1. Varje part ska anta eller bibehålla en heltäckande konkurrenslagstiftning som på ett verkningsfullt sätt åtgärdar de konkurrensbegränsande metoder och företagskoncentrationer som avses i artikel 23.2.2 och som respekterar principerna i artikel 23.2.3. Varje part ska inrätta eller bibehålla konkurrensmyndigheter som är utsedda och lämpligt utrustade för att på ett transparent och ändamålsenligt sätt genomföra dess konkurrenslagstiftning.
2. Varje parts konkurrensmyndigheter ska utse en kontaktpunkt och informera varandra om detta. Kontaktpunkterna får kommunicera och utbyta information om genomförandet av artiklarna 23.5, 23.6 och 23.7.

ARTIKEL 23.4

Statsägda företag och företag som beviljats exklusiva eller särskilda privilegier

1. Ingenting i detta kapitel hindrar en part från att utse eller bibehålla statsägda företag, företag som beviljats exklusiva eller särskilda privilegier eller monopol i enlighet med sin respektive lagstiftning.

2. De enheter som avses i punkt 1 ska omfattas av konkurrenslagstiftningen, under förutsättning att tillämpningen av denna lagstiftning inte rättsligt eller faktiskt hindrar fullgörandet av de särskilda uppgifter av allmänt intresse som en part har anförtrott dem.

ARTIKEL 23.5

Utbyte av icke-konfidentiell information och samarbete om efterlevnadskontroll

1. Konkurrensmyndigheterna får utbyta icke-konfidentiell information i syfte att underlätta en ändamålsenlig tillämpning av varje parts konkurrenslagstiftning.

2. Den ena partens konkurrensmyndighet får begära att den andra partens konkurrensmyndighet samarbetar om efterlevnadskontrollen. Detta samarbete ska inte hindra parterna från att fatta självständiga beslut.

3. En part ska inte vara skyldig att lämna information till den andra parten i enlighet med denna artikel. Trots vad som anges i föregående mening får en part, om den lämnar information till den andra parten i enlighet med denna artikel, kräva att denna information används på de villkor som den anger.

ARTIKEL 23.6

Samråd

1. En parts konkurrensmyndighet får begära samråd med en konkurrensmyndighet från den andra parten om den anser att dess intressen påverkas väsentligt och negativt av
 - a) konkurrensbegränsande metoder som används eller har använts av ett eller flera företag som är belägna inom den andra partens territorium,
 - b) företagskoncentrationer i den mening som avses i artikel 23.2.2, eller
 - c) åtgärder för efterlevnadskontroll som vidtas av en konkurrensmyndighet från den andra parten.
2. Inledandet av ett samråd enligt punkt 1 ska inte påverka de åtgärder som vidtas av en konkurrensmyndighet från en part enligt dess konkurrenslagstiftning eller självständigheten i dess beslutsfattande.
3. En konkurrensmyndighet som rådfrågas enligt punkt 1 får vidta de korrigerande åtgärder som den anser vara lämpliga, i enlighet med sina lagar och andra författningar, och utan att detta påverkar dess skönsmässiga bedömning när det gäller att kontrollera efterlevnaden av konkurrenslagstiftningen.

ARTIKEL 23.7

Icke-tillämpning av tvistlösning

Ingen part ska tillgripa tvistlösning enligt kapitel 29 för frågor som uppkommer inom ramen för detta kapitel.

KAPITEL 24

SUBVENTIONER

ARTIKEL 24.1

Principer

Varje part får bevilja subventioner om så krävs för att uppnå ett allmänpolitiskt mål. Parterna är dock medvetna om att vissa subventioner kan störa marknaderna och motverka fördelarna med handelsliberaliseringen.

ARTIKEL 24.2

Samarbete

1. Parterna erkänner behovet av att samarbeta, både på multilateral och regional nivå, för att
 - a) söka ändamålsenliga sätt att samordna sina ståndpunkter och förslag rörande subventioner inom ramen för WTO,
 - b) utforska sätt att förbättra transparensen rörande subventioner, och
 - c) utbyta information om hur deras system för kontroll av subventioner fungerar.
2. Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor får överväga sätt att ytterligare förbättra parternas förståelse av subventioneringens inverkan på handeln.
3. Parterna ska se över det sätt på vilket deras samarbete fungerar senast 3 (tre) år efter dagen för detta avtals ikraftträdande och därefter med jämna mellanrum. Parterna ska samråda med varandra om sätt att förbättra sitt samarbete mot bakgrund av de erfarenheter som gjorts och eventuella initiativ om subventionsregler som tagits fram inom ramen för WTO.
4. Närmare bestämmelser om detta samarbete får fastställas i en administrativ överenskommelse.

KAPITEL 25

STATSÄGDA FÖRETAG OCH FÖRETAG SOM BEVILJATS EXKLUSIVA ELLER SÄRSKILDA PRIVILEGIER

ARTIKEL 25.1

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *kommersiell verksamhet*: verksamhet som ett företag bedriver i syfte att göra vinst och som utmynnar i framställningen av en vara eller tillhandahållandet av en tjänst som ska säljas på en relevant marknad i mängder och till priser som fastställs av företaget¹.
- b) *affärsmässiga överväganden*: överväganden avseende pris, kvalitet, tillgänglighet, säljbarhet, transport och andra villkor för köp eller försäljning, eller övriga faktorer som normalt beaktas när ett privatägt företag i den berörda branschen som drivs enligt marknadsekonomiska principer fattar affärsbeslut.
- c) *företag som beviljats exklusiva eller särskilda privilegier*: ett offentligt eller privat företag, inbegripet ett dotterbolag, till vilket en part formellt eller i praktiken har beviljat exklusiva eller särskilda privilegier.

¹ För tydlighetens skull påpekas att detta inte inbegriper verksamhet som ett företag bedriver a) utan vinstsyfte, eller b) på kostnadstäckningsbasis.

- d) *exklusiva eller särskilda privilegier*: rättigheter eller privilegier som beviljas av en part till ett enda företag eller till ett begränsat antal företag med tillstånd att tillhandahålla en vara eller en tjänst, och som inte beviljas enligt objektiva, proportionella och icke-diskriminerande kriterier, med beaktande av den särskilda sektorsreglering enligt vilken beviljandet av rättigheten eller privilegiet har ägt rum, vilket därmed väsentligt påverkar varje annat företags förmåga att tillhandahålla samma vara eller tjänst inom samma geografiska område på i huvudsak likvärdiga villkor¹.
- e) *tjänst som tillhandahålls i samband med myndighetsutövning*: en tjänst som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter enligt definitionen i artikel I.3 c i Gats och, i tillämpliga fall, artikel 1 b, c och d i bilagan om finansiella tjänster till Gats.
- f) *statsägt företag*: ett företag som ägs eller kontrolleras av en part².

¹ För tydlighetens skull påpekas att beviljandet av en licens till ett begränsat antal företag, vid en tilldelning av en knapp resurs genom objektiva, proportionella och icke-diskriminerande kriterier, inte i sig innebär att ett exklusivt eller särskilt privilegium beviljas.

² I denna definition avses med "ägs eller kontrolleras" situationer där en part äger mer än 50 % av aktiekapitalet eller kontrollerar utövandet av mer än 50 % av rösträtterna, eller på annat sätt utövar en motsvarande grad av kontroll över företaget i enlighet med företagets styrningsregler.

ARTIKEL 25.2

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel är tillämpligt på statsägda företag och företag som bedriver kommersiell verksamhet och som en part formellt eller i praktiken har beviljat exklusiva eller särskilda privilegier. När företag ägnar sig åt både kommersiell och icke-kommersiell verksamhet ska bara den kommersiella delen av deras verksamhet omfattas av detta kapitel.
2. Detta kapitel är inte tillämpligt på en parts upphandling av en vara eller tjänst som förvärvas för offentliga ändamål och inte för kommersiell återförsäljning eller för användning vid produktion av en vara eller tillhandahållande av en tjänst för kommersiell försäljning, oavsett om denna upphandling utgör en ”omfattad upphandling” i den mening som avses i artikel 20.3.
3. Detta kapitel är inte tillämpligt på en tjänst som tillhandahålls i samband med myndighetsutövning.
4. Detta kapitel är inte tillämpligt på statsägda företag eller företag som beviljats exklusiva eller särskilda privilegier, om det berörda företagens årliga intäkter från kommersiell verksamhet som omfattas av detta kapitel under något av de 3 (tre) föregående på varandra följande räkenskapsåren understeg 200 (tvåhundra) miljoner särskilda dragningsrätter.
5. Detta kapitel är inte tillämpligt på kommersiell verksamhet som bedrivs av statsägda företag och företag som beviljats exklusiva eller särskilda privilegier med avseende på sektorer eller delsektorer för vilka inga specifika åtaganden görs i enlighet med tilläggen 25-A-1 och 25-A-2 eller på sektorer eller delsektorer för vilka specifika åtaganden görs med förbehåll för begränsningar i enlighet med tilläggen 25-A-1 och 25-A-2, i den utsträckning som dessa begränsningar gäller och enligt de villkor som anges däri.

6. Detta kapitel är inte tillämpligt på statsägda företag inom försvarssektorn.

7. Detta kapitel är inte tillämpligt på statsägda företag eller företag som beviljats exklusiva eller särskilda privilegier som avses i tilläggen 25-A-1 och 25-A-2. Artikel 25.4 är inte tillämplig på statsägda företag som förtecknas i tillägg 25-A-1.

ARTIKEL 25.3

Allmänna bestämmelser

1. Varje part bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt artikel XVII i Gatt 1994, överenskommelsen om tolkningen av artikel XVII i Gatt 1994 och artikel VIII i Gats.

2. Ingenting i detta kapitel hindrar en part från att inrätta eller bibehålla statsägda företag, utse eller bibehålla monopol eller bevilja företag exklusiva eller särskilda privilegier.

ARTIKEL 25.4

Affärsmässiga överväganden

1. Varje part ska säkerställa att dess statsägda företag och företag som beviljats exklusiva eller särskilda privilegier, när de bedriver kommersiell verksamhet på en parts territorium, agerar i enlighet med affärsmässiga överväganden vid köp eller försäljning av varor eller tjänster, utom vid fullgörandet av sitt offentliga uppdrag eller syfte¹ enligt en parts lagstiftning.
2. Punkt 1 hindrar inte dessa företag från att
 - a) köpa eller tillhandahålla varor och tjänster på olika villkor, bland annat vad gäller priset, om dessa olika villkor fastställs på grundval av affärsmässiga överväganden, eller
 - b) vägra köpa eller tillhandahålla varor eller tjänster, om denna vägran sker på grundval av affärsmässiga överväganden.

¹ För tydlighetens skull påpekas att begreppet ”offentligt uppdrag eller syfte” bland annat omfattar nationella bankers verksamhet när det gäller inköp av varor och tjänster enligt federal upphandlingslagstiftning, samt utlåningspolitik till stöd för överkomliga bostäder, export eller import, mikroföretag, små och medelstora företag och jordbrukare eller alla uppgifter som en part tilldelat sina statsägda företag och företag som beviljats exklusiva eller särskilda privilegier av en part. Begreppet ”offentligt uppdrag eller syfte” omfattar även verksamhet som bedrivs av ett offentligt organ eller en stiftelse med anknytning till social trygghet eller allmänna pensionssystem.

ARTIKEL 25.5

Transparens

1. En part som har skäl att tro att dess intressen påverkas negativt av den kommersiella verksamheten hos ett statsägt företag eller ett företag som beviljats exklusiva eller särskilda privilegier från den andra parten får begära att den andra parten lämnar skriftlig information om den kommersiella verksamhet som bedrivs av det företaget och som omfattas av bestämmelserna i detta kapitel. Den anmodade parten ska i möjligaste mån lämna ett svar i god tid.
2. I begäran om information enligt punkt 1 ska det berörda företaget samt de berörda varorna, tjänsterna och marknaderna anges, jämte de intressen enligt detta kapitel som den begärande parten tror vara negativt påverkade.

ARTIKEL 25.6

Samarbete

Parterna ska samarbeta genom att

- a) undersöka möjligheten att göra ytterligare åtaganden rörande statsägda företag och företag som beviljats exklusiva eller särskilda privilegier, och
- b) utbyta erfarenheter av utvecklingen av bästa praxis för företagsstyrning av statsägda företag.

ARTIKEL 25.7

Ändring av bilaga 25-A

Bilaga 25-A ska ses över av Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor 5 (fem) år efter dagen för detta avtals ikraftträdande i syfte att undersöka möjligheten att göra ytterligare åtaganden. Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor får vid behov anta ett beslut om ändring av bilaga 25-A.

KAPITEL 26

HANDEL OCH HÅLLBAR UTVECKLING

ARTIKEL 26.1

Mål och tillämpningsområde

1. Målet för detta kapitel är att förbättra integreringen av hållbar utveckling i parternas handels- och investeringsförbindelser, särskilt genom att fastställa principer och åtgärder för de arbets-¹ och miljörelaterade aspekter av hållbar utveckling som är av särskild betydelse för handel och investeringar.

¹ I detta kapitel avses med ”arbets[relaterad]” Internationella arbetsorganisationens strategiska mål inom ramen för agendan för anständigt arbete, som kommer till uttryck i ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering.

2. Parterna erinrar om Agenda 21, som antogs vid FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro den 3–14 juni 1992, Riodeklarationen från 1992 om miljö och utveckling, Johannesburgdeklarationen om hållbar utveckling och genomförandeplanen från världstoppmötet i Johannesburg om hållbar utveckling från 2002, FN:s ekonomiska och sociala råds ministerdeklaration om att skapa en miljö på nationell och internationell nivå som leder till skapande av full och produktiv sysselsättning och anständigt arbete för alla och dess påverkan på hållbar utveckling från 2006, ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering, slutdokumentet från FN:s konferens 2012 om hållbar utveckling med titeln ”The Future We Want” samt målen för hållbar utveckling enligt Agenda 2030.
3. Parterna erkänner att det finns ett ömsesidigt beroende mellan de ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensionerna av hållbar utveckling och att de är ömsesidigt förstärkande, och bekräftar sitt åtagande att främja den internationella handelns utveckling på ett sätt som bidrar till målet om hållbar utveckling, för nuvarande och kommande generationers välfärd.
4. I överensstämmelse med de instrument som avses i punkt 2 ska parterna främja hållbar utveckling genom
 - a) utveckling av handelsförbindelser och ekonomiska förbindelser på ett sätt som bidrar till att uppnå målen för hållbar utveckling och stöder parternas respektive arbets- och miljörelaterade normer och mål inom ramen för handelsförbindelser som är fria, öppna och transparenta och respekterar de multilaterala avtal i vilka de är parter,
 - b) efterlevnad av sina multilaterala åtaganden på arbets- och miljöområdet, och

- c) ökat samarbete och ökad förståelse för varandras arbets- och miljörelaterade politik och åtgärder av relevans för handeln, med beaktande av de olika nationella realiteterna, kapaciteterna, behoven och utvecklingsnivåerna och med respekt för nationell politik och nationella prioriteringar.

5. Med beaktande av skillnaderna i utvecklingsnivå är parterna överens om att detta kapitel omfattar en samarbetsstrategi som bygger på gemensamma värderingar och intressen.

ARTIKEL 26.2

Rätt att reglera och skyddsnivåer

1. Parterna erkänner varje parts rätt att fastställa sin politik och sina prioriteringar för hållbar utveckling, att fastställa de nivåer av inhemskt miljöskydd och skydd av arbetstagare som den anser lämpliga och att anta eller ändra sina lagar och andra författningar samt sin politik. Sådana nivåer, lagar och andra författningar och sådan politik ska vara förenliga med varje parts åtagande att iaktta de internationella avtal och arbetsnormer som avses i artiklarna 26.4 och 26.5.
2. Varje part ska sträva efter att förbättra sina relevanta lagar och andra författningar samt sin relevanta politik för att säkerställa en hög och effektiv nivå på miljöskyddet och skyddet av arbetstagare.
3. En part ska inte försvaga skyddsnivåerna enligt sina miljörelaterade eller arbetsrättsliga lagar och andra författningar i syfte att uppmuntra handel eller investeringar.
4. En part får inte åsidosätta eller bevilja undantag från, eller erbjuda sig att åsidosätta eller bevilja undantag från, sina miljörelaterade eller arbetsrättsliga lagar och andra författningar i syfte att uppmuntra handel eller investeringar.

5. En part får inte genom kontinuerliga eller återkommande åtgärder eller brist på åtgärder underlåta att effektivt kontrollera efterlevnaden av sina miljörelaterade eller arbetsrättsliga lagar och andra författningar i syfte att uppmuntra handel eller investeringar.
6. En part får inte tillämpa sina miljörelaterade eller arbetsrättsliga lagar och andra författningar på ett sätt som skulle utgöra en förtäckt restriktion av handeln eller en oerättigad eller godtycklig diskriminering.

ARTIKEL 26.3

Transparens

1. Varje part ska i enlighet med kapitel 27 säkerställa att utvecklingen, antagandet och genomförandet av följande sker på ett transparent sätt, för att säkerställa medvetenhet och uppmuntra allmänhetens deltagande, i enlighet med dess regler och förfaranden:
 - a) Åtgärder som syftar till att skydda miljön och arbetsförhållandena och som kan påverka handel eller investeringar.
 - b) Handels- eller investeringsåtgärder som kan påverka skyddet av miljön eller arbetsförhållandena.

ARTIKEL 26.4

Multilaterala arbetsnormer och avtal på arbetskraftsområdet

1. Parterna bekräftar värdet av större politisk samstämmighet i fråga om anständigt arbete, vilket innefattar grundläggande arbetsnormer och höga nivåer av arbetarskydd, i kombination med en ändamålsenlig efterlevnadskontroll, och erkänner den positiva roll som dessa frågor kan spela för ekonomisk effektivitet, innovation och produktivitet, inbegripet exportresultat. I detta sammanhang erkänner de även vikten av social dialog om arbetsrelaterade frågor mellan arbetstagare och arbetsgivare samt deras respektive organisationer och offentliga myndigheter, och förbinder sig att främja denna dialog.
2. Parterna bekräftar på nytt sitt åtagande att främja utvecklingen av internationell handel på ett sätt som främjar anständigt arbete för alla, inbegripet kvinnor och ungdomar. I detta sammanhang bekräftar varje part på nytt sitt åtagande att främja och effektivt genomföra ILO:s konventioner och protokoll som ratificerats av signatärstaterna i Mercosur och av Europeiska unionens medlemsstater och som klassificeras som aktuella av ILO.
3. I enlighet med ILO:s stadgar och ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och uppföljningen av denna, som antogs i Genève den 18 juni 1998 (*ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet*), ska varje part respektera, främja och effektivt genomföra de internationellt erkända grundläggande arbetsnormerna, som de definieras i de grundläggande ILO-konventionerna, närmare bestämt
 - a) föreningsfrihet och faktiskt erkännande av rätten till kollektiva förhandlingar,
 - b) avskaffande av alla former av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete,

c) faktiskt avskaffande av barnarbete, och

d) avskaffande av diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning.

4. Varje part ska göra fortsatta och ihållande ansträngningar för att ratificera de grundläggande ILO-konventioner och ILO-protokoll och andra relevanta ILO-konventioner i vilka den ännu inte är part och som klassificeras som aktuella av ILO. Parterna ska regelbundet utbyta information om sina respektive framsteg i detta avseende.

5. Parterna erinrar om att avskaffandet av tvångsarbete är ett av målen i Agenda 2030, och understryker vikten av att ratificera och effektivt genomföra 2014 års protokoll till konventionen angående tvångs- eller obligatoriskt arbete.

6. Parterna ska vid behov samråda och samarbeta om handelsrelaterade arbetsrättsliga frågor av ömsesidigt intresse, inbegripet inom ramen för ILO.

7. Med erinran om ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering noterar parterna att överträdelser av de grundläggande principerna och rättigheterna i arbetslivet inte får åberopas eller på annat sätt användas som en legitim komparativ fördel och att arbetsnormer inte ska användas i handelsprotektionistiskt syfte.

8. Varje part ska främja anständigt arbete såsom föreskrivs i ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering. Varje part ska ägna särskild uppmärksamhet åt

- a) utveckling och förbättring av åtgärder för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, inbegripet ersättning vid arbetsskador eller arbetssjukdomar, enligt definitionen i de relevanta ILO-konventionerna och andra internationella åtaganden,
- b) anständiga arbetsvillkor för alla, bland annat vad gäller löner och inkomster, arbetstid och andra arbetsvillkor,
- c) yrkesinspektion, särskilt genom ett faktiskt genomförande av relevanta ILO-standarder om yrkesinspektion, och
- d) icke-diskriminering i fråga om arbetsvillkor, inbegripet för migrerande arbetstagare.

9. Varje part ska säkerställa att administrativa och rättsliga förfaranden är tillgängliga och åtkomliga för att möjliggöra verkningsfulla åtgärder mot överträdelser av de arbetstagarrättigheter som avses i detta kapitel.

ARTIKEL 26.5

Multilaterala miljöavtal

1. Parterna erkänner att miljön är en av de tre dimensionerna av hållbar utveckling – den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga – och att dessa tre ska hanteras på ett balanserat och integrerat sätt. Parterna erkänner dessutom det bidrag som handel kan ge till hållbar utveckling.
2. Parterna erkänner vikten av FN:s miljöförsamling inom ramen för FN:s miljöprogram (*Unep*) samt av multilaterala miljöavtal som det internationella samfundets svar på globala eller regionala miljöutmaningar, och betonar behovet av att förbättra det ömsesidiga stödet mellan handels- och miljöpolitik.
3. Varje part bekräftar sina åtaganden att främja och effektivt genomföra de multilaterala miljöavtal, inbegripet protokollen till och ändringarna av dessa, i vilka den är part.
4. Parterna ska regelbundet utbyta information om sina respektive framsteg när det gäller ratificeringen av multilaterala miljöavtal, inbegripet protokoll till och ändringar av dessa.
5. Parterna ska vid behov samråda och samarbeta om handelsrelaterade miljöfrågor av ömsesidigt intresse inom ramen för de multilaterala miljöavtalen.
6. Parterna erkänner sin rätt att åberopa artikel 28.2 när det gäller miljöåtgärder.

7. Ingenting i detta avtal ska hindra en part från att anta eller bibehålla åtgärder för att genomföra de multilaterala miljöavtal som den är part i, om sådana åtgärder är förenliga med artikel 26.2.6.

ARTIKEL 26.6

Handel och klimatförändringar

1. Parterna erkänner vikten av att sträva efter att uppnå slutmålet för UNFCCC, för att det ska vara möjligt att hantera det överhängande hotet om klimatförändringar, och erkänner den roll som handeln har i detta sammanhang.
2. I enlighet med punkt 1 ska varje part
 - a) effektivt genomföra UNFCCC och Parisavtalet, som upprättades inom ramen för UNFCCC, och
 - b) i överensstämmelse med artikel 2 i Parisavtalet främja handelns positiva bidrag till en väg mot låga växthusgasutsläpp och klimatrezilient utveckling, samt till att öka förmågan att anpassa sig till klimatförändringarnas negativa effekter på ett sätt som inte hotar livsmedelsproduktionen.
3. Parterna ska på lämpligt sätt samarbeta om handelsrelaterade klimatförändringsfrågor, bilateralt, regionalt och i internationella forum, särskilt i UNFCCC.

ARTIKEL 26.7

Handel och biologisk mångfald

1. Parterna erkänner vikten av att bevara och på ett hållbart sätt använda biologisk mångfald i enlighet med den konvention om biologisk mångfald som antogs i Rio de Janeiro den 5 juni 1992, den konvention om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter som undertecknades i Washington D.C. den 3 mars 1973 (*Cites*), det internationella fördraget om växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk och de beslut som antagits inom ramen för dessa, jämte den roll som handeln kan spela för att bidra till målen med dessa konventioner och det fördraget.

2. I enlighet med punkt 1 ska varje part

- a) främja användningen av *Cites* som ett instrument för bevarande och hållbar användning av biologisk mångfald, inbegripet genom inkludering av djur- och växtarter i bilagorna till *Cites* om dessa arters bevarandestatus anses vara hotad på grund av internationell handel,
- b) genomföra verkningsfulla åtgärder som leder till en minskning av den olagliga handeln med vilda djur och växter, i överensstämmelse med de internationella avtal i vilka den är part,
- c) främja handel med naturresursbaserade produkter som framställs genom en hållbar användning av biologiska resurser eller som bidrar till bevarandet av biologisk mångfald, i enlighet med dess lagar och andra författningar, och

- d) främja en rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och, i tillämpliga fall, åtgärder för tillträde till sådana resurser och förhandsgodkännande sedan information lämnats.
3. Parterna ska också utbyta information om initiativ och god praxis i fråga om handel med naturresursbaserade produkter i syfte att bevara biologisk mångfald, och samarbeta bilateralt, regionalt och i internationella forum, beroende på vad som är lämpligt, i frågor som omfattas av denna artikel.

ARTIKEL 26.8

Handel och hållbar skogsförvaltning

1. Parterna erkänner vikten av hållbar skogsförvaltning och handelns roll för att uppnå detta mål, och av restaurering av skog för bevarande och hållbart nyttjande.
2. I enlighet med punkt 1 ska varje part
 - a) främja handeln med produkter från hållbart förvaltrade skogar som har avverkats i enlighet med avverkningslandets lagar och andra författningar,
 - b) främja, när så är lämpligt och med deras förhandsgodkännande sedan information lämnats, inkludering av skogsbaserade lokalsamhällen och ursprungsbefolkningar i hållbara leveranskedjor för timmer och andra skogsprodukter, som ett sätt att förbättra deras försörjning och främja ett bevarande och hållbart nyttjande av skogar,
 - c) genomföra åtgärder för att bekämpa olaglig skogsavverkning och därmed sammanhängande handel,

- d) utbyta information rörande handelsrelaterade initiativ för hållbart skogsbruk, hållbar skogsförvaltning och bevarande av skogstäcket, och samarbeta för att maximera effekterna av och säkerställa det ömsesidiga stödet från deras respektive politik av gemensamt intresse, och
- e) samarbeta bilateralt, regionalt och i internationella forum, beroende på vad som är lämpligt, i frågor som rör handel och bevarande av skogstäcket samt hållbar skogsförvaltning, i överensstämmelse med Agenda 2030.

ARTIKEL 26.9

Handel och hållbar förvaltning av fiskeri och vattenbruk

1. Parterna erkänner vikten av att bevara och på ett hållbart sätt förvalta de marina biologiska resurserna och de marina ekosystemen samt att främja ett ansvarsfullt och hållbart vattenbruk såväl som handelns roll för att uppnå dessa mål, jämte deras gemensamma åtagande att uppnå mål 14 för hållbar utveckling i Agenda 2030, särskilt delmålen 4 och 6.
2. I enlighet med punkt 1 ska varje part, på ett sätt som är förenligt med dess internationella åtaganden,
 - a) genomföra långsiktiga bevarande- och förvaltningsåtgärder och ett hållbart utnyttjande av marina levande resurser i enlighet med internationell rätt enligt Unclos och andra relevanta instrument från FN och FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (*FAO*) i vilka den är part,

- b) agera i enlighet med principerna i FAO:s uppförandekod för ansvarsfullt fiske som antogs genom resolution 4/95 av den 31 oktober 1995 (*FAO:s uppförandekod för ansvarsfullt fiske*),
- c) delta i och samarbeta aktivt inom de regionala fiskeriförvaltningsorganisationer och andra relevanta internationella forum där den är medlem, observatör eller samarbetande icke-avtalsslutande part, i syfte att uppnå en god fiskeriförvaltning och ett hållbart fiske, bland annat genom en ändamålsenlig kontroll, övervakning och tillsyn av förvaltningsåtgärder och, i tillämpliga fall, genomförande av fångstdokumentations- eller fångstcertifieringssystem,
- d) genomföra, i enlighet med sina internationella åtaganden, heltäckande, ändamålsenliga och transparenta åtgärder för att bekämpa olagligt, orapporterat och oreglerat fiske, och utesluta produkter som inte överensstämmer med dessa åtgärder från internationell handel, och samarbeta i detta syfte, bland annat genom att underlätta informationsutbyte,
- e) arbeta för att samordna de åtgärder som krävs för ett bevarande och en hållbar användning av gränsöverskridande fiskbestånd i områden av gemensamt intresse, och
- f) främja utvecklingen av ett hållbart och ansvarsfullt vattenbruk, med beaktande av dess ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter, även när det gäller genomförandet av målen och principerna i FAO:s uppförandekod för ansvarsfullt fiske.

ARTIKEL 26.10

Vetenskaplig och teknisk information

1. Vid fastställande eller genomförande av åtgärder som syftar till att skydda miljön eller arbetsvillkor och som kan påverka handel eller investeringar ska varje part säkerställa att de vetenskapliga och tekniska bevis som dessa åtgärder bygger på kommer från erkända tekniska och vetenskapliga organ och att åtgärderna grundar sig på relevanta internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer, om sådana finns.
2. Om de vetenskapliga bevisen eller uppgifterna är otillräckliga eller ofullständiga och det finns risk för allvarlig miljöförstöring eller risk för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen på en parts territorium, får den parten vidta åtgärder på grundval av försiktighetsprincipen. Sådana åtgärder ska grundas på tillgänglig relevant information och regelbundet ses över. Den part som antar sådana åtgärder ska sträva efter att erhålla ny eller kompletterande vetenskaplig information som är nödvändig för en mer slutgiltig bedömning, och ska vid behov se över sådana åtgärder.
3. Om en åtgärd som antagits i enlighet med punkt 2 påverkar handel eller investeringar får en part begära att den part som antagit åtgärden lämnar information som visar att vetenskapliga bevis eller uppgifter är otillräckliga eller ofullständiga när det gäller den aktuella frågan och att den åtgärd som antagits är förenlig med dess egen skyddsnivå, och får begära att frågan diskuteras i den underkommitté för handel och hållbar utveckling som avses i artikel 26.14.
4. De åtgärder som avses i denna artikel får inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller ooberättigad diskriminering eller en förtäckt restriktion av internationell handel.

ARTIKEL 26.11

Handel och ansvarsfull förvaltning av leveranskedjor

1. Parterna medger vikten av ansvarsfull förvaltning av leveranskedjorna genom ett ansvarsfullt företagande och företagens sociala ansvar baserat på internationellt överenskomna riktlinjer.
2. I enlighet med punkt 1 ska varje part
 - a) främja spridning och användning av relevanta internationella instrument som den har godkänt eller stöder, såsom ILO:s trepartsdeklaration om principer som rör multinationella företag och socialpolitik som antogs i Genève i november 1977, FN:s Global Compact-initiativ, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, som godkändes av FN:s råd för mänskliga rättigheter i dess resolution 17/4 av den 16 juni 2011, samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag: rekommendationer för ansvarsfullt företagande i ett globalt sammanhang, som bifogats OECD:s deklaration om internationella investeringar och multinationella företag som utfärdades i Paris den 21 juni 1976,
 - b) främja företagens frivilliga anammande av företagens sociala ansvar eller ett ansvarsfullt företagande, i överensstämmelse med de riktlinjer och principer som avses i led a, och
 - c) tillhandahålla en stödjande politisk ram för ett effektivt genomförande av de principer och riktlinjer som avses i led a.

3. Parterna erkänner nyttan av internationella sektorsspecifika riktlinjer på områdena företagens sociala ansvar och ett ansvarsfullt företagande, och ska främja gemensamt arbete i detta avseende. När det gäller OECD:s vägledning om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfulla leveranskedjor för mineraler från konfliktdrabbade områden och högriskområden och dess tillägg, ska de parter som följer eller stöder den vägledningen också främja anammandet av den.
4. Parterna ska utbyta information och bästa praxis och, vid behov, samarbeta i frågor som omfattas av denna artikel, inbegripet i relevanta regionala och internationella forum.

ARTIKEL 26.12

Andra handels- och investeringsrelaterade initiativ för att främja hållbar utveckling

1. Parterna bekräftar sitt åtagande att förstärka det bidrag som handel och investeringar ger för att nå målet om hållbar utveckling i dess ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner.
2. I enlighet med punkt 1 ska parterna
 - a) främja målen för agendan för anständigt arbete, i enlighet med ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering, inbegripet en minimilön som går att leva på, ett inkluderande socialt skydd, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen och andra aspekter som har att göra med arbetsvillkor,

- b) främja handel med och investeringar i varor och tjänster samt ett frivilligt utbyte av metoder och teknik som bidrar till förbättrade sociala och miljömässiga villkor, inbegripet sådana som är särskilt relevanta för begränsning av och anpassning till klimatförändringarna, på ett sätt som är förenligt med denna del av avtalet, och
- c) samarbeta bilateralt, regionalt och i internationella forum, beroende på vad som är lämpligt, i frågor som omfattas av denna artikel.

ARTIKEL 26.13

Samarbete om handel och hållbar utveckling

1. Parterna erkänner vikten av att samarbeta för att uppnå målen för detta kapitel. De kan bland annat samarbeta om
 - a) arbets- och miljöaspekterna av handel och hållbar utveckling i internationella forum, särskilt WTO, ILO, Unep, Unctad, FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling och de multilaterala miljöavtalen,
 - b) arbetsrättens och miljörättens samt arbetsnormers och miljöstandarders inverkan på handel och investeringar,
 - c) handels- och investeringslagstiftningens inverkan på arbetsmarknaden och miljön, och
 - d) frivilliga system för hållbarhetssäkring, såsom system för rättvis och etisk handel och miljömärkning, genom utbyte av erfarenheter och information om sådana system.

2. För att uppnå målen för detta kapitel får parterna också samarbeta om handelsrelaterade aspekter av
- a) genomförandet av grundläggande, prioriterade och andra aktuella ILO-konventioner,
 - b) ILO:s agenda för anständigt arbete, inbegripet kopplingarna mellan handel och full och produktiv sysselsättning, anpassning av arbetsmarknaden, grundläggande arbetsnormer, anständigt arbete i globala leveranskedjor, socialt skydd och social delaktighet, social dialog, kompetensutveckling och jämställdhet mellan könen,
 - c) genomförandet av multilaterala miljöavtal och stöd till varandras deltagande i sådana multilaterala miljöavtal,
 - d) den dynamiska internationella klimatförändringsstrategin inom ramen för UNFCCC, särskilt genomförandet av Parisavtalet,
 - e) Montrealprotokollet om ämnen som bryter ned ozonskiktet, som undertecknades i Montreal den 16 september 1987, och alla ändringar av detta som ratificerats av parterna, särskilt åtgärder för att kontrollera produktionen och konsumtionen av och handeln med ozonnedbrytande ämnen och fluorkolväten (HFC) samt främjande av miljövänliga alternativ till dessa samt åtgärder för att ta itu med olaglig handel med ämnen som regleras i det protokollet,
 - f) företagens sociala ansvar, ansvarsfullt företagande, ansvarsfull förvaltning av globala leveranskedjor och ansvarsskyldighet, bland annat när det gäller genomförande, uppföljning och spridning av relevanta internationella instrument,
 - g) sund hantering av kemikalier och avfall,

- h) bevarande och hållbar användning av biologisk mångfald och rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser, bland annat genom lämpligt tillträde till sådana resurser, som avses i artikel 26.7,
- i) bekämpning av olaglig handel med vilda djur och växter, som avses i artikel 26.7,
- j) främjande av bevarande och hållbar förvaltning av skogar i syfte att minska avskogning och olaglig skogsavverkning, som avses i artikel 26.8,
- k) privata och offentliga initiativ som bidrar till målet att stoppa avskogningen, inbegripet sådana som kopplar samman produktion och konsumtion genom leveranskedjor, i överensstämmelse med målen 12 och 15 för hållbar utveckling i Agenda 2030,
- l) främjande av hållbara fiskemetoder och handel med hållbart förvaldade fiskeriprodukter, som avses i artikel 26.9, och
- m) initiativ för hållbar konsumtion och produktion som är förenliga med mål 12 för hållbar utveckling i Agenda 2030, inbegripet men inte begränsat till den cirkulära ekonomin och andra hållbara ekonomiska modeller som syftar till att öka resurseffektiviteten och minska avfallsgenereringen.

ARTIKEL 26.14

Underkommittén för handel och hållbar utveckling och kontaktpunkter

1. Den underkommitté för handel och hållbar utveckling som inrättas i enlighet med artikel 9.9.4 ska ha följande funktioner utöver dem som anges i artiklarna 2.4 och 9.9:
 - a) Underlätta och övervaka de samarbetsverksamheter som genomförs enligt detta kapitel.
 - b) Utföra de uppgifter som avses i artiklarna 26.16–26.18.
 - c) Utföra det förberedande interna arbete som är nödvändigt för Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor, även när det gäller frågor som ska diskuteras med de inhemska rådgivande grupper som avses i artikel 2.7.
2. Underkommittén ska offentliggöra en rapport efter varje sammanträde.
3. Varje part ska utse en kontaktpunkt inom sin förvaltning för att underlätta kommunikation och samordning mellan parterna i alla frågor som rör genomförandet av detta kapitel.

ARTIKEL 26.15

Tvistlösning

1. Parterna ska göra sitt yttersta genom dialog, samråd, informationsutbyte och samarbete för att lösa eventuella meningsskiljaktigheter om tolkningen eller tillämpningen av detta kapitel.

2. Alla tidsfrister som nämns i artiklarna 26.16 och 26.17 får förlängas genom ömsesidig överenskommelse mellan parterna.
3. Alla tidsfrister som fastställs enligt detta kapitel ska räknas i kalenderdagar från och med dagen efter den dag då den handling eller det faktum de avser inträffade.
4. Vid tillämpning av detta kapitel ska parter i en tvist enligt detta kapitel vara de som anges i artikel 29.3.
5. Ingen part ska tillgripa tvistlösning enligt kapitel 29 för frågor som uppkommer inom ramen för detta kapitel.

ARTIKEL 26.16

Samråd

1. En part får begära samråd med den andra parten om tolkningen eller tillämpningen av detta kapitel genom att lämna en skriftlig begäran till den andra partens kontaktpunkt som utsetts i enlighet med artikel 26.14.3. I begäran ska den aktuella frågan beskrivas tydligt och en kort sammanfattning av påståendena inom ramen för detta kapitel ges, inbegripet uppgift om vilka bestämmelser i kapitlet som berörs och en förklaring av hur frågan inverkar på uppnåendet av målen för detta kapitel, liksom all annan information som parten anser vara relevant. Samråd ska inledas omgående efter det att en part har lämnat in en begäran om samråd, och under alla omständigheter senast 30 (trettio) dagar efter det att begäran mottogs.

2. Samråd ska hållas genom fysiska möten eller, om parterna kommer överens om detta, via videokonferens eller på annat elektroniskt sätt. Om samråden hålls genom fysiska möten ska de äga rum på den parts territorium till vilken begäran riktats, såvida inte parterna kommer överens om något annat.
3. Parterna ska inleda samråd i syfte att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning i frågan. I frågor som rör de multilaterala avtal som avses i detta kapitel ska parterna beakta information från ILO eller från de relevanta organisationer eller organ som ansvarar för de multilaterala miljöavtal som ratificerats av båda parter, för att främja samstämmighet mellan parternas och dessa organisationers arbete. I relevanta fall får parterna komma överens om att rådfråga sådana organisationer eller organ, eller andra experter eller organ som de anser lämpliga.
4. Om en part anser att ärendet behöver diskuteras ytterligare, får den skriftligen begära att underkommittén för handel och hållbar utveckling sammankallas och underrätta den kontaktpunkt som utsetts i enlighet med artikel 26.14.3 om denna begäran. En sådan begäran ska göras tidigast 60 (sextio) dagar från den dag då begäran enligt punkt 1 togs emot. Underkommittén för handel och hållbar utveckling ska sammanträda omgående och sträva efter att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning i frågan.
5. Underkommittén för handel och hållbar utveckling ska beakta alla synpunkter i frågan från de inhemska rådgivande grupper som avses i artikel 2.7 samt eventuella expertutlåtanden.
6. Varje lösning som parterna kommer överens om ska göras tillgänglig för allmänheten.

ARTIKEL 26.17

Expertpanel

1. Om ingen ömsesidigt tillfredsställande lösning har nåtts inom 120 (etthundratjugo) dagar efter en begäran om samråd enligt artikel 26.16, får en part begära att en expertpanel upprättas för att undersöka frågan. Varje sådan begäran ska göras skriftligen till den andra partens kontaktpunkt som utsetts i enlighet med artikel 26.14.3 och ska innehålla skälen för att begära att en expertpanel upprättas, inklusive en beskrivning av de berörda åtgärderna och de relevanta bestämmelser i detta kapitel som anses vara tillämpliga.
2. Om inte annat föreskrivs i denna artikel ska artiklarna 29.9, 29.11, 29.12, 29.26 och 29.27 samt arbetsordningen i bilaga 29-A och uppförandekoden i bilaga 29-B tillämpas.
3. Vid sitt första sammanträde efter dagen för detta avtals ikraftträdande ska underkommittén för handel och hållbar utveckling upprätta en förteckning över minst 15 (femton) personer som är villiga och har möjlighet att tjänstgöra i en expertpanel. Förteckningen ska bestå av 3 (tre) delförteckningar: 1 (en) delförteckning som föreslagits av EU, 1 (en) delförteckning som föreslagits av Mercosur och 1 (en) delförteckning över personer som inte är medborgare i någon av parterna. Varje part ska föreslå minst 5 (fem) personer till sin delförteckning. Parterna ska också välja ut minst 5 (fem) personer till förteckningen över personer som inte är medborgare i någon av parterna. Underkommittén för handel och hållbar utveckling ska säkerställa att förteckningen hålls uppdaterad och att minst 15 (femton) experter alltid finns uppförda på förteckningen.

4. De personer som avses i punkt 3 ska ha specialkunskaper eller sakkunskap om frågor som tas upp i detta kapitel, däribland arbetsrätt, miljörätt eller handelsrätt, eller om lösning av tvister som härrör från internationella avtal. De ska tjänstgöra i egenskap av enskilda individer, vara oberoende och inte ta emot instruktioner från någon organisation eller något självstyrelseorgan vad gäller frågor som rör meningsskiljaktigheten, eller vara knutna till något av parternas självstyrelseorgan. De ska också uppfylla kraven i bilaga 29-B.

5. En expertpanel ska bestå av 3 (tre) ledamöter, om inte parterna kommer överens om något annat. Ordföranden ska tas från delförteckningen över personer som inte är medborgare i någon av parterna. En expertpanel ska upprättas enligt förfarandena i artikel 29.9.1–29.9.4. Experterna ska väljas ut bland de relevanta personerna i de delförteckningar som avses i punkt 3 i denna artikel, i enlighet med de relevanta bestämmelserna i artikel 29.9.2, 29.9.3 och 29.9.4.

6. Om inte parterna kommer överens om något annat inom 7 (sju) dagar efter den dag då expertpanelen upprättades, enligt vad som fastställs i artikel 29.9.5, ska panelens mandat vara följande:

”att mot bakgrund av de relevanta bestämmelserna i kapitel 26 i avtalet om partnerskap mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Sydamerikanska gemensamma marknaden, Republiken Argentina, Förbundsrepubliken Brasilien, Republiken Paraguay och Republiken Uruguay, å andra sidan, undersöka den fråga som avses i begäran om upprättande av expertpanelen, och utfärda en rapport, i enlighet med artikel 26.17, med rekommendationer för att lösa frågan”.

7. När det gäller frågor som rör respekten för de multilaterala avtal som avses i detta kapitel, ska expertutlåtanden eller information som begärs av expertpanelen i enlighet med artikel 29.12 omfatta information och råd från relevanta ILO-organ eller organ som inrättats enligt multilaterala miljöavtal. All information som inhämtas enligt denna punkt ska överlämnas till båda parterna för synpunkter.

8. Expertpanelen ska tolka bestämmelserna i detta kapitel i enlighet med sedvanerättsliga regler för tolkning av folkrätten.

9. Expertpanelen ska till parterna utfärda en interimrapport inom 90 (nittio) dagar efter den dag då expertpanelen upprättades och en slutlig rapport senast 60 (sextio) dagar efter det att interimrapporten har utfärdats. Dessa rapporter ska redovisa de faktiska omständigheterna, de relevanta bestämmelsernas tillämplighet samt den grundläggande motiveringen till alla undersökningsresultat och rekommendationer. Var och en av de berörda parterna får inkomma med skriftliga synpunkter på interimrapporten till expertpanelen inom 45 (fyrtyofem) dagar efter det att interimrapporten har utfärdats. Efter att ha övervägt alla sådana skriftliga synpunkter får expertpanelen ändra rapporten och företa alla ytterligare undersökningar som den anser lämpliga. Om expertpanelen anser att tidsfristerna i denna punkt inte kan hållas, ska expertpanelens ordförande skriftligen meddela parterna detta, ange skälen till förseningen samt det datum då panelen planerar att utfärda sin interimrapport eller slutliga rapport.

10. Parterna ska göra den slutliga rapporten tillgänglig för allmänheten inom 15 (femton) dagar från det att den lagts fram av expertpanelen.

11. Parterna ska diskutera lämpliga åtgärder att genomföra med beaktande av expertpanelens rapport och rekommendationer. Den svarande parten ska underrätta sin inhemska rådgivande grupp som avses i artikel 2.7 och den andra parten om sina beslut om de insatser eller åtgärder som ska genomföras senast 90 (nittio) dagar efter det att rapporten har gjorts tillgänglig för allmänheten. Underkommittén för handel och hållbar utveckling ska övervaka uppföljningen av expertpanelens rapport och rekommendationer. Den inhemska rådgivande grupp som avses i artikel 2.7 får lämna synpunkter till underkommittén för handel och hållbar utveckling i detta avseende.

ARTIKEL 26.18

Översyn

1. För att underlätta uppnåendet av målen för detta kapitel ska parterna genom sammanträden i underkommittén för handel och hållbar utveckling diskutera kapitlets faktiska genomförande, inbegripet en eventuell översyn av dess bestämmelser, med beaktande av bland annat de erfarenheter som gjorts, den politiska utvecklingen inom varje part, utvecklingen av internationella avtal och synpunkter från intressenter.
2. Underkommittén för handel och hållbar utveckling får för parterna rekommendera ändringar av de relevanta bestämmelserna i detta kapitel som återspeglar resultatet av de diskussioner som avses i punkt 1.

KAPITEL 27

TRANSPARENS

ARTIKEL 27.1

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *administrativt beslut*: ett beslut som påverkar en viss persons rättigheter eller skyldigheter i ett enskilt fall och omfattar en administrativ åtgärd eller en underlåtenhet att vidta en administrativ åtgärd eller fatta ett administrativt beslut i enlighet med en parts lagar och andra författningar.
- b) *berörd person*: varje fysisk eller juridisk person som kan påverkas av en åtgärd med allmän giltighet.
- c) *åtgärd med allmän giltighet*: en lag, en författning, ett rättsligt beslut, ett förfarande eller ett administrativt avgörande med allmän giltighet som kan inverka på frågor som omfattas av denna del av avtalet.

ARTIKEL 27.2

Mål

Varje part erkänner den betydelse som dess regelverk kan ha för handel och investeringar mellan parterna, och ska sträva efter att främja ett transparent och förutsägbart regelverk och effektiva förfaranden för ekonomiska aktörer, särskilt små och medelstora företag, i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel.

ARTIKEL 27.3

Offentliggörande

1. Varje part ska säkerställa att en åtgärd med allmän giltighet som rör frågor som omfattas av denna del av avtalet
 - a) omgående offentliggörs via officiellt angivna medier, om möjligt på elektronisk väg, eller görs tillgänglig på annat sätt som gör att vem som helst kan få kännedom om den,
 - b) ger en förklaring av dess mål och motivering, och
 - c) medger tillräcklig tid mellan dess offentliggörande och dess ikraftträdande, utom när detta av brådskande skäl inte är möjligt.

2. Vid antagande eller ändring av viktiga lagar och andra författningar med allmän giltighet som rör frågor som omfattas av denna del av avtalet ska varje part i möjligaste mån, i enlighet med sina respektive regler och förfaranden,

- a) i förväg offentliggöra utkastet till lag eller författning, eller samrådsdokument med närmare uppgifter om målet med och motiveringen till en sådan lag eller annan författning,
- b) ge berörda personer och den andra parten rimliga möjligheter att lämna synpunkter på sådana utkast till lagar eller andra författningar eller samrådsdokument, och
- c) sträva efter att beakta de synpunkter som mottagits om sådana utkast till lagar eller andra författningar eller samrådsdokument.

ARTIKEL 27.4

Förfrågningar

1. Varje part ska senast 3 (tre) år efter dagen för ikraftträdande av detta avtal inrätta eller bibehålla lämpliga mekanismer för att ta emot och besvara förfrågningar från varje person rörande åtgärder med allmän giltighet som föreslås eller är i kraft och hur de ska tillämpas på frågor som omfattas av denna del av avtalet.

2. På begäran av en part ska den andra parten omgående lämna information och svara på förfrågningar som rör åtgärder med allmän giltighet eller förslag om antagande eller ändring av åtgärder med allmän giltighet som rör frågor som omfattas av denna del av avtalet och som den begärande parten anser kan inverka på tillämpningen av denna del av avtalet.

ARTIKEL 27.5

Förvaltning av åtgärder med allmän giltighet

1. Varje part ska förvalta alla åtgärder med allmän giltighet som rör frågor som omfattas av denna del av avtalet på ett objektivt, opartiskt och rimligt sätt.
2. Varje part ska, vid tillämpning av åtgärder med allmän giltighet på personer, varor eller tjänster från den andra parten i specifika fall,
 - a) sträva efter att i enlighet med sina lagar och andra författningar underrätta de personer som direkt berörs av ett administrativt förfarande¹ i skälig tid när ett administrativt förfarande inleds, inbegripet en beskrivning av förfarandets art, en redogörelse för den rättsliga grund enligt vilken förfarandet inleds och en allmän beskrivning av de berörda frågorna, och
 - b) ge sådana berörda personer rimlig möjlighet att lägga fram faktiska omständigheter och argument till stöd för sina ståndpunkter innan ett slutligt administrativt beslut fattas, i den mån tiden, förfarandets art och allmänhetens intresse tillåter det.

¹ För tydlighetens skull påpekas att dessa personer när det gäller frågor som omfattas av kapitel 23 är mottagarna av ett beslut av en parts konkurrensmyndighet.

ARTIKEL 27.6

Omprövning och överklagande

1. Varje part ska inrätta eller bibehålla allmänna domstolar, skiljedomstolar eller förvaltningsdomstolar eller rättsliga förfaranden, skiljeförfaranden eller administrativa förfaranden för skyndsam omprövning eller skyndsamt överklagande och, om så är berättigat, korrigering av administrativa beslut i frågor som omfattas av denna del av avtalet. Varje part ska säkerställa att dess förfaranden för omprövning eller överklagande genomförs på ett icke-diskriminerande och opartiskt sätt av tribunaler som är opartiska och oberoende av den myndighet som ansvarar för administrativ verkställighet och som består av personer som inte har något väsentligt intresse i ärendets utgång.
2. Varje part ska säkerställa att parterna i de förfaranden som avses i punkt 1 ges rätt till
 - a) en rimlig möjlighet att lägga fram stöd för eller försvara sina respektive ståndpunkter, och
 - b) ett beslut som bygger på bevisning och inlämnade uppgifter eller, när så krävs enligt dess lagstiftning, uppgifter som den administrativa myndigheten sammanställt.
3. Varje part ska, med förbehåll för överklagande eller ytterligare omprövning i enlighet med dess lagstiftning, säkerställa att det beslut som avses i punkt 2 b genomförs av och reglerar praxisen för den myndighet som ansvarar för administrativ verkställighet med avseende på det berörda administrativa beslutet.

ARTIKEL 27.7

Lagstiftningens kvalitet och effektivitet samt god regleringssed

1. Parterna erkänner principerna om god regleringssed och ska främja god kvalitet och effektivitet i lagstiftningen. Parterna ska i synnerhet sträva efter att
 - a) uppmuntra användning av konsekvensutredningar vid utarbetande av viktiga initiativ, och
 - b) fastställa eller bibehålla förfaranden för att främja en regelbunden efterhandsbedömning av åtgärder av allmänt intresse.
2. Parterna ska sträva efter att samarbeta inom regionala och multilaterala forum för att främja god regleringssed och transparens med avseende på internationell handel och internationella investeringar inom områden som omfattas av denna del av avtalet.

ARTIKEL 27.8

Förhållande till andra kapitel

Detta kapitel påverkar inte tillämpningen av några specifika regler i andra kapitel i denna del av avtalet.

KAPITEL 28

UNDANTAG

ARTIKEL 28.1

Undantag i säkerhetssyfte

Ingenting i denna del av avtalet ska tolkas så att det

- a) ålägger en part att lämna eller ge tillgång till upplysningar vars utlämnande parten anser strida mot dess väsentliga säkerhetsintressen, eller
- b) hindrar en part från att vidta en åtgärd som den anser nödvändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen
 - i) och som har anknytning till tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel och till sådan handel med och sådana transaktioner i andra varor och material, tjänster och tekniker, och till näringsverksamhet som bedrivs direkt eller indirekt i syfte att försörja en militär inrättning,
 - ii) och som avser klyvbart material och fusionsmaterial eller material ur vilket sådant material kan framställas, eller
 - iii) och som vidtas i krigstid eller i andra kritiska lägen i de internationella förbindelserna, eller

- c) hindrar en part från att vidta åtgärder i enlighet med sina internationella åtaganden enligt FN-stadgan, i syfte att upprätthålla internationell fred och säkerhet.

ARTIKEL 28.2

Allmänna undantag

1. Med förbehåll för kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan länder när samma förhållanden råder eller en förtäckt restriktion av internationell handel, får ingenting i kapitlen 10, 12 och 25 tolkas så att det hindrar en part från att anta eller kontrollera efterlevnaden av åtgärder som avses i artikel XX i Gatt 1994. I detta syfte ska artikel XX i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser, i tillämpliga delar införlivas i och utgöra en del av denna del av avtalet.
2. Med förbehåll för kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan länder när likadana förhållanden råder eller en förtäckt restriktion av investeringsliberalisering eller handel med tjänster, får ingenting i kapitlen 18 och 25 tolkas så att det hindrar någon av parterna från att anta eller kontrollera efterlevnaden av åtgärder
 - a) som är nödvändiga för att skydda allmän säkerhet eller allmän moral eller för att upprätthålla allmän ordning¹,

¹ Undantag med hänsyn till allmän säkerhet och allmän ordning får endast åberopas när det föreligger ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse.

- b) som är nödvändiga för skyddet av människors, djurs eller växters liv eller hälsa,
- c) som avser bevarandet av uttömliga naturtillgångar, om åtgärderna tillämpas i kombination med begränsningar för inhemska investerare eller inhemskt tillhandahållande eller inhemsk konsumtion av tjänster,
- d) som krävs för att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde,
- e) som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med bestämmelserna i denna del av avtalet, inbegripet sådana som avser
 - i) förhindrande av vilseledande och bedrägliga metoder¹ eller åtgärder för att hantera bristande fullgörelse av avtalsförpliktelser,
 - ii) skyddet av personlig integritet i samband med behandling och spridning av personuppgifter samt skyddet av konfidentialitet för individuella register och konton, eller
 - iii) säkerhet.

¹ För tydlighetens skull påpekas att detta omfattar bestämmelser om bekämpning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

3. Ingenting i kapitel 18 ska tolkas som att det hindrar antagandet eller efterlevnadskontrollen av en åtgärd som genomför ett krav som införs eller verkställs av en domstol, förvaltningsdomstol eller konkurrensmyndighet för att avhjälpa en överträdelse av lagar och andra författningar på konkurrensområdet.

4. För tydlighetens skull påpekas att parterna anser, i den utsträckning som sådana åtgärder i andra hänseenden är oförenliga med bestämmelserna i kapitlen 10, 12 och 25, att

- a) de åtgärder som avses i artikel XX b i Gatt 1994 inbegriper miljöåtgärder som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa,
- b) artikel XX g i Gatt 1994 är tillämplig på åtgärder som avser bevarandet av levande och icke-levande uttömliga naturtillgångar, och
- c) åtgärder som vidtas för att genomföra multilaterala miljöavtal kan omfattas av artikel XX b eller g i Gatt 1994.

5. Innan en part vidtar några åtgärder enligt artikel XX i och j i Gatt 1994 ska den förse den andra parten med all relevant information, i syfte att finna en lösning som är godtagbar för parterna. Om ingen överenskommelse nås inom 30 (trettio) dagar från överlämnandet av denna information får parten tillämpa de berörda åtgärderna. Om exceptionella och kritiska omständigheter kräver omedelbara insatser får den part som avser att vidta åtgärderna tillämpa den åtgärd som är nödvändig för att hantera omständigheterna utan förhandsanmälan och ska omedelbart underrätta den andra parten om detta.

ARTIKEL 28.3

Beskattning

1. Ingenting i denna del av avtalet ska inverka på de rättigheter och skyldigheter som Europeiska unionen, dess medlemsstater eller signatärstaterna i Mercosur har inom ramen för ett skatteavtal. Vid bristande överensstämmelse mellan denna del av avtalet och ett sådant skatteavtal ska skatteavtalet ha företräde beträffande det som den bristande överensstämmelsen gäller.

2. Med förbehåll för kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan länder när likadana förhållanden råder eller en förtäckt restriktion av handel eller investeringar, ska ingenting i denna del av avtalet tolkas som ett hinder för någon av parterna att anta, bibehålla eller kontrollera efterlevnaden av en åtgärd som syftar till att säkerställa ett rättvist eller effektivt uttag eller en rättvis eller effektiv uppbörd av direkta skatter¹ och som

- a) gör åtskillnad mellan skattebetalare som inte befinner sig i samma situation, i synnerhet i fråga om hemvist eller den plats där deras kapital har investerats, eller

¹ För tydlighetens skull påpekas att parterna anser att sådana åtgärder inbegriper åtgärder som är oförenliga med artikel 18.4, som syftar till att säkerställa ett rättvist eller effektivt uttag eller en rättvis eller effektiv uppbörd av direkta skatter, som vidtas av en part inom ramen för dess skattesystem och som

- i) tillämpas på icke-hemmahörande investerare och tjänsteleverantörer, mot bakgrund av att icke-hemmahörande personers skattskyldighet bestäms med hänsyn till vilka beskattningsbara poster som har ursprung i eller är belägna på partens territorium,
- ii) tillämpas på icke-hemmahörande personer för att säkerställa uttag eller uppbörd av skatt på partens territorium,
- iii) tillämpas på personer med eller utan hemvist i parten, för att förhindra skatteflykt eller skatteundandragande, inklusive efterlevnadsåtgärder,
- iv) tillämpas på konsumenter av tjänster som tillhandahålls i eller från en annan parts territorium för att säkerställa uttag eller uppbörd av den skatt för sådana konsumenter som härrör från källor på partens territorium,
- v) särskiljer investerare och tjänsteleverantörer som omfattas av skatt på alla beskattningsbara poster i världen från andra investerare och tjänsteleverantörer på grund av skillnaden i skattebas, eller
- vi) fastställer, tilldelar eller fördelar inkomst, avkastning, vinst, förlust, avdrag eller tillgodohavande vad avser hemmahörande personer eller filialer, eller mellan en och samma persons närstående personer eller filialer, för att skydda partens skattebas.

Termerna eller begreppen på skatteområdet i denna fotnot bestäms i enlighet med definitioner och begrepp på skatteområdet, eller likvärdiga eller liknande definitioner och begrepp enligt inhemsk lagstiftning i den part som vidtar åtgärden.

- b) syftar till att förhindra skatteflykt eller skatteundandragande i enlighet med bestämmelserna i ett skatteavtal eller inhemsk skattelagstiftning.

3. I denna artikel gäller följande definitioner:

- a) *hemvist*: bosättningsort eller etableringsort för skatteändamål.
- b) *skatteavtal*: ett avtal för undvikande av dubbelbeskattning eller alla övriga internationella avtal eller arrangemang som helt eller huvudsakligen rör beskattning och i vilka Europeiska unionen eller dess medlemsstater eller en signatärstat i Mercosur är part.

ARTIKEL 28.4

Utlämnande av information

1. Ingenting i denna del av avtalet ska tolkas som att det ålägger en part att göra tillgänglig konfidentiell information vars utlämnande skulle hindra brottsbekämpningen eller på annat sätt strida mot allmänhetens intresse eller vara till skada för enskilda offentliga eller privata företags legitima affärsintressen, utom i de fall där en panel begär sådan konfidentiell information i tvistlösningsförfaranden enligt kapitel 29. I sådana fall ska panelen säkerställa en fullständigt konfidentiell behandling av informationen.

2. Om en part lämnar information som enligt dess lagar och andra författningar betraktas som konfidentiell ska den andra parten behandla denna information som konfidentiell, såvida inte den part som lämnar informationen ger sitt samtycke till något annat.

ARTIKEL 28.5

WTO-undantag

Om en skyldighet enligt denna del av avtalet i allt väsentligt är likvärdig med en skyldighet enligt WTO-avtalet, ska alla åtgärder som vidtas i enlighet med ett undantag som antagits i enlighet med artikel IX.3 och IX.4 i WTO-avtalet anses vara förenliga med den i allt väsentligt likvärdiga bestämmelsen i denna del av avtalet.

KAPITEL 29

TVISTLÖSNING

AVSNITT A

MÅL, DEFINITIONER OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE

ARTIKEL 29.1

Mål

Målet för detta kapitel är att inrätta en ändamålsenlig och effektiv mekanism för att

- a) undvika och lösa tvister mellan parterna rörande tolkningen och tillämpningen av del III i detta avtal i syfte att, om möjligt, nå en ömsesidigt godtagbar lösning, och
- b) i tillämpliga fall bevara balansen mellan de medgivanden som beviljas genom del III i detta avtal.

ARTIKEL 29.2

Definitioner

I detta kapitel och bilagorna 29-A, 29-B och 29-C gäller följande definitioner:

- a) *rådgivare*: en person som anlitas av en part för att ge råd till eller biträda den parten i samband med skiljeförfaranden.
- b) *skiljenämnd*: en panel som upprättats i enlighet med artikel 29.9.
- c) *skiljeman*: en person som är ledamot av en skiljenämnd.
- d) *biträde*: en enskild person som, inom ramen för en skiljemans mandat, utför utredningsarbete eller lämnar bistånd till den skiljemannen.
- e) *kandidat*: en enskild person vars namn finns upptaget i den förteckning över skiljemän som avses i artikel 29.8.3 och som kan komma att utses till ledamot av en skiljenämnd som upprättas i enlighet med artikel 29.9.
- f) *klagande part*: den part som begär att en skiljenämnd ska upprättas i enlighet med artikel 29.7.
- g) *expert*: en person med specialiserad och erkänd kunskap och erfarenhet på ett visst område som en skiljenämnd eller medlare begär ska avge ett yttrande, eller vars yttrande på detta område lämnas till eller begärs av någon av parterna.

- h) *medlare*: en person som genomför en medling i enlighet med artikel 29.6.
- i) *företrädare för en part*: en person som är anställd inom eller utsedd av en parts offentliga förvaltning eller ett annat offentligt organ från en part, och som företräder denna part i tvister enligt detta kapitel.
- j) *personal*: när det gäller en skiljeman, personer som står under en skiljemans ledning och kontroll och som inte är biträden.

ARTIKEL 29.3

Parter i tvisten

1. Vid tillämpning av detta kapitel kan Europeiska unionen och Mercosur eller en eller flera av signatärstaterna i Mercosur vara parter i en tvist. Parterna i tvisten kallas nedan ”part” eller ”parter”.
2. Europeiska unionen får inleda ett tvistlösningsförfarande mot Mercosur avseende en åtgärd som rör Europeiska unionen eller en eller flera av dess medlemsstater, om åtgärden i fråga är en åtgärd som vidtagits av Mercosur.
3. Europeiska unionen får inleda ett tvistlösningsförfarande mot en eller flera signatärstater i Mercosur avseende en åtgärd som rör Europeiska unionen eller en eller flera av dess medlemsstater, om åtgärden i fråga är en åtgärd som vidtagits av berörd(a) signatärstat(er) i Mercosur.

4. Mercosur får inleda ett tvistlösningsförfarande mot Europeiska unionen avseende en åtgärd som rör Mercosur eller samtliga signatärstater i Mercosur, om åtgärden i fråga är en åtgärd som vidtagits av Europeiska unionen¹ eller av en eller flera av Europeiska unionens medlemsstater.

5. En eller flera signatärstater i Mercosur får enskilt inleda ett tvistlösningsförfarande mot Europeiska unionen avseende en åtgärd som rör denna signatärstat i Mercosur eller dessa signatärstater i Mercosur, om åtgärden i fråga är en åtgärd som vidtagits av Europeiska unionen eller av en eller flera av Europeiska unionens medlemsstater.

6. Om fler än en signatärstat i Mercosur inleder ett tvistlösningsförfarande mot Europeiska unionen i samma fråga, ska artikel 9 i överenskommelsen om tvistlösning gälla i tillämpliga delar².

¹ För tydlighetens skull påpekas att en åtgärd som vidtagits av Europeiska unionen och som avses i denna artikel också skulle omfatta en åtgärd som vidtagits av en eller flera av Europeiska unionens medlemsstater.

² För tydlighetens skull påpekas att artikel 9.3 i överenskommelsen om tvistlösning inte ska hindra en signatärstat i Mercosur från att utse en annan ledamot till skiljenämnden från den delförteckning som avses i artikel 29.8.3 b i detta kapitel än den ledamot som tjänstgjort eller tjänstgör som skiljeman i en nämnd som upprättats för att behandla ett klagomål från en annan signatärstat i Mercosur i samma fråga.

ARTIKEL 29.4

Tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta kapitel ska tillämpas på tvister

- a) rörande tolkningen och tillämpningen av bestämmelserna i del III i detta avtal (*omfattade bestämmelser*), om inte annat uttryckligen anges, eller
- b) rörande ett påstående från en part om att en åtgärd som tillämpas av den andra parten upphäver eller väsentligen försämrar en förmån som tillfaller den förstnämnda parten enligt de omfattade bestämmelserna på ett sätt som negativt påverkar handeln mellan parterna, oavsett om denna åtgärd strider mot bestämmelserna i del III i detta avtal eller inte, om inte annat uttryckligen anges.

AVSNITT B

SAMRÅD OCH MEDLING

ARTIKEL 29.5

Samråd

1. Parterna ska sträva efter att lösa eventuella tvister om den påstådda bristande efterlevnaden av omfattade bestämmelser enligt artikel 29.4 a eller om det påstådda upphävande eller den påstådda väsentliga försämring som avses i artikel 29.4 b, genom att inleda samråd i god tro i syfte att nå en ömsesidigt godtagbar lösning. I detta sammanhang ska ytterligare hänsyn tas till de specifika utmaningarna för kustlösa utvecklingsländer.
2. En part ska begära samråd genom en skriftlig begäran som lämnas till den andra parten och till Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor, i vilken anges skälen för begäran, inbegripet identifiering av åtgärden i fråga och, vid en tvist som avses i artikel 29.4 a, de omfattade bestämmelser som den anser vara tillämpliga och som den andra parten inte följer, eller, vid en tvist som avses i artikel 29.4 b, de förmåner den anser har upphävts eller väsentligen försämrats till följd av åtgärden i fråga på ett sätt som negativt påverkar handeln mellan parterna.

3. Samrådet ska hållas senast 15 (femton) dagar efter dagen för mottagandet av begäran och ska, om parterna inte kommer överens om något annat, hållas på den parts territorium till vilken begäran om samråd riktades. Samrådet ska anses ha avslutats senast 30 (trettio) dagar från den dag då begäran om samråd mottogs, såvida inte båda parterna är överens om att fortsätta samrådet. Samråd, och särskilt de ståndpunkter som parterna intar under samråden, ska vara konfidentiella och får inte påverka en parts rättigheter i eventuella ytterligare förfaranden.
4. Samråd i brådskande frågor, inbegripet sådana som rör lättfördärliga varor eller andra varor eller tjänster som snabbt och på kort tid förlorar sin kvalitet, sitt aktuella skick eller sitt kommersiella värde, ska hållas senast 15 (femton) dagar efter dagen för mottagandet av begäran och ska anses ha avslutats inom dessa 15 (femton) dagar, såvida inte båda parterna är överens om att fortsätta samrådet.
5. Under samrådet ska varje part lämna faktauppgifter för att möjliggöra en fullständig granskning av hur åtgärden i fråga, vid en tvist som avses i artikel 29.4 a, skulle kunna påverka tillämpningen av del III i detta avtal eller, vid en tvist som avses i artikel 29.4 b, skulle kunna upphäva eller väsentligen försämra de förmåner som tillfaller den begärande parten enligt del III i detta avtal på ett sätt som negativt påverkar handeln mellan parterna.
6. Om samråd inte hålls inom den tidsfrist som anges i punkterna 3 eller 4, beroende på omständigheterna, eller om samrådet avslutas och en ömsesidigt godtagbar lösning inte har nåtts, får den part som begärt samrådet begära att en skiljenämnd upprättas i enlighet med artikel 29.7.

7. En begäran om samråd om en tvist som avses i artikel 29.4 a ska inte påverka den begärande partens rätt att samtidigt eller senare begära samråd om en tvist som avses i artikel 29.4 b med avseende på samma åtgärd, och vice versa.

ARTIKEL 29.6

Medling

En part får i enlighet med bilaga 29-C begära medling med avseende på en åtgärd som vidtas av en part och som negativt påverkar handeln mellan parterna. Medlingsförfarandet får endast inledas i ömsesidigt samförstånd mellan parterna.

AVSNITT C

SKILJEFÖRFARANDE

ARTIKEL 29.7

Inledande av skiljenämndsförfarandet

1. Om parterna inte har lyckats lösa tvisten genom samråd i enlighet med artikel 29.5, eller om den klagande parten anser att den svarande parten har underlåtit att följa en under samrådet ömsesidigt överenskommen lösning, får den klagande parten genom en skriftlig begäran till den svarande parten och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor begära att en skiljenämnd upprättas.
2. Den klagande parten ska ange skälen för begäran, inbegripet identifiering av åtgärden i fråga, och förklara, vid en tvist som avses i artikel 29.4 a, hur åtgärden utgör en överträdelse av de omfattade bestämmelserna på ett sätt som tydligt visar den rättsliga grunden för klagomålet eller, vid en tvist som avses i artikel 29.4 b, hur åtgärden i fråga upphäver eller väsentligen försämrar de förmåner som tillfaller den klagande parten enligt del III i detta avtal.
3. En begäran om upprättande av en skiljenämnd i en tvist som avses i artikel 29.4 a ska inte påverka den klagande partens rätt att samtidigt eller senare begära upprättande av en skiljenämnd i en tvist som avses i artikel 29.4 b med avseende på samma åtgärd, och vice versa.

4. Om den klagande parten samtidigt och med avseende på samma åtgärd har begärt att en skiljenämnd ska upprättas både för en tvist som avses i artikel 29.4 a och för en tvist som avses i artikel 29.4 b, ska en enda skiljenämnd upprättas som genomför ett enda skiljeförfarande för båda tvisterna. Vid efterkommande skiljeförfaranden avseende samma åtgärd ska det senare skiljeförfarandet om möjligt hänskjutas till samma nämnd som den föregående tvisten.

ARTIKEL 29.8

Utnämning av skiljemän

1. Skiljemän måste ha specialkunskaper eller erfarenhet inom juridik och internationell handel. Skiljemän som inte är medborgare i en part ska vara jurister.
2. Skiljemännen ska
 - a) vara oberoende,
 - b) tjänstgöra i egenskap av enskilda individer,
 - c) inte ta emot instruktioner från någon organisation eller något självstyrelseorgan eller ha anknytning till något självstyrelseorgan eller någon statlig organisation från en part i detta avtal, och
 - d) följa bilaga 29-B.

3. Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor ska senast 6 (sex) månader efter dagen för detta avtals ikraftträdande upprätta en förteckning över 32 (trettio två) personer som är villiga och har möjlighet att tjänstgöra som skiljemän. Förteckningen ska bestå av följande 3 (tre) delförteckningar:

- a) En delförteckning med 12 (tolv) personer som föreslagits av Europeiska unionen.
- b) En delförteckning med 12 (tolv) personer som föreslagits av Mercosur.
- c) En delförteckning med 8 (åtta) personer som föreslagits av båda parter, som inte är medborgare i någondera parten och som ska tjänstgöra som ordförande i en skiljenämnd.

4. Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor ska säkerställa att den förteckning som avses i punkt 3 i denna artikel innehåller det antal personer som krävs. Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor får ändra förteckningen över skiljemän i enlighet med regel 25 i den arbetsordning som fastställs i bilaga 29-A.

5. Om den förteckning som avses i punkt 3 i denna artikel inte har upprättats vid den tidpunkt då en viss skiljenämnd upprättas enligt artikel 29.9, eller om inte alla personer som är upptagna på en viss delförteckning har möjlighet att tjänstgöra som skiljemän i en tvist när nämnden väl har upprättats, ska den klagande partens ordförande i Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor genom lottning utse skiljemännen i enlighet med reglerna 10, 26 och 28–31 i den arbetsordning som fastställs i bilaga 29-A.

ARTIKEL 29.9

Upprättande av skiljenämnden

1. En skiljenämnd ska bestå av 3 (tre) skiljemän.
2. Parterna ska, senast 10 (tio) dagar efter mottagandet av en skriftlig begäran om upprättande av en skiljenämnd enligt artikel 29.7.1, samråda med varandra i syfte att enas om dess sammansättning¹. Parterna får vid valet av skiljemän beakta sakkunskap som är relevant för föremålet för tvisten. Skiljenämndens ordförande ska alltid vara en person som inte är medborgare i någondera parten.
3. Om parterna inte kan komma överens om skiljenämndens sammansättning inom den tidsfrist som anges i punkt 2 i denna artikel ska varje part, senast 10 (tio) dagar efter utgången av den tidsfrist som avses i punkt 2 i denna artikel, utse en ledamot av skiljenämnden från den partens delförteckning som avses i artikel 29.8.3. Om en part inte utser en skiljeman inom denna tidsfrist, ska den klagande partens ordförande i Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor eller dennes utsedda företrädare senast 5 (fem) dagar efter utgången av den tidsfrist som avses i föregående mening utse skiljemannen genom lottning från den partens delförteckning.

¹ För tydlighetens skull påpekas att parterna, när de kommer överens om skiljenämndens sammansättning enligt denna punkt, får komma överens om att som skiljemän välja personer som inte står med på den förteckning över skiljemän som upprättats i enlighet med artikel 29.8.3.

4. Under den tidsperiod som avses i punkt 2 i denna artikel ska parterna sträva efter att enas om skiljenämndens ordförande. Om parterna inte kan enas ska endera parten begära att den klagande partens ordförande i Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor utser skiljenämndens ordförande genom lottning från den delförteckning som avses i artikel 29.8.3 senast 5 (fem) dagar efter denna begäran.
5. Dagen för upprättandet av skiljenämnden ska vara den dag då alla de utvalda skiljemännen har sagt ja till sitt uppdrag i enlighet med den arbetsordning som fastställs i bilaga 29-A.
6. Om en part anser att en skiljeman inte uppfyller kraven i bilaga 29-B ska förfarandena i bilaga 29-A tillämpas.
7. Om en skiljeman inte kan delta i förfarandet, drar sig ur förfarandet eller behöver ersättas, ska en ny skiljeman utses i enlighet med de urvalsförfaranden som anges i denna artikel och den arbetsordning som fastställs i bilaga 29-A. Skiljeförfarandet ska skjutas upp under denna period i högst 25 (tjugofem) dagar.
8. Parterna ska som i sig bindande och utan behov av en särskild överenskommelse godta befogenheten hos en skiljenämnd som upprättats i enlighet med detta kapitel.

ARTIKEL 29.10

Beslut om huruvida ett ärende är att anse som brådskande

På begäran av en part ska skiljenämnden inom 10 (tio) dagar efter den dag då den upprättades besluta huruvida ärendet är brådskande.

ARTIKEL 29.11

Förhandlingar

Skiljenämndens förhandlingar ska vara öppna för allmänheten, om parterna i tvisten inte beslutar något annat. Skiljenämndens förhandlingar ska vara helt eller delvis stängda för allmänheten om en parts inlagor eller argument innehåller uppgifter som den parten har angett som konfidentiella.

ARTIKEL 29.12

Information och teknisk rådgivning

1. Skiljenämnden får i enlighet med bilaga 29-A begära expertutlåtanden eller inhämta information från varje källa som anses relevant.
2. Expertutlåtandena och den information som inhämtats från relevanta källor ska vara icke-bindande.
3. Experterna måste vara personer med yrkesmässig ställning och erfarenhet på det relevanta området. Skiljenämnden ska samråda med parterna innan den väljer sådana experter.
4. Skiljenämnden ska fastställa en rimlig tidsfrist för inlämnande av information eller experternas rapporter.

5. Personer från parterna ska vara bemyndigade att lämna in amicus curiae-inlagor till skiljenämnder i enlighet med villkoren i bilaga 29-A. Dessa villkor ska säkerställa att amicus curiae-inlagorna inte lägger en orimlig börda på parterna i tvisten eller på ett otillbörligt sätt försenar eller försvårar skiljenämndsförfarandet.

6. All information som inhämtas enligt denna artikel ska delges båda parter, som ska kunna lämna synpunkter.

ARTIKEL 29.13

Tillämplig lagstiftning och tolkningsregler

1. Vid en tvist som avses i artikel 29.4 a ska skiljenämnden lösa tvisten i enlighet med de omfattade bestämmelserna.

2. I alla tvister som avses i artikel 29.4 ska skiljenämnden tolka de omfattade bestämmelserna i enlighet med sedvanerättsliga regler för tolkning av folkrätten. Vid tolkning av en skyldighet enligt detta avtal som är identisk med en skyldighet enligt WTO-avtalet, ska skiljenämnden beakta varje relevant tolkning som fastställts i avgöranden från WTO:s tvistlösningsorgan.

ARTIKEL 29.14

Skiljedom

1. Skiljenämnden ska lägga fram en interimrapport för parterna senast 90 (nittio) dagar efter den dag då skiljenämnden upprättades. Denna interimrapport ska redovisa de faktiska omständigheterna, de omfattade bestämmelsernas tillämplighet i relevanta fall samt den grundläggande motiveringen till skiljenämndens undersökningsresultat och rekommendationer.
2. Om skiljenämnden anser att den tidsfrist som avses i punkt 1 inte kan hållas, ska skiljenämndens ordförande skriftligen meddela parterna och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor detta och ange skälen till förseningen samt vilken dag skiljenämnden planerar att lägga fram sin interimrapport. Interimrapporten får under inga omständigheter läggas fram senare än 120 (etthundratjugo) dagar efter den dag då skiljenämnden upprättades.
3. I brådskande fall, inbegripet sådana som rör lättfördärliga varor eller andra varor eller tjänster som snabbt och på kort tid förlorar sin kvalitet, sitt aktuella skick eller sitt kommersiella värde, ska skiljenämnden göra sitt yttersta för att lägga fram sin interimrapport inom 45 (fyrtiofem) dagar och under alla omständigheter senast 60 (sextio) dagar efter den dag då skiljenämnden upprättades.

4. En part får inge en skriftlig begäran till skiljenämnden om att granska särskilda aspekter av interimrapporten senast 14 (fjorton) dagar efter mottagandet eller, i brådskande fall, inbegripet sådana som rör lättfördärliga varor eller säsongsvaror eller säsongstjänster, senast 7 (sju) dagar efter mottagandet. Efter att ha övervägt parternas skriftliga synpunkter på interimrapporten får skiljenämnden ändra rapporten och företa alla ytterligare undersökningar som den anser lämpliga.
5. Om ingen skriftlig begäran om granskning av särskilda aspekter av interimrapporten lämnas in inom den tidsfrist som avses i punkt 4, ska interimrapporten bli skiljedomen.
6. Skiljenämnden ska meddela parterna och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor sin skiljedom senast 120 (etthundratjugo) dagar efter det att skiljenämnden upprättades. Om skiljenämnden anser att denna tidsfrist inte kan hållas, ska skiljenämndens ordförande skriftligen underrätta parterna och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor om detta och ange skälen till förseningen. Skiljedomen får under inga omständigheter meddelas senare än 150 (etthundrafemtio) dagar efter den dag då skiljenämnden upprättades.
7. I brådskande fall, inbegripet sådana som rör lättfördärliga varor eller andra varor eller tjänster som snabbt och på kort tid förlorar sin kvalitet, sitt aktuella skick eller sitt kommersiella värde, ska skiljenämnden göra sitt yttersta för att meddela sin skiljedom senast 60 (sextio) dagar efter den dag då skiljenämnden upprättades. Skiljedomen får under inga omständigheter meddelas senare än 75 (sjuttiofem) dagar efter denna dag.

8. Skiljedomen ska redovisa de faktiska omständigheterna, de omfattade bestämmelsernas tillämplighet i relevanta fall samt den grundläggande motiveringen till undersökningsresultat och rekommendationer. Skiljedomen ska innehålla en tillfredsställande analys av parternas argument och ska tydligt besvara båda parternas frågor och synpunkter, inbegripet de som framförts i fråga om interimrapporten.

9. Skiljenämnden ska göra en objektiv bedömning av det ärende som förelagts den, inbegripet en objektiv bedömning av de faktiska omständigheterna i ärendet samt de argument och bevis som lagts fram av båda parterna, samt

- a) vid en tvist som avses i artikel 29.4 a, tillämpligheten av och förenligheten med de omfattade bestämmelserna, eller
- b) vid en tvist som avses i artikel 29.4 b, förekomsten av ett upphävande eller en väsentlig försämring av förmåner som tillfaller den klagande parten enligt de omfattade bestämmelserna på ett sätt som negativt påverkar handeln mellan parterna.

10. Vid en tvist som avses i artikel 29.4 b ska skiljenämnden, om parterna inte kommer överens om något annat,

- a) fastställa om åtgärden i fråga upphäver eller väsentligen försämrar någon förmån som tillfaller den klagande parten enligt de omfattade bestämmelserna, på ett sätt som negativt påverkar handeln mellan parterna,
- b) i tillämpliga fall fastställa storleken på de förmåner som tillfaller den klagande parten enligt de omfattade bestämmelserna och som har upphävts eller väsentligen försämrats på ett sätt som negativt påverkar handeln mellan parterna,

- c) om den har konstaterat att åtgärden i fråga upphäver eller väsentligen försämrar en förmån som tillfaller den klagande parten enligt de omfattade bestämmelserna på ett sätt som negativt påverkar handeln mellan parterna, rekommendera att den svarande parten gör en ömsesidigt tillfredsställande justering. Den svarande parten är inte skyldig att dra tillbaka åtgärden i fråga, och
 - d) i tillämpliga fall, och om båda parterna så begär, föreslå sätt och medel för att uppnå en ömsesidigt tillfredsställande justering, inbegripet genom kompensation. Sådana förslag ska inte vara bindande för parterna.
11. Skiljenämnden ska göra sitt yttersta för att fatta beslut i samförstånd. Om det ändå inte går att uppnå samförstånd, ska frågan avgöras genom enkel majoritet. Skiljemännen får inte avge avvikande eller separata yttranden och ska bevara omröstningens konfidentialitet.
12. Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor ska göra skiljenämndens skiljedom tillgänglig för allmänheten i sin helhet, såvida inte parterna gemensamt beslutar att inte offentliggöra de delar av skiljedomen som innehåller konfidentiell information.
13. Skiljedomen ska vara bindande för parterna från och med den dag då den meddelas och får inte överklagas.
14. Skiljedomen får inte utvidga eller begränsa de rättigheter och skyldigheter som följer av de omfattade bestämmelserna. Skiljedomen får inte tolkas som att den ger rättigheter till personer eller ålägger dem skyldigheter.
15. Punkterna 2, 4, 6, 8 och 11 ska tillämpas på de avgöranden av skiljenämnden som avses i artiklarna 29.18, 29.19, 29.20 och 29.21.

ARTIKEL 29.15

Tillbakadragande, ömsesidigt godtagbar lösning eller avbrytande av en tvist

1. Den klagande parten får, med den svarande partens samtycke, dra tillbaka sitt klagomål innan skiljedomen har meddelats.
2. Om parterna når en ömsesidigt godtagbar lösning vid någon tidpunkt antingen före eller efter det att skiljedomen meddelats, ska Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor underrättas skriftligen av båda parterna.
3. På begäran av båda parter ska skiljenämnden, när som helst före det att skiljedomen har meddelats, tillfälligt avbryta sitt arbete under en period som parterna kommer överens om och som inte överskrider 12 (tolv) på varandra följande månader. Skiljenämnden ska inom denna period återuppta sitt arbete endast på skriftlig begäran av båda parterna. Begäran ska meddelas Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor. Förfarandet ska återupptas på det stadium där det avbröts 20 (tjugo) dagar efter den dag då begäran mottogs. Om skiljenämndens arbete har varit avbrutet i mer än 12 (tolv) månader ska skiljenämndens befogenhet upphöra, utan att detta påverkar den klagande partens rätt att vid ett senare tillfälle begära att det upprättas en skiljenämnd i samma sakfråga.

ARTIKEL 29.16

Begäran om förtydligande

Senast 10 (tio) dagar efter mottagandet av skiljedomen får en part till skiljenämnden lämna in en skriftlig begäran om förtydligande, med kopia till den andra parten och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor, med avseende på specifika aspekter av de undersökningsresultat eller rekommendationer i skiljedomen som den begärande parten anser vara tvetydiga. Den andra parten i tvisten får lämna synpunkter på denna begäran till skiljenämnden senast 5 (fem) dagar efter mottagandet. Skiljenämnden ska besvara begäran om förtydligande av skiljedomen senast 15 (femton) dagar efter mottagandet. En begäran om förtydligande får inte användas som ett sätt att ompröva skiljedomen.

ARTIKEL 29.17

Efterlevnad av skiljedomen

1. Den svarande parten ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att omgående och i god tro efterleva skiljedomen.
2. Om skiljenämnden drar slutsatsen att åtgärden i fråga upphäver eller väsentligen försämrar en förmån som tillfaller den klagande parten enligt de omfattade bestämmelserna på ett sätt som negativt påverkar handeln mellan parterna, ska parterna inleda samråd i syfte att komma överens om en ömsesidigt godtagbar lösning. Parterna ska sträva efter att främja en lösning som verkningsfullt utvidgar marknadstillträdet genom åtgärder såsom nedsatta tullar eller undanröjande av icke-tariffära hinder.

ARTIKEL 29.18

Rimlig tidsperiod för efterlevnad

1. Om det är ogenomförbart att omedelbart efterleva skiljedomens ska den svarande parten få en rimlig tidsperiod för att göra detta. I sådana fall ska den svarande parten senast 30 (trettio) dagar efter mottagandet av skiljedomens underrätta den klagande parten och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor om vilken tidsperiod som är rimlig för att efterleva skiljedomens.
2. Om parterna inte kan enas om vilken tidsperiod som är rimlig för att efterleva skiljedomens, ska den klagande parten senast 20 (tjugo) dagar från mottagandet av den svarande partens underrättelse enligt punkt 1 skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden fastställer den rimliga tidsperiodens längd. En sådan begäran ska anmälas till den andra parten och till Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor. Skiljenämnden ska meddela parterna och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor sitt avgörande senast 20 (tjugo) dagar efter den dag då begäran ingavs.
3. Den svarande parten ska skriftligen underrätta den klagande parten om sina framsteg med att efterleva skiljedomens minst 1 (en) månad före utgången av den rimliga tidsperioden.
4. Den rimliga tidsperioden får förlängas genom ömsesidig överenskommelse mellan parterna.

ARTIKEL 29.19

Översyn av de åtgärder som har vidtagits för att efterleva skiljedomen

1. Före utgången av den rimliga tidsperiod som avses i artikel 29.18 ska den svarande parten till den andra parten och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor meddela alla åtgärder som den har vidtagit för att efterleva skiljedomen.
2. Om parterna är oense om huruvida den åtgärd som meddelats av den svarande parten enligt punkt 1 föreligger eller är förenlig med skiljedomen eller de omfattade bestämmelserna, får den klagande parten lämna en begäran till den ursprungliga skiljenämnden om att avgöra frågan. En sådan begäran ska ange den specifika åtgärd som berörs och förklara på vilket sätt åtgärden inte är förenlig med skiljedomen eller är oförenlig med de omfattade bestämmelserna på ett sätt som tydligt visar den rättsliga grunden för klagomålet. Skiljenämnden ska meddela parterna sitt avgörande senast 45 (fyrtyofem) dagar efter den dag då begäran ingavs.

ARTIKEL 29.20

Tillfälliga korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad

1. Om den svarande parten inte har meddelat någon åtgärd för att efterleva skiljedomen eller de omfattade bestämmelserna inom den rimliga tidsperiod som fastställs i enlighet med artikel 29.18, eller om skiljenämnden träffar ett avgörande i enlighet med artikel 29.19.2 om att ingen åtgärd för efterlevnad föreligger eller att den åtgärd som meddelats i enlighet med artikel 29.19.1 är oförenlig med skiljedomen eller den svarande partens skyldigheter enligt de omfattade bestämmelserna, ska den svarande parten, om den klagande parten så begär, lägga fram ett erbjudande om tillfällig kompensation.

2. Den klagande parten får efter anmälan till den svarande parten och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor upphäva medgivanden eller andra skyldigheter enligt de omfattade bestämmelserna, om

- a) den klagande parten beslutar att inte begära ett erbjudande om tillfällig kompensation enligt punkt 1, eller
- b) en sådan begäran görs och ingen överenskommelse om kompensation nås inom 30 (trettio) dagar efter
 - i) utgången av den rimliga tidsperiod som fastställts i enlighet med artikel 29.18, eller
 - ii) meddelandet av ett avgörande enligt artikel 29.19.2 som fastställer att ingen åtgärd för efterlevnad föreligger eller att den åtgärd som meddelats enligt artikel 29.19.1 är oförenlig med skiljedomen eller de omfattade bestämmelserna.

3. Upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter får inte överstiga den nivå som motsvarar det upphävande eller den försämring av förmåner som orsakats till följd av den svarande partens underlåtenhet att efterleva skiljedomen. Den klagande parten ska underrätta den andra parten om de medgivanden eller andra skyldigheter som den avser att upphäva 30 (trettio) dagar före den dag då upphävandet ska träda i kraft.

4. Vid bedömningen av vilka medgivanden eller andra skyldigheter som ska upphävas, ska en klagande part först sträva efter att upphäva medgivanden eller andra skyldigheter inom samma sektor eller sektorer som den eller de som berörs av den åtgärd som befunnits vara oförenlig med de omfattade bestämmelserna eller ha upphävt eller väsentligen försämrat de förmåner som tillfaller den klagande parten enligt del III i detta avtal på ett sätt som negativt påverkar handeln mellan parterna.

5. Vid en tvist som avses i artikel 29.4 a får upphävandet av medgivanden tillämpas på andra sektorer än den eller de sektorer där skiljenämnden har konstaterat att det förekommer ett upphävande eller en försämring, särskilt om den klagande parten anser att ett sådant upphävande av medgivanden faktiskt leder till efterlevnad.

6. Vid en tvist som avses i artikel 29.4 b får den klagande parten, om den anser att upphävandet av medgivanden inom samma sektor eller sektorer som den eller de som påverkas negativt av åtgärden i fråga inte är praktiskt eller ändamålsenligt, sträva efter att tillämpa detta upphävande på andra sektorer. I sådana fall ska den klagande parten ta hänsyn till

- a) handeln inom den sektor som påverkas negativt av åtgärden i fråga och denna handels betydelse för den parten,
- b) de bredare ekonomiska aspekterna av upphävandet eller den väsentliga försämringen, och
- c) de bredare ekonomiska konsekvenserna av att tillämpa ett upphävande av medgivanden, inbegripet att fördela antagandet av tillfälliga korrigerande åtgärder över flera sektorer för att ta hänsyn till de berörda sektorernas olika ekonomiska storlek.

7. Vid en tvist som avses i artikel 29.4 b ska den klagande parten fortsatt medge den svarande parten, inom den sektor som är föremål för de berörda korrigerande åtgärderna, en behandling som är betydligt mera gynnsam än den behandling som den parten medgavs före detta avtals ikraftträdande.

När en tillfällig korrigerande åtgärd antas genom upphävande av tullmedgivanden ska den klagande parten särskilt prioritera varor som är föremål för fullständig tullliberalisering.

För varor som omfattas av tullkvoter ska alla tillfälliga korrigerande åtgärder tillämpas på ett sådant sätt att minst 50 % (femtio procent) av den kvotvolym som anges i bilaga 10-A och som avser den svarande parten, förblir opåverkad och fullt tillgänglig enligt villkoren i del III i detta avtal.

För varor som omfattas av stegvis liberalisering och för vilka avvecklingsperioden fram till fullständig liberalisering är längre än 11 (elva) år, får eventuella tillfälliga korrigerande åtgärder i form av upphävande av tullmedgivanden inte överstiga 50 % (femtio procent) av skillnaden mellan, å ena sidan, den tullsats som anges i bilaga 10-A och som är tillämplig vid den relevanta tidpunkten och, å andra sidan, den icke-förmånliga tullsats som tillämpas av den upphävande parten, till dess att handeln med varorna i fråga är helt liberaliserad.

8. Vid en tvist som avses i artikel 29.4 b och som inbegriper ett kustlöst utvecklingsland ska den klagande parten överväga vilka ytterligare åtgärder den kan vidta som skulle vara lämpliga med hänsyn till omständigheterna för detta kustlösa utvecklingsland, med beaktande inte bara av handelstäckningen för de åtgärder som klagomålet gäller, utan även av inverkan av varje tillfällig korrigerande åtgärd på de specifika ekonomiska utmaningarna för detta kustlösa utvecklingsland.

9. Om den svarande parten anser att den anmälda nivån på upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter överstiger den nivå som motsvarar upphävandet eller försämringen till följd av den svarande partens underlåtenhet att efterleva skiljedomen, får den lämna in en skriftlig begäran till den ursprungliga skiljenämnden om att avgöra frågan. En sådan begäran ska anmälas till den klagande parten och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor senast 30 (trettio) dagar efter mottagandet av den anmälan som avses i punkt 2. Den klagande parten ska inom 10 (tio) dagar från mottagandet av begäran för skiljenämnden lägga fram en handling med angivande av den metod som använts för att beräkna nivån på upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter. Skiljenämnden ska meddela sitt avgörande senast 30 (trettio) dagar efter den dag då begäran mottogs. Under denna tidsperiod får den klagande parten inte upphäva några medgivanden eller andra skyldigheter.

10. Upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter ska vara tillfälligt och får inte ersätta målet att skiljedomen och de omfattade bestämmelserna ska efterlevas fullt ut. Medgivanden eller andra skyldigheter får endast upphävas till dess att

- a) vid en tvist som avses i artikel 29.4 a, alla åtgärder som skiljenämnden har konstaterat vara oförenliga med de omfattade bestämmelserna har återkallats eller ändrats så att den svarande parten efterlever dessa bestämmelser,
- b) vid en tvist som avses i artikel 29.4 b, alla åtgärder som skiljenämnden har konstaterat upphäver eller väsentligen försämrar de förmåner som tillfaller den klagande parten enligt de omfattade bestämmelserna på ett sätt som negativt påverkar handeln mellan parterna, har återkallats eller ändrats så att detta upphävande eller denna väsentliga försämring undanröjs,
- c) parterna har kommit överens om att den åtgärd som meddelats i enlighet med artikel 29.19.1 innebär att den svarande parten efterlever skiljedomen eller de omfattade bestämmelserna, eller

d) parterna har nått en ömsesidigt godtagbar lösning i enlighet med artikel 29.24.

11. Trots vad som anges i punkt 1 får kompensation vid en tvist som avses i artikel 29.4 b ingå i en ömsesidigt tillfredsställande justering som slutlig lösning av tvisten.

ARTIKEL 29.21

Översyn av efterlevnadsåtgärder som vidtagits efter antagandet av tillfälliga korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad

1. Den svarande parten ska till den klagande parten och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor anmäla alla åtgärder som den har vidtagit för att efterleva skiljedomen efter upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter eller efter tillämpningen av en tillfällig kompensation, beroende på vad som gäller i det enskilda fallet. Med undantag för fall enligt punkt 2 ska den klagande parten avsluta upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter senast 30 (trettio) dagar efter det att anmälan lämnades. Om kompensation har tillämpats, med undantag för fall enligt punkt 2, får den svarande parten avsluta tillämpningen av sådan kompensation senast 30 (trettio) dagar efter dess anmälan om efterlevnad av skiljedomen.

2. Om parterna är oense om huruvida den anmälda åtgärden innebär att den svarande parten efterlever skiljedomen eller de omfattade bestämmelserna, får endera parten, senast 30 (trettio) dagar efter det att anmälan om åtgärden har lämnats, skriftligen begära att skiljenämnden avgör frågan. En sådan begäran ska anmälas till den andra parten och till Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor. Skiljenämnden ska meddela parterna och Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor sitt avgörande senast 45 (fyrtyofem) dagar efter mottagandet av begäran. Om skiljenämnden avgör att den åtgärd som vidtagits för efterlevnad är förenlig med skiljedomen och de omfattade bestämmelserna, ska upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter eller kompensationen, beroende på vad som är tillämpligt, avslutas. Den klagande parten ska i relevanta fall anpassa nivån på upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter till den nivå som fastställs av skiljenämnden.

3. Upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter eller kompensationen, beroende på vad som är tillämpligt, ska också avslutas om ingen begäran lämnas till skiljenämnden i enlighet med punkt 2.

ARTIKEL 29.22

Bilagor

1. Bilagorna 29-A, 29-B och 29-C ska utgöra en integrerad del av detta kapitel.
2. Förfaranden för tvister enligt detta kapitel ska genomföras i enlighet med bilagorna 29-A och 29-B.
3. Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor får ändra bilagorna 29-A och 29-B.

AVSNITT D

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 29.23

Val av forum

1. Tvister som rör samma fråga och som uppstår enligt de omfattade bestämmelserna och enligt WTO-avtalet eller enligt något annat avtal i vilket de berörda parterna är parter, får lösas enligt detta kapitel, enligt överenskommelsen om tvistlösning eller enligt det tvistlösningsförfarande som anges i det andra avtalet, efter den klagande partens gottfinnande.
2. Vid tillämpning av denna artikel ska följande gälla:
 - a) Tvistlösningsförfaranden enligt WTO-avtalet anses ha inletts genom att en part begär att en skiljenämnd ska upprättas enligt artikel 6 i överenskommelsen om tvistlösning.
 - b) Tvistlösningsförfaranden enligt varje annat avtal anses ha inletts genom att en part begär att en tvistlösningspanel eller tribunal ska upprättas i enlighet med bestämmelserna i det avtalet.
 - c) Tvistlösningsförfaranden enligt detta kapitel anses ha inletts genom att en part begär att en skiljenämnd ska upprättas enligt artikel 29.7.

3. Trots vad som anges i punkt 1 och med förbehåll för bestämmelserna i punkt 4, när Europeiska unionen eller Mercosur eller en eller flera signatärstater i Mercosur har begärt att en panel ska upprättas enligt artikel 6 i överenskommelsen om tvistlösning eller enligt de relevanta bestämmelserna i ett annat avtal i vilket de berörda parterna är parter, eller att en skiljenämnd ska upprättas i enlighet med artikel 29.7, får den parten inte inleda ett annat förfarande i samma fråga i något av de andra forumen, utom i de fall då det behöriga organet i det valda forumet på grund av skäl som rör jurisdiktion eller förfarandet inte har fattat något annat beslut i sak än att avsluta förfarandet efter en begäran om slutgiltigt eller tillfälligt avbrytande av förfarandet.
4. När Mercosur har begärt att en skiljenämnd ska upprättas enligt artikel 29.7 får en signatärstat i Mercosur inte inleda ett annat förfarande i samma fråga i något annat forum. När Europeiska unionen har begärt att en skiljenämnd mot Mercosur ska upprättas enligt artikel 29.7 får Europeiska unionen inte inleda ett annat förfarande mot en eller flera signatärstater i Mercosur i något annat forum, om signatärstatens eller signatärstaternas i Mercosur omtvistade åtgärd är en åtgärd som genomför Mercosurs omtvistade åtgärd och Europeiska unionen gör gällande att en i allt väsentligt likvärdig skyldighet har överträtts.
5. Två eller flera tvister anses röra samma fråga när samma parter är inblandade i tvisterna och tvisterna avser samma åtgärd och gäller en påstådd överträdelse av en i allt väsentligt likvärdig skyldighet¹.

¹ För tydlighetens skull påpekas att två eller flera tvister i vilka samma parter i tvisten är inblandade och som avser samma åtgärd, men som inte gäller en påstådd överträdelse av de omfattade bestämmelserna eller av WTO-avtalet eller något annat avtal i vilket de berörda parterna är parter, inte ska anses röra samma fråga vid tillämpning av denna artikel.

6. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 ska ingenting i detta avtal hindra en part från att upphäva skyldigheter enligt tillstånd från WTO:s tvistlösningsorgan eller enligt tvistlösningsförfaranden i ett annat internationellt avtal i vilket de tvistande parterna är parter. WTO-avtalet eller det andra internationella avtalet mellan parterna får inte åberopas i syfte att hindra en part från att upphäva skyldigheter enligt detta kapitel.

ARTIKEL 29.24

Ömsesidigt godtagbar lösning

1. Parterna får när som helst nå en ömsesidigt godtagbar lösning med avseende på alla tvister som avses i artikel 29.4. Parterna ska enas om en tidsfrist för genomförandet av en sådan lösning.
2. Om en ömsesidigt godtagbar lösning nås under ett skiljenämnds-förfarande ska parterna gemensamt anmäla den lösningen till skiljenämndens ordförande. Efter en sådan anmälan ska skiljenämnds-förfarandet avslutas.
3. Varje part ska anta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra den ömsesidigt godtagbara lösningen inom den överenskomna tidsfristen.
4. Lösningen får antas genom ett beslut av Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor. Överenskommelsen om den ömsesidigt godtagbara lösningen mellan parterna kan vara beroende av att nödvändiga interna förfaranden slutförs. Ömsesidigt godtagbara lösningar ska göras tillgängliga för allmänheten utan att innehålla information som en part har angett som konfidentiell.

5. Den genomförande parten ska inom den överenskomna tidsfristen skriftligen informera den andra parten om alla åtgärder som vidtagits för att genomföra den ömsesidigt godtagbara lösningen.

ARTIKEL 29.25

Tidsfrister

1. Skiljenämnden eller medlaren får när som helst föreslå parterna att ändra de tidsfrister som avses i detta kapitel, med angivande av skälen till förslaget.
2. Varje tidsfrist som anges i detta kapitel får förlängas genom ömsesidig överenskommelse mellan parterna.

ARTIKEL 29.26

Konfidentialitet

Skiljenämndens överläggningar ska vara konfidentiella. Skiljenämnden och parterna ska som konfidentiell behandla all information som lämnats av en part till skiljenämnden och som enligt den parten är konfidentiell. Om den parten lämnar in en konfidentiell version av sina skriftliga inlagor till skiljenämnden, ska den parten på begäran av den andra parten också lämna in en icke-konfidentiell sammanfattning av informationen i inlagorna som får lämnas ut till allmänheten.

ARTIKEL 29.27

Kostnader

1. Varje part ska stå för sina egna utgifter för deltagande i skiljenämnds- eller medlingsförfaranden.
2. Parterna¹ ska gemensamt och lika dela på utgifter som rör de organisatoriska aspekterna, däribland arvoden och kostnadsersättning till skiljemännen och medlaren i enlighet med bilaga 29-A.

¹ För tydlighetens skull påpekas att sådana kostnader ska delas gemensamt och lika mellan å ena sidan Europeiska unionen och å andra sidan de signatärstater i Mercosur som är parter i tvisten och Mercosur, om den senare också är part i tvisten.

DEL IV

SLUTBESTÄMMELSER

KAPITEL 30

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 30.1

Ikraftträdande

1. Detta avtal mellan EU-parten och Mercosur-parten träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då de skriftligen har underrättat varandra om att deras respektive interna förfaranden som krävs för detta syfte har slutförts.
2. Underrättelserna ska sändas till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd och till Republiken Paraguays regering, eller deras efterträdare, som ska vara depositarier för detta avtal.

ARTIKEL 30.2

Tillämpning före ikraftträdandet

1. Detta avtal får tillämpas provisoriskt. En sådan provisorisk tillämpning får äga rum mellan, å ena sidan, Europeiska unionen och, å andra sidan, Mercosur och/eller en eller flera signatärstater i Mercosur i enlighet med deras respektive interna förfaranden.
2. Den provisoriska tillämpningen av detta avtal eller delar av avtalet ska inledas den första dagen i den andra månaden efter den dag då
 - a) Europeiska unionen har lämnat underrättelse om slutförande av sina interna förfaranden, med angivande av vilka delar av avtalet som ska tillämpas provisoriskt, och
 - b) efter det att Europeiska unionen, Mercosur och/eller den eller de relevanta signatärstaterna i Mercosur, beroende på vad som är tillämpligt, har lämnat underrättelse om slutförandet av sina interna förfaranden eller ratificeringen av detta avtal och bekräftat sitt samtycke till att provisoriskt tillämpa de delar av detta avtal som Europeiska unionen föreslagit.
3. Underrättelserna ska sändas till depositarierna för detta avtal.
4. Gemensamma rådet och andra organ som inrättas enligt detta avtal får utföra sina funktioner under den period då detta avtal eller en del av det tillämpas provisoriskt. Alla beslut som antas under denna period i samband med utövandet av deras funktioner ska uteslutande tillämpas mellan de parter som tillämpar detta avtal provisoriskt, och ska upphöra att ha verkan mellan den eller de parter som upphör att tillämpa detta avtal provisoriskt och den eller de återstående parterna.

5. Om, i enlighet med denna artikel, detta avtal eller vissa bestämmelser i detta avtal tillämpas provisoriskt, ska varje hänvisning till dagen för ikraftträdande anses avse den dag från och med vilken denna tillämpning äger rum.
6. Om, i enlighet med denna artikel, detta avtal eller vissa bestämmelser i detta avtal tillämpas provisoriskt av Europeiska unionen och en eller flera signatärstater i Mercosur, ska varje hänvisning till Mercosur anses hänvisa till den eller de signatärstater i Mercosur som har samtyckt till att tillämpa detta avtal provisoriskt.
7. Ändringar av detta avtal eller delar av det får också tillämpas provisoriskt i enlighet med denna artikel. Om sådana ändringar antas under den provisoriska tillämpningen av detta avtal, ska de tillämpas på Mercosur och/eller en signatärstat i Mercosur när de går med på att provisoriskt tillämpa detta avtal eller delar av det i enlighet med punkt 2 och ska fortsätta att gälla efter ikraftträdandet av detta avtal.

ARTIKEL 30.3

Hänvisningar till lagstiftning och andra avtal

1. När det hänvisas till en parts lagar och andra författningar, ska dessa lagar och andra författningar anses inbegripa ändringar av dessa, om inte annat föreskrivs.
2. Om inte annat föreskrivs ska alla hänvisningar, eller införlivande genom hänvisning, i detta avtal till hela eller delar av andra avtal eller rättsliga instrument anses inbegripa därtill hörande bilagor, protokoll, fotnoter, tolkningsanmärkningar och förklarande anmärkningar.

3. Om inte annat föreskrivs ska, när det hänvisas till internationella avtal eller internationella avtal införlivas med detta avtal, helt eller delvis, sådana avtal anses inbegripa ändringar av dem eller efterföljande avtal som träder i kraft för båda parterna på eller efter dagen för undertecknandet av detta avtal. Om det uppstår en fråga rörande genomförandet eller tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal till följd av sådana ändringar eller efterföljande avtal, får parterna på begäran av endera parten och vid behov samråda med varandra via Gemensamma rådet för att finna en ömsesidigt tillfredsställande lösning på denna fråga. Till följd av ett sådant samråd får parterna genom beslut i Gemensamma rådet ändra detta avtal i enlighet därmed.

4. Punkt 3 ska gälla i tillämpliga delar om ändringen av eller det efterföljande avtalet till ett internationellt avtal som det hänvisas till i eller som införlivas med detta avtal helt eller delvis har trätt i kraft för Europeiska unionen och en eller flera signatärstater i Mercosur.

ARTIKEL 30.4

Fullgörande av skyldigheter

1. På grundval av principerna om ömsesidig respekt, jämlikt partnerskap och respekt för internationell rätt ska varje part vidta alla allmänna eller särskilda åtgärder som krävs för att fullgöra sina skyldigheter enligt detta avtal.

2. Om någon av parterna anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra någon av skyldigheterna enligt del III i detta avtal ska de särskilda mekanismer som föreskrivs i den delen av avtalet tillämpas.

3. Om någon av parterna på grundval av den faktiska situationen anser att den andra parten har överträtt någon av de skyldigheter som beskrivs som väsentliga delar i artiklarna 1.2.1, 5.2.2 och 7.7.3, får den vidta lämpliga åtgärder.

Den ska omedelbart underrätta den andra parten om detta och om de åtgärder som vidtagits. En part får begära att brådskande samråd hålls i frågan i syfte att nå en ömsesidigt godtagbar lösning. De berörda parterna ska sträva efter att hålla samråd innan de lämpliga åtgärderna vidtas. Den underrättande part som antar åtgärderna ska lämna all relevant information som krävs för en grundlig undersökning av situationen.

Vid tillämpning av denna punkt kan ”lämpliga åtgärder” omfatta ett tillfälligt upphävande av hela eller delar av detta avtal. Ett tillfälligt upphävande av detta avtal är en sista utväg och får endast genomföras om det föreligger en särskilt allvarlig och väsentlig överträdelse av de väsentliga delar som anges i artiklarna 1.2.1, 5.2.2 och 7.7.3. I sådana fall ska parterna befrias från skyldigheten att fullgöra detta avtal, helt eller delvis, i sina ömsesidiga förbindelser under perioden för det tillfälliga upphävandet. Ett sådant tillfälligt upphävande ska gälla under den minimiperiod som är nödvändig för att lösa frågan på ett sätt som är godtagbart för parterna.

4. Om någon av parterna på grundval av den faktiska situationen anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra någon skyldighet enligt detta avtal, utom de som omfattas av punkterna 2 och 3, ska den parten underrätta den andra parten. Parterna ska intensifiera sina ansträngningar att samråda och samarbeta för att lösa frågorna i god tid och i vänskaplig anda och ska under Gemensamma rådets överinseende hålla samråd i syfte att nå en ömsesidigt godtagbar lösning. Gemensamma rådet får begära att Gemensamma kommittén sammankallas inom 15 dagar för att hålla brådskande samråd. Varje part ska tillhandahålla den relevanta information som krävs för en grundlig undersökning. Om Gemensamma rådet inte har lyckats nå en ömsesidigt godtagbar lösning inom 90 dagar från dagen för underrättelsen, får den underrättande parten vidta lämpliga åtgärder. Vid tillämpning av denna punkt kan ”lämpliga åtgärder” omfatta ett tillfälligt upphävande av endast delarna I, II och IV i detta avtal. I sådana fall ska den underrättande och den underrättade parten befrias från skyldigheten att fullgöra de tillfälligt upphävda delarna av detta avtal i sina ömsesidiga förbindelser under perioden för det tillfälliga upphävandet.

5. De ”lämpliga åtgärder” som avses i punkterna 3 och 4 ska vidtas med fullt iakttagande av internationell rätt och stå i proportion till underlåtenheten att fullgöra skyldigheter enligt detta avtal. Prioritet måste ges till sådana lämpliga åtgärder som i minsta möjliga mån stör detta avtals funktion.

6. Ett tillfälligt upphävande av tillämpningen av någon del av detta avtal i förhållande till en signatärstat i Mercosur ska inte medföra att tillämpningen av detta avtal upphävs i förhållande till de andra signatärstaterna i Mercosur, såvida inte ett fullständigt tillfälligt upphävande av detta avtal i enlighet med punkt 3 är lämpligt för att avhjälpa en överträdelse av de väsentliga delar som anges i artiklarna 1.2.1 och 5.2.2. Vid fastställandet av huruvida detta avtal ska upphävas fullständigt ska EU-parten beakta eventuella åtgärder som Mercosur vidtagit mot den signatärstat i Mercosur som har begått överträdelsen.

7. Ett tillfälligt upphävande av detta avtal vid en överträdelse av de väsentliga delar som anges i artikel 7.7.3 vilken begåtts av en signatärstat i Mercosur ska inte medföra att tillämpningen av detta avtal upphävs i förhållande till de andra signatärstaterna i Mercosur.

ARTIKEL 30.5

Ändringar

1. Parterna får skriftligen komma överens om att göra ändringar i detta avtal. En ändring ska träda i kraft efter att parterna utbytt skriftliga underrättelser som intygar att de har uppfyllt och slutfört alla sina respektive tillämpliga interna krav och förfaranden som krävs för att ändringen ska träda i kraft, eller en annan dag som parterna kommer överens om.
2. Trots vad som anges i punkt 1 får Gemensamma rådet i dess konstellation för handelsfrågor eller Gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor, beroende på vad som är tillämpligt, besluta att ändra bilagorna till detta avtal eller andra delar av del III i avtalet, om så föreskrivs i avtalet. Ett sådant beslut får föreskriva att sådana ändringar ska gälla från och med den dag som parterna kommit överens om, eller efter underrättelse om att en parts eller parternas rättsliga krav har uppfyllts, i tillämpliga fall.

ARTIKEL 30.6

Nya medlemsstater i Europeiska unionen

1. Europeiska unionen ska underrätta Mercosur-parten om varje ansökan från ett tredjeland om anslutning till Europeiska unionen.

2. Under förhandlingarna mellan Europeiska unionen och det kandidatland som ansöker om anslutning ska Europeiska unionen
 - a) på begäran av Mercosur-parten, i möjligaste mån lämna information om varje fråga som omfattas av detta avtal, och
 - b) ta hänsyn till eventuella farhågor som uttrycks av Mercosur-parten.
3. Gemensamma kommittén ska undersöka de eventuella effekterna för detta avtal av ett tredjelands anslutning till Europeiska unionen i tillräckligt god tid före dagen för anslutningen.
4. Parterna ska, i den utsträckning det är nödvändigt, innan avtalet om ett tredjelands anslutning till Europeiska unionen träder i kraft, genom beslut av Gemensamma rådet införa nödvändiga justeringar eller övergångsarrangemang rörande detta avtal.
5. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4 ska del III i detta avtal tillämpas mellan Europeiska unionens nya medlemsstat och Mercosur-parten från och med dagen för den nya medlemsstatens anslutning till Europeiska unionen.

ARTIKEL 30.7

Anslutning av stater som är parter i Mercosur

1. Mercosur ska underrätta EU-parten om varje begäran om anslutning av ett tredjeland till Mercosur.

2. Under förhandlingarna mellan Mercosur och det kandidatland som ansöker om anslutning ska Mercosur
- a) på begäran av EU-parten, i möjligaste mån lämna information om varje fråga som omfattas av detta avtal, och
 - b) ta hänsyn till eventuella farhågor som uttrycks av EU.
3. En stat som är part i Mercosur men som inte är part i detta avtal den dag då det undertecknas (*den ansökande Mercosur-parten*) får ansluta sig till detta avtal genom ett anslutningsprotokoll som ingås av EU-parten och den ansökande Mercosur-parten. Anslutningsprotokollet ska inbegripa resultaten av anslutningsförhandlingarna och, vid behov, eventuella justeringar som rekommenderas av Gemensamma kommittén i enlighet med punkt 4. Detta avtal ska ändras i enlighet med artikel 30.5.1 för att återspegla de anslutningsvillkor som överenskommits i anslutningsprotokollet mellan EU-parten och den ansökande Mercosur-parten.
4. Under förhandlingarna om det anslutningsprotokoll som avses i punkt 3 får Mercosur ledsaga den ansökande Mercosur-partens delegation, och innan förhandlingarna avslutas får endera parten begära att Gemensamma kommittén sammanträder för att undersöka potentiella effekter på detta avtal av den ansökande Mercosur-partens anslutning och, vid behov, rekommendera justeringar.

ARTIKEL 30.8

Bilagor, tillägg och protokoll

Bilagorna, tilläggen och protokollen till detta avtal ska utgöra en integrerad del av avtalet.

ARTIKEL 30.9

Enskildas rättigheter

1. Ingenting i detta avtal ska tolkas som att det ger rättigheter eller medför skyldigheter för personer, utöver de rättigheter och skyldigheter som skapas mellan parterna i enlighet med internationell rätt.
2. Ingenting i detta avtal ska tolkas som att det medger att detta avtal direkt åberopas i parternas inhemska rättssystem. En stat som är part i Mercosur och som har undertecknat detta avtal får föreskriva annat enligt sin inhemska lagstiftning.

ARTIKEL 30.10

Giltighetstid

Detta avtal ingås på obestämd tid.

ARTIKEL 30.11

Uppsägning

1. Antingen EU-parten eller Mercosur-parten får genom skriftlig anmälan till den andra parten ange sin avsikt att säga upp detta avtal.
2. Uppsägningen ska få verkan nio (9) månader efter den anmälan som avses i punkt 1.

ARTIKEL 30.12

Giltiga språk

Detta avtal är upprättat på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska, vilka alla texter är lika giltiga.